

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 05 – 11 Şubat 2008	Yayımlandığı Tarih 12 Şubat 2008	Sayı 363
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#)
(R.G. 8 Şubat 2008 – 26781)
- [Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasına Dair 2008/13130 Sayılı Milletlerarası Andlaşma](#)
(R.G. 10 Şubat 2008 – 26783)
- [Adalet Bakanlığından 2 Adet Atama Kararı](#)
(R.G. 5 Şubat 2008 – 26778)
- [Hâkimler ve Cumhuriyet Savcıları Hakkında Uygulanacak Atama ve Nakil Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 6 Şubat 2008 – 26779)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Acun ve Yumak/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı Titiz ve Diğerleri\(/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Uzun/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Varlı ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Adem Bayrak ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ahmet Beybolat/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Bülent Özpolat/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Falakoğlu/Türkiye Davası No: 2\)\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(İnsan Hakları Derneği ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mahmut İrtem/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Medya FM Reha Radyo ve İletişim Hizmetleri A.Ş./Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mehmet Emin Özkan/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Salih Çakan\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Salih Özdemir/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Servet Paksoy/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hikmedin Yıldız/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Fehmi Akdeniz/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Medine Selman ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mustafa Sever/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Cemil Çağlar/Türkiye Davası\)](#)

- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erol Tuğcular/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Gülstan Özdemir/Türkiye Davası\)](#)
- [Adalet Bakanlığında Adalet Bakanlığına Ait Depo ve Garajlarda Muhafaza Edilen Mahcuz Mallar İçin Alınacak Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ \(R.G. 7 Şubat 2008 – 26780\)](#)
- [Adalet Bakanlığında İlan \(R.G. 6 Şubat 2008 – 26779\)](#)
- [Adalet Bakanlığında İlan \(R.G. 8 Şubat 2008 – 26781\)](#)
- [Türkiye Barolar Birliği Başkanlığında İlan \(R.G. 7 Şubat 2008 – 26780\)](#)
- [Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün “Yardım Kampanyası” Konulu Duyurusu](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

TEMEL CEZA KANUNLARINA UYUM AMACIYLA ÇEŞİTLİ KANUNLARDA VE DİĞER BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No.
5728

Kabul Tarihi: 23/1/2008

MADDE 1- 1 Şubat 1329; 18 Rebiülevvel 1332 tarihli Ameliyatı İskaiye İşletme Kanunu Muvakkatının 32 nci maddesinin birinci fıkrasının bağlama cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mecra dahilinde her ne suretle olursa olsun balık saydgağı tesis edenler e’ali mezkûreden tahaddüs edecek zarar ve ziyanı tazminden maada mahallî mülkî amir tarafından ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 2- 1332 tarihli Ameliyatı İskaiye İşletme Kanunu Muvakkatının 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının bağlama cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bilamüsaade mecraların tarafeyn süddelerinde fetha ve mehaz küşat edenler ile süddeler üzerine tarik ihdas eyleyenler tahakkuk edecek zararuziyanın tazmininden maada

mahallî mülkî amir tarafından beşyüz Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır. Ancak, verilen para cezasının miktarı meydana gelen zarar ve ziyandan az olamaz.”

MADDE 3- 14/4/1341 tarihli ve 618 sayılı Limanlar Kanununun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- İşbu Kanun ile ikinci maddede mezkûr nizamnamelere muhalif hareket edenlere liman başkanı tarafından beşyüz Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 4- 2/1/1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Bu Kanunun ahkâmına muhalefet eden dükkan ve mağaza ve müessese sahip veya müdürlerine belediye encümeni tarafından yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 5- 10/4/1926 tarihli ve 805 sayılı İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket eden kişi, yüz günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 6- 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San’at ve Ticaret Hakkında Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Bu Kanunun 1 inci maddesi hükmüne aykırı olarak Türkiye limanları arasında kabotaj yapan gemilerin kaptanlarına ve yabancılara ait deniz taşıtlarının sahiplerine bin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Donatanı yabancı olan gemilerle yabancılara ait sair deniz taşıtları, idarî para cezası tahsil edilinceye kadar elverişli bir limanda masrafları kendisine ait olmak üzere tutulur. Bu Kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde belirtilen yalnızca Türk vatandaşlarına tanınan hakları kullanan yabancılara beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir ve gemi ve sair deniz taşıtları seferden alıkonulur.

Birinci fıkrada yazılı olan idarî para cezalarına o yerin mülkî amiri, diğer idarî tedbirlere liman başkanı tarafından karar verilir.”

MADDE 7- 2/3/1927 tarihli ve 984 sayılı Ecza Ticarethaneleriyle Sanat ve Ziraat İşlerinde Kullanılan Zehirli ve Müessir Kimyevi Maddelerin Satıldığı Dükkanlara Mahsus Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Bu Kanunda tasrih edilen kaidelere riayet etmeyen veya memnuiyetlere muhalif hareket eden ecza ticarethaneleri sahip veya müdiri mesulleri ile sanat ve ziraat işlerinde kullanılan zehirli ve müessir maddeler satıcılığı yapanlara, mahallî mülkî amir tarafından ikiyüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu maddelerin satışı kamu sağlığı bakımından tehlikeli bir durum oluşturuyorsa, tehlike giderilinceye kadar geçici olarak işletme faaliyetten men edilir.”

MADDE 8- 19/3/1927 tarihli ve 992 sayılı Seriri Taharriyat ve Tahlilat Yapılan ve Masli Teamüller Aranılan Umuma Mahsus Bakteriyoloji ve Kimya Laboratuvarları Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Uzman olup da izinsiz laboratuvar açanın lâboratuvarı, bu Kanunda yazılı usul uyarınca izin alınıncaya kadar mahallî mülkî amir tarafından kapatılır. Uzman olmayıp da bu çeşit laboratuvar açanlara veya izinle açmış oldukları laboratuvarlarını uzman olmayanlara terk edenlere bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir ve ayrıca lâboratuvar kapatılır.”

MADDE 9- 992 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Fenne uygun tahliller yerine getirilmediği ve beyannamesinde belirtilen hükümlere uymadığı veya bu Kanunun 7 nci maddesi uyarınca düzenlenen yönetmeliğe aykırı hareket ettiği belirlenenlere mahallî mülkî amir tarafından bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca, şartlar yerine getirilinceye kadar laboratuvar kapatılır.”

MADDE 10- 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 36 ncı maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ret talebinin, kötüniyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi hâlinde, talepte bulunanların her birine mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Hâkim hakkında aynı davada aynı tarafça tekrar ileri sürülen ret talebinin reddi hâlinde verilecek idarî para cezası, daha önce verilen idarî para cezasının iki katından az olamaz.”

MADDE 11- 1086 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 90- İslahın davayı uzatmak veya karşı tarafı rahatsız etmek gibi kötüniyetli düşüncelerle yapıldığı deliller veya belirtilerle anlaşılırsa, mahkeme, ıslahı dikkate almadan karar verir. Ayrıca, mahkemece kötüniyetle ıslaha başvuru, karşı tarafın bu yüzden uğradığı bütün zararlarının tazmininin yanı sıra ikiyüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 12- 1086 sayılı Kanunun 113/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 113/A- İhtiyati tedbir kararının uygulanması dolayısıyla verilen emre uymayan veya o yolda alınmış tedbire aykırı davranışta bulunan kimse fiili daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 13- 1086 sayılı Kanunun 149 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kapalı yapılan duruşmalar hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 14- 1086 sayılı Kanunun 150 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bir kimse, ihtara rağmen mahkemenin düzenini bozar veya mahkeme huzurunda münasip olmayan bir söz söylemeye veya davranışta bulunmaya devam ederse derhâl yakalanması emredilerek hakkında dört güne kadar disiplin hapsi uygulanır. Ancak, avukatlar ve çocuklar hakkında disiplin hapsi uygulanmaz.”

“Mahkemenin düzenini bozan fiilin veya mahkeme huzurunda söylenen sözün suç oluşturması halinde, durum bir tutanakla Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir ve gerekiyorsa fiili işleyen yakalanması emredilerek Cumhuriyet başsavcılığında hazır bulundurulması sağlanır. Ancak bu durum üçüncü fıkra hükmüne göre disiplin hapsi uygulanmasını engellemez.”

MADDE 15- 1086 sayılı Kanunun 253 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 253- Usulüne uygun olarak çağrılıp da mazeretini bildirmeksizin gelmeyen tanıklar zorla getirilir ve gelmemelerinin sebep olduğu giderler takdir edilerek, kamu alacaklarının tahsili usulüne göre ödettirilir. Zorla getirilen tanık evvelce gelmemesini haklı gösterecek sebepleri sonradan bildirirse aleyhine hükmedilen giderler kaldırılır.”

MADDE 16- 1086 sayılı Kanunun 271 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 271- Tanık, kanuni bir sebep göstermeden veya göstermiş olduğu sebep mahkemece kabul edilmemesine rağmen tanıklık yapmaktan çekinir, kendisine sorulan sorulara cevap vermekten kaçınır ya da yemin etmemekte direnirse, bu yüzden doğan giderler takdir edilerek, hakkında kamu alacaklarının tahsili usulüne göre ödettirilmesine karar verilir. Ayrıca, tanıklığının veya yemininin gerçekleştirilmesi için, dava hakkında hüküm verilmeye kadar ve her hâlde onbeş günü geçmemek üzere disiplin hapsine karar verilebilir. Kişi, tanıklığa ve yemine ilişkin yükümlülüğüne uygun davranması halinde, derhâl serbest bırakılır.”

MADDE 17- 1086 sayılı Kanunun 313 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 313- Hâkim, senedin münkire aidiyetine karar verdiği takdirde münkiri talep vukuunda davanın teahhuru sebebiyle diğer tarafın maruz kaldığı zararı tazmine mahkûm eder.”

MADDE 18- 1086 sayılı Kanunun 319 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 319- Mahkemece sahtelik iddiasının reddi hâlinde talep vukuunda diğer tarafın maddi ve manevi zararları mahkemece takdir edilerek tazminine hükümlenir.”

MADDE 19- 1086 sayılı Kanunun 320 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 320- Sahtelik iddiasından feragat olunabilir ise de feragatı vakıayı kabul edip etmemekte mahkeme muhtardır. Mahkeme feragatı kabul ettiği takdirde 319 uncu madde hükmü uyarınca talep vukuunda diğer tarafın maddi ve manevi zararları mahkemece takdir edilerek tazminine hükmolunur.”

MADDE 20- 1086 sayılı Kanunun 422 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 422- Kötüniyetli davalı veya hiçbir hakkı olmadığı hâlde dava açan taraf, yargılama giderlerinden başka, diğer tarafın vekiliyle aralarında kararlaştırılan vekâlet ücretinin tamamı veya bir kısmını ödemeye mahkum edilebilir. Vekâlet ücretinin miktarı hakkında uyuşmazlık çıkması veya mahkemece miktarının fahiş bulunması hâlinde, bu miktar doğrudan mahkemece takdir olunur.

Kötüniyet sahibi davalı veya hiçbir hakkı olmadığı hâlde dava açan tarafa ayrıca mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu hâllere vekil sebebiyet vermiş ise idarî para cezası vekil hakkında uygulanır.”

MADDE 21- 1086 sayılı Kanunun 576 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dava sabit olmadığı takdirde müddeiden, kendisinden dava olunan hâkimin duçar olduğu maddi ve manevi zarar ve ziyan için takdir olunacak münasip bir tazminatın tahsiline hükmolunur. Ayrıca davacıya, mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 22- 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 25- Diploması olmadığı hâlde, menfaat temin etmek amacıyla yönelik olmasa bile, hasta tedavi eden veya tabip unvanını takınan şahıs iki yıldan beş yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 23- 1219 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- Bu Kanunun ahkâmına tevfikân icrayı sanat salahiyeti olmayan veya her ne suretle olursa olsun icrayı sanattan memnu bulunan bir tabip sanatını icra ederse, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 24- 1219 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 27- 5, 6, 10, 12, 15, 23 ve 24 üncü maddeler ahkâmına riayet etmeyen tabiplere yüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 25- 1219 sayılı Kanunun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 28- Hekimlik mesleğinin icrası için; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak gerekir.

İcrayı sanat etmesine mani ve gayrikabili şifa bir marazı aklı ile malul olduğu bilmuayene tebeyyün eden tabipler, Sağlık Bakanlığının teklifi ve Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla icrayı sanattan menolunur ve diplomaları geri alınır.”

MADDE 26- 1219 sayılı Kanunun 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 41- Kişisel çıkar amacı olmasa bile diplomasız olarak dış hekimliği mesleğine ilişkin herhangi bir muayene veya müdahale yapan, dış hekimliği klinik hizmetleri ile ilgili işyeri açanların meslek icraları durdurulur. Bu kişiler hakkında üç yıldan beş yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.”

MADDE 27- 1219 sayılı Kanunun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 42- Bu Kanunun ahkâmına tevfikân icrayı sanata salahiyeti olmayan veya her ne suretle olursa olsun icrayı sanattan memnu bulunan bir tabip veya dış tabibi veyahut dışçı,

dişçilik sanatını icra ederse beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 28- 1219 sayılı Kanununun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 44- 29 uncu maddede hududu gösterilen icrayı sanat salahiyetini tecavüz eden veya 33, 35, 36, 37, 39 ve 40 ıncı maddeler ahkamına riayet etmeyen diş tabipleri veya dişçilere yüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 29- 1219 sayılı Kanununun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 45- Diş hekimliği mesleğinin icrası için; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak gerekir.

İcrayı sanata mani ve gayri kabili şifa bir marazı akli ile malul olduğu bilmuayene tebeyyün eden diş tabibi ve dişçiler, Sağlık Bakanlığının teklifi ve Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla icrayı sanattan menolunur ve diploma veya ruhsatnameleri geri alınır.”

MADDE 30- 1219 sayılı Kanununun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 54- Diploma veya belgesi olmadığı hâlde ebeliği sanat ittihaz edenlere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 31- 1219 sayılı Kanununun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 55- Bu Kanununun 47, 49, 50 ve 53 üncü maddelerindeki şeraiti ifa etmemiş olan veya muvakkaten menedilmiş oldukları hâlde icrayı sanat eden ebeler yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 32- 1219 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 56- 51 inci maddede zikredilen icrayı sanat hududunu tecavüz eden veya 51 ve 52 nci maddeler ahkamına riayet etmeyen ebeler yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 33- 1219 sayılı Kanununun 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57- İcrayı sanata mani ve gayrikabili şifa bir marazı akli ile maluliyeti bilmuayene anlaşılan ebeler, Sağlık Bakanlığının teklifi ve Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla icrayı sanattan menolunur ve şahadetname veya vesikası geri alınır.”

MADDE 34- 1219 sayılı Kanununun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 61- Ruhsatsız ve izinsiz sünnetçilik edenler altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 35- 1219 sayılı Kanununun 62 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 62- 60 ıncı madde hükmüne riayet etmeyen sünnetçilere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 36- 1219 sayılı Kanununun 67 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 67- Salahiyeti olmadığı hâlde hastabakıcılık eden ve bu unvanı takınanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 37- 1219 sayılı Kanununun 68 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 68- 64 üncü maddede gösterilen icrayı sanat hududunu tecavüz eden veya 65 inci madde hükmüne riayet etmeyen hastabakıcılara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 38- 1219 sayılı Kanununun 70 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 70- Tabipler, diş tabipleri ve dişçiler yapacakları her nevi ameliye için hastanın, hasta küçük veya tahtı hacirde ise veli veya vasisinin evveleminde muvafakatını alırlar. Büyük ameliyei cerrahiyeler için bu muvafakatın tahriri olması lazımdır. (Veli veya vasisi olmadığı veya bulunmadığı veya üzerinde ameliye yapılacak şahıs ifadeye muktedir olmadığı takdirde muvafakat şart değildir.) Hilafında hareket edenlere ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 39- 1219 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 73- Protokol defterlerinde tahrifat yapan ve mugayiri hakikat malumat derceylediği sabit olan tabipler, diş tabipleri, dişçiler ve ebeler Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 40- 1219 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki fıkra hükmüne aykırı hareket eden diş protez teknisyenleri, 41 inci madde hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 41- 1219 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 8- Diploması veya meslek belgesi olmaksızın diş protez teknisyenliği mesleğini icra edenler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

MADDE 42- 14/5/1928 tarihli ve 1262 sayılı İспенçiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- 10 uncu maddede yazılı tahlil neticesinde, müstahzarların terkinde bulunan maddelerin saf olmadığı veya ruhsat almak için verilmiş olan formüle uymadığı veya müstahzarın tedavi vasıflarını azaltacak veya kaybedecek surette imal edilmiş olduğu anlaşılırsa, fiil suç oluşturmadığı takdirde, ruhsat sahibi ve müstahzarların bu şekilde imal edildiğini bilerek satan, satışa arzeden veya sattıranlara bin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir; ayrıca, ruhsatname geri alınır.”

MADDE 43- 1262 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Ruhsatsız olarak müstahzar imal edenler veya bu suretle imal edilen müstahzarları bilerek satan, satışa arzeden veya sattıranlara, müstahzar imaline salahiyet sahibi oldukları takdirde, beşyüz Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar; müstahzar imaline salahiyet sahibi olmadıkları takdirde, binbeşyüz Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu müstahzarlar kendilerine atfedilen tedavi vasıflarını haiz olmadığı veya bu vasıfları azaltacak veya kaybedecek şekilde veya saf olmayan maddelerden imal edildiği anlaşıldığı takdirde 18 inci maddede yazılı ceza tatbik olunur.

Memleket dışında yapılmış müstahzarları ruhsatsız olarak ticaret amacıyla ithal etmek veya bunların özelliklerini bilerek satmak veya satışa arz etmek veya sattırmak kaçakçılıktır. Bu fıkrada yazılı suçları işleyenler hakkında Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri tatbik olunur.”

MADDE 44-1262 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- 18 ve 19 uncu maddelerde mezkûr ahval hariç olmak üzere bu Kanun ahkâmına muhalif hareket edenlere ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezalarına ve diğer idarî yaptırımlara mahallî mülkî amir tarafından karar verilir.”

MADDE 45- 1262 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 4- Müstahzarları taklit ederek bunların tedavi vasıflarını azaltacak veya kaybedecek ya da kullananların sıhhatine az veya çok zarar verecek surette imal edenler veya bu suretle imal edildiğini bilerek satan, satışa arzeden veya sattıranlar, Türk Ceza Kanunu veya diğer ilgili kanun hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 46- 1262 sayılı Kanunun ek 6 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 6- Bu Kanunun 18 ve 19 uncu maddelerinde tanımlanan kabahatlerin konusunu oluşturan müstahzarlara elkonularak, bunların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 47- 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 110 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 110- Zührevi hastalıklardan birine düçar olduğunu bildiği veya görünüşe nazaran veyahut tedavisi altında bulunduğu tabiplerinin izahatıyla bu hastalıklardan birine müptela olduğunu bilmesi lazım geldiği halde hastalığı bir diğerine sirayet ettirenler hakkında

bu Kanunda mezkur mücazat tatbik olunur. Frengili bir çocuğun frengiye musap olduğunu bildiği halde salim bir süt anneye emzirtmek memnudur.”

MADDE 48- 1593 sayılı Kanunun 282 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 282- Bu Kanunda yazılı olan yasaklara aykırı hareket edenler veya zorunluluklara uymayanlara, fiilleri ayrıca suç oluşturmadığı takdirde, ikiyüzlü Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 49- 1593 sayılı Kanunun 283 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 283- Bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine taallûk edip 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde mezkur memnuiyetlere muhalif hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 15/5/1930 tarihli ve 1608 sayılı Kanunla değişik 16/4/1924 tarihli ve 486 sayılı Kanun mucibince cezalandırılır.”

MADDE 50-1593 sayılı Kanunun 284 üncü maddesinde yer alan “Ceza Kanununun 263 üncü” ibaresi “Türk Ceza Kanununun 195 inci” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 51- 1593 sayılı Kanunun 285 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 285- 78 inci maddede yazılı memnuiyete rağmen laboratuvarlarında kolera ve veba ve ruam kültürleri bulunduranlar elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 52- 1593 sayılı Kanunun 287 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 287- 101 inci maddede zikredilen tedbirlere muhalefet edenler veya tedaviye icabet etmeyenler, Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 53- 1593 sayılı Kanunun 288 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 288- 103 üncü maddedeki mecburiyete riayet etmeyenlere, yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 54- 1593 sayılı Kanunun 289 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 289- 109 uncu maddedeki mecburiyete riayet etmeyen tabiplere yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 55- 1593 sayılı Kanunun 290 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 290- 110 uncu maddede yazılı yasaklara aykırı hareket edenler, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 56- 1593 sayılı Kanunun 291 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 291- 112 nci maddede gösterilen tedbirlere riayet etmeyen ve tedaviye icabet eylemeyenler, Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 57- 1593 sayılı Kanunun 292 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 292- 137 nci maddede gösterilen mecburiyete riayet etmeyen gemi süvarilerine ikiyüzlü Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 58- 1593 sayılı Kanunun 294 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 294- Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletiyle İktisat Vekaleti tarafından 141 inci maddede gösterildiği veçhile müştereken tespit edilen nizamnamede mündemiç levazım ve saireyi bulundurmayan ve yolcuların selamet ve emniyetini temin eyleyecek tedbirlere riayet etmeyen gemi sahip veya süvarilerine dörtüyük Türk Lirası idarî para cezası verilir ve bu levazım ikmal edilinceye kadar gemilerin seyrüseferlerine mümanaat olunur.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 59- 1593 sayılı Kanunun 295 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 295- 179 uncu maddede zikredilen nizamname ile Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve İktisat Vekaletlerince müştereken tespit edilen tedbirlere riayet etmeyen iş sahiplerine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu yüzden şahsî veya umumi zarar hasıl olduğu takdirde ahkamı umumiye mucibince takibatı kanuniye ifa edilir.”

MADDE 60- 1593 sayılı Kanunun 296 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 296- 185 inci maddedeki memnuiyet hilafına hareket edenler altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 61- 1593 sayılı Kanunun 297 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 297- 186 ve 187 nci maddelerdeki fiilleri işleyenler, üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 62- 1593 sayılı Kanununun 298 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 298- 205 inci maddedeki mecburiyete riayet edilmeyen mahaller, gerekli yükümlülükler yerine getirilinceye kadar mahallî mülkî amir tarafından faaliyetten men edilir.”

MADDE 63- 1593 sayılı Kanununun 299 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 299- 215 inci maddede zikredilen defin ruhsatıyesini olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 64- 1593 sayılı Kanununun 301 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 301- Müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 65- 1593 sayılı Kanununun 302 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 302- Belediyelerce 252 nci maddeye tevfikân sıhhi mahzuru olmadığı tasdik edilmeden sahip oldukları binaları iskan ettirenler veya icara verenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 66- 15/5/1930 tarihli ve 1608 sayılı Umuru Belediye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.”

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.”

MADDE 67- 1608 sayılı Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- Belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi, belediye encümeni tarafından ikiyüzelli Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 68- 10/6/1930 tarihli ve 1705 sayılı Ticarete Tağışın Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Bu Kanun uyarınca ilgili Bakanlıkça alınan kararlara ve düzenlemelere aykırı hareket edenlere, tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın, beşyüz Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Ayrıca, sınai veya ticari tesiste ya da ürünlerde, bu Kanun uyarınca ilgili Bakanlıkça alınan karar ve düzenlemelere uygunluk sağlanması için zamana ihtiyaç bulunması hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar sınai ve ticari faaliyetin durdurulmasına karar verilebilir.

Ürünlerin, ikinci fıkra uyarınca verilen süre içerisinde alınan karar veya düzenlemelere uygun hâle getirilmemesi hâlinde bunların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 69- 1705 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Bu Kanunun hükümlerine göre idarî yaptırım kararı mahallî mülkî amirler tarafından verilir.”

MADDE 70- 24/5/1933 tarihli ve 2219 sayılı Hususi Hastaneler Kanununun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 35- 34 üncü maddede mezkur ihtar hükümlerini tayin olunan zamanda yapmayan hususi hastanelerin işletenlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilmekle birlikte, ihtarı mucip olan noksanlar, hastaların tedavi ve istirahatine müessir olduğu takdirde ayrıca 36 ncı madde hükmü de tatbik olunur.”

MADDE 71- 2219 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde yer alan “müdürler seksenyedimilyon lira idarî para cezasıyla cezalandırılır.” ibaresi “müdürlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 72- 2219 sayılı Kanunun 41 inci maddesinde yer alan “müdürlerinden yüzyetmişdörtmilyon lira idarî para cezası alınır.” ibaresi, “müdürlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 73- 2219 sayılı Kanunun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 42- Yatan hastalardan 26 ve 27 nci maddelere aykırı olarak fazla ücret alan hususi hastanelerin işletenlerine onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, fazla tahsil edilen ücret geri alınarak ilgililere iade edilir.”

MADDE 74- 2219 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 43- 29 uncu maddede yazılan cerrahi ameliyeleri aynı maddede yazılı tetkik ve tedavileri yapılmadan icra eden tabiplere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Eğer bu suretle cerrahi ameliye yapılan hasta vefat eder ve vefatın ameliyattan evvel yapılması lazım ve mümkün olan şartların ifa edilmemesinden ileri geldiği meydana çıkarsa cerrahi ameliyeyi icra eden tabip hakkında Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri tatbik olunur. 29 uncu maddenin son fıkrasında yazılı zaruri sebeple ameliyattan evvel ifa edilmeyen şartlardan ve bunların neticelerinden dolayı cezaya hükmolunmaz.”

MADDE 75- 2219 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 44- Tedavisini üstüne aldığı hastaları, yerine vekil bırakmadan izinsiz olarak kendi arzularıyla terk ederek bu hastaların tedavisiz kalmalarına sebep olan, 11 inci maddede yazılan mütehasıs tabiplere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Eğer bu suretle tedavisiz bırakılmak neticesi olarak hasta kişinin hastalığının ağırlaşması veya ölmesi halinde mes’ul mütehasıs tabip hakkında Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri tatbik olunur.”

MADDE 76- 2219 sayılı Kanunun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 45- Bu Kanun ve 21 inci maddede yazılan nizamname ile tayin olunan mecburiyetleri yapmayan veya memnuiyetlere aykırı hareketlerde bulunanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 77- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İzin belgesi almadan ya da izin belgesi almasına rağmen bilerek belgesinde belirtilen alandan fazla yerde veya izin belgesinde kayıtlı yerden başka yerde kenevir ekimi yapan kişi, elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.”

“Münhasıran esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi bir yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu madde kapsamında ekim yapma ibaresinden, tohumun toprağa ekilmesinden ürünün hasadına kadarki süreç anlaşılır.”

MADDE 78- 2313 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- Uyuşturucu maddeleri 15 inci maddede zikredilenlerden başkalarına satan ecza ticarethaneleri sahip ve mesul müdürleri ile tabip reçetesi olmadan satan eczane sahip veya mesul müdürleri Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri uyarınca cezalandırılır.”

MADDE 79- 2313 sayılı Kanunun 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 25- 17 nci maddede yazılı vesikaları almayı ihmal eden veya saklamayan yahut bu Kanunda zikredilen defterleri tutmayan ecza ticarethaneleri sahip ve mesul müdürlere mahallî mülkî amir tarafından beşyüz Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 80- 2313 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkrada belirtilen maddelerden herhangi birini izinsiz imal, ithal ve ihraç edenler, nakledenler veya bulunduranlar, satın alanlar veya satanlara, mahallî mülkî amir tarafından onbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca, bu maddelerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Birinci fıkrada belirtilen maddelerden herhangi birini, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin imalatında kullanılmak amacıyla imal, ithal veya ihraç edenler, nakledenler veya bulunduranlar, satın alan veya satanlar, Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 81- 21/6/1934 tarihli ve 2527 sayılı Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanununun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Verilmesi mecburi olan basma yazı ve resimleri müddeti içinde vermeyenlere mahallî mülkî amir tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, verilmesi gereken basma yazı ve resimlere elkonularak Milli Eğitim Bakanlığına devredilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 82- 27/1/1936 tarihli ve 2903 sayılı Pamuk Islahı Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlere mahallî mülkî amir tarafından üçyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 83- 11/6/1936 tarihli ve 3039 sayılı Çeltik Ekimi Kanununun 11 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İzinsiz ve fakat kanunun hükümlerine uygun olarak çeltik ekenlere ettikleri her dekar için elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. İzinsiz yapılan çeltik ekimi aynı zamanda bu Kanunun ve bu Kanuna göre yapılacak idarî ve fenni talimatların hükümlerine uygun olmazsa, ekilen her dekar için yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, komisyonca gerek görülmesi ve karar verilmesi hâlinde zabıta kuvvetleriyle bu gibi çeltikliklerin suyu da kesilir.”

MADDE 84- 3039 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sihhi zararı olduğu hâlde istenildiği zaman sularının tamamen ve az zamanda boşaltılmasını temin edecek savakları olan bendlerin uzaklığı kesik sulama usulünde olduğu gibidir. Bu bendlerin çeltik arkları gibi muayyen zamanlarda açılıp sulara serbest akıntı verilmesi gerekir. Bu hükümlere aykırı hareket edenlere, ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Çeltik biçildikten sonra ertesini yıl ekim hazırlıklarına başlanıncaya kadar çeltikliklerin yine su altında bırakılması yasaktır. Ancak mülleme, zararlı hayvanların öldürülmesi gibi maksadlarla sıtma sürfelerinin yaşamayacağı kış ayları içinde bu yerlerin su altında bırakılmasına komisyonca izin verilebilir. Başka zamanlarda ise bir haftaya kadar izin verilebilir. Bunun aksini yapanlara her dekar için on Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 85- 3039 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22- Kesik sulama tatbik olunan yerlerde çeltik komisyonunun tespit ettiği zamanlarda çeltik tarlalarını tamamen susuz bırakmayanlara ve bu maksadlarla suyu kesik ana arkların suyunu açmak teşebbüsünde bulunanlara yüzelli Türk lirası idarî para cezası verilir ve tekrarında bunları yapanların suları büsbütün kesilir.”

MADDE 86- 3039 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 27- Çeltikliklerde çalıştırılan işçilerin sıhhatlerinin korunması için konulan hükümlere aykırı hareket edenlere veya mükellef oldukları vazifeleri yapmayanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Tekrarlayanlara bu ceza verilmekle beraber komisyonca bunlara çeltik ekimi yasak edilir.”

MADDE 87- 3039 sayılı Kanunun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 28- Bu Kanun hükümleri içinde çeltikliklerin yeniden yapılması, idare ve ıslahı, suların sevk ve idaresi ve bunun gibi hususlar hakkında bu Kanunda yazılı yasalara

aykırı hareket edenlere veya mükellef oldukları vazifeleri yerine getirmeyenlere ve çeltik komisyonu kararlarını yapmayanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, bu fiilin tekrarı hâlinde bu ceza verilmekle beraber komisyonca bunlara çeltik ekimi yasak edilir.”

MADDE 88- 3039 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 30- Bu Kanunda yazılı idarî para cezalarına çeltik komisyonlarınca karar verilir.”

MADDE 89- 3039 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 31- Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezaları 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre tahsil olunarak ilgili il özel idaresinin hesabına aktarılır.

Hususi idareler, buna karşı her yıl bütçelerine çeltik ekimi için, çeltik komisyonunca yapılacak masrafa karşılık olmak üzere gelir kısmına koyduğu gelir kadar masraf kısmına da aynı tahsisatı koymak mecburiyetindedir. Şu kadar ki, hususi idareler, herhangi bir zamanda gelirden karşılığı olmadıkça sarfiyat yapamazlar. Her yıl içinde kalan para hususi idarelerce çeltik komisyonu emrine o yerin Ziraat Bankasına yatırılır. Bu para çeltik komisyonunun teklifi ve Ziraat Vekilliğinin imzasıyla mahallî çeltik işlerinin ileri götürülmesi hususlarında kullanılır ve yıl sonunda bu sarfiyatın hesabı Ziraat Vekilliğine verilir.

Çeltik komisyonlarının masrafları için komisyon nam ve hesabına hususi idarelerce tahsil edilmiş para bulunmadığı takdirde bu işler için icab eden tahsisat Ziraat Vekilliğince hususi idarelere verilir. Şu kadar ki; masraf geliri aşarsa karşılığı Ziraat Vekilliği bütçesinde Çeltik Ekimi Kanununun tatbiki masrafı adı ile açılacak fasıldan hususi muhasebeler emrine tediye olunur.

MADDE 90- 3039 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 33- Çeltik komisyonunun memur olmayan üyeleri ve mutemet heyetleri üyeleriyle su korucularına karşı, vazifelerini yaptıkları sırada, suç işleyenler hakkında, Türk Ceza Kanununun kamu görevlileri aleyhine suç işleyenlere dair olan hükümleri tatbik olunur.”

MADDE 91- 19/4/1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- Mütihassıs olduğu hâlde bu Kanunda yazılı müesseseler için izin almayan kişiye üçbin Türk Lirası; bu müesseseleri açan mütihassıs olmayanlara ise, beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 92- 3153 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- 3 üncü maddede adı geçen nizamnamedeki vasıf ve şartlara uygun olmayan cihazları kullananlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 93- 17/12/1937 tarihli ve 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Yasaklanmış olmasına rağmen, 1 inci maddede yazılı hurdaları;

a) Yurt dışına çıkarmaya teşebbüs edenlere bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar,

b)Yurt dışına çıkaranlara hurdanın piyasa değerinin iki katı, idarî para cezası verilir.

Ayrıca, birinci fıkranın (a) bendinde sayılı kabahat konusu eşyaya elkonulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Bu maddede yazılı olan idarî yaptırım kararları mahallî mülkî amir tarafından verilir.

Mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilen hurda, askerî fabrikalara teslim edilir.”

MADDE 94- 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki madde hükümlerine aykırı harekette bulunanlar, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 95- 20/6/1938 tarihli ve 3468 sayılı Pul ve Kıymetli Kağıtların Bayiler ve Memurlar Vasıtasıyla Satırılmasına ve Bunlara Satış Aidatı Verilmesine Dair Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Pul ve kıymetli kâğıt bayiliği yapabilmek için mahallin en büyük maliye memurundan ruhsat tezkeresi almak şarttır. Noterler ve kendilerine izin verilen memurlar bu kayıdden müstesnadır.

Ruhsat tezkeresi almaksızın pul ve kıymetli kâğıt satanlara, almakla yükümlü oldukları ruhsat tezkeresi resminin beş misli idarî para cezası verilir.

İzin almaksızın pul ve kıymetli kâğıt satan memurlara, buldukları mahalle mahsus bayi ruhsat tezkeresi resminin beş misli idarî para cezası verilir.

Pul ve kıymetli kâğıtları kıymetinden fazla bedelle satanlara fazla bedelle sattığı pul ve kıymetli kâğıt bedellerinin beş misli idarî para cezası verilir. Ancak, verilecek idarî para cezasının miktarı yüz Türk Lirasından az olamaz. Tekrarı hâlinde bayilerin ruhsat tezkeresi iptal edilir ve bir daha kendilerine ruhsat tezkeresi verilmez.”

MADDE 96- 3468 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- 5 inci maddede yazılı idarî yaptırımlara karar vermeye defterdar veya mal müdürü yetkilidir.”

MADDE 97- 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu hükme aykırı hareket edenler hakkında zarar görenin şikâyeti üzerine üç aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.”

MADDE 98- 3573 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki fıkra gereğince kurulacak birliklerin kuruluş ve çalışma esasları ile zeytinliklerin bakımı Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca üç ay içinde hazırlanacak yönetmelikle belirlenir. Belirlenecek bu kurallara göre zeytinliklerine bakmayan üreticiye ağaç başına on Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 99- 3573 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Zeytincilik sahaları daraltılamaz. Ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşma, zeytinlik alanının % 10'unu geçemez. Bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabidir. Bu iznin verilmesinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı araştırma enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşü alınır. Bu hâlde dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacı kesilemez ve sökülemez. İzinsiz kesenler veya sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 100- 3573 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Bu Kanun hükümlerine göre idarî para cezasına karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.”

MADDE 101- 7/6/1939 tarihli ve 3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 64 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 64- Milli Müdafaa mükellefiyetine tabi tutulan, mallarını mevcut olmasına rağmen vermeyenlerden bu mallar zorla alınır ve haklarında üç aya kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 102- 3634 sayılı Kanunun 65 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 65- Bu Kanun mucibince salahiyettar makamlara bildirmeğe mecbur oldukları hususları suiniyetle yanlış olarak bildirenler haklarında üç aya kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 103- 3634 sayılı Kanunun 67 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 67- 27 nci maddede yazılı mecburiyetlere riayet etmeyenlere mahallî mülkî amir tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 104- 3634 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kanunun 1 inci maddesinde yazılı hâllerde milli müdafaa mükellefiyetine tabi tutulduğu sahiplerine tebliğ edilen her türlü nakil ve cer vasıtalarını, kabul edilebilir bir sebebe dayanmaksızın milli müdafaa mükellefiyeti komisyonunun tayin ettiği müddet zarfında bildirdiği yerde bulundurmayanlar, yirmi günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 105- 3634 sayılı Kanunun 69 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 69- Milli Müdafaa mükellefiyetine tabi tutulan madenleri işletenler mükellefiyet emrini suiniyetle yapmadıkları takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Milli Müdafaa mükellefiyetinin tatbikinden sonra çıkarmış oldukları madenleri ciheti askeriyenin müsaadesi olmaksızın başkalarına vermiş olanlar, birinci fıkra hükmüne göre verilen hapis cezasının yanı sıra beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, verilecek adlî para cezasının miktarı suçun konusunu oluşturan madenlerin piyasa değerinden az olamaz.”

MADDE 106- 3634 sayılı Kanunun 70 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 70- Milli Müdafaa mükellefiyetine tabi tutulan sınai müesseselerin sahipleri veya işletenleri mükellefiyet emrini suiniyetle yapmadıkları takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Milli Müdafaa mükellefiyetinin tatbikinden sonra ciheti askeriyenin müsaadesi olmaksızın başkalarına mamul veya mahsul verenler, birinci fıkra hükmüne göre verilen hapis cezasının yanı sıra beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, verilecek adlî para cezasının miktarı suçun konusunu oluşturan mamul ve mahsullerin piyasa değerinden az olamaz.”

MADDE 107- 3634 sayılı Kanunun 71 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 71- Manevralarda atış yapılan ve hususi işaret ve alametlerle girilmesi yasak edilen yerlere girenler ve bu mahallere hayvan sokanlara mahallî mülkî amir tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 108- 5/7/1939 tarihli ve 3670 sayılı Milli Piyango Teşkiline Dair Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Biletlerin, üzerinde yazılı kıymetlerden daha yüksek fiyatla satılması memnudur. Hilafına hareket eden bayiler yüksek fiyatla sattıkları beher bilet için ikiyüz Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılacakları gibi bayilik ruhsatnameleri de o yerin en büyük mülkî amiri tarafından geri alınır.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 109- 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Bu Kanunda yazılı istisnalar ile idarî para cezaları dışında koruma veya ihtiyar meclislerinin bu Kanun hükümlerine göre verecekleri kararlar aleyhine alakalılar tarafından kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren on gün zarfında murakabe heyetine müracaat ve itiraz olunabilir. Murakabe heyetinin verdiği;

- a) İdarî para cezasına ilişkin kararlarına karşı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre,
  - b) Diğer kararlarına karşı bu Kanun hükümlerine göre,
- kanun yoluna başvurulabilir.”

MADDE 110- 4081 sayılı Kanunun 14 üncü maddesine “çıkarmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “disiplin” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 111- 4081 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 23- Bu Kanun ile vazifedar olanların vazifeleri dolayısıyla işledikleri suçlarla ilgili olarak Türk Ceza Kanununun kamu görevlilerine ilişkin hükümleri tatbik olunur.

Bu gibilerin ifa ettikleri vazifeden dolayı kendilerine karşı görevleriyle bağlantılı olarak işlenen suçlar kamu görevlileri aleyhine işlenmiş sayılır.”

MADDE 112- 4081 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 31- Murakabe heyetlerinin 8 inci maddenin (V) numaralı bendine göre ittihaz edecekleri tedbirlere aykırı harekette bulunanlara, koruma veya ihtiyar meclislerince elli Türk Lirasından ikiyüzelli Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Sahip bulunduğu hayvanları mahallî adetlere aykırı olarak başıboş bırakan kişiye, koruma veya ihtiyar meclisi tarafından, başıboş bırakılan her bir hayvanla ilgili olarak on Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ancak her defasında verilecek ceza ikiyüz Türk Lirasından fazla olamaz.

Bu Kanun hükümleri uyarınca verilen idarî para cezalarından tahsil edilen miktarın tamamı koruma sandığına irat kaydolunur.”

MADDE 113- 14/1/1943 tarihli ve 4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanununun 15 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Davet anında köy ve kasabalarında bulunup da sıhhi vaziyetleri müsait olduğu hâlde ve başkaca makbul bir sebep olmaksızın bu davete icabet etmeyenler ile gidip çalışmayanlar, kaymakam veya valinin kararıyla Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi uyarınca cezalandırılır.

6 ncı maddede yazılı memurlardan hadise mahalline yardımcı göndermeyenlerle bu Kanunun hükümlerini tatbikte ihmali görülenler Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılır.”

MADDE 114- 16/7/1943 tarihli ve 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 35- Bir işe ait vesika kimin elinde ise o kimse yenilemeyi yapan merciin emriyle bu vesikayı vermeğe mecburdur. Bu makamlarca vesika asıllarının alıkonulmasına lüzum görülmezse suretleri alınarak aslı iade edilir. Asılları alıkonulan vesikaların suretleri bedava tasdik olunur. Mahkeme veya büro veya tetkik mercii tetkik ettiği maddeye müteallik olarak hakiki ve hükmi her şahıstan lüzum gördüğü her suali sorabilir. Bu suallere doğru olarak ve tayin edilen müddette cevap vermek mecburidir. Bu müddet beş günden aşağı ve yirmi beş günden yukarı olamaz.

Bu Kanun kapsamına giren belgeleri, açıkça istenmesine rağmen, kendisinde bulunduğu hâlde yetkili kamu görevlisine vermeyen kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bu Kanun kapsamına giren belgelerle ilgili bilgileri açıkça istenmesine rağmen, yetkili kamu görevlisine vermeyen veya yanlış bilgi veren kişi üç aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bu madde hükümleri bir doğal veya sosyal felaket dışında herhangi bir sebeple belgelerin yok olması veya kaybedilmesi hâlinde de uygulanır.

Bu maddede yazılı suçlar bir avukat tarafından yapılmışsa doğrudan doğruya veya yukarıda belirtilen makamlardan verilecek müzekkere üzerine hakkında baro tarafından ayrıca disiplin cezası dahi tayin olunur.

Baro, disiplin cezası tayini hususunda mahkemece verilecek beraat kararıyla mukayyet değildir.”

MADDE 115- 4473 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Soruşturma evresi genel hükümler uyarınca yenilenir.”

MADDE 116- 4473 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Kovuşturma evresinde dosyaların noksanı mahkemece ikmal edilir.

Dosya yoksa veya mevcudu duruşma yapılmasına imkân vermeyecek derecedeysse soruşturma yeniden yapılır.”

MADDE 117- 4473 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 43- Bir doğal veya sosyal felaket nedeniyle ya da başka herhangi bir sebeple belgelerin yok olması veya kaybolması hâlinde dava zamanaşımı süresi dosya kovuşturma işlemlerine devam edecek ölçüde tamamlanincaya kadar işlemez. Ancak, dosyanın yok edilmesine veya kaybolmasına kasten sebebiyet verilmemiş olması hâlinde bu durma süresi beş yıldan fazla olamaz.”

MADDE 118- 7/8/1944 tarihli ve 4654 sayılı Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine göre tesis edilen mükellefiyetlerde davete icabet etmeyenlerle icabetten sonra kaçanlar veya verilen vazifeleri ihmal edenler veya bu Kanunun tatbikini her hangi bir şekilde zorlaştıranlar Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmü uyarınca cezalandırılır. İdarî para cezasına, mahallî mülkî amir tarafından karar verilir.”

MADDE 119- 4654 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Bu Kanun hükümlerine göre müdafaa işlerinde kullanılmak üzere hazırlanmış veya bu işte tahsis kılınmış olan tesisatı ve eşyayı kasten tahrip edenler veya hasara uğratanlar ve bu işe tahsis edilmiş olan esliha, cephane ve teçhizatı zorla alanlar ve çalanlar iki seneden sekiz seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Zararın taksirle meydana gelmesi halinde, faile altı aydan üç seneye kadar hapis cezası verilir.”

MADDE 120- 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Bu Kanunda yazılı sebeplerle;

- a) Yolculuğuna izin verilmemiş,
- b) Denize elverişlilik belgesi almamış,
- c) Belgesi battal edilmiş,
- d) Belgesinin süresi geçmiş ve idarece uzatılmamış,

olmasına rağmen sefere çıkan ticaret gemisi derhal seferden alıkonularak muhafaza edilmek üzere en yakın elverişli limana çekilir. Gemideki yükün gideceği yere götürülmesi için gerekli bütün masraflar donatan tarafından karşılanır. Ayrıca, gemiyi sevk ve idare eden kaptan ile gemi donatanına beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi ve limanda tutulması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi dolayısıyla oluşan bütün masraflar ile idarî para cezaları eksiksiz olarak ödendiği takdirde 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde gemi serbest bırakılır.

Geminin alıkonulduğu tarihten itibaren otuz gün geçmesine rağmen kaptan veya donatanın bu madde hükümlerine göre yükümlülüklerini yerine getirmemesi hâlinde gemi, limanın bulunduğu yerin mülkî amirliği tarafından ihale mevzuatı hükümlerine bağlı olmaksızın satılır. Satıştan elde edilen gelirden geminin limana çekilmesi ve muhafaza edilmesi için gerekli olan bütün masraflar karşılandıktan ve para cezası tahsil edildikten sonra bakiye miktarın kalması hâlinde bu miktar donatanın veya yasal temsilcisinin başvurusu üzerine kendisine ödenir.

Geminin satışının gerçekleştirilememesi veya gerçekleştirilmekle beraber satış bedelinin masrafları ve para cezasını karşılamaması hâlinde bu miktar 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre donatandan ve gemi kaptanlarından müşterek ve müteselsil sorumluluk esasına göre tahsil edilir.

Donatanın yabancı gerçek veya tüzel kişi olması veya kaptanın Türk vatandaşı olmaması hâlinde bu masraflar aylık yüzde beş gecikme zammıyla birlikte genel hükümlere göre tahsil olunur.”

MADDE 121- 4922 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Yolcu taşımaya izin verilmemiş bir ticaret gemisiyle ilgili olarak da 20 nci madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun 11 maddesine göre belirlenen yükleme markası üzerindeki yükleme çizgilerinin gösterdiği haddten fazla yükü yolculuk yapan gemi derhal seferden alıkonularak en yakın elverişli limana çekilir. Gemideki yükün gideceği yere götürülmesi için gerekli bütün masraflar donatan tarafından karşılanır. Ayrıca gemiyi sevk ve idare eden kaptan ile gemi donatanına beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Geminin limana çekilmesi, limanda tutulması ve fazla yükünün boşaltılması dolayısıyla oluşan bütün masraflar ile idarî para cezaları eksiksiz olarak ödendiği takdirde gemi serbest bırakılır.

Yetkili olmadığı hâlde yükleme markasının yerini değiştirenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Donatanın kanuna aykırı emrine uymuş olması, kaptanı sorumluluktan kurtaramaz.”

MADDE 122- 4922 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22- 12 nci maddede yazılı tehlikeli eşyayı tüzükte belirtilen hükümlere aykırı olarak yükleyen veya taşıyan gemi kaptanına beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Gemi donatanı ile ilgili olarak bu cezanın üst sınırı yüzbin Türk Lirasıdır.

12 nci maddede yazılı tehlikeli eşyayı kişilerin hayatı veya sağlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde taşıyan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 123- 4922 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 23- Tüzükle belirtilen yardım isteme işaretlerini yerinde ve gereği gibi kullanmayanlarla bu Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket eden kaptana beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Deniz kazasının gerçekleşmesi hâlinde Türk Ticaret Kanununun 982 ve 984 üncü maddeleri hükümlerine göre deniz raporu almayan veya bu raporun tasdikli bir örneğini kazadan sonra uğradığı liman reisliği bulunan ilk limanda liman reisliğine vermeyen gemi kaptanı iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları yetkili liman başkanları ile sahil güvenlik bot komutanları tarafından verilir.”

MADDE 124- 4922 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- Bu Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 14, 15 ve 16 ncı maddelerindeki yardım yükümlülüklerinin her birine aykırı hareket eden kaptanlar, Türk Ceza Kanununun 98 inci maddesi hükmüne göre cezalandırılır.”

MADDE 125- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 66 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 66- İl genel kurulu veya idare kurulları yahut en büyük mülkiye amirleri tarafından kanunların verdiği yetkiye istinaden ittihaz ve usulen tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlerin tatbik ve icrasına muhalefet eden veya müşkülât gösterenler veya riayet etmeyenler, mahallî mülkî amir tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmü uyarınca cezalandırılır.”

MADDE 126- 11/2/1950 tarihli ve 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Karayolları Genel Müdürlüğü işletiminde olan erişme kontrollü karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemediği tespit edilen araç sahiplerine Karayolları Genel Müdürlüğünce geçiş ücretinin on katı kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 127- 2/3/1950 tarihli ve 5584 sayılı Posta Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 56- 8 inci maddede yazılı yasağa aykırı olarak posta pullarıyla ücret alınmakta kullanılan değerli kağıtları satanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası ve 7 nci

maddede yazılı ücret alma makinelerini izinsiz satan ve kullananlara beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 128- 5584 sayılı Kanunun 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57- İzin almadan posta kutularını, abone kutularını ve bunları açacak anahtarları yapanlara, bunları kullananlara, taşıtlara posta taşıtları şeklini verenlere veya bunları kullananlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 129- 5584 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 58- Tehlikeli oldukları için kabulü yasak olan maddeleri posta ile gönderenlere, fiili suç oluşturmadığı takdirde, dört yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 130- 5584 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 59- I- A) Posta tekeli altında bulunan maddeleri kaçak olarak götürülenlerle bilerek bunlarla gönderenler,

B) Başkalarının adlarına olan tekele bağlı maddeleri bir araya toplayıp posta ile yollayanlar,

C) 22 nci madde hükmünü ihlal edenler,

ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılırlar.

II- Bu sebeplerle verilmemiş olan posta ücretleri de dört kat alınıp dörtte üçü kaçağı tutana verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları o yerin mülkî amiri tarafından verilir.”

MADDE 131- 5584 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İzinsiz posta faaliyetinde bulunulması

MADDE 60- Bu Kanun kapsamına giren faaliyetleri ilgili makamlardan gerekli izinler alınmaksızın ticari amaçla yürüten kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Bu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ilgili tüzel kişi hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

MADDE 132- 15/7/1950 tarihli ve 5681 sayılı Matbaalar Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Bu Kanunun 1 inci maddesine göre beyanname vermeden matbaa açanlarla 2, 4 ve 5 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler, Cumhuriyet savcısı tarafından yüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 133- 5681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Hakikate aykırı beyanname veren kimse, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 134- 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türkiye’den sınır dışı edilenler İçişleri Bakanlığının hususi müsaadesi alınmadıkça Türkiye’ye dönemezler, bunlardan ağır ceza mahkemesinin görevine giren bir suçtan dolayı Türkiye’de mahkûm olmuş ve cezası çektirilerek sınır dışı edilmiş olanlar bir daha Türkiye’ye giremezler; ancak İçişleri Bakanlığının müsaadesiyle durmadan transit geçmeleri caizdir.”

MADDE 135- 5683 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- 12 ve 15 inci maddelerle 18 veya 19 uncu maddeler hükümlerine makbul bir sebebe müstenit olmaksızın riayet etmeyenlere mahallî mülkî amir tarafından yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 136- 5683 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- Sınır dışı edildikleri veya Türkiye’yi terke davet olundukları halde müsaadesiz gelmeye mütecasir olan yabancılar bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu suretle mahkûm edilen yabancılar cezaları çektirildikten sonra sınır dışı edilirler.”

MADDE 137- 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 68 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 68 - Eseri, icrayı, fonogramı veya yapımları hak sahiplerinden bu Kanuna uygun yazılı izni almadan, işleyen, çoğaltan, çoğaltılmış nüshaları yayan, temsil eden veya hertürlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletenlerden, izni alınmamış hak sahipleri sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya bu Kanun hükümleri uyarınca tespit edilecek rayiç bedelin en çok üç kat fazlasını isteyebilir.

İzinsiz çoğaltılan kopyalar satışa çıkarılmamışsa hak sahibi çoğaltılmış kopyaların, çoğaltmaya yarayan film, kalıp ve benzeri araçların imhasını veya üretim maliyet fiyatını geçmeyecek uygun bir bedel karşılığında kendisine verilmesini ya da sözleşme olması durumunda isteyebileceği miktarın üç kat fazlasını talep edebilir. Bu husus, izinsiz çoğaltmanın hukuki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İzinsiz çoğaltılan kopyalar satışa çıkarılmışsa hak sahibi, tecavüz edenin elinde bulunan nüshalar hakkında ikinci fıkradaki şıklardan birini kullanabilir.

İkinci ve üçüncü fıkraların eser sahibinden başka hak sahiplerince uygulanabilmesi için eser sahibinin bu Kanunun 52 nci maddesine uygun yazılı çoğaltma izni aranır.

Hak sahiplerinden biri, ikinci ve üçüncü fıkralar uyarınca talepte bulduklarında Ceza Muhakemesi Kanununun el koymaya ilişkin hükümleri delil elde etmek amacı dışında uygulanmaz.

Bedel talebinde bulunan kişi, tecavüz edene karşı onunla bir sözleşme yapmış olması halinde haiz olabileceği bütün hak ve yetkileri ileri sürebilir.”

MADDE 138- 5846 sayılı Kanunun 71 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Manevi, mali veya bağlantılı haklara tecavüz

MADDE 71- Bu Kanunda koruma altına alınan fikir ve sanat eserleriyle ilgili manevi, mali veya bağlantılı hakları ihlal ederek:

1. Bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapıyı hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın işleyen, temsil eden, çoğaltan, değiştiren, dağıtan, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayımlayan ya da hukuka aykırı olarak işlenen veya çoğaltılan eserleri satışa arz eden, satan, kiralamak veya ödünç vermek suretiyle ya da sair şekilde yayan, ticarî amaçla satın alan, ithal veya ihraç eden, kişisel kullanım amacı dışında elinde bulunduran ya da depolayan kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

2. Başkasına ait esere, kendi eseri olarak ad koyan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır. Bu fiilin dağıtmak veya yayımlamak suretiyle işlenmesi hâlinde, hapis cezasının üst sınırı beş yıl olup, adli para cezasına hükmolunamaz.

3. Bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır.

4. Hak sahibi kişilerin izni olmaksızın, alenileşmemiş bir eserin muhtevası hakkında kamuya açıklamada bulunan kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

5. Bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

6. Bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapıyı, tanınmış bir başkasının adını kullanarak çoğaltan, dağıtan, yayan veya yayımlayan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır.

Bu Kanunun ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında bahsi geçen fiilleri yetkisiz olarak işleyenler ile bu Kanunda tanınmış hakları ihlâl etmeye devam eden bilgi içerik sağlayıcılar hakkında, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Hukuka aykırı olarak üretilmiş, işlenmiş, çoğaltılmış, dağıtılmış veya yayımlanmış bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapıyı satışa arz eden, satan veya satın alan kişi, kovuşturma

evresinden önce bunları kimden temin ettiğini bildirerek yakalanmalarını sağladığı takdirde, hakkında verilecek cezadan indirim yapılabileceği gibi ceza vermekten de vazgeçilebilir.”

MADDE 139- 5846 sayılı Kanunun 72 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Koruyucu programları etkisiz kılmaya yönelik hazırlık hareketleri

MADDE 72- Bir bilgisayar programının hukuka aykırı olarak çoğaltılmasının önüne geçmek amacıyla oluşturulmuş ilave programları etkisiz kılmaya yönelik program veya teknik donanımları üreten, satışa arz eden, satan veya kişisel kullanım amacı dışında elinde bulunduran kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 140- 5846 sayılı Kanunun 75 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“II- Soruşturma ve kovuşturma

MADDE 75- 71 ve 72 nci maddelerde sayılan suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması şikâyete bağlıdır. Yapılan şikâyetin geçerli kabul edilebilmesi için hak sahiplerinin veya üyesi oldukları meslek birliklerinin haklarını kanıtlayan belge ve sair delilleri Cumhuriyet başsavcılığına vermeleri gerekir. Bu belge ve sair delillerin şikâyet süresi içinde Cumhuriyet başsavcılığına verilmemesi hâlinde kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.

Bu Kanunda yer alan soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı suçlar dolayısıyla başta Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilileri olmak üzere ilgili gerçek ve tüzel kişiler tarafından, eser üzerinde manevi ve malî hak sahibi kişiler şikâyet haklarını kullanabilmelerini sağlamak amacıyla durumdan haberdar edilirler.

Şikâyet üzerine Cumhuriyet savcısı suç konusu eşya ile ilgili olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre elkoyma koruma tedbirinin alınmasına ilişkin gerekli işlemleri yapar. Cumhuriyet savcısı ayrıca, gerek görmesi hâlinde, hukuka aykırı olarak çoğaltıldığı iddia edilen eserlerin çoğaltılmasıyla sınırlı olarak faaliyetin durdurulmasına karar verebilir. Ancak, bu karar yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim tarafından yirmidört saat içinde onaylanmayan karar hükümsüz kalır.”

MADDE 141- 5846 sayılı Kanunun 76 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 76-** Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezaya bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak ihtisas mahkemeleridir. İhtisas mahkemeleri kurulup yargılama faaliyetlerine başlayıncaya kadar, asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Bu Kanun kapsamında açılacak hukuk davalarında mahkeme, davacının iddianın doğruluğu hakkında kuvvetli kanaat oluşturmaya yeter miktar delil sunması hâlinde, korunmakta olan eserler, fonogramlar, icralar, filmler ve yayınları kullananların, bu Kanunda öngörülen izin ve yetkileri aldıklarına dair belgeleri veya tüm yararlanılan eser, fonogram, icra, film ve yayınların listelerini sunmasını isteyebilir. Belirtilen belge veya listelerin sunulmaması tüm eser, fonogram, icra, film ve yayınların haksız kullanılmakta olduğuna karine teşkil eder.”

MADDE 142- 5846 sayılı Kanunun 77 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 77-** Esaslı bir zararın veya ani bir tehlikenin yahut emrivakilerin önlenmesi için veya diğer her hangi bir sebepten dolayı zaruri ve bu hususta ileri sürülen iddialar kuvvetle muhtemel görülürse hukuk mahkemesi, bu Kanunla tanınmış olan hakları ihlal veya tehdiye maruz kalanların ya da meslek birliklerinin talebi üzerine, davanın açılmasından önce veya sonra diğer tarafa bir işin yapılmasını veya yapılmamasını, işin yapıldığı yerin kapatılmasını veya açılmasını emredebileceği gibi, bir eserin çoğaltılmış nüshalarının veya hasren onu imale yarıyan kalıp ve buna benzer sair çoğaltma vasıtalarının ihtiyati tedbir yolu ile muhafaza altına alınmasına karar verebilir. Kararda, emre muhalefetin İcra ve İflas Kanununun 343 üncü maddesindeki cezai neticeleri doğuracağı açıklanır.

Haklara tecavüz oluşturulması ihtimali hâlinde yaptırım gerektiren nüshaların ithalat veya ihracatı sırasında, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 57 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu nüshalara gümrük idareleri tarafından el konulmasına ilişkin işlemler Gümrük Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre yürütülür.”

MADDE 143- 5846 sayılı Kanunun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 81- Müzik ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunludur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunludur. Bandroller, Bakanlıkça bastırılır ve satılır. Bakanlıkça belirlenen satış fiyatı üzerinden meslek birlikleri aracılığı ile de bandrol satışı yapılabilir.

Bandrol alınabilmesi için, bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu beyan eden bir taahhünameyi doldurması zorunludur. Bakanlıkça tespit edilen diğer evrak ve belgelerle birlikte başvuru yapılır. Bakanlık, bu başvuru üzerine başka bir işleme gerek kalmaksızın on iş günü içinde bandrol vermek mecburiyetindedir. Beyana müstenit yapılan bu işlemlerden Bakanlık sorumlu tutulamaz.

Bandrol yapıştırılması zorunlu nüshaların tespit edilmesi ve çoğaltılmasına ilişkin materyalleri üreten veya bu materyallerin dolum ve çoğaltımını yapan yerler, bu maddede belirtilen taahhünamenin bir kopyasını almak, saklamak ve istendiğinde yetkili makamlara ibraz etmekle yükümlüdür.

Bandrol yükümlülüğüne aykırı ya da bandrolsüz olarak bir eseri çoğaltıp satışı arz eden, satan, dağıtan veya ticarî amaçla satın alan ya da kabul eden kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Bakanlık ile mülki idare amirleri bandrollenmesi zorunlu olan nüshaların ve süreli olmayan yayınların, bandrollü olup olmadıklarını her zaman denetleyebilir. Gerekli görüldüğünde, mülki idare amirleri re'sen veya Bakanlığın talebi ile bu denetimi gerçekleştirmek üzere illerde denetim komisyonu oluşturabilir. İhtiyaç hâlinde, bu komisyonlarda Bakanlık ve ilgili alan meslek birlikleri temsilcileri de görev alabilirler.

Bu denetimler sırasında bu Kanunda koruma altına alınan hakların ihlal edildiğinin tespiti hâlinde 75 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca işlem yapılır.

Bu Kanun kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların da yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Bu maddede belirtilen hususların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Sahte bandrol üreten, satışı arz eden, satan, dağıtan, satın alan, kabul eden veya kullanan kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Bir eserle ilgili olarak usulüne uygun biçimde temin edilmiş bandrolleri başka bir eser üzerinde tatbik eden kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Yetkisi olmadığı hâlde, hileli davranışlarla bandrol temin eden kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Yetkisi olmayan kişilere bandrol temin eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılığın aynı eserle ilgili olarak 71 inci maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde tanımlanan suçla birlikte işlenmesi hâlinde, fail hakkında sadece 71 inci maddeye göre cezaya hükmolunur. Ancak, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

Bu Kanunda tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, ilgili tüzel kişi hakkında Türk Ceza Kanununun tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

MADDE 144- 5846 sayılı Kanununun 85 inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki hükümlere aykırı hareket edenler hakkında Borçlar Kanununun 49 uncu maddesi ve Türk Ceza Kanununun 132, 134, 139 ve 140 ıncı maddeleri hükümleri uygulanır.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yayımın caiz olduğu hâllerde de 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 24 üncü maddesi hükmü saklıdır.”

MADDE 145- 5846 sayılı Kanununun 86 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında Borçlar Kanununun 49 uncu maddesi ile koşulları varsa, Türk Ceza Kanununun 134, 139 ve 140 ıncı maddeleri hükümleri uygulanır.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yayımın caiz olduğu hâllerde de Türk Medenî Kanununun 24 üncü maddesi hükmü saklıdır.”

MADDE 146- 5846 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 10- Aşağıda belirtilen hâllerde idarî para cezası uygulanır:

1. 44 üncü madde gereğince alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren kişi mahallî mülkî amir tarafından onbin Türk Lirasından otuzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılır. İlgili tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı ellibin Türk Lirasıdır.

2. Ek 5 inci madde hükümlerine aykırı olarak derlenmesi gereken eserleri süresi içinde vermeyen kişi Kültür ve Turizm Bakanlığının telif haklarının korunmasıyla ilgili biriminin amiri tarafından bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılır.

Bu madde hükümlerine göre verilen idarî para cezalarından tahsil edilen miktarın yüzde ellisi Kültür ve Turizm Bakanlığının hesabına aktarılır.”

MADDE 147- 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- a) Çalıştırdığı gazeteci ile 4 üncü maddede gösterilen şekilde yazılı iş akdi yapmayan işverene beher mukavele için yediyüz Türk Lirası,

b) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında bahsi geçen tazminatı gazeteciye ödemeyen işverene ikibinbeşyüz Türk Lirası,

c) 18 inci maddede yazılı ölüm tazminatını hak sahiplerine ödemeyen işverene ikibinbeşyüz Türk Lirası,

idarî para cezası verilir, ayrıca yukarıdaki (b) veya (c) bentlerinde yazılı tazminatlar da hak sahiplerine ödenir.”

MADDE 148- 5953 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde yer alan “birmilyarikiyüz milyon lira” ibaresi “binbeşyüz Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 149- 5953 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Gazeteciye bu Kanununun 21 inci maddesinde yazılı yıllık izni vermeyen veya izni vermiş olup da izin müddetine ait ücreti ödemeyen işverene, yıllık izni vermediği veya izin süresine ait ücretleri ödemediği kimsenin izin müddetine tekabül eden ücretler yekununun üç katı kadar idarî para cezası verilir; ayrıca gazeteciye ödenmesi gereken ücret toplamı, iki kat olarak ödenir.”

MADDE 150- 5953 sayılı Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 30- Bu Kanununun 25 inci maddesi hükmüne aykırı hareket eden işverene ikibinbeşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları, o yerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürü tarafından verilir.”

MADDE 151- 5953 sayılı Kanununun ek 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 3- Bu Kanunun ek 1 inci maddesinde yazılı fazla saatlerle çalışma ücretlerini gazeteciye ödemeyen veya mezkur maddede yazılı zam hadlerinden daha aşağı hesap etmek suretiyle ödeyen işverene, ödemediği fazla saat ücretleri tutarının veya eksik ödediği ücretler tutarının beş katı kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 152- 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak her şekil ve surette müşterek bahisler veya yarış piyangosu tertip ve tanzim edenler ve bunlara ait her türlü evrakı matbaa, teksir, daktilo, fotokopi ve sair suretlerde düzenleyenler ve düzenletenler, satanlar, dağıtanlar, sattıranlar veya dağıttıranlar, üç aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır. Bu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ayrıca tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Suçun; at sahibi, antrenör, jokey, jokey yamağı, seyis ve sair yarış hizmetlileri ile birlikte işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası altı aydan az olamaz. Haklarında bu nedenle soruşturma ve kovuşturma başlatılan bu kişilerin Komiserler Kurulu kararı ile yarış yerlerine, hipodromlara ve yarışlarla ilgili mahal ve tesislere girmeleri yasaklanır. Komiserler Kurulunca yarış yerlerine girmeleri yasaklanan kimselerin isimleri ve kimlikleri yarış müessesesi ve mahalli mülki amirlere yazılı olarak bildirilir.”

MADDE 153- 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ancak, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Hükümet Üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Başbakanlık ile İçişleri Bakanlığı müsteşarları, Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Müsteşarı, Emniyet Genel Müdürü, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreter yardımcıları, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreter yardımcıları ve bu görevlerde bulunmuş olanların ruhsatlarında süre kaydı aranmaz.”

MADDE 154- 6136 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ateşli silahla işlenen suçlardan hükümlü bulunanlar ile taksirli suçlar hariç olmak üzere bir yıldan veya bu Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı altı aydan fazla hapis cezasına mahkûm olanlara, affa uğramış olsalar bile ateşli silâh taşıma ve bulundurma izni verilemez.”

MADDE 155- 6136 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Her kim bu Kanunun kapsamına giren ateşli silahlarla bunlara ait mermileri ülkeye sokar veya sokmaya kalkışır veya bunların ülkeye sokulmasına aracılık eder veya bunları 29/6/2004 tarihli ve 5201 sayılı Harp Araç ve Gereçleri ile Silâh, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun hükümleri dışında ülkede yapar veya bu suretle ülkeye sokulmuş ve ülkede yapılmış olan ateşli silahları veya mermileri bir yerden diğer bir yere taşır veya yollar veya taşımaya bilerek aracılık eder, satar veya satmaya aracılık ederse veya bu amaçla bulundurursa beş yıldan oniki yıla kadar hapis ve beşyüz günden beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı suçları üçüncü fıkradaki hal dışında iki veya daha çok kişinin birlikte işlemeleri halinde, failler hakkında sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

Birinci fıkradaki fiillerin, suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek cezalar bir kat artırılır.

Ateşli silahın tüfek veya seri ateşli kısa sürede çok sayıda ve etkili biçimde mermi atabilen tam otomatik veya dürbünlü tabanca veya bu fıkrada sayılanların benzerleri olması ya da bu niteliği taşımayan ateşli silahlar veya her türlü mermilerin miktar bakımından vahim olması halinde yukarıdaki fıkralarda yazılı cezalar yarı oranında artırılarak hükmolunur.

Dördüncü fıkrada niteliği belirtilen ateşli silahlar ile benzerlerinin miktar bakımından vahim olması halinde birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda yazılı cezalar bir kat artırılarak hükmolunur.”

MADDE 156- 6136 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak ateşli silahlarla bunlara ait mermileri satın alan veya taşıyanlar veya bulunduranlar hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve otuz günden yüz güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

Ateşli silahın, bu Kanunun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasında sayılanlardan olması ya da silâh veya mermilerin sayısı veya nitelik bakımından vahim olması halinde beş yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşyüz günden beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

Bu Kanunun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasında sayılanlar dışındaki ateşli silahın bir adet olması ve mutlak sayıdaki mermilerinin ev veya işyerinde bulundurulması halinde verilecek ceza bir yıldan iki yıla kadar hapis ve yirmibeş günden yüz güne kadar adli para cezasıdır.

Ateşli silahlara ait mermilerin pek az sayıda bulundurulmasının veya taşınmasının mahkemece vahim olarak takdir edilmemesi durumunda hükmolunacak ceza altı aya kadar hapis ve yüz güne kadar adli para cezasıdır.

Kuru sıkı tabir edilen ses veya gaz fişegi ya da benzerlerini atabilen tabancayı, teknik özelliklerinde değişiklik yaparak öldürmeye elverişli silah haline dönüştüren kişi, bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 157- 6136 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 14- Her kim, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak 4 üncü maddede yazılı olan bıçak veya başkaca aletler yahut benzerlerini ülkeye sokar, sokmaya kalkışır veya bunların ülkeye sokulmasına aracılık eder veya bunları ülkede yapar veya bir yerden diğer bir yere taşır veya yollar veya taşımaya aracılık ederse iki yıldan beş yıla kadar hapis ve ikiyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Suç konusu bıçak ve aletlerin niteliği veya sayısı olarak azlığı halinde verilecek ceza yarısına kadar indirilir.

Birinci fıkradaki eylemleri işlemek amacı ile teşekkül kuranlar ile yönetenler veya teşekküle mensup olanlar tarafından sözü geçen fıkrada yazılı suçlar işlenirse failler hakkında beş yıldan on yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

Birinci fıkrada yazılı suçları ikinci fıkradaki hal dışında iki veya daha çok kişinin birlikte işlemeleri halinde, birinci fıkraya göre verilecek cezalar bir kat artırılır.

Bu madde kapsamına giren bıçak ve başkaca aletlerin veya benzerlerinin miktar bakımından vahim olması halinde yukarıdaki fıkralara göre hükmolunacak cezalar yarı oranında artırılır.”

MADDE 158- 6136 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak 4 üncü maddede yazılı olan bıçak veya diğer aletleri veya benzerlerini satanlar, satmaya aracılık edenler, satın alanlar, taşıyanlar veya bulunduranlar hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş günden az olmamak üzere adli para cezasına hükmolunur.”

“Bu Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yazılı olan yivli ve yivsiz silahlarla bıçak ve diğer aletleri, hal ve şartlara göre sırf saldırıda kullanmak amacıyla taşıyanlar, üç aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 159- 6136 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “264” ibaresi “174” şeklinde ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(A), (B) ve (C) bentlerinde sayılan yerlere silahla giren veya buralarda silah taşıyan kişiler, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu kişilerin silah ruhsatları bulundurmaya çevrilir. Önödeme veya mahkûmiyet kararındaki adli para cezasının infaz edildiği veya düştüğü tarihten itibaren beş yıllık süre geçmediği takdirde, bu kişilere taşıma ruhsatı verilmez.”

MADDE 160- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 107 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun tatbikinde vazifeli bulunan kimseler, bu vazifeleri dolayısıyla amme borçlusunun ve onunla ilgili kimselerin şahıslarına, mesleklerine, işlerine, muamele ve hesap durumlarına ait öğrendikleri sırlarla, gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 161- 6183 sayılı Kanununun 108 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu madde hükmüne aykırı hareket edenler üç aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 162- 6183 sayılı Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Gizleyerek, kaçırarak muvazaa yolu ile başkasının uhdesine geçirerek veya aslı olmayan borçlar ikrar ederek, yahut alındılar vererek gerçeğe aykırı surette, varlığını yok eder veya azaltır ve geri kalan mallar borcu karşılamaya yetmezse altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 163- 6183 sayılı Kanununun 111 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 111- Bu Kanuna göre istenen mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yapanlarla, yaşayış tarzları mal bildirimine uymayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 164- 6183 sayılı Kanununun 112 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 112- Usulü dairesinde mal bildiriminde bulunduktan sonra, edinilen mallarla, her türlü mallarında, kazanç ve gelirlerinde olan artmaları 61 inci madde hükümleri gereğince zamanında bildirmemek suretiyle amme alacağının tahsilini engellemiş veya zorlaştırmış olanlar bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 165- 6183 sayılı Kanununun 113 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 113- Amme borçlusuna ait ellerinde bulundurdukları malları 55 inci maddenin son fıkrası gereğince yapılan talebe rağmen bildirmeyenler altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 166- 6183 sayılı Kanununun 114 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu vazifeyi makbul bir özre dayanmadan zamanında yerine getirmeyenler elli güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 167- 18/12/1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Aşağıda yazılı haller eczacılık yapmaya manidir:

A) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmak.

B) Başka memleketlerde sanatını icradan menedilmiş olup bu muamelenin haklı olduğu İcra Vekilleri Heyetince kabul edilmiş olmak;

C) Sanatını yapmasına mani iyileşmez bir hastalığı bulunmak;

Ç) Sanatını yapmasına mani olacak derecede iki gözü rüyetten mahrum olmak.”

MADDE 168- 6197 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunda yazılı usullere uygun olarak ruhsatname almaksızın 1 inci maddede sayılı yerleri açanlar üç aydan bir seneye kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılır.

Eğer fiil eczacılık yapmak hakkını haiz olmayanlar tarafından işlenirse, verilecek cezalar yarı oranında artırılır.”

MADDE 169- 6197 sayılı Kanunun 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 41- Bu Kanunun 1 inci maddesinde sayılan yerlerde ambalajsız veya ambalajı açılmış olarak bozuk veya zamanı geçmiş veya mağşuş veya gayrisaf ilaç ile ambalajlı olsa bile zamanı geçmiş ilaç bulunduran kişiye, fiili Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre ceza sorumluluğunu gerektirmediği takdirde, beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, bu ilaç ve sair ecza maddesine elkonularak imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 170- 6197 sayılı Kanunun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 42- Bu Kanunun 1 inci maddesinde sayılan yerlerde ilaç halinde ihzar, imal veya tertip edilmemiş olan bozuk veya mağşuş ecza ve kimyevi maddeler bulunduğu takdirde, bunlara el konulup usulüne uygun şekilde yok edilmekle beraber bu yerleri bizzat idare eden eczacı ile bu Kanunda yazılı sebeplerle eczacının bulunmaması halinde bu yerlerde mesul müdürlük yapanlara bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 171- 6197 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Zehirli veya kimyevi maddelerle tıbbî ecza ve müstahzarların müsaadesiz satılması yasaktır. Bunları müsaadesiz satan veya satmak üzere dükkanında bulunduranlar Türk Ceza Kanununun 193 üncü maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 172- 6197 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 44- Bu Kanunda yazılı olan yasaklara ve mecburiyetlere muhalif hareket edenlere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde ve bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 173- 6197 sayılı Kanunun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 45- Eczaneyi işletmeye başladıktan sonra mazeretsiz olarak ve mücbir sebepler dışında eczanesi olan yerlerde otuz gün, olmayan yerlerde on gün müddetle eczanesini kapalı bırakan veya teftiş sırasında görülen noksanların tamamlanması için yapılmış iki yazılı ihtarla riayet etmeyen eczacılara, beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 174- 15/2/1954 tarihli ve 6269 sayılı Kimyagerlik ve Kimya Mühendisliği Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Bu Kanunun 2 nci maddesine aykırı hareket edenler altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 1 inci maddede mezkur diplomaları almış olmayanları bu unvanlarla çalıştıranlar da aynı ceza ile cezalandırılır.”

MADDE 175- 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- 3 üncü madde hükümlerine riayet etmeyen, 4 üncü maddede yazılı vazife ve salahiyet hudutlarını tecavüz eden ve 5 inci maddenin ikinci fıkra hükmünü yerine getirmeksizin serbest çalışan hemşirelere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 176- 2/3/1954 tarihli ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Bu Kanun hükümlerine muhalif olarak müstahdem ve işçilerine öğle dinlenmesi yaptırmayan işveren veya işveren vekillerine yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunun 5 inci maddesine muhalif hareket eden işveren veya işveren vekiline, müstahdem veya işçi kazançlarının veya bu kimselere ait sair hakların daha aşağı hadlere

indirilmesinden dolayı müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idarî para cezası verilir.

Bu maddedeki idarî para cezalarını vermeye belediye encümeni yetkilidir.”

MADDE 177- 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununun 124 üncü maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Müsaade istihlal etmeden jeolojik istikşaf yapanlar altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

2. Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belge almaksızın jeolojik istikşaftan gayri petrol ameliyelerini yapanlar üç aydan bir yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 178- 6326 sayılı Kanunun 125 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 125- 1. Bu Kanuna göre israf veya tehlikeli fiilleri yapanlara, bu fiilleri tespit olunacak bir süre içinde durdurmaları için, Genel Müdürlük tarafından emir verilir. Bu sürenin sonunda israf veya tehlikeli fiil devam ederse, devam ettiği her gün için faillere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

2. Yukarıda yazılı fiillerden dolayı önemli ve tamiri kabil olmayan bir hasar meydana gelmişse, faillerine, oluşan zararın miktarı kadar idarî para cezası verilir. Ancak, bu miktar onbin Türk Lirasından az olamaz.”

MADDE 179- 6326 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 126- Bu Kanunun verdiği bir hakkın kullanılmasına yahut bir vazifenin ifasına bilerek ve haksız olarak müdahale eden veya mani olanlar, altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 180- 6326 sayılı Kanunun 127 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 127- Bu Kanuna göre yapılan müracaatlarda ve muamelelerde bilerek hilafı hakikat beyanda bulunanlar, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 181- 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Aşağıda yazılı haller, veteriner hekimlik mesleğinin icrasına mani teşkil eder:

a) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmak.

b) Bu Kanun ile teşekkül eden Haysiyet veya Yüksek Haysiyet Divanı kararları ile mesleğini icradan menolunmak.

c) Yüksek Haysiyet Divanınca haklarında diplomalarının istirdadı kararı ittihaz edilmek.”

MADDE 182- 6343 sayılı Kanunun 65 inci maddesinde yer alan “üçyüzkırkyedimilyon lira” ibaresi “bin Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 183- 6343 sayılı Kanunun 66 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 66- 6 ncı maddedeki yasaklılık haline rağmen mesleklerini icra edenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 184- 6343 sayılı Kanunun 67 nci maddesinde yer alan “üçyüzkırkyedimilyon lira” ibaresi “bin Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 185- 6343 sayılı Kanunun 68 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 68- Bu Kanununun 11 inci maddesinde yazılı vasıfları haiz olmayıp da veteriner hekimlik yapan ve hayvan hastalıklarını tedavi yolunda bulunanlar, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 186- 6343 sayılı Kanununun 70 inci maddesinde yer alan “seksenyedimilyon lira” ibaresi “ikiyüz Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 187- 6343 sayılı Kanununun 71 inci maddesinde yer alan “bir aydan” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 188- 6343 sayılı Kanununun 72 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 72- Bu Kanunda yazılı olup da idarî para cezasını gerektiren fiillerin tekrarı halinde tayin olunacak ceza, iki misli olarak uygulanır.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 189- 6343 sayılı Kanununun ek 2 nci maddesinin onbeşinci fıkrasında yer alan “Devlet memurlarına” ibaresi “kamu görevlilerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 190- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 70 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bunların ücreti de orman idaresi tarafından ödenir. Bunlara söndürme işinde çalıştıkları müddetçe devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alakalılar tarafından parasız ekmek ve katık verilir. Başkaca ücret verilmez.”

MADDE 191- 6831 sayılı Kanununun 77 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 77- Orman memurları, bu Kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını taşırlar.

Orman teşkilatında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan, Çevre ve Orman Bakanlığınca ve Orman Genel Müdürlüğüne lüzum görülecek olanlar, Bakanlar Kurulunca seçilecek silahla teçhiz olunurlar.

Bu silahlar memurlara orman idaresince demirbaş olarak verilir. Ayrıca, kolluk görevi yapan orman memurları idarece verilecek özel kıyafetle donatılır.

Devlet ormanlarından gayri ormanlarda çalışan orman bekçilerine de umumi hükümler dairesinde silah taşıma izni verilebilir.”

MADDE 192- 6831 sayılı Kanununun 78 inci maddesinin (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A) Türk Ceza Kanununda düzenlenen hakkın kullanılması, meşru savunma veya zorunluluk hallerinde;”

MADDE 193- 6831 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“IV. Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin takibi:

MADDE 79- Orman memurları, bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillere ilişkin delilleri bir tutanakla tespit eder. Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen orman malları ile bu Kanunda yer alan suçların işlenmesinde kullanılan nakil vasıtası ve sair eşyaya Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre elkonulur. Ancak, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde elkoyma, orman işletme şefinin yazılı emri ile yapılır. Ayrıca, orman muhafaza memurları Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre şüphelileri yakalama yetkisine sahiptir.

Sahipleri tarafından tohum ve fidandan yetiştirilen hususi ormanlarda da bu madde hükümleri uygulanır.

Talep vukuunda polis, jandarma, köy muhtar ve bekçileri orman memurlarına yardıma mecburdurlar.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 194- 6831 sayılı Kanununun 83 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunda yazılı orman suçlarına ilişkin davalardan; 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen suçlara ilişkin davalar asliye ceza mahkemesinde; dördüncü fıkrasında gösterilen suçlara ilişkin davalar ağır ceza mahkemesinde; beşinci fıkrasında gösterilen suçlara ilişkin davalar Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesi uyarınca görevlendirilen ağır ceza mahkemesinde; bu suçlar dışında kalan davalar sulh ceza mahkemesinde görülür.”

MADDE 195- 6831 sayılı Kanunun 84 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 84- Orman Kanununa aykırılık oluşturan fiillerden dolayı elkonulan ağaç, tomruk, kereste, yakacak ve sair mahsuller, vazifeli orman memurları tarafından muhafaza edilmek üzere orman depolarına, orman deposu yoksa ve fiilin işlendiği yer belediye hudutlarında ise o yer belediyesine, köy hudutları içinde ise o köy muhtarına, yokluğunda vekiline, onun da yokluğunda ihtiyar heyeti üyelerinden birine yediemin senedi mukabilinde teslim olunur. Belediye veya köy yetkililerine teslim edilen bu mallar en kısa zamanda orman depolarına idarece nakledilir. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası zor ve masraflı bulunanlar, Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları hükümlerine uygun olarak orman işletme müdürlüklerinin müsadereli mallar satış komisyonlarınca, mahallinde veya pazar yerlerinde ilan edilmek suretiyle derhal satılır.

Nakil vasıtası ve suç aletleri ile orman emvalinin satış bedelinin tamamı Orman Genel Müdürlüğü hesabına irat kaydedilir.”

MADDE 196- 6831 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Orman içinde kimin tarafından kesildiği veya hazırlandığı belli olmayan veya kaçması sebebiyle faili tespit olunamayan orman mahsulleri ve suç aletleri, orman idaresinin satış usullerine göre satılır ve bedelleri irat kaydolunur.”

MADDE 197- 6831 sayılı Kanunun 88 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 88- Bu Kanunda tanımlanan suçlardan dolayı arama, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre yapılır. Ancak, Ceza Muhakemesi Kanununun 119 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hâllerde arama, orman şefinin yazılı emri ile yapılır.”

MADDE 198- 6831 sayılı Kanunun 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 91- 14 üncü maddenin (A) ve (B) bentleri ile yasak edilen fiillerden dikiliden ağaç kesenler, kökünden sökenler veya hayatiyetini sona erdirecek şekilde boğanlar, ağaçlardan yalamuk, pedavra, hartama çıkarılanlar üç aydan beş yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Ancak suçun konusunun münhasıran yakacak nitelikte emval veren ağaç olması halinde, verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Suçun konusunun fidan olması halinde birinci fıkraya göre verilecek ceza bir kat artırılır.

Fidan ekim sahasını bozan kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkradaki ağaç kesme ve sökme fiillerinin işlenmesinde motorlu araç ve gereçler kullanılması halinde verilecek ceza bir kat artırılır. Ancak, fidanlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

14 üncü maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve yukarıdaki fıkralarda yazılı bulunmayan fiilleri işleyenler üç aya kadar hapis ve yüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Bu Kanunun 14 üncü maddesinin (A) ve (B) bentlerine muhalif hareket edenler orman sahipleri ise iki seneye kadar hapis ve adli para cezasıyla cezalandırılır. Ancak kendi arazisi üzerinde tohum ekmek veya fidan dikmek suretiyle yetiştirilecek ormanların sahipleri yukarıdaki fıkra hükmüne tabi değildir.”

MADDE 199- 6831 sayılı Kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 92- Bu Kanunun 16 nci maddesi gereğince izin almadan ormanlardan açılan maden ocakları idarece kapatılır. Çıkarılan madenler ve her türlü tesisler ile alet, edevat ve

nakil vasıtalarına elkonulur. Elkonulan mallar, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere edilir.

Bu Kanunun 16 ncı maddesi gereğince izinsiz maden ocağı açanlara veya işletenlere, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası verilir.

Kanun hükümlerine göre verilen ruhsat veya izin belgesindeki sürenin dolmasına rağmen maden ocağı işletmeye devam edenler ya da izin verilen alandaki sınırı aşanlar, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, bu Kanunun 93 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.

Başkaca zarar husule gelmiş ise bu zarar ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde dava açmak suretiyle tazmin ettirilir. İzin alarak bu nevi ocakları açanlar idarece kendilerine veya temsilcilerine tebliğ edilecek tedbirlere riayet etmezler ise beşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca, bu tedbirlere riayet edilinceye kadar ocaklar işletilmekten men edilir.”

MADDE 200- 6831 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 93- Bu Kanunun 17 nci maddesinde yasak edilen fiilleri işleyenler veya izne bağlı işleri izinsiz yapanlar, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

İşgal ve faydalanma suçunun yeniden tarla açmak suretiyle veya yanmış orman sahalarında ya da kesinleşmiş orman kadastrosu sınırları içerisinde işlenmesi halinde verilecek ceza bir kat artırılır.

Bu maddede tanımlanan suçların konusunu oluşturan, işlenmesinde kullanılan ve işlenmesiyle elde edilen eşya veya mahsul Türk Ceza Kanununun müsadereye ilişkin hükümlerine göre müsadere edilir. Müsadere olunan mahsuller satılarak bedeli Orman Genel Müdürlüğünce irad kaydolunur. Müsadere olunan tesisler ise Orman Genel Müdürlüğünce aynen muhafaza edilebileceği gibi ihtiyaç görüldüğü takdirde ormancılık veya diğer kamu hizmetlerinde kullanılabilir. Aksi takdirde ilgili orman idaresince, yıkılmak suretiyle karar infaz olunur. İdarenin bu husustaki talebi halinde genel zabıta kuvvetleri idareye yardım etmekle mükelleftir.

17 nci maddenin üçüncü fıkrasındaki yerleri amaç dışı kullananlar ve amaç dışı kullanılmasına izin verenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 201- 6831 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 94- Bu Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen ve yapılması izne bağlı fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, terebentin, katran, sakız, 92 nci madde kapsamı dışında kalan taş, kömür, toprak ve buna benzer ocaklar ile balık üretim tesislerini orman sınırları içinde izinsiz kuranlar, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bunların işletilmesi men edilerek tesislerin Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsaderesine hükmolunur.

Bu Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen ve birinci fıkrada yazılı fiili orman sınırları dışında işleyenlere bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir ve bunların işletilmesi yasaklanır.

Bu Kanunun 14 üncü maddesinin (C) ve (E) bentlerinde yazılı fiilleri işleyenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 202- 6831 sayılı Kanunun 95 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 95- Bu Kanunun 19 uncu maddesi hükümlerine aykırı olarak ormanlara izinsiz hayvan sokanlarla, ormana başı boş hayvan girmesine sebep olanlara beher kıl keçisi için altı Türk Lirası, büyükbaş hayvanların beheri için üç Türk Lirası, küçükbaş hayvanların beheri için bir Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu suretle verilecek idarî para cezası yirmi Türk Lirasından az olamaz.

Ormanlara izinsiz hayvan sokma fiilini, fiilin işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyde oturanlar dışındakilerin işlemesi hâlinde, yukarıdaki cezalar iki kat artırılır.

Yanmış orman sahaları ile alelumum gençleştirme sahalarına, gençleştirmeye tefriki tarihinden itibaren onbeş sene içinde hayvan sokulması veya başıboş bırakılmak yüzünden girmesi hâlinde yukarıda yazılı cezalar iki kat tatbik olunur.”

MADDE 203- 6831 sayılı Kanunun 96 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 96- Bu Kanunun 20 nci ve 21 inci maddelerinde yazılı hükümlere aykırı hareket edenlere yüzyirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 204- 6831 sayılı Kanunun 97 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 97- Devlet çekici ile damgalanan ağaçları keserken bu damgayı orman idaresince tespit edilen şekilde dip kütükte bırakmayanlarla damgalı ağaçları tespit edilen hadde nazaran daha yüksekte kesenlere kesilen her ağaç için altmış Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunun 27 nci maddesinde yazılı damga çekiçlerini taklit edenler veya taklit fiiline iştirak etmeksizin kullananlar Türk Ceza Kanununun 202 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılırlar.”

MADDE 205- 6831 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 98- 31 inci, 32 nci ve 33 üncü madde hükümlerine göre, köylülere zati ihtiyaçları ile köy müşterek ihtiyaçları için verilen yapacak orman emvalini; yerinde kullanmayıp her ne surette olursa olsun elden çıkaranlar, bunları verilmiş gayesine uygun kullanmayanlar, yirmi günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 206- 6831 sayılı Kanunun 99 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 99- 37 nci madde gereğince verilen izinlerde gösterilecek tedbir ve şartlara riayet etmeyenlere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 207- 6831 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ormandan kesilen ağaçlardan damgaya tabi orman emvalini damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürülenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 208- 6831 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yazılı olarak yapılan tebligat tarihinden itibaren iki yıl içinde 50 nci maddede yazılı işaretlerle ormanların hudutlarını belli etmeyen hususi orman sahiplerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Orman sahipleri bu cezanın kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmezler ise bunlara onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 209- 6831 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“51 inci madde gereğince tanzim, kabul ve tasdik olunan orman amenajman planlarında ormanın imarı, geliştirilmesi, ağaçlandırma yapılması, hastalık ve haşerelerle mücadele edilmesi gibi yapılmasına lüzum gösterilen işleri plan dairesinde ve verilen müddet içinde yapmayan ve gerekli tedbirleri almayan orman sahiplerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 210- 6831 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- 67 nci madde hükümlerine aykırı hareket edenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Devlet veya her kime ait olursa olsun yeniden orman yetiştirme veya orman boşluğu ile göçük, devrik ve heyelan gibi hâllerle meydana gelen açıklıkları doldurmak veya satış maksadıyla işlenen sahalarda geçici olmak kaydıyla yapılan tohumlama alanlarıyla fideliklere herhangi bir şekilde veya hayvan sokulması veya girmesi suretiyle orman yetiştirme alanlarında zarara sebebiyet verenlere üçbin, diğer alanlarda zarara sebebiyet verenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 211- 6831 sayılı Kanunun 104 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 104- 68 inci maddedeki mecburiyete riayet etmeyenler altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Orman idaresine ait telefon şebekesi ve tesislerine her türlü alet ve malzemesine zarar verenler Türk Ceza Kanununun 152 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince cezalandırılırlar.

Bu suç Mayıs ayı başından Kasım ayı sonuna kadar devam eden yangın mevsiminde işlenirse ceza iki katına çıkarılır.”

MADDE 212- 6831 sayılı Kanunun 105 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 105- 69 uncu maddeye göre ormanlarda vukua gelecek yangınları söndürmek için yetkili memurlar ve orman teşkilatı tarafından yangın mahalline gitmeleri emrolunmasına veya mahallî mutat vasıtalarla ilan edilmesine rağmen orman yangınına söndürmeye gitmekten imtina edenler veya gidip de çalışmayanlar ve verilen işi yapmayanlar hakkında, mahallin en büyük mülkî amiri tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası uygulanır.

Bu maddede yazılı memurlarla orman teşkilatında vazifeli olanlardan yangın yerine yardım göndermeyenlerle alaka göstermeyenler, Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesinde tanımlanan suç ihmali davranışla işlemiş olmak dolayısıyla cezalandırılır.”

MADDE 213- 6831 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 106- Bu Kanunun 72 ve 73 üncü maddelerine muhalif hareket eden veya ettirenler Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince cezalandırılırlar.”

MADDE 214- 6831 sayılı Kanunun 107 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 107- 74 üncü maddede gösterilen tedbirlere riayet etmeyenlere mahallin en büyük mülkî amiri tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre idarî para cezası verilir.”

MADDE 215- 6831 sayılı Kanunun 108 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 108- Orman mallarının bu Kanun hükümlerine aykırı olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde; taşıyanlar, biçenler, işleyenler, kabul edenler, kullananlar, satanlar, satın alanlar veya bulunduranlar bir seneye kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı fiillerin, ticarethane sahibi olsun olmasın, her türlü orman ürünü ticareti ile uğraşanlarla, kar maksadıyla aldıkları orman mallarını işleyerek her ne şekilde olursa olsun alet ve eşya haline dönüştürdükten sonra satanlar tarafından işlenmesi halinde, bir seneden yedi seneye kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Suçun konusunu oluşturan orman ürünlerinin değerinin azlığı göz önünde bulundurulurken verilecek cezalar yarısına kadar indirilebilir.

Bu Kanunda yazılı suça konu olan her türlü orman emvali, nakil vasıtaları ve suç aletleri Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere edilir.”

MADDE 216- 6831 sayılı Kanunun 109 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 109- Ağaçlarda bulunan resmi damga ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve levhaları ve orman kadastrusunda sınır noktalarını gösteren sabit taş veya beton kazıkları, ormanlardaki otlak, yaylak ve kışlakların sınır işaretlerini kıranlar, kaldıranlar, belirsiz hâle getirenler, yerlerini değiştirenler, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, beşyüz Türk Lirasından dörtbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 217- 6831 sayılı Kanunun 110 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 110- 76 ncı maddenin (a) bendinde belirtilen fiili işleyenlere elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

76 ncı maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen fiilleri işleyenler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adli para cezasına hükmolunur.

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenler iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve

etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle oluşan zarar ve toprağın humuslu tabakasının yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınır.

Kasten orman yakan kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakan kişi müebbet hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Bu maddede yazılı suçların işlenmesi sebebiyle, ölüm veya yaralanmanın meydana gelmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmolunur.”

MADDE 218- 6831 sayılı Kanunun 111/a maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 111/a- Bu Kanunda mercii belirtilmemiş idarî yaptırım kararları, orman işletme şefleri tarafından verilir.”

MADDE 219- 6831 sayılı Kanunun 112 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 112- Bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zarar için ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde gerçek zarar üzerinden tazminat talebinde bulunulabilir.

Gerçek zarar;

A) Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiilin konusu orman emvali ağaçtan elde edilmiş ise; fiilin işlendiği yere en yakın orman idaresi satış yerinde söz konusu orman emvalinin bir evvelki yıla ait bilanço döneminde yapılan açık artırmalı satışlarda, aynı cins ve türdeki emval için beliren satışlar ortalamasından, bu tür emvale ait o dönemde yapılmış kesim, taşıma ve istif giderlerinin çıkarılmasıyla elde olunacak birim fiyat üzerinden hesap edilir.

B) Fiilin konusu fidan ise; fiilin işlendiği yıl, aynı fidanların her birisinin dikimi ve arazi hazırlanması için hesaplanacak gerçek masraflar ile o yıla kadar kesilen fidanlar için yapılmış bakım giderleri toplamı bir misli fazlasıyla tazmin ettirilir.

C) Ormanlardan temin olunan ve değeri para ile ölçülebilecek diğer her türlü orman emvalinin gerçek zarar birim fiyatı ise (A) bendi hükmüne kıyasen hesaplanır.

Orman işletme müdürlükleri, görev alanları içerisinde bulunan her ilçe merkezi için ayrı olmak üzere, bu madde hükümlerine göre ormanlardan elde edilebilecek her türlü emval için tazminata esas olacak birim değerlerini, her yılın ikinci ayının yirminci gününe kadar bir cetvel hâlinde tespit ve tanzim edip bağlı bulunduğu orman bölge başmüdürlüğüne tasdik ettirerek bu cetvelleri ilgili buldukları ilçelerde belediyeler vasıtasıyla ilan ettirip, derhal birer nüshalarını mıntkasındaki hukuk mahkemelerine ve bu davaların takip olunacağı kendi birimlerine gönderir. Bu cetveller ertesi yılın ikinci ayının son günü akşamına kadar geçerli sayılır. Tazminatın hesaplanmasında bu cetveller dikkate alınır.”

MADDE 220- 6831 sayılı Kanunun 113 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mahallî rayiç; bu Kanuna aykırılık oluşturan fiilin işlendiği yere en yakın orman satış istif yerinde, söz konusu orman mahsulü emvalin bir evvelki yıla ait bilanço döneminde yapılan açık artırmalı satışlarda aynı cins ve türdeki emval için beliren satışlar ortalamasıdır.”

MADDE 221- 6831 sayılı Kanunun 114 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür. Bu davalarda orman idaresi harçtan muaftır.”

MADDE 222- 6831 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu hükme aykırı hareket edenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 223- 17/4/1957 tarihli ve 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Bu Kanun hükümlerine tevfikân sanayi işletmelerini müddetinde sanayi siciline tescil ettirmeyenler veya 2 nci maddeye göre verilen beyannamelerde meydana gelen değişiklikleri kapanma ve faaliyete geçme hâllerini müddetinde ilgili mercilere bildirmeyenler veya senelik işletme cetvellerini zamanında Sanayi ve Ticaret Bakanlığına göndermeyenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 224- 6948 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca verilen sanayi sicil vesikasını salahiyetli memurlara ibraz etmeyenlere ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 225- 6948 sayılı Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- Bu Kanuna göre istenen malumatı hakikate aykırı olarak bildirenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları o yerin mülkî amiri tarafından verilir.”

MADDE 226- 6948 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Bu Kanuna göre sanayi işletmeleri tarafından verilen malumatı müsaadesiz başkalarına bildiren kamu görevlisi, Türk Ceza Kanununun 258 inci maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 227- 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 48 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 48- Bu Kanunun 4, 5, 6, 7, 8 veya 9 uncu maddeleri hükümlerine yahut bu hükümlere göre konulacak tedbirlere riayet etmeksizin memlekete nebat sokanlara veya transit olarak geçirenlere, beşbin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca, kabahatin konusunu oluşturan bitkilere elkonularak, mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Yasak olduğunu bildiği hâlde bir bitkiyi ülkeye sokan veya transit olarak geçiren kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 228- 6968 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- 10 uncu madde hükmüne göre ithaline müsaade edilmeyen maddeleri memlekete sokan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 229- 6968 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 50- 11 inci madde hükmüne göre vazifelilerce lüzum gösterilen tedbirleri almayan veya bu tedbirlere riayet etmeyen kişiye yüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca, kabahatin konusunu oluşturan bitkilere elkonularak derhal imha edilir.”

MADDE 230- 6968 sayılı Kanunun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 51- Bu Kanunun 13 üncü maddesi hükmüne riayet etmeyen kişi, altı aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 231- 6968 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 52- Bu Kanunun 16 ncı maddesine istinaden konulmuş yasak, tahdit ve tedbirlere riayet etmeyenlere beşyüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Ayrıca, kabahatin konusunu oluşturan bitki ve sair eşya ile ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilir ve gerek görülmesi hâlinde karantina tedbirleri de alınır.”

MADDE 232- 6968 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 53- 18 inci madde hükmüne aykırı hareket edenlere, nebat yetiştirdikleri yer temizse ve nebatlarında da hastalık veya zararlı yoksa, yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Nebat yetiştirilen yer, haddizatında izin verilmeyecek bir durumda ise veya nebatlarda hastalık veya zararlı varsa, birinci fıkradaki idarî para cezası beş kat artırılır. Ayrıca, kabahatin konusunu oluşturan bitkilerle ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilir ve gerek görülmesi hâlinde karantina tedbirleri de alınır.”

MADDE 233- 6968 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 54- 22 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı ihbar mükellefiyetlerini yerine getirmeyen kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 234- 6968 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 55- Sürek avı mükellefleri ile ücretli mücadele mükellefiyetine tabi tutulardan vaktinde icabet etmeyen veya müddeti dolmadan ayrılan kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 235- 6968 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 56- 32 nci madde gereğince izin almadan mücadele işlerini ücret mukabilinde ve sanatı mütade hâlinde yapan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 236- 6968 sayılı Kanunun 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57- Tarım ve Köyişleri Bakanlığında müsaade almadan faaliyete geçen çırçır fabrikası veya evi sahiplerine ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Hastalık ve zararlılarla mücadele tesislerinin bulunmaması veya diğer tesis veya şartların tamam olmaması hâlinde; ayrıca, bu eksiklikler tamamlanıncaya kadar çırçır fabrika veya evleri faaliyetten men edilir.

Ruhsatı olmasına rağmen, bilahare bu Kanunda belirlenen faaliyet şartlarına veya süre hükmüne aykırı çalışmaları tespit edilen çırçır fabrikası veya evlerinin sahiplerine ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, belirlenen eksiklikler tamamlanıncaya kadar çırçır fabrika veya evleri faaliyetten men edilir.”

MADDE 237- 6968 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 58- 34 üncü madde hükmüne aykırı olarak muayene edilmemiş tohumluğu nakleden, satan veya satışa arzeden kişiye, ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, yapılan muayene sonucunda tohumluğun bu Kanun hükümlerine göre zararlı olduğunun anlaşılması hâlinde, mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 238- 6968 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 59- 35 inci madde hükmüne aykırı olarak nebat ve maddeleri taşıyanlar veya taşıyanlara ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, bitkilere elkonularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 239- 6968 sayılı Kanunun 60 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 60- 38 inci maddede yazılı işleri ruhsatsız yapanlara veya mücadele ilaç ve aletlerini Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca müsaade edilen fiyatlardan pahalıya satanlara yahut satışa arzedenlere ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 240- 6968 sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 61- 40 ncı madde hükümlerinden her hangi birine aykırı hareket edenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 241- 6968 sayılı Kanunun 62 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 62- Bu Kanunda belirtilen idarî yaptırımlara karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.

Bu Kanun hükümlerine göre müsadereye veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine konu teşkil eden bitki ve sair eşyaya, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı görevlileri elkoymaya yetkilidir.”

MADDE 242- 9/6/1958 tarihli ve 7126 sayılı Sivil Savunma Kanununun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 45- Bu Kanun hükümlerini tatbik ile mükellef olan memur ve hizmetlilerden ihmalleri görülenler hakkında Türk Ceza Kanununun ihmal suretiyle görevi kötüye kullanmaya ilişkin 257 nci maddesi hükmü uygulanır.”

MADDE 243- 7126 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 47- Bu Kanun hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya hususi daire, müessese ve

teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanununun 32 nci maddesine göre idarî para cezası verilir.”

MADDE 244- 7126 sayılı Kanunun 48 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 48- Bu Kanunun 13 üncü maddesinde yazılı mükelleflerden yoklama, muayene, vazifelendirme veya eğitim, kurs ve tatbikat maksadı ile kendilerine ilanen veya sair suretlerle tebligat yapıldığı hâlde gelmeyenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 245- 7126 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 50- Sivil Savunma Teşkilatına veya bu teşkilatın memur ve hizmetlilerine veya yardımcı mükelleflere mahsus kıyafet ve tanınma işaretlerini, salahiyeti olmadığı hâlde kullanan, giyen ve taşıyanlara ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 246- 7126 sayılı Kanunun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 51- Sivil savunma mahallî yardımcı hizmet teşkilatında vazifeli olup da yer değiştirenlerden bu durumu ilgili muhtarlığa haber vermeyenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 247- 7126 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 52- Kendisine tevdi edilmiş olan sivil savunmaya ait eşya ve teçhizatı temellük edenler veya bunları tahsis olundukları maksat dışında kullananlar, altı aya kadar hapis ve elli güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Bunları zayi edenler ve harabiyetine sebebiyet verenler elli güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 248- 7126 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 53- Hassas bölgelerde, bu Kanunun 13 üncü maddesinde yazılı mükelleflerin tam listesini, talep vukuunda, ilgili makamlara bildirmeyenlerle değişiklikleri otuz gün içinde merciiine haber vermeyen mahalle ve köy muhtarları hakkında dörtyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 249- 7126 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinde geçen “198 inci” ibaresi “258 inci” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 250- 7126 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 55- Sivil Savunmaya mahsus veya bu işe yarayan tesisleri kasten tahrip edenler veya hasara uğratanlar Türk Ceza Kanununun mala zarar verme suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 251- 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 52 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun tatbikinde vazifeli bulunan memur ve hizmetliler ile mahalle, köy muhtar ve ihtiyar heyeti ve meclisi azaları işledikleri suçlar ile kendilerine karşı işlenen suçlardan dolayı, Türk Ceza Kanununun kamu görevlisine ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 252- 7201 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 53- Bu Kanun mucibince tebligat yapılması gereken hallerde bir kimse kendisine veya başkasına ait isim veya adresi yanlış olarak bildirir ise fail hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 253- 7201 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Muhatap namına kendilerine tebligat yapılan kimseler tebliğ evrakını muhataplarına en kısa zamanda vermedikleri ve bundan gecikme veya zarar vukua geldiği takdirde bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 254- 7201 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde;

a) Kendisi hakkında tebliğ memuruna yalan beyanda bulunan muhatap,

b) Muhatap namına kendisine tebligat yapılabilecek olup da, bu Kanunun tatbiki dolayısıyla tebliğ memuruna muhatap hakkında yalan beyanda bulunan kişi,

c) Muhatap olmadığı veya muhatap namına tebellüğ etmeye yetkisi bulunmadığı halde tebliğ memuruna hüviyet ve sıfatı hakkında yalan beyanda bulunarak tebliğ evrakını alan kimse,

her bir bentte tanımlanan fiil dolayısıyla bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 255- 7201 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 56- Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ evrakının veya ihbarnamenin talikine karşı koyanlar ile talik edilen bu kabil evrakı bulunduğu yerden koparan, imha eden veya okunamaz hale getirenler hakkında, üç aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş günden yüzelli güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.”

MADDE 256- 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Kanunun verdiği yetkiye dayalı olmaksızın, spor müsabakaları ile ilişkili olarak sabit ihtimalli veya müşterek bahis oynatanlar, oynanmasına yer veya imkân sağlayanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Yurt dışında oynatılan her çeşit bahis veya şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye’den oynanmasına imkân sağlayan kişiler, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Her türlü bahis veya şans oyunları ile bağlantılı olarak para nakline aracılık eden kişiler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Kişileri, reklam vermek ve sair surette, her türlü bahis veya şans oyunlarını oynamaya teşvik edenler, altı aydan iki yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Bu maddede tanımlanan suçlarla bağlantılı olarak, her türlü bahis veya şans oyunlarının oynanmasına tahsis edilen veya oynanmasında kullanılan ya da suçun konusunu oluşturan eşya ile bu oyunların oynanması için ortaya konulan veya oynanması suretiyle elde edilen her türlü mal varlığı değeri, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun eşya ve kazanç müsadereğine ilişkin hükümlerine göre müsadere edilir.

Bu maddede tanımlanan suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Bu maddede tanımlanan suçlarla ilgili olarak, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun erişimin engellenmesine ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 257- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 47- a) Yardıma davet anında şehir, kasaba ve köylerde bulunup da makbul bir mazeretleri olmaksızın salahiyyetli memurlar tarafından yapılan davete icabet etmeyenler veya icabet edip de çalışmayanlar veya verilen işi yapmayanlar hakkında vali veya kaymakamlar tarafından yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) Afet bölgelerinde felaketzedelere yardım maksadıyla devlet daire ve müesseseleriyle hususi idareler, belediyeler ve köyler ve amme menafine hadim hayır cemiyetleri tarafından bedelli veya bedelsiz olarak verilen inşaat malzemesi veya alat ve edevatı veya diğer malları satan veya devreden veya başka maksatlarla kullananlar hakkında, fiilleri daha ağır cezayı istilzam etmediği takdirde, yüz günden az olmamak üzere adlî para cezasına hükmolunur.

c) Devlet veya devlete bağlı idarelerle sermayesinin en az yarısı devlete ait müessese memurlarına afet dolayısıyla verilen vazifeyi ifada ihmal ve suiistimallerinden veya bu

maksatla kendilerine verilen para ve malları zimmete geçirmelerinden veya suç teşkil eden sair fiillerinden dolayı haklarında kamu görevlileri hakkındaki ceza hükümleri tatbik olunur.”

MADDE 258- 4/1/1960 tarihli ve 7402 sayılı Sıtmanın İmhası Hakkında Kanununun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 14- Bu Kanun hükümleri gereğince salahiyyetli merciler tarafından alınması lüzumlu görülen tedbirleri yerine getirmeyen 3659 sayılı Kanuna tabi teşekküller ve bunlara bağlı idare, müessese ve kurumlar ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait sair teşekküllere mensup bilumum memur ve müstahdemler hakkında Türk Ceza Kanununun kamu görevlilerine ilişkin hükümleri tatbik olunur.”

MADDE 259- 7402 sayılı Kanununun 15 inci maddesinde yer alan “şahıslar üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezasıyla cezalandırılırlar.” ibaresi “şahıslara dörtyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 260- 7402 sayılı Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- 7 nci madde hükmüne riayet etmeyenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde para cezasının iki katı verilir.”

MADDE 261- 7402 sayılı Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 17- 8 inci maddede yazılı yasaklara aykırı hareket edenlere dörtyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde para cezasının iki katı verilir.”

MADDE 262- 7402 sayılı Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- 9 uncu maddede yazılı tedbirleri almayan veya bunları idame ettirmeyen hususi hükmi şahıslarla adi ortaklıkların işlerini fiilen idare eden vazifelileri ve taalluku halinde idare meclisi reisi ve azaları ve hakiki şahıslara yediyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 263- 7402 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- 11 inci maddede yazılı mecburiyete riayet etmeyenlere dörtyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde para cezasının iki katı verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 264- 7402 sayılı Kanununun 20 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Teşkilat tarafından bu Kanunda yazılı hususlar hakkında tanzim olunacak zabıt varakaları, sorumluların hüviyet ve ikametgahı tesbit edildikten sonra derhal yetkili mercie tevdi olunur.”

MADDE 265- 6/5/1960 tarihli ve 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Bu Kanununun 1 inci maddesinde yazılı evsaf ve şeraiti haiz olmadıkları halde ziraat yüksek mühendisi unvanını kullananlara mahallî mülkî amir tarafından beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 266- 7472 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğu bulunmak,”

MADDE 267- 9/5/1960 tarihli ve 7478 sayılı Köy İçme Suları Hakkında Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Bir kimse, daha önceden veya bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş olan içme suyu tesislerini tahrip veya imha eder veya bozar yahut bunlara zarar verirse Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

Tesis edilen su kullanım düzenini bozanlara veya yetkili mercilerce alınan kararlara uymayanlara mahalli mülki amir tarafından yüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 268- 12/9/1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tefvikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal’lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Bu Kanun ile bu Kanuna istinaden yürürlüğe konulan yönetmelik esaslarına aykırı hareket edenler hakkında belediye encümenlerince;

- a) Bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasına,
b) Üç seneye kadar hal dahilinde faaliyetten men'e,
karar verilir.

Hal dahilinde bir aydan fazla faaliyetten men edilenlerin hal'deki yerleri geri alınarak başkalarına tahsis edilebilir. Satış mevzuu malların ne suretle tasfiye edileceği yönetmeliklerde gösterilir.”

MADDE 269- 12/12/1960 tarihli ve 155 sayılı Harita ve Planlara Ait İşaretlerin Korunması Hakkında Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Harita ve planlara ait amme hizmetine mahsus (Nirengi, nivelman, poligon, röper tesisleri gibi) işaretleri yerinden çıkararak, yerinden oynatanlar, tanınmaz hâle getirenler veya ilgili makamlardan müsaade almaksızın yerini değiştiren kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 270- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- Bu Kanundaki vecibeleri yerine getirmeyenler bu hareketlerinden dolayı, diğer kanunlara göre suç oluşturmadığı takdirde, bu madde hükmüne göre cezalandırılırlar.

a) Belge almadan 8 inci maddedeki işleri yapanlar ile kasten yanlış bilgi verenler bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Ceza alınmakla beraber, kuyunun açılıp işletilmesinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce bir mahzur görülmezse, sahibine gerekli belge verilir. Aksi hâlde, kuyu kapatılır ve masrafı kuyuyu açtırandan alınır.

b) 10 ve 11 inci madde hükümlerine aykırı hareket edenlerle arama, kullanma, ıslah ve tadil faaliyetleri sırasında konulan şartlara riayet etmeyenler, müracaat formlarında istenen bilgileri vermeyenler, 8 inci maddenin son fıkrasındaki mecburiyete riayet etmeyenler beşyüz Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, kuyu kapatılarak masrafı açtırandan alınır.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 271- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- Gümrük idareleri tarafından alınan vergi ve resimler bu Kanuna tabi değildir. Bu vergi ve resimlerle ilgili olarak 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 242 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 272- 213 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez.”

MADDE 273- 213 sayılı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 87- Takdir, tadilat ve zirai kazançlar il komisyonları ile özel komisyonlara, memurların dışında, seçilecek kimselerde aşağıdaki vasıflar aranır:

1. İyi ahlak sahibi olmak ve ikamet ettiği veya iş gördüğü muhitin emniyet ve itimadını kazanmış bulunmak.

2. Medeni haklardan ıskat edilmiş bulunmamak.

3. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya vergi kaçakçılığı suçlarından mahkûm olmamak.

4. Takdir ve özel komisyonlara seçileceklerde, ayrıca otuz yaşını bitirmiş olmak.

5. Tadilat ve zirai kazançlar il komisyonlarına seçileceklerde ayrıca mensup olduğu şehir veya kasabanın iktisadi şartlarına ve emlak ve ziraat işlerine vukufu olmak ve yirmibeş yaşını bitirmiş bulunmak.”

MADDE 274- 213 sayılı Kanunun 246 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevini ihmal veya suiistimal eden muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanma suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 275- 213 sayılı Kanunun 344 üncü maddesinin başlığı “Vergi ziyayı cezası” şeklinde ve ayrıca birinci ve ikinci fıkraları birleştirilerek aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“341 inci maddede yazılı hallerde vergi ziyasına sebebiyet verildiği takdirde, mükellef veya sorumlu hakkında ziyaa uğratan verginin bir katı tutarında vergi ziyayı cezası kesilir.”

MADDE 276- 213 sayılı Kanunun Dördüncü Kitap, İkinci Kısımının Üçüncü Bölüm başlığı “Suçlar ve Cezaları” şeklinde ve 359 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 359- a) Vergi kanunlarına göre tutulan veya düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapanlar, gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilgisi bulunmayan kişiler adına hesap açanlar veya defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge veya diğer kayıt ortamlarına kaydedenler,

2) Defter, kayıt ve belgeleri tahrif edenler veya gizleyenler veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar,

Hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Varlığı noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde, inceleme sırasında vergi incelemesine yetkili kimselere defter ve belgelerin ibraz edilmemesi, bu fıkra hükmünün uygulanmasında gizleme olarak kabul edilir. Gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belge ise, muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belgedir.

b) Vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklama ve ibraz mecburiyeti bulunan defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sayfalarını yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belge, sahte belgedir.

c) Bu Kanun hükümlerine göre ancak Maliye Bakanlığı ile anlaşması bulunan kişilerin basabileceği belgeleri, Bakanlık ile anlaşması olmadığı halde basanlar veya bilerek kullananlar iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

371 inci maddedeki pişmanlık şartlarına uygun olarak durumu ilgili makamlara bildirenler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında bu maddede yazılı cezaların uygulanması 344 üncü maddede yazılı vergi ziyayı cezasının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez.”

MADDE 277- 213 sayılı Kanunun 360 ıncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Cezadan indirim

MADDE 360- 359 uncu maddede yazılı suçların işlenişine iştirak eden suç ortaklarının bu suçların işlenmesinde menfaatinin bulunmaması halinde, Türk Ceza Kanununun suçta iştirak hükümlerine göre hakkında verilecek cezanın yarısı indirilir.”

MADDE 278- 213 sayılı Kanunun 362 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 362- Bu Kanunda yazılı vergi mahremiyetine uymaya mecbur olan kimselerden bu mahremiyeti ihlal edenler, Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 279- 213 sayılı Kanunun 363 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 363- Bu Kanunun 6 ncı maddesinin son fıkrası gereğince mükelleflerin vergi kanunlarının uygulanması ile ilgili hesap, yazı ve sair özel işlerini yapmaları yasak edilen memurlardan bu yasağa aykırı harekette bulunanlar Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre cezalandırılır. Bu hareketlerle vergi ziyana neden olunması halinde, kişiye ayrıca bu Kanunun 344 üncü maddesine göre vergi ziyai cezası kesilir.”

MADDE 280- 213 sayılı Kanunun 367 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 367- Yaptıkları inceleme sırasında 359 uncu maddede yazılı suçların işlendiğini tespit eden maliye müfettişleri, hesap uzmanları ile bunların yardımcıları ve gelirler kontrolörleri ile stajyer gelirler kontrolörleri tarafından doğrudan doğruya ve vergi incelemesine yetkili olan diğer memurlar tarafından ilgili vergi dairesinin bağlı bulunduğu vergi dairesi başkanlığının veya defterdarlığın mütalaasıyla, keyfiyetin Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesi mecburidir.

359 uncu maddede yazılı suçların işlendiğine sair suretlerle ıtıla hasıl eden Cumhuriyet başsavcılığı hemen ilgili vergi dairesini haberdar ederek inceleme yapılmasını talep eder.

Kamu davasının açılması, inceleme neticesinin Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesine talik olunur.

359 uncu maddede yazılı suçlardan dolayı cezaya hükmedilmesi, vergi ziyai cezası veya usulsüzlük cezalarının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez.

Ceza mahkemesi kararları, bu Kanunun dördüncü kitabının ikinci kısmında yazılı vergi cezalarını uygulayacak makam ve mercilerin işlem ve kararlarına etkili olmadığı gibi, bu makam ve mercilerce verilecek kararlar da ceza hâkimini bağlamaz.”

MADDE 281- 213 sayılı Kanunun 371 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 371- Beyana dayanan vergilerde vergi ziyai cezasını gerektiren fiilleri işleyen mükelleflerle bunların işlenişine iştirak eden diğer kişilerin kanuna aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden dilekçe ile haber vermesi hâlinde, haklarında aşağıda yazılı kayıt ve şartlarla vergi ziyai cezası kesilmez.

1. Mükellefin keyfiyeti haber verdiği tarihten önce bir muhbir tarafından her hangi resmi bir makama dilekçe ile veya şifahi beyanı tutanakla tevsik edilmek suretiyle haber verilen husus hakkında ihbarda bulunulmamış olması (Dilekçe veya tutanağın resmi kayıtlara geçirilmiş olması şarttır.).

2. Haber verme dilekçesinin yetkili memurlar tarafından mükellef nezdinde her hangi bir vergi incelemesine başlandığı veya olayın takdir komisyonuna intikal ettirildiği günden evvel (Kaçakçılık suçu teşkil eden fiillerin işlendiğinin tespitinden önce) verilmiş ve resmi kayıtlara geçirilmiş olması.

3. Hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin mükellefin haber verme dilekçesinin verildiği tarihten başlayarak onbeş gün içinde tevdi olunması.

4. Eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının mükellefin keyfiyeti haber verme tarihinden başlayarak onbeş gün içinde tamamlanması veya düzeltilmesi.

5. Mükellefçe haber verilen ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla birlikte haber verme tarihinden başlayarak onbeş gün içinde ödenmesi.

Bu madde hükümleri, emlak vergisi ile ilgili olarak uygulanmaz.”

MADDE 282- 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 56 - Muhtarlıkça veya mülkî amirce yapılan tebliğe rağmen çocuğunu okula göndermeyen veli veya vasiye okul idaresince tespit edilen çocuğun okula devam etmediği beher gün için onbeş Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu para cezasına rağmen çocuğunu okula göndermeyen veya göndermeme sebeplerini okul idaresine bildirmeyen çocuğun veli veya vasisine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 283- 222 sayılı Kanunun 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 57 - Okul idareleri ve mülkî amirliklerce bu Kanuna göre usulen sorulacak sorulara cevap vermekten kaçınanlar ile gerçeğe uymayan beyanda bulunanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 284- 222 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin dördüncü ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki hükümlere aykırı davrananlara dört yüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

“Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 285- 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Bu Kanunun şumulüne giren taşıtları her ne suretle olursa olsun tahsis olduğu için gayrisinde veya şahsî hususlarda kullananlar veya kullanılmasına müsaade edenler veya kanunda yazılı olduğu şekilde kullanılmış gibi gösterenler veya kanunen bir makama veya işe tahsis olunmadığı hâlde hakikati tağyir ile bu taşıtlardan istifade eden ve ettirenler, bunların gidiş gelişine müsaade edenler veya kanuna aykırı olarak numara ve plaka verenlerle kullananlar veya kullanılmaya elverişli olduğu hâlde ekonomik ömrünü doldurduğu bahanesiyle yenileyen veya yenilettenler veya bu hususlar için masraf tahakkuk evrakını hazırlayan veya tasdik veya bunlara ait ita emirlerini vize edenler hakkında bir seneye kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu yüzden hasıl olan masraf ve zararlar genel hükümlere göre tazmin ettirilir.”

MADDE 286- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 79 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun uygulanmasında silahtan maksat Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin (1), (2), (3) ve (5) numaralı alt bentlerinde gösterilenlerdir.”

MADDE 287- 298 sayılı Kanunun 133 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 133- Hileli faaliyetlerle veya herhangi bir şekil ve surette cebir veya şiddet kullanarak veya tehdit ederek, bu Kanunda yazılı kurulların toplanmalarına veya görevlerinin ifasına mani olanlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı fiiller, silahla işlenirse, verilecek ceza üç yıldan aşağı olamaz. Bu fiiller, aralarından biri silahlı en az üç kişi tarafından birlikte işlendiği takdirde, failer hakkında beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 288- 298 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 134- Seçim işlerinin cereyanı sırasında, seçimin düzenli yürütülmesini sağlamak maksadı ile, bu Kanunda yazılı kurullar veyahut kurul başkanları tarafından alınan karar ve tedbirlere, ihtara rağmen riayet etmeyen kişilere iki yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Herhangi bir şekilde alınan karar ve tedbirlerin uygulanmasını zorlaştıran veyahut karar ve tedbirlerin neticesiz kalmasına sebebiyet veren kimseler, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıda yazılı fiiller, görevli kimseler tarafından işlendiği ve fiilleri daha ağır cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde, birinci veya ikinci fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 289- 298 sayılı Kanunun 136 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 136- Kurullara seçildiği halde haklı sebep olmaksızın vazifesi başına gelmeyenler elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Seçim başladıktan sonra kuruldaki görevlerini haklı bir sebep olmaksızın terk edenler, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 290- 298 sayılı Kanunun 137 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 137- Seçim kurulları başkan ve üyelerinden herhangi biri veya bu Kanunda yazılı işlerden biriyle görevlendirilen kimseler sandık seçmen listelerini, aday listelerini, seçime ait kağıt ve paketleri ve oy pusulalarını, oy sandıklarını, oy zarflarını veya maddi ve

malî vasıtaları ve bircümle seçim araç ve gereçlerini vaktinde yerlerine göndermezler veya gönderilmesine mani olurlar veya teslim etmezler veya teslim almazlarsa, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bu fiilleri görevlilerden başkaları yaparsa, cezanın alt sınırı bir yıldır.”

MADDE 291- 298 sayılı Kanunun 138 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevi kötüye kullanma:

MADDE 138- Bu Kanunun tatbiki ile görevli veya bu Kanuna göre görevlendirilen kimseler görevlerini her hangi bir şekilde kötüye kullandıkları takdirde, fiilleri bu Kanunda ayrı bir suç olarak tanımlanmamış ise, Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesine göre verilecek ceza altıda birden üçte bire kadar artırılarak hükmolunur.”

MADDE 292- 298 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 140-** Seçmen kütüğünün düzenlenmesine esas teşkil edecek olan krokilerle, binalar cetvelini ilçe seçim kurulu başkanınca bildirilen süre içinde düzenleyerek vermeyenler veya kroki ve binalar cetvellerini seçmen kütüğünün düzenlenmesine elverişli bir şekilde yapmayanlar hakkında, Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesinde yazılı cezalar altıda birden üçte bire kadar artırılarak hükmolunur.

Sayım ve yazım ve denetim işlemleri sırasında, belli edilen esaslara aykırı harekette bulunanlarla, sorulara cevap vermeyenler veya bilerek gerçeğe aykırı cevap verenler yahut ilk sayım ve yazım gününde, ilan edilecek süreden önce buldukları yeri terk edenlere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 293- 298 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç aydan bir seneye” ibaresi “altı aydan iki seneye” şeklinde değiştirilmiş ve “ve ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 294- 298 sayılı Kanunun 144 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 144-** Seçmen kütüğüne kendisini veya bir başka seçmeni bilerek birden fazla kayıt ettirenler veya bu sonucu veren fiilleri bilerek yapanlar altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı suçlar bu işlerle görevlendirilenler tarafından işlendiği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 295- 298 sayılı Kanunun 147 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve bin liradan beşbin liraya kadar ağır para” ve ikinci fıkrasında yer alan “ve beşyüz liradan ikibinbeşyüz liraya kadar ağır para” ibareleri madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 296- 298 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tamamen veya kısmen sahte seçmen kütüğü veya seçmen listesi tanzim eden veya bozan veya çalan veya yok eden kimse hakkında Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 297- 298 sayılı Kanunun 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 149-** Her kim 51 inci maddede gösterilen heyetin kurulmamış olduğu toplantıda söz alır ve söylerse, üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Herhangi bir vasıta ile bir seçim propagandası toplantısına engel olan veya devamına imkân vermeyecek hareket ve tertiplerle onu ihlal eden kimse altı aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu fiiller ikiden fazla kimse tarafından birlikte ve cebir veya şiddet kullanılarak ya da tehdide başvurulmuş işlenirse, failer hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Eğer fiil, aralarından biri silahlı en az üç kişi tarafından birlikte işlenirse, failer hakkında beş yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 298- 298 sayılı Kanunun 149/A maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra hükmüne göre hakkında yayın durdurulması kararı verilen özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumlularına, onbeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına;

yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumlularına, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 299- 298 sayılı Kanununun 150 nci maddesinde yer alan “on beş günden” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 300- 298 sayılı Kanununun 151 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 151- Oy verme gününden önceki günün saat 18.00’inden sonra ve oy verme gününde umumi veya umuma açık yerlerde seçim propagandası için toplantı veya propaganda yapanlar veya bu maksatla yayınlarda bulunanlar veya ne suretle olursa olsun seçimin düzenini bozabilecek veya oy vermenin tam bir serbestlikle yapılmasına tesir edebilecek mahiyette söz, yazı veya sair suretlerle propaganda yapanlar veya asılsız şayialar çıkaranlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanununun 58, 60 ve 61 inci maddelerinde yazılan yasaklara aykırı hareket edenler, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 301- 298 sayılı Kanununun 154 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 154- Özel kanunların adaylık koyma hususunda kabul ettiği esas ve şekillere uymaksızın adaylıklarını koyan memurlar ve yargıçlarla, adaylığını koymak için ordudan ayrılma isteğinde bulunmuş ve bu istekleri kabul edilmiş olmasına rağmen herhangi bir sebeple görevinden fiilen ayrılmadan veya resmi elbisesiyle propaganda yapan veya bu mahiyette herhangi bir harekette bulunan subaylar, askerî memurlar ve astsubaylar yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

Yargıç ve yargıç sınıfından sayılanlarla, askerî şahıslar ve bu Kanununun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı memur ve hizmetlilerin özel kanunlarına göre ilan olunan seçimin başlangıç tarihinden oy vermenin sona ermesine kadar bir siyasi parti veya bağımsız adayların leh veya aleyhinde propaganda yapmaları veya herhangi bir suretle telkin ve tesirde bulunmaları halinde, fiili daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

63 üncü maddede belirtilen yasaklara uymayanlar altı aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 302- 298 sayılı Kanununun 155 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 155- 64, 65 ve 66 ncı maddelerde yazılı yasaklara uymayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 303- 298 sayılı Kanununun 156 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 156 - Bu Kanunda ayrıca ceza hükmüne bağlanmayan ve Kanun hükümlerine aykırı olan sair propagandaların faileri hakkında Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrası uygulanır.”

MADDE 304- 298 sayılı Kanununun 158 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 158- Sandık başında bu Kanuna göre oy verme yönünden kendisine yükletilmiş olan ödevleri ihtara rağmen yapmayan seçmenlere ikiyüzlü Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 305- 298 sayılı Kanununun 159 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 159- Oyunu kullandıktan sonra ihtara rağmen sandık başından ayrılmayan veya herhangi bir müdahale telkin veya tavsiyede bulunan veya bunlara teşebbüs eden kimse üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 306- 298 sayılı Kanununun 160 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 160- Her kim oy verme sırasında seçme yeterliği olmadığını bildiği halde oy vermeye teşebbüs eder veya verirse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Başkasının adını taşıyarak oy vermeye teşebbüs eden veya veren üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bir sandıkta oy verdikten sonra aynı veya başka sandıkta tekrar oy vermeye teşebbüs eden veya veren kimse hakkında da ikinci fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 307- 298 sayılı Kanununun 161 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Usulüne aykırı olarak veya yetkisi olmadığı halde her ne sebep ve maksatla olursa olsun oy sandığının yerini değiştirenler, yerinden kaldıranlar, oy sandığını açan, çalan veya tahrip eden veya içindeki veya içinden çıkan oy zarflarını alan, çalan veya değiştiren kimse üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 308- 298 sayılı Kanununun 163 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçim kurulları başkan ve üyelerinden herhangi biri kanuna aykırı hareketleriyle seçim muamelelerinin yapılmasını ve oy verilmesini kısmen veya tamamen imkânsız kılar yahut seçimlerin butlanına bilerek sebebiyet verirse, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 309- 298 sayılı Kanununun 164 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 164- 1. Her kim, sandık başında seçmenlerin imzalarını koydukları sandık seçmen listesine gelmeyenler adına sahte imza atmak, mühür koymak veya parmak basmak gibi hileli bir hareket ile sandığa oy atar veya attırır ise üç yıldan beş yıla kadar hapis ve bin günden beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

2. Bu fiil sandık başkan ve üyeleri ile resmi memurlar tarafından işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkra yazılı cezaya yarısı eklenerek hükmolunur.

3. Her kim, herhangi bir şekilde seçimin neticesini tağyir eder veya ettirir veya seçim tutanaklarını tamamen veya kısmen sahte olarak tanzim veya tahrif eder veya ettirirse, beş yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

4. Yukarıdaki fıkra yazılı fiil ve hareketler, kurul başkan ve üyeleri ve resmi memurlar tarafından işlendiği takdirde haklarında verilecek ceza beş yıldan on yıla kadar hapistir.

5. Her kim oyunu kullandıktan sonra, sandık başında kendisine sürülen özel boyayı silerek veya yok ederek veya herhangi bir şekil ve surette gözle farkedilemez duruma getirerek aynı seçimde ikinci defa oy kullanır veya kullanmaya teşebbüs ederse, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşyüz günden ikibinbeşyüz güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır. Bu fıkra söz edilmiş özel boyayı ilçe seçim kurulu başkanlığından teslim aldıktan sonra bu boyayı kasten yok veya imha eden veya oyunu kullanan seçmenin belirlenen uzvuna bu boyayı hiç sürmeyen veya bu özel boyadan başkasını süren sandık kurulu başkan ve üyelerine veya seçmenleri ya da sandık kurulu başkan ve üyelerini bu fıkra yazılı fiilleri işlemeye herhangi bir surette icbar eden kimselere, bu fıkra yazılı ceza üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

Her kim, kurulları, üçüncü fıkra yazılı fiilleri işlemeye, herhangi bir suretle icbar ederse üçüncü fıkra yazılı ceza üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

Eğer bu fiil kurul mensuplarına herhangi bir suretle menfaat temini veya vaadi suretiyle meydana gelmiş ise, kurul mensuplarıyla menfaat temin veya vadedenler hakkında dördüncü fıkra yazılı ceza üçte birden yarısına kadar eklenerek hükmolunur.”

MADDE 310- 298 sayılı Kanununun 165 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 165- Bu Kanunla kendilerine şikâyet ve itiraz yetkisi tanınanların bu yoldaki müracaatlarını tutanağa geçirmeye mecbur oldukları ahvalde tutanağa geçirmeyi reddeden kurul başkan ve üyeleri bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 311- 298 sayılı Kanununun 166 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 166- Seçim sonunda seçilenlere verilen tutanaklara veya seçilenlerin yeterliğine makbul bir sebep olmaksızın ve kötü niyetle itiraz edenlere, itirazı reddeden merciin ihbarı üzerine bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 312- 298 sayılı Kanununun 171 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 171- 79 uncu maddenin koyduğu silâh taşıma yasağına aykırı hareket edenler hakkında, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, yirmibeş günden az olmamak üzere adlî para cezasına hükmolunur. Fiilin diğer kanunlara göre daha ağır cezayı

gerektiren bir suç oluşturması halinde, bu kanunlara göre verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.”

MADDE 313- 298 sayılı Kanunun Sekizinci Bölüm başlığı “Soruşturma ve Kovuşturma Usul ve Şekilleri” şeklinde ve 173 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Soruşturma ve kovuşturma zamanı

MADDE 173- Seçim işleriyle görevlendirilenlerin oy verme günü ile bundan önceki yirmi dört saat içinde işledikleri bu Kanunda yazılı seçim suçlarından ötürü bağlı buldukları kurullarca düzenlenmesi gereken seçim tutanaklarının tanzim edildiğinin ertesi günü soruşturma başlatılır.

Bu süre içinde ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlarla asliye ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hali, infazı gerektiren hükümler ve merciinden verilmiş tutuklama kararı veya yakalama emri dışında başka hiçbir sebepten dolayı bir seçmen hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılamaz ve oy verme günü ile ondan önceki üç gün içerisinde seçmenin hürriyetini ve oy verme imkânını kaldıracak veya tehdid edecek idarî ve malî hiçbir tedbir alınamaz.”

MADDE 314- 298 sayılı Kanunun 174 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 174-** Bu Kanunda yazılı suçlardan birini işleyenler veya bu Kanunun uygulanmasına taalluk edip de genel hükümlere göre cezalandırılmaları gerekenlerin sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun haklarında umumi hükümler dairesinde soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Valiler hakkındaki soruşturma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Başsavcivekili; kovuşturma ise Yargıtayın ilgili ceza dairesi tarafından umumi hükümlere göre yapılır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı soruşturmayı Yargıtay Cumhuriyet savcılarına da yaptırabilir. Ancak, kamu davasını açmak veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermek yetkisi Cumhuriyet Başsavcısına aittir.

Soruşturma sırasında Başsavcı tarafından istenilen yakalama emri, tutuklama, tahliye, elkoyma ve aramaya Yargıtay ilgili ceza dairesi başkanı tarafından karar verilir. Bu kararlara karşı yapılan itirazları ise, numara itibariyle izleyen ceza dairesi inceler. Son numaralı daire başkanının kararı söz konusu ise, itirazları inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesine aittir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair karara yapılan itirazı, soruşturma konusu suçun en ağırına bakmakla görevli ceza dairesini numara itibariyle izleyen ceza dairesi başkanı inceler. Soruşturma konusu suç, son numaralı ceza dairesinin görevine giriyorsa, itirazı inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesi Başkanına aittir.

Kaymakamlar hakkında soruşturma yapmaya ve kamu davası açmaya il Cumhuriyet başsavcısı veya başsavcivekili ve kovuşturma yapmaya il ağır ceza mahkemesi yetkilidir.

Hâkimler ve Savcılar Kanunu hükümleri mahfuzdur.

İlgili kimseler ve siyasi partiler, Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince kamu davasına katılabilirler.”

MADDE 315- 298 sayılı Kanunun 175 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî para cezasına karar verme yetkisi

MADDE 175- Bu Kanun hükümlerine göre idarî para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir.”

MADDE 316- 298 sayılı Kanunun 176 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “5680 sayılı kanunun 143 sayılı kanunla değiştirilen 19 uncu” ibaresi “9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 14 üncü” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 317- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.”

MADDE 318- 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununun 37 nci maddesinin birinci ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak amacıyla yalan beyanda bulunan veya hakikate aykırı beyanname verenler ile bu Kanunun yayımından sonra belediye sınırları içinde veya dışında belediyelere, Hazineye, özel idarelere veya katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalar üzerinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde izinsiz yapı yapanlar, yaptıranlar, bu gibi yapıları satanlar, bağışlayanlar, rehin edenler veya diğer şekillerde devredenler ve bilerek devir ve satın alanlar, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.”

“17 nci maddede sözü geçen beyannameyi, haklı bir sebebe dayanmaksızın, zamanında vermeyenlere mahallî mülkî amir tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 319- 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun 50 nci maddesinin (c) ve (ç) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) 12 nci madde gereğince işinden ayrılan gemi adamına çalışma belgesi vermeyen, beş işçiye kadar (beş işçi dahil) işçi çalıştıran işveren veya vekili binbeşyüz Türk Lirası, daha fazla işçi çalıştıranlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ç) 13 üncü madde gereğince sakat ve eski hükümlü gemi adamı çalıştırma ile ilgili kanun ve tüzük hükümlerine uymayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her sakat veya eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 320- 854 sayılı Kanunun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 51- 1. a) 20 nci madde gereğince gemiadamının kıdem tazminatını ödemeyen,

b) 28 inci madde gereğince gemiadamının fazla çalışma ücretini ödemeyen,

c) 29 uncu madde gereğince gemiadamının ücretini zamanında ve tam olarak ödemeyen,

ç) 33 üncü maddede sözü geçen iâşe veya nakden ödeme zorunluluğuna uymayan,

d) 37 nci maddede sözü geçen asgari ücretten aşağı ücret ödeyen,

İşveren veya işveren vekili hakkında, bu durumda olan her gemiadamına karşılık, ödemediği meblağ veya temin ile mükellef olduğu işenin tekabül ettiği bedelin, bin Türk Lirasından aşağı olmamak üzere iki katı tutarında idarî para cezası verilir.

2. a) 21 ve 23 üncü maddeler gereğince gemiadamının iade zorunluluğuna uymayan,

b) 26 ncı maddede gösterilen iş sürelerine uymayan,

İşveren veya işveren vekili hakkında bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Birinci fıkradaki fiiller yurt dışında işlendiği takdirde verilecek cezalar iki kat olarak uygulanır. 20 nci madde hükümlerine aykırı harekette bulunarak kıdem tazminatının öngörülen esaslar dışında veya saptanan miktar veya tavan aşılarak ödenmesi için emir veya talimat veren veya bu yolda hareket eden özel veya kamu kurumu veya kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müessese müdürü, muhasebe müdürü gibi yetkili sorumluları hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde altı aydan iki seneye kadar hapis ve adlî para cezasına hükmolunur. Kanuna aykırı olarak fazla ödenen miktarın da ayrıca Hazine lehine re’sen tahsiline karar verilir.”

MADDE 321- 854 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yediyüzmilyon lira” ibaresi “bin Türk Lirası” ve ikinci fıkrasında yer alan “üçyüzellimilyon lira” ibaresi “beşyüz Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 322- 854 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “dörtüzmilyon lira” ibaresi “beşyüz Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 323- 854 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 1- Bu Kanunda yazılı idarî para cezaları geminin bağlama limanının bulunduğu yer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürünce verilir.”

MADDE 324- 13/12/1968 tarihli ve 1072 sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “567 nci” ibaresi “228 inci” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 325- 1072 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- Bu Kanuna aykırı hareket edenler bir yıldan beş yıla kadar hapis ve yüz gündün bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 326- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmak,”

MADDE 327- 1136 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Emeklilik ve istifa gibi sebeplerle görevlerinden ayrılan adlî, idarî ve askerî yargı hâkim ve savcılarının son beş yıl içinde hizmet gördükleri mahkeme veya dairelerin yargı çevresinde görevden ayrılma tarihinden itibaren iki yıl süre ile avukatlık yapmaları yasaktır. Yüksek yargı ve bölge mahkemeleri hâkim ve savcıları ile raportörlerinin son beş yıl içinde münhasıran hizmet gördükleri mahkeme veya dairelerde, buralardan ayrılma tarihinden itibaren iki yıl süre ile avukatlık yapmaları yasaktır.”

MADDE 328- 1136 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Staj isteminde bulunan tarafından verilen bildiri kağıdının hilafı ortaya çıktığı takdirde adaya Cumhuriyet savcısı tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 329- 1136 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dava açmaya yeteneği olan herkes kendi davasına ait evrakı düzenleyebilir, davasını bizzat açabilir ve işini takip edebilir. Ancak, Türk Ticaret Kanununun 272 nci maddesinde ön görülen esas sermaye miktarının beş katı veya daha fazla esas sermayesi bulunan anonim şirketler ile üye sayısı yüz veya daha fazla olan yapı kooperatifleri sözleşmeli bir avukat buldurmak zorundadır. Bu fıkra hükmüne aykırı davranan kuruluşlara Cumhuriyet savcısı tarafından sözleşmeli avukat tayin etmedikleri her ay için, sanayi sektöründe çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için suç tarihinde yürürlükte bulunan, asgarî ücretin iki aylık brüt tutarı kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 330- 1136 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aslı olmayan vekaletname veya diğer kağıt ve belgelerin örneğini onaylayan yahut aslına aykırı örnek veren avukat, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 331- 1136 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 58- Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır. Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde ve baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bir suçtan dolayı suçüstü hali dışında avukatın üzeri aranamaz.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemesi Kanununun duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında disiplin hapsi veya para cezası da verilemez.”

MADDE 332- 1136 sayılı Kanunun 61 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Suçüstü hali:

MADDE 61- Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bir suçtan dolayı suçüstü halinde soruşturma, bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından genel hükümlere göre yapılır.”

MADDE 333- 1136 sayılı Kanunun 62 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görevi kötüye kullanma:

MADDE 62- Bu Kanun ve diğer kanunlar gereğince avukat sıfatı ile veya Türkiye Barolar Birliğinin yahut baroların organlarında görevli olarak kendisine verilmiş bulunan görev ve yetkiyi kötüye kullanan avukat Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 334- 1136 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra hükmüne aykırı eylemde bulunanlara Cumhuriyet savcısı tarafından beşyüz Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı yoldan alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 335- 1136 sayılı Kanunun 150 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 150- Tanıklar ve bilirkişiler Tebligat Kanunu hükümlerine göre çağrılır.

Usulüne göre çağırılıp da hukuken geçerli bir mazereti olmaksızın gelmeyen veya kanuni bir sebep olmaksızın tanıklık yahut bilirkişilikten veya yemin etmekten çekinen kimseler hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklıkla ilgili hükümleri uygulanır. Bu fıkra hükmüne göre gerekli kararları vermeye Baronun bulunduğu il merkezindeki sulh ceza hâkimi yetkilidir. Sulh ceza hâkimi bu kararları disiplin kurulunun tutanak örneği üzerinden verir.”

MADDE 336- 1136 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinin ondördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçimler sırasında sandık kurulu başkanı ve üyelerine karşı görevleriyle bağlantılı olarak işlenen suçlar kamu görevlilerine karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.”

MADDE 337- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 25 inci maddesinde yer alan “500 liradan 10000 liraya kadar ağır para cezasıyla veya her ikisiyle birlikte cezalandırılır.” ibaresi “adli para cezası ile cezalandırılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 338- 1163 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da bu Kanun hükümlerine göre mahkum olmamak.”

MADDE 339- 1163 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Devlet memurları gibi ceza görürler.” ibaresi “kamu görevlisi gibi cezalandırılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 340- 1163 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 2- 1. 8 inci maddenin üçüncü fıkrasına, 16 ncı maddenin beşinci fıkrasına, 56 ncı maddenin altıncı fıkrasına, 59 uncu maddenin dördüncü, altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarına ve 90 ncı maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket eden kooperatif ve

üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri ve memurları üç aydan iki yıla kadar hapis ve elli günden beşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

2. Genel kurulu olağan toplantıya çağırmayan yönetim kurulu üyeleri ile 2 nci maddenin dördüncü fıkrasına, 8 inci maddenin ikinci fıkrasına, 16 ncı maddenin birinci fıkrasına, 66 ncı maddenin ikinci fıkrasına ve 90 ıncı maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri altı aya kadar hapis ve otuz günden üçyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

3. 56 ncı maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarına, 66 ve 67 nci maddeye aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının denetim kurulu üyeleri bir aydan altı aya kadar hapis ve otuz günden üçyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

İlgili bakanlık, kooperatifler ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile memurları hakkında görevlerine ilişkin olarak işledikleri suçlardan dolayı açılan kamu davalarına katılma talebinde bulunabilir.”

MADDE 341- 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 68 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 68- I- Bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında ve açık piyasa işlemleri ile ilgili 52 nci maddesinde verilen yetkiler çerçevesinde Banka tarafından yapılan düzenlemelere uymayan; 40 ıncı maddesinin (II) numaralı fıkrası uyarınca zorunlu karşılık ve umumi disponibiliteler için tespit edilen oranları süresi içinde tesis etmeyen veya eksik tesis eden bankaların ve diğer malî kurum ve kuruluşların görevli ve ilgilileri hakkında ikiyüz günden dörtüyük güne kadar adli para cezasına,

b) 43 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile 44 üncü maddesinde belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya gerçeğe aykırı bilgi ve belge veren ya da 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülen denetimin yapılmasını engelleyen bankaların ve diğer malî kurum ve kuruluşların görevli ve ilgilileri hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve dörtüyük günden sekizyüz güne kadar adli para cezasına,

hükmolunur.

Bu fıkrada tanımlanan suçlar dolayısıyla soruşturma ve kovuşturma yapılması, Bankanın başvurusu üzerine ya da görüşü alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu durumda Bankacılık Kanununun 162 nci maddesi hükümleri uygulanır.

II- a) Bu Kanunun 35 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı hareket eden Banka mensupları için bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adli para cezasına hükmolunur.

Sırları kendileri veya başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklayan Banka mensupları hakkında, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

b) Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri veya diğer malları kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren banka mensupları, altı yıldan oniki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları gibi bankanın uğradığı zararı tazmine mahkûm edilirler.

Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde faile on iki yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası verilir; ancak, adli para cezasının miktarı bankanın uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca meydana gelen zararın ödenmemesi hâlinde mahkemece re’sen ödettirilmesine hükmolunur.

Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Bu durumun hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Zimmet suçunun konusunu oluşturan para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

Bu fıkroda tanımlanan suçlar ve Kanunda belirtilen görevlerin yerine getirilmesi sırasındaki fiilleri dolayısıyla Banka personeli hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılması Banka Meclisinin; atama ve seçim suretiyle görev yapan diğer mensuplar hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılması ise Başbakanın Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağlıdır.

III- a) Bankanın itibarını kırabilecek veya şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haber yayanlar ve yayımlayanlar için bir yıldan iki yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adlî para cezasına hükmolunur.

b) Bu Kanunun 43 üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki bilgi ve belgeleri belirlenen usul ve esaslar içerisinde doğru olarak vermeyen gerçek kişiler ve tüzel kişilerin sorumluları hakkında otuz günden altmış güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

Bu fıkroda tanımlanan suçlar dolayısıyla soruşturma ve kovuşturma yapılması, Başkanlığın Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağlıdır.”

MADDE 342- 28/5/1970 tarihli ve 1264 sayılı Madeni Ufaklık ve Hatıra Para Bastırılması Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hâlen tedavülde bulunan ve bu Kanun hükümleri gereğince tedavüle çıkarılacak paraları, itibari kıymetleri dışında bir fiyatla kullananlar hakkında elli güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak verilecek adlî para cezasının miktarı suçun konusunu oluşturan paraların değerinin beş katından az olamaz.”

MADDE 343- 21/7/1971 tarihli ve 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ticari işletme sahibi işletmesini veya rehne dahil münferit unsurları alacaklının muvafakatı olmaksızın başkalarıyla değiştirir veya temlik, aynı bir hakla takyit veya alacaklıyı ızzar kastıyla tahrip veya imha ederse bu yüzden alacağını tamamen veya kısmen tahsil edemeyen alacaklının şikayeti üzerine uğranılan zararın miktarı nazara alınmak suretiyle bir yıldan beş yıla kadar hapis ve yüz günden aşağı olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 344- 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 80- Bu Kanunun 26 ncı maddesinde belirtilen tescil ve sigortalılığın sona ermesi ile ilgili yükümlülüğe uymayan sigortalılara Kurumca elli beş Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bir başkasına ait sağlık kartı veya kartını kullanan, kendisine ait sağlık kartı veya kartını bir başkasına kullandıran ya da bu fiillere iştirak eden kişiler, Kurumca yapılan sağlık giderlerinden kanunî faiziyle birlikte iki katı olarak müştereken ve müteselsilen sorumlu olup; haklarında Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılmak üzere işlem yapılır.”

MADDE 345- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendi ile ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesine göre devlet memurluğuna atanmaya engel bir mahkûmiyeti bulunmamak,”

“Noterlik stajına engel mahkûmiyeti olanlar, noterliğe kabul edilemezler.

Staj isteminde bulunan kişi hakkında noterliğe engel bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturma yapılması halinde, stajyerliğe alınma isteği hakkındaki kararın bu soruşturma ve kovuşturmanın sonuna kadar bekletilmesine karar verilebilir.”

MADDE 346- 1512 sayılı Kanunun mülga 28 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki Şekilde yeniden dzenlenmiştir.

“Atamadan önce vazgeçme:

MADDE 28- Atanma veya nakil talebinde bulunan başvuru sahiplerinin, ilan süresinin bitimini müteakip onbeş gün içinde Adalet Bakanlığına veya Adalet Bakanlığına gönderilmek üzere Cumhuriyet başsavcılıklarına vazgeçme dilekçesi vermeleri halinde, atama işleminde değerlendirilir; aksi halde vazgeçme dilekçesi atama işleminde dikkate alınmaz.”

MADDE 347- 1512 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Bir asliye mahkemesinin yargı çevresi içinde birden çok noterlik bulunması veya bir ilin belediye sınırları içinde birden çok asliye mahkemesi yargı çevresinin yer alması halinde” ibaresi “Bir il, ilçe veya büyükşehir belediyesi sınırları içinde birden çok noterlik bulunması halinde,” Şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 348- 1512 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 109 uncu maddesi uyarınca yatırılıp ortak hesapta toplanan paralar, her üç ayda bir o yerdeki ilgili noterlere veya bu Kanuna göre görevlendirilmiş noter vekili varsa vekile, eşit miktarda ödenir. Ancak, büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde, farklı sınıftan ve birden fazla noterlik bulunması halinde, birinci sınıf noterlikler için oluşturulan ortak hesap bu sınıfa mensup noterlikler arasında; diğer sınıf noterlikler için, kuruldukları ilçenin mülki sınırları esas alınarak oluşturulan ortak hesap ise bu sınıfa mensup noterlikler arasında, eşit miktarda dağıtılır. Ödemenin Şekli oda genel kurulunun yıllık olağan toplantısında tespit edilir.”

MADDE 349- 1512 sayılı Kanunun 138 inci maddesi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 138- Tanıklar ve bilirkişiler Tebligat Kanunu hükümlerine göre çağırılır.

Usulüne göre çağırılıp da gelmeyen veya kanuni bir sebep olmaksızın tanıklık yahut bilirkişilikten veya yemin etmekten çekinen kimseler hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklıkla ilgili hükümleri uygulanır. Bu fıkra hükmüne göre gerekli kararları vermeye Ankara Sulh Ceza hâkimi yetkilidir. Sulh ceza hâkimi bu kararları disiplin kurulunun tutanak örneği üzerinden verir.

Türkiye Noterler Birliği Disiplin Kurulunca, 132 nci maddeye göre görevlendirilen üye de, çağrıya rağmen gelmeyen tanığın zorla getirilmesi hususunda sulh ceza hâkiminden karar istemeye yetkilidir.”

MADDE 350- 1512 sayılı Kanunun 151 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“Noterler, geçici yetkili noter yardımcıları, noter vekilleri ile noter kâtipleri ve kâtip adayları noterlikteki görevleri, Türkiye Noterler Birliği organlarında görev alan noterler ise ayrıca bu görevleri ile bağlantılı olarak işledikleri suçlardan dolayı Türk Ceza Kanununun uygulanması bakımından kamu görevlisi sayılırlar.”

MADDE 351- 1512 sayılı Kanunun 152 nci maddesi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 152- Yukarıdaki maddede gösterilen kişilere karşı, aynı maddede yazılı görevleri yerine getirmeleri sırasında veya görevleri sebebiyle işlenen suçlarla ilgili olarak Türk Ceza Kanununun uygulanması bakımından kamu görevlisi sayılırlar.”

MADDE 352- 1512 sayılı Kanunun 156 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“Suçüstü hali:

MADDE 156- Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bir suçtan dolayı suçüstü halinde soruşturma genel hükümlere göre yapılır.”

MADDE 353- 1512 sayılı Kanunun 157 nci maddesi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 157- 50 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı hareket eden noterlere ilk defasında bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Eylemin tekrarı halinde verilecek ceza üçbin Türk Lirasından aşağı olamaz.

Noterin yukarıda yazılı eyleminde aracılık yapan kimseye de beşyüz Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Aracı, Türk Ceza Kanununun uygulanmasında kamu görevlisi sayılan bir kimse veya noter katibi yahut kâtip adayı ise, birinci fıkra uyarınca cezalandırılır.

Noterler arasında rekabete sebep olacak eylem ve harekette bulunan, noterlik işlemlerini şahsına veya mensup olduğu kuruluşa menfaat sağlayan bir noterde yaptıran kişiler ve özellikle bu Kanunun 166 ncı maddesinin (12) numaralı bendi uyarınca düzenlenen protokole taraf teşkil eden resmi ve özel kuruluşlar memur vesair görevlilerinden protokoldeki esaslara aykırı eylem ve harekette bulunanlarla bu fiile iştirak eden noterler, eylem ve hareketleri suç oluşturmadığı takdirde, bu maddenin birinci fıkrası gereğince cezalandırılırlar.”

MADDE 354- 1512 sayılı Kanunun 158 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 158- Eski tarihle evrak düzenleyen, yevmiye defterinde numara ayıran, harç, damga, kontrato veya sair vergiler ödemelerine esas olarak düzenlediği beyannamelerde yahut bunlara eklenen makbuzlarda tahrifat yapan noter görevlileri ile kâtipleri ve kâtip adayları, Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 355- 1512 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinin (II) numaralı fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 109 uncu maddenin birinci fıkrasında belirlenen görevleri yerine getirmeyen Noter Odası yönetim kurulu başkan ve üyeleri hakkında Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 356- 1512 sayılı Kanunun 160 ıncı maddesinde yer alan “230 uncu maddesi hükmüne göre sorumludur.” ibaresi “257 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre cezalandırılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 357- 1512 sayılı Kanunun 166 ncı maddesinin birinci fıkrasının (15) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“15. 109 uncu madde hükümleri saklı kalmak üzere, her nevi ortak hesap paylaşım esaslarını belirlemek,”

MADDE 358- 6/6/1972 tarihli ve 1593 sayılı Erişme Kontrollü Karayolları Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Bu Kanunla kısıtlanan, yasaklanan işler ve hareketleri yapan, yaptıranlar ile hayvanlarının yola girmesini önlemeyenlere, mahallî mülkî amir tarafından yüzyirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 359- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 8 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, basit veya nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya vergi kaçakçılığı suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak,”

MADDE 360- 29/5/1973 tarihli ve 1734 sayılı Yem Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Beyan veya tescildeki niteliğe uymayan veya ambalajdaki vasıf veya markası değiştirilmiş yahut tahrif edilmiş olan veya bozulmuş yahut değiştirilmiş veya karıştırılmış yemleri üretenlere, beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar; satışa arzedenler veya satanlara ise, bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Hayvan sağlığı için tehlikeli olan yemleri bu özelliğini bilerek üretkenler, satışa arzedenler veya satanlar, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adlı para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 361- 1734 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Bu Kanununun 6, 7, 8 ve 10 uncu maddelerinde yazılı mecburiyetlere uymayanlara beşyüz Türk Lirasından binbeşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 362- 1734 sayılı Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 363- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- 2, 3 ve 4 üncü maddelerdeki yükümlülüklerden her birine aykırı hareket edenlere ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 364- 1774 sayılı Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 17- 6, 7, 9, 10 ve 11 inci maddelerdeki hükümlere aykırı hareket edenlere yirmi Türk Lirası; kimlik bildirme belgesinde gerçeğe uymayan bilgi verenlere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 365- 1774 sayılı Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- Bu Kanunda belirtilen idarî para cezaları, mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 366-1774 sayılı Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarenin bilgisayar sistemi kurması ve gerekli teknik altyapıyı hazırlamasıyla birlikte, bu Kanununun 2 nci maddesinde sayılan özel veya resmi her türlü konaklama tesislerinden Bakanlar Kurulunca belirlenecek olanlar, tespit ve ilan tarihinden itibaren üç yıl içerisinde tüm kayıtlarını bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamak zorundadırlar. Bu şartı yerine getirmeyen kuruluşlara onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde işletme ruhsatları iptal edilir.”

MADDE 367- 20/6/1977 tarihli ve 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Afet bölgelerinde felakete uğrayanlara bu Kanuna göre bedelli veya bedelsiz olarak verilen iş veya irat hayvanlarını, tohumluk, gübre, mücadele ilacı, alet, makine ve malzeme gibi canlı veya cansız üretim araçlarını veya tesislerini izinsiz olarak iki yıl içinde satan veya devreden yahut başka maksatlarla kullananlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, mahallî mülkî amir tarafından ikiyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca, bu mallara kimin elinde olursa olsun, el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Mevcut olmaması hâlinde malın bedeli tazmin ettirilir.”

MADDE 368- 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Kurulun para, evrak ve her çeşit malları Devlet malı hükmündedir. Kurulun başkan ve üyeleri ile diğer personeli görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlar ile bunlara karşı işlenen suçlardan dolayı sorumluluk bağlamında Türk Ceza Kanununun uygulamasında kamu görevlisi sayılırlar. Bu kişiler hakkında görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlardan dolayı 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 369- 2499 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Kurucularının müflis olmaması ve Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye

kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,”

MADDE 370- 2499 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Kurucularının müflis olmaması ve Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,”

MADDE 371- 2499 sayılı Kanunun 46/A maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Kurul, menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından verilen idarî para cezalarının tahsil edilen kısmının yüzde ellisi,”

MADDE 372- 2499 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 47- Diğer kanunlara göre daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde;

A) 1. Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanarak sermaye piyasasında işlem yapanlar arasındaki fırsat eşitliğini bozacak şekilde mameleki yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmek, içerden öğrenenlerin ticaretidir. Bu fiili işleyen 11 inci madde kapsamındaki ihraççılarla, sermaye piyasası kurumlarının veya bunlara bağlı veya bunlara hâkim işletmelerin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, denetçileri, diğer personeli ve bunların dışında meslekleri veya görevlerini ifa etmeleri sırasında bilgi sahibi olabilecek durumda olanlarla, bunlarla temasları nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak bilgi sahibi olabilecek durumdaki kişiler,

2. Yapay olarak, sermaye piyasası araçlarının, arz ve talebini etkilemek, aktif bir piyasanın varlığı izlenimini uyandırmak, fiyatlarını aynı seviyede tutmak, arttırmak veya azaltmak amacıyla alım ve satımını yapan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler,

3. Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi veren, haber yayan, yorum yapan ya da açıklamakla yükümlü oldukları bilgileri açıklamayan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler,

4. 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerle, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olunduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyette buldukları intibasını yaratacak kelime veya ibare kullanan veya faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,

5. Sermaye piyasası kurumlarına, bu Kanunun 13/A ve 13/B maddeleri kapsamındaki teminat sorumlularına ve 38/B ve 38/C maddeleri kapsamındaki fon kuruluna; sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veyahut her ne nam altında olursa olsun, kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymeti kendisinin veya başkasının menfaatine satan veya rehmeden veya her ne şekilde olursa olsun kullanan, gizleyen yahut inkâr eyleyen veyahut bu amaca ulaşmak ya da bu fillerini gizlemek için bilgisayar ortamında tutulanlar dahil kayıtları tahvil ve tağyir eden ilgili gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri,

6. Bu Kanunun 15 inci maddesinin son fıkrasında belirtilen işlemlerde bulunarak kârı veya mal varlığı azaltılan tüzel kişilerin yetkilileri ve bunların fiillerine iştirak edenler,

7. Karşılıksız olarak sermaye piyasası araçlarının geri alım taahhüdü ile satımını yapan ilgili gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,

her bir alt bent kapsamına giren fiillerden dolayı iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

B) 1. Bu Kanuna göre Kurul veya Kurul tarafından görevlendirilenlere istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler,

2. Defter ve kayıt tutmayanlar,

her bir alt bent kapsamına giren fiillerden dolayı bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikibin günden beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılırlar. Gerçeğe aykırı defter ve kayıt tutan, hesap açan veya bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapan ya da gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ile düzenlenmesini sağlayanlar, Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.

C) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına, 7, 9, 10, 10/A, 11, 12 nci maddelerine, 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasına, 13/A maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onikinci, onüçüncü, ondördüncü ve onbeşinci fıkralarına, 13/B maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına, 15 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 16, 16/A maddelerine, 25 inci maddesinin (a) bendine, 28 inci maddesinin (b) bendine, 34 üncü maddesine, 38 inci maddesine, 38/A maddesine, 38/B maddesinin üçüncü, dördüncü, yedinci, dokuzuncu, onuncu ve onikinci fıkralarına, 38/C maddesi kapsamında 38/B maddesinin üçüncü, dördüncü, yedinci, dokuzuncu, onuncu ve onikinci fıkralarına, 39/A maddesine, 40/B ve 40/D maddelerine, 45 inci maddesine, 46 ncı maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarına, 46/A, 46/B ve 46/C maddelerine aykırı hareket edenler binikiyüzelli gün adlî para cezası ile cezalandırılırlar.

Birinci fıkranın (A), (B) ve (C) bentleri uyarınca verilecek para cezaları üst sınırla bağlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamaz.

MADDE 373- 2499 sayılı Kanunun 47/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 47/A- Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel kişilere, gerekçesi belirtilmek suretiyle Kurul tarafından onbeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Kanunun 40/C maddesinin beşinci fıkrasındaki yükümlülüğe uymayan üyelere Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Yönetim Kurulunca beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Kanunun 40/D maddesinin beşinci fıkrasındaki yükümlülüğe uymayan üyelere, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği Yönetim Kurulunca bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Birlik, verdiği cezaları ilgiliye tebliğ eder ve tahsil ve gelir kaydı için Yatırımcıları Koruma Fonuna bildirir.

İdarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idarî para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.”

MADDE 374- 2499 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- 47 nci madde kapsamına giren suçlardan dolayı soruşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Kurul aynı zamanda katılan sıfatını kazanır.

Bu Kanuna aykırı fiillerin işlendiğine dair bilgi edinen Cumhuriyet savcıları, Kurulu haberdar ederek durumun incelenmesini isteyebilirler.

Cumhuriyet savcılarını kovuşturmayaya yer olmadığına karar verirlerse, Kurul kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraza yetkilidir.”

MADDE 375- 11/9/1981 tarihli ve 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- 4 üncü maddede belirtilen kuruluş iznini veya 5 inci maddede belirtilen faaliyet iznini almadan bu Kanun kapsamına giren yivsiz tüfek, nişan tüfek ve tabancaları imal eden fabrika veya imalathane kuranlar veya işletenler veya işyerleri ya da ikametgahlarında söz konusu silâhları imal edenler veya 6 ncı maddede belirtilen esaslara aykırı olarak yapan veya satanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz gündün beşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 376- 2521 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- 7 nci ve 8 inci maddelerde belirtilen imalat ve satış listeleri ile belgelerini süresi içinde vermeyen veya imalat ya da satışını bildirmeyen imalatçı ve satıcılara, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Yivsiz tüfek satın alma belgesi olmayan kişiye satış yapan satıcılara, ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 377- 2521 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Mülkiyeti kendisine ait olup olmadığına bakılmaksızın; yivsiz tüfek ruhsatnamesi olmadan yivsiz av tüfeği bulduran kişiye elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca ruhsatname işlemleri tamamlanıncaya kadar tüfek muhafaza altına alınır. Muhafaza altına alındıktan itibaren bir ay içinde ruhsatname işlemlerinin tamamlanmaması veya menşeyini ispata yarar belge ibraz edilmemesi hâlinde, tüfeğin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Ruhsatlı yivsiz av tüfeğini, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak bir başkasına veren kişiye de elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanun hükümlerine göre idarî para cezasına ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.”

MADDE 378- 2/11/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4 - Bu Kanuna aykırı harekette bulunanlar altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 379- 6/11/1981 tarihli ve 2548 sayılı Gemi Sağlık Resmi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (e) bentleri ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Sağlık işlemlerini yaptırmak üzere sağlık denetleme merkezleri önünde veya bu merkezlerin gösterdikleri yerde durmamak, gemide sağlık tedbirlerini almamak, ilaç, tıbbi malzeme ve ilkyardım personeli buldurmamak, sağlık denetiminde gereken sağlık belge ve sertifikalarını buldurmamak ve süresinde yenilememek,”

“e) Hastalıkların oluşumu ve yayılmasına neden olan mikroorganizmalar ve vektörlerle ilgili önlemleri almamak,”

“Bu yasaklara aykırı hareket eden gemi kaptanlarına, 0-250 net ton arası gemilerle ilgili olarak 1000 net tonluk geminin ödemesi gereken indirimsiz sağlık resmi tutarında, 250 net tondan büyük gemilerle ilgili olarak, ödemeleri gereken indirimsiz sağlık resminin dört katı tutarında idarî para cezası verilir. Bu idarî para cezasına karar vermeye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü görevlileri yetkilidir.”

MADDE 380- 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 31- a) Bu Kanuna ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerde gösterilen koşullara uymayan belgeli yatırım ve işletmelere, diğer mevzuattaki ceza hükümleri saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki maddelerde belirtilen cezalar uygulanır.

b) 33 üncü maddedeki para cezaları, denetleme elemanları tarafından tayin edilir.”

MADDE 381- 2634 sayılı Kanunun 32 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre verilecek uyarma cezaları kesindir.”

MADDE 382- 2634 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 36- a) Bu Kanunun 6 ncı maddesi hükümlerine aykırı davranışların tespiti halinde; üç aydan onsekiz aya kadar hapis veya adli para cezasına hükümlenir.

b) Bu Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenler elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 383- 11/8/1982 tarihli ve 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Bu Kanunun 8 inci maddesine göre düzenlenen tarifelerin dışında ücret alan veya 9 uncu maddesine aykırı harekette bulunan şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikiyüz günden az olmamak üzere adli para cezası verilir.

Bu Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı harekette bulunan şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşyüz günden üçbin güne kadar adli para cezası verilir.

Ticaret Bakanlığının izni alınmadan umumi mağaza veya şube açarak makbuz senedi veya rehin senedi tanzim eden veya izinleri iptal edilmesine rağmen faaliyete devam eden şirket yöneticilerine veya temsilcilerine veyahut yetkili görevlilere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşyüz günden beşbin güne kadar adli para cezası verilir.”

MADDE 384- 5/5/1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sendika kurucusu olabilmek için; Türk vatandaşı, medeni hakları kullanmaya ehil ve sendikaların kurulacağı işkolunda fiilen çalışır olmak; Türkçe okur-yazar olmak ve ayrıca; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûmiyetin bulunmaması şarttır.”

MADDE 385- 2821 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin onüçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçimler sırasında sandık kurulu başkanı ve üyelerine karşı işlenen suçlar, kamu görevlilerine karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.”

MADDE 386- 2821 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 59- 1. 8 inci madde, 9 uncu maddenin dördüncü fıkrası, 22 nci maddenin dördüncü fıkrası, 26 ncı maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen ilan ve bildirimleri yapmayanlara ikiyüz Türk Lirası; 62 nci maddede belirtilen bildirim yükümlülüğüne uymayan işverenlere ise, bildirilmeyen her işçi için yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

2. 2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında olmayanlar ile 20 nci maddede belirtilen izni almadan veya 29 uncu maddenin birinci fıkrası ile dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden işverenlere, beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

3. 31 inci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket eden işverene, 44 üncü maddenin bir ve dördüncü fıkraları hükümlerine, 51 inci maddenin birinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket eden sendika veya konfederasyonun sorumlu görevlilerine ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

4. 39, 49 ve 50 nci madde hükümlerine aykırı hareket eden sendika veya konfederasyonun, tüzüğüne göre sorumlu kişilere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

5. 38 inci maddenin birinci ve ikinci fıkrasına aykırı davranışta bulunan işçiler ile işverenler veya işveren vekilleri veya bu konuda karar veren işçi veya işveren kuruluşunun yetkili organlarının başkan ve üyelerine, altı aya kadar hapis cezası hükmedilir.

6. 37 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket eden sendika veya konfederasyonların sorumlu yetkililerine altı aydan bir yıla kadar hapis cezası hükmedilir.

7. 40 ıncı maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket eden kurum ve kuruluşların yetkili sorumlularına fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Malî yardım veya bağış kabul eden sendika veya konfederasyonların yetkili sorumlularına da altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Suçun konusunu oluşturan malî yardım veya bağış Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere olunur. Ayrıca, yapılan malî yardım veya bağış, suçun faillerinden genel hükümlere göre tazmin olunur.

40 ıncı maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden sendika veya konfederasyon sorumlu yetkilileri hakkında bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, adlî para cezasının miktarı, malî yardım veya bağışın bir mislinden az olamaz.

40 ıncı maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarına aykırı hareket eden işçi ve işverenlerle kuruluş, dernek ve vakıfların yetkili sorumluları hakkında beşyüz güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, adlî para cezasının miktarı, malî yardım veya bağışın beş mislinden az olamaz. Bu yardım veya bağış, bir işçi sendikası veya konfederasyonunca, bir işveren, işveren sendikası veya konfederasyonunu; bir işveren sendikası veya konfederasyonunca da işçi sendikası veya konfederasyonunu malî yollarla desteklemek amacıyla yapıldığı takdirde ayrıca üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

8. Bu Kanun hükümlerine göre yapılan seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, fiil suç oluşturmadığı takdirde, beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

14 üncü maddeye göre yapılacak seçimlerle ilgili oylamalara ve bu oylamaların sayım ve dökümüne hile karıştıranlar, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

9. Bu madde hükmüne göre idarî para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir.”

MADDE 387- 5/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 56 ncı maddesinin (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûmiyetin bulunmaması ve siyasi partilerin organlarında görevli olmamak,”

MADDE 388- 2822 sayılı Kanunun 69 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 69- Bu Kanunun 22 nci maddesi hükümlerine göre mahkemece tayin edilmiş bulunan arabuluculardan, sırf tarafları ızzar kasdı ile verilen bu görevi yapmaktan kaçınan veya 23 üncü maddede belirtilen tutanağı sırf tarafları ızzar kasdı ile süresinde görevli makama tevdi etmeyen arabulucular yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

Resmi arabulucu olarak görevlendirilenler görevlerinin ifası sırasında veya ifasından dolayı işledikleri veya kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından kamu görevlisi sayılırlar.”

MADDE 389- 2822 sayılı Kanunun 70 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 70- Bu Kanunda belirtilen şartlar gerçekleşmeden grev veya lokavt kararı verenlerle, bunu teşvik edenler, zorlayanlar veya propagandasını yapanlar üç aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada sözü edilen grev veya lokavt kararının uygulanması halinde; grev veya lokavta karar verenler, böyle bir grev veya lokavta karar verilmesine veya

uygulanmasına veya bunlara katılmaya veya devam zorlayan veya teşvik edenler veya bu yolda propaganda yapanlar ile lokavta katılanlar veya devam edenler üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Grev veya lokavt kararı alınmasında gerçekleşmeyen şartlar yalnızca süre veya tebligata ilişkin ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar üçte birden yarıya kadar indirilir.

Bu maddede belirtilen kanun dışı greve katılanlar veya devam edenler elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 390- 2822 sayılı Kanununun 71 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Grev veya lokavt kararının bu Kanun hükümlerine uygun olarak alınmasına rağmen, kanunda yazılı şart ve usuller dışında uygulanması halinde, bu kararı uygulayanlar, uygulanmasına veya devamına zorlayanlar veya teşvik edenler veya bu yolda propaganda yapanlar üç aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 391- 2822 sayılı Kanununun 72 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Grev veya lokavtın 29 ve 30 uncu maddelere göre sürekli olarak, 31 inci maddeye göre de geçici olarak yasaklandığı işlere veya işyerlerine ilişkin olarak; grev veya lokavt kararı verenler, kararı kaldırmayanlar, teşvik edenler, zorlayanlar veya propagandasını yapanlar iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada sözü edilen grev veya lokavt kararının uygulanması halinde; grev veya lokavt kararı verenler, böyle bir grev veya lokavta karar verilmesine veya uygulanmasına veya bunlara katılmaya veya devam zorlayanlar veya teşvik edenler veya bu yolda propaganda yapanlar ile grev veya lokavta katılanlar veya devam edenler altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu maddede belirtilen kanun dışı greve katılanlar veya devam edenler altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 392- 2822 sayılı Kanununun 73 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 73- Yasama, yürütme ve yargı organları ile merkezi veya mahallî idarelerce bir karar alınmasını veya alınmış bir kararın değiştirilmesini veya kaldırılmasını sağlamak veya alınmış bir kararı protesto etmek amacıyla kanun dışı grev veya lokavt kararı verenler, teşvik edenler, zorlayanlar veya propagandasını yapanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada sözü edilen grev veya lokavt kararının uygulanması halinde; grev veya lokavta karar verenler, grev veya lokavta karar verilmesine veya uygulanmasına veya bunlara katılmaya veya devam zorlayan veya teşvik edenler veya bu yolda propaganda yapanlar ile lokavta katılanlar altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu maddede belirtilen kanun dışı greve katılanlar altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 393- 2822 sayılı Kanununun 74 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 74- Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, milli egemenliğe, Cumhuriyetin niteliğine, Devletin güvenliğine aykırı amaçla grev veya lokavt kararı verilmesi veya uygulanması hallerinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, 73 üncü madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 394- 2822 sayılı Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 75- Bakanlar Kurulunun 33 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca aldığı erteleme kararından sonra grev veya lokavtı kaldırma kararı almayanlar veya grev veya lokavta devam edenler veya katılanlar veya devam zorlayan veya teşvik edenler ve bu yolda propaganda yapanlar altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 395- 2822 sayılı Kanununun 76 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 76- Bir grev oylamasının sonucuna tesir etmek amacıyla hile veya tehdit veya cebir kullananlar, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 396- 2822 sayılı Kanunun 77 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 77- Greve katılan veya lokavta maruz kaldıkları halde, grev veya lokavtın uygulandığı işyerlerinden ayrılmayanlar, işyeri önünde veya ihtara rağmen işyeri civarında topluluk teşkil edenler ile işçileri bu eylemlere zorlayan, teşvik eden veya bu yolda propaganda yapanlar yirmi günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Grev veya lokavt süresince işyerinde çalışmaya mecbur olan işçilerden geçerli bir özrü olmaksızın işyerinde çalışmayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 397- 2822 sayılı Kanunun 78 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 78- Grev ve lokavtın uygulandığı işyerlerinde 39 uncu madde gereğince çalıştırmak zorunda olduğu işçileri çalıştırmayan işveren üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

40 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yazılı izni almadan yeni işçi alan işveren izinsiz aldığı her bir işçiyle ilgili olarak elli gün adli para cezası ile cezalandırılır.

43 üncü madde hükmüne aykırı hareket eden işveren veya işvereni söz konusu hükme aykırı hareket etmeye zorlayan veya teşvik eden veya bu yolda propagandada bulunanlar, söz konusu hükme aykırı olarak aldıkları veya alınmasına sebep oldukları veya grev yapan işçilerin yerine çalıştırdıkları her bir işçiyle ilgili olarak yüzelli gün adli para cezası ile cezalandırılır.

44 üncü madde hükmüne aykırı olarak işçileri konutlarından çıkararak veya bu konutların su, gaz, aydınlatma veya ısıtma hizmetlerini kesen işveren veya işvereni bu yolda hareket etmeye zorlayan veya teşvik eden veya bunun için propaganda yapanlar, fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 398- 2822 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Grev uygulanan işyerinde, “Bu işyerinde grev vardır” lokavt uygulanan işyerinde de, “Bu işyerinde lokavt vardır” ibareleri dışında, sözü edilen işyerleri çevrelerinde afiş, pankart gibi ilan araçlarını asan veya yazı yazanlarla, işyeri ve çevresinde uygulanan grev sebebiyle kulübe, baraka, çadır gibi barınma yerleri yapanlar veya yaptıranlar altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 399- 2822 sayılı Kanunun 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 80- 28 inci madde ile 51 inci maddenin birinci fıkrası, 54 üncü maddenin ikinci fıkrası, 59 uncu maddenin üçüncü fıkrası ve 63 üncü maddede sözü edilen ilan, bildirme ve bilgi verme yükümlülüklerini yerine getirmeyenler elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Uygulanmakta olan bir toplu iş sözleşmesinin yorumu hakkında mahkemenin kesinleşen kararına uymayan taraf, ilgililerden birinin şikayeti üzerine, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 400- 24/5/1983 tarihli ve 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu Kanunun 3 üncü maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilmeyen ilaç ve araçları yurt içinde imal edenler veya her ne suretle olursa olsun dağıtanlar veya ticaret maksadıyla yurda sokanlar veya bu maksatla bulunduranlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu Kanunun 3 üncü maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilen ilaç ve araçların reklam ve propagandası 14/5/1928 tarihli ve 1262 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine göre yapılır. Buna aykırı hareket edenler bir yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 401- 2827 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Bu Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden kişiler ve kurum yetkilileri, Türk Ceza Kanununun 90 inci maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.

Bu Kanunun 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket edenlere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde mahallî mülkî amir tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 402- 16/6/1983 tarihli ve 2841 sayılı Zorunlu İlköğretim Çağı Dışında Kalmış Okuma-Yazma Bilmeyen Vatandaşların, Okur-Yazar Duruma Getirilmesi veya Bunlara İlkokul Düzeyinde Eğitim-Öğretim Yaptırılması Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetleme sonucu, bu Kanunun 6 ncı maddesinde gösterilen görevleri yerine getirmediği anlaşılan özel kurum ve kuruluş yöneticilerine ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 403- 2841 sayılı Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kurum ve kuruluşlarda çalışan vatandaşlardan, bu Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranışta bulunanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 404- 2841 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen imkânlardan yararlanmak amacıyla, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 405- 16/6/1983 tarihli ve 2844 sayılı Fındık Üretimine Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesi Hakkında Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Tarım ve Orman Bakanlığında izin almadan yeniden fındık bahçesi kuranlar ile belirlenen alanlar dışında mevcut fındık bahçesini yenileyenlere yediyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

3 üncü madde gereğince beyanda bulunmayanlar veya yanlış beyanda bulunanlara dörtüyük Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 406- 23/6/1983 tarihli ve 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 28- Yardım toplama faaliyetinden elde edilen mal ve paraları zimmetine geçiren kişi, kamu görevlisi olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununun zimmet suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 407- 2860 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara yediyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. İzin verilen yer dışında yardım toplayanlara beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu maddede yazılı olan idarî yaptırımlara karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.

Yukarıdaki fıkralara aykırı davranış sonucu izinsiz toplanan mal ve paralara elkonularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 408- 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 65 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 65- a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarara uğramalarına kasten sebebiyet verenler iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Bu fiiller, korunması gerekli kültür ve tabiat varlığını yurt dışına kaçırmak maksadıyla işlenmiş ise, verilecek cezalar bir kat artırılır.

b) Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına, koruma amaçlı imar plânlarına ve koruma bölge kurullarınca belirlenen koruma alanlarında öngörülen

şartlara aykırı izinsiz inşâ ve fizikî müdahale yapanlar veya yaptıranlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

c) Bu Kanuna aykırı olarak yıkma veya imar izni veren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

d) Bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulmuş idarelerden bu Kanunun 57 nci maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca izin almaksızın veya izne aykırı olarak tamirat ve tadilat yapanlar ile izinsiz inşâ ve fizikî müdahale yapanlar veya yaptıranlar altı aydan üç yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 409- 2863 sayılı Kanunun 66 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 66- Bu Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan yasaklara aykırı olarak belge verenler, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile; bu Kanunun 7 nci maddesinde yer alan ilan veya tebligatı bilerek, süresinde usulüne uygun yapmayanlar ise, üç aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 410- 2863 sayılı Kanunun 67 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Haber verme sorumluluğuna ve kültür varlığı ticaretine aykırı hareket edenler

MADDE 67- Kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili olarak bildirim yükümlülüğüne mazereti olmaksızın ve bilerek aykırı hareket eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bildirimi yapılmamış olan kültür ve tabiat varlığını satışı arzeden, satan, veren, satın alan, kabul eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu durumda birinci fıkrada tanımlanan suçtan dolayı ayrıca cezaya hükmolunmaz.

Ticareti yasak olmayan taşınır kültür varlıklarının izinsiz olarak ticaretini yapan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 411- 2863 sayılı Kanunun 68 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 68- Kültür ve tabiat varlıklarını bu Kanuna aykırı olarak yurt dışına çıkaran kişi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 412- 2863 sayılı Kanunun 69 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 69- Bu Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan tetkik ve kontrole muhalefet edenler ile 41 inci maddede yer alan nakil işlerine aykırı hareket edenler altı aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 413- 2863 sayılı Kanunun 70 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 70- Bu Kanunun 24 üncü maddesine aykırı hareket edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 414- 2863 sayılı Kanunun 71 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 71- Bu Kanunun 38, 42 ve 43 üncü maddelerine aykırı hareket edenler yüz günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla cezalandırılırlar.”

MADDE 415- 2863 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 73- Bu Kanunun 26 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlara, suç daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa üç aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası verilir.”

MADDE 416- 2863 sayılı Kanunun 74 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 74- Kültür varlıkları bulmak amacıyla, izinsiz olarak kazı veya sondaj yapan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Ancak, kazı veya sondajın yapıldığı yerin, sit alanı veya bu Kanuna göre korunması gerekli başka bir yer olmaması halinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

İzinsiz olarak define araştıranlar, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu fiillerin yurt dışına kültür varlıklarını kaçırma amacıyla veya kültür varlıklarının korunmasında görevli kişiler tarafından işlenmesi hâlinde, verilecek ceza iki katına kadar artırılır.

Kişinin bu maddede tanımlanan suçları işlemek suretiyle bulduğu kültür varlığını soruşturma başlamadan önce mahallî mülkî amire teslim etmesi hâlinde, mahkeme verilecek cezada üçte ikisine kadar indirim yapabilir.

İzinsiz olarak define araştıran kişinin, hakkında kovuşturma başlayıncaya kadar, kendisini bu fiili işlemeye gerekli cihazları temin etmek suretiyle sevk eden kişilerin kimliklerini açıklaması ve yakalanmasını sağlaması hâlinde, mahkeme verilecek cezada indirim yapabileceği gibi, ceza verilmesine yer olmadığına da karar verebilir.”

MADDE 417- 2863 sayılı Kanunun 75 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Elkoyma ve müzeye teslim

MADDE 75- Bu Kanun kapsamında kalan suçlar nedeniyle elkonulan taşınır kültür ve tabiat varlıkları müzeye teslim edilir.”

MADDE 418- 25/7/1983 tarihli ve 2866 sayılı Öğrencilerle İlgili Bazı Basılı Evrakın Milli Eğitim Bakanlığınca Hazırlanması, Bastırılması ve Satılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 5-** Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren, Milli Eğitim Bakanlığı veya Milli Eğitim Bakanlığı Vakfı dışında, bu Kanun kapsamına giren basılı evrakı, basmak veya satmak veya satın almak yasaktır.

Bu yasaklara aykırı davranışlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, üçyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 419- 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 20 nci maddesinde yer alan “3167” ibaresi “4915” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 420- 2873 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 21-** Bu Kanunda yazılı yasaklamalara ve mecburiyetlere aykırı hareket edenler hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.”

MADDE 421- 22/9/1983 tarihli ve 2893 sayılı Türk Bayrağı Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 8-** Bu Kanuna ve çıkarılacak tüzüğe aykırı olarak Bayrak yapmak, satmak ve kullanmak yasaktır. Bu yasağa aykırı olarak yapılan Bayraklar o mahallin yetkili amirlerince toplatılır.

Bu Kanun hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde mahalli mülki amir tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi uyarınca idarî para ceza verilir.”

MADDE 422- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 28-** Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşleri düzenleyen veya yönetenlerle bunların hareketlerine katılanlar, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde bir yıl altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

10 uncu madde gereğince verilecek bildirimde düzenleme kurulu üyesi olarak gösterilenlerden 9 uncu maddede belli edilen nitelikleri taşımayanlar, toplantı veya yürüyüşün yapılması hâlinde, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

11 ve 12 nci maddelerde yazılı görevleri yerine getirmeyen düzenleme kurulu üyeleri, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Güvenlik kuvvetlerine veya hükümet komiserine veya yardımcılara veya hükümet komiseri tarafından toplantı veya yürüyüş safahatının teknik araç ve gereçlerle tespit için görevlendirilenlere bu görevlerini yaptıkları sırada cebir ve şiddet veya tehdit veya nüfuz ve müessir kuvvet sarfetmek suretiyle mani olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası hükmolunur.”

MADDE 423- 2911 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde yer alan “ve beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 424- 2911 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinde yer alan “ve beşbin liradan yirmibin liraya kadar ağır para” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 425- 2911 sayılı Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve beşbin liradan otuzbin liraya kadar ağır para” ibaresi, ikinci fıkrasında yer alan “ve onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para” ibaresi ile üçüncü fıkrasında yer alan “ve yirmibin liradan yüzbin liraya kadar ağır para” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 426- 2911 sayılı Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve beşbin liradan otuzbin liraya kadar ağır para” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 427- 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 12 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kaza nedenleri hakkında araştırma ve inceleme yapılması

MADDE 12- Kazanın nedenlerini ve oluş şeklini açıklığa kavuşturmak ve sivil havacılıkta can ve mal güvenliğinin sağlanması bakımından tekrara engel olmak amacıyla yönelik olarak her sivil hava aracı kazası ile ilgili olarak teknik bakımdan araştırma ve inceleme yapılır.”

MADDE 428- 2920 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Araştırma ve İnceleme Kurulu

MADDE 13- Ulaştırma Bakanlığı, havacılık alanında uzmanlığı kabul edilmiş kişilerden seçilecek bir kurulu, kazanın sebeplerini araştırması için görevlendirir. Bu Kurul, yukarıdaki maddede belirtilen amaç dairesinde her türlü araştırma ve incelemeyi yapar, soruşturma işlemlerini yürütmekle görevli Cumhuriyet savcısı ile işbirliği yaparak, delillerin toplanmasına yardımcı olur.

Kurul, yaptığı araştırma ve inceleme faaliyeti sırasında ilgili kişileri dinleyebilir; açıklama yapmaktan kaçınan kişilerin Cumhuriyet savcısına başvurarak ifadesinin alınmasını sağlayabilir; bu ifade alma sırasında hazır bulunarak, açıklığa kavuşturulması istenen hususlarla ilgili olarak ifadesi alınan kişiye sorular sorulmasını isteyebilir.

Kurul, araştırma ve inceleme faaliyeti sırasında teknik ve uzmanlığı gerektiren sair hususlarla ilgili olarak başka uzman kişiler görevlendirebilir.

Araştırma ve İnceleme Kurulunun oluşturulması, araştırma ve incelemenin yürütülmesi, yetki ve sorumluluklar, hava aracı kazalarında yapılacak kurtarma ve yardım işleri Ulaştırma Bakanlığınca bir yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelikte Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar gözönünde tutulur.”

MADDE 429- 2920 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Araştırma ve inceleme raporu

MADDE 14- Araştırma ve İnceleme Kurulu; tespit ettiği hususları, vardığı sonucu, tekrarlara engel olunması bakımından alınmasını uygun bulduğu önlemleri, önerileri ile birlikte ayrıntılı ve gerekçeli bir rapor hâlinde Ulaştırma Bakanlığına verir.

Raporda yer alan hususlara kısmen veya tamamen katılmayan üyeler, kişisel görüşlerini ek bir raporda belirtebilirler.

Ulaştırma Bakanlığı raporun bir suretini ilgililere verir ve raporun tekemmül etmiş olduğunu Resmi Gazete ile üçüncü şahıslara duyurur. Resmi Gazete ile yapılan duyuruda raporun ilgililerce nerede ve ne suretle incelenebileceği belirtilir. Rapor, gerektiğinde kısmen veya tamamen uygun bulunacak vasıtalar ile yayınlanır. Ancak, meydana gelen kaza ile ilgili olarak soruşturma başlatılması hâlinde, Ulaştırma Bakanlığı hazırlanan raporun bir örneğini yapılan soruşturma veya kovuşturma kapsamında değerlendirilmek üzere, sadece ilgili Cumhuriyet başsavcılığına verir.”

MADDE 430- 2920 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İzin belirli şartlara ve süreye bağlanabilir. İzin belgesi,

a) Milli güvenliğin veya kamu düzeninin tehlikeye girebileceği durumlarda,

b) Gerçek kişilerin veya tüzel kişilerin kurucu ortakları ile temsile yetkili yöneticilerinin; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile, bankacılık, sermaye piyasası ve kaçakçılık mevzuatında tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar ile hırsızlık, yağma, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, parada, paraya eşit sayılan değerlerde, kıymetli damgada, mühürde, resmi belgede, özel belgede sahtecilik, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, tefecilik, zimmet, irtikâp, rüşvet, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama, devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar veya casusluk suçlarından ya da ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması suçlarından dolayı mahkûm edilmiş olması hâlinde, verilmez.”

MADDE 431- 2020 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ulaştırma Bakanlığının yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verdiği emir ve koyduğu yasalara aykırı hareket eden kişilere, ilgili valilik tarafından Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası verilir. Valilik ayrıca ilgili kişiye emir veya yasağın gereğinin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik azami bir süre verir. Bu süre yazısında, emir ve yasağın gereğinin ilgisince yerine getirilmemesinin hukukî sonuçları açıkça belirtilir. Bu süre zarfında emir veya yasağın gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammıyla birlikte ilgisinden tahsil edilmek üzere, kamu gücü kullanılarak yerine getirilir.”

MADDE 432- 2020 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 98- Gerek bu Kanunda ve gerekse ilgili tüzük ve yönetmeliklerde yer alan ve can ve mal güvenliğinin korunmasına yönelik kurallara aykırı davranışları iddiasıyla haklarında soruşturma veya kovuşturma başlatılmış bulunan sivil havacılık personelinin yeterlik belgelerini, soruşturma veya kovuşturma sonuçlanıncaya kadar geri almaya, Ulaştırma Bakanlığı yetkilidir.

Ceza Muhakemesi Kanununda yer alan koruma tedbirlerine ilişkin hükümler saklıdır.”

MADDE 433- 2020 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sorumlu kaptan pilot, hava aracında işlenen suç veya kabahatlerle ilgili delilleri toplamak ve saklamakla yükümlü olduğu gibi; can ve mal güvenliğini tehdit eden veya gecikmesinde zarar doğabilecek durumlarda gerekli tedbirleri almaya; kolluk görevlileri olaya el koyuncaya kadar kişileri gözaltında tutmaya, kişilerin üzerini veya eşyasını aramaya, suçun işlenmesinde kullanılan veya kullanılmasına teşebbüs edilen ya da bulundurulması suç veya kabahat oluşturan eşyayı alıkoymaya, bizzat veya emrindeki diğer mürettebat ile birlikte yetkilidir.”

MADDE 434- 2020 sayılı Kanunun 141 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Suç oluşturan davranışlar

MADDE 141- Bu Kanunun 7, 36, 91, 92 ve 94 üncü maddeleri ile 93 üncü maddenin (b), (c), (e) ve (g) bentlerine aykırı davranışta bulunanlar, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 31 ve 32 nci maddeleri ile 9 uncu maddesinin birinci fıkrası ve 93 üncü maddesinin (a), (d), (f) ve (h) bentlerine aykırı davranışta bulunanlar, iki aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 435- 2020 sayılı Kanunun 143 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kabahat oluşturan davranışlar

MADDE 143- Bu Kanunun;

a) 11, 18, 19, 26, 28, 29, 54, 58 ve 89 uncu maddeleri ile 9 uncu maddesinin üçüncü, 95 inci maddesinin birinci ve 102 nci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı davranışta bulunanlara bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar,

b) 23, 24 ve 25 inci maddeleri ile 57 nci maddesinin son fıkrasına aykırı davranışta bulunanlara beşyüz Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar, idarî para cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilenler dışında kalıp da Ulaştırma Bakanlığının sivil havacılığı düzenlemek maksadıyla alacağı önlemlere uymayanlara, beşyüz Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Bu madde hükümlerine göre idarî para cezasına karar vermeye Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürü yetkilidir.”

MADDE 436- 20/11/1984 tarihli ve 3082 sayılı Kamu Yararının Zorunlu Kıldığı Hallerde, Kamu Hizmeti Niteliği Taşıyan Özel Teşebbüslerin Devletleştirilebilmesi Usul ve Esasları Hakkında Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Bu Kanuna göre görevlendirilenlerden suç işleyenler kamu görevlisi gibi cezalandırılır. Şu kadar ki, verilecek cezalar o suç için muayyen olan cezanın yarısından az olmamak üzere iki katına kadar artırılır.

Fiilleri daha ağır cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, bu Kanunun 10 uncu maddesine aykırı hareket edenler bir yıldan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 437- 4/12/1984 tarihli ve 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Muhakemeleri Usulü” ibaresi “Muhakemesi” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 438- 4/12/1984 tarihli ve 3092 sayılı Çay Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ruhsatsız olarak çay bahçesi kuranlara, çaylıkları söktürüldüğü gibi, her dekar için dört yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Daha küçük alanlar için bu para cezası oranlanarak uygulanır.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 439- 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6 - Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen cihazların bandrolsüz veya etiketsiz satışını yapan imalatçı veya ithalatçıya Kurum tarafından bandrolsüz veya etiketsiz satılan veya satışa arzedilen her cihaz için cihazın satış bedeli kadar idarî para cezası verilir. Bu cihazları bandrolsüz veya etiketsiz satın alan, devralan veya kullananlara bandrolsüz veya etiketsiz her bir cihaz için cihazın rayiç değerinin yarısı kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 440- 7/6/1985 tarihli ve 3224 sayılı Türk Dış Hekimleri Birliği Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olanlar,”

MADDE 441- 3224 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinde yer alan “kullanmayanlar” ibaresi “kullanmayanlara” ve “para cezası ile cezalandırılırlar.” ibaresi “idarî para cezası verilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 442- 3224 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hastalar ile diş hekimleri arasında herhangi bir menfaat karşılığında aracılık yapanlar veya bu kişileri aracı olarak kullanan diş hekimleri üç aydan bir yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 443- 3224 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 46- Bu Kanunun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile 42 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarındaki hükümlere uymayanlara mahallî mülkî amir tarafından bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 444- 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun 10 uncu maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine göre izin almadan kiralama faaliyetinde bulunanlar altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşyüz günden beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun yararına olarak işlendiği tüzel kişi hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Bu Kanunda yazılı sair yükümlülük ve zorunluluklara uymayan kiralama şirketleri ve ilgililerine Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından onbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 445- 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 44- Bu Kanunun 5 inci maddesine göre tespit edilmiş olan gümrük kapılarından başka yerlerden hayvan veya hayvan maddelerini ithal veya ihraç edenler veya transit geçirenler salgın hayvan hastalığı sebebi ile gümrük kapılarından veya hududun tamamından yurda sokulması yasaklanan hayvan veya hayvan maddelerini ithal veya transit geçirenler ile ithal, ihraç ve transit işlemleri nedeniyle karantina veya muayene yerlerine alınmiş hayvanlar veya elkonulmuş hayvan maddelerini kaçıranlar, veteriner sağlık raporu olsun veya olmasın, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 446- 3285 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hastalıklı, hastalıktan veya bulaşmadan şüpheli hayvan veya hayvan maddelerini yahut bulaşmaya vasıta olabilecek eşya ve maddeleri her ne suretle olursa olsun kordon altına alınan yerler ile önceden tespit ve ilan edilmiş bulunan yasak bölgeler dışına çıkaranlar, bu suretle çıkarılmış hayvan veya hayvan maddelerini satanlar, başkalarına devredenler veya bu işlere vasıta olanlar, bu yerlere hayvan veya hayvan maddelerini sokanlar, hayvan veya hayvan maddelerini tecrit veya muhafaza altına alındıkları yerler dışına çıkaranlar ile öldürülmüş veya imha edilmiş hayvan veya hayvan maddelerini gömüldükleri yerlerden çıkaranlar, altı aydan iki yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 447- 3285 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 47- Bu Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası ile 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak şartıyla;

a) Hayvan park, pazar ve panayırlarından başka yerlerde canlı hayvan satanlara ikiyüzelli Türk Lirası,

b) 22 nci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen menşe şahadetnamesiz ve veteriner sağlık raporsuz olup menşei ile menşeinde salgın hastalık olmadığı tespit edilen hayvanları naklederken veya naklettirirken 23 üncü maddede belirtilen görevliler tarafından yakalanan veya ele geçirilen hayvan sahiplerine yediyüzelli Türk Lirası,

c) Menşei tespit edilemeyen veya menşeinde salgın hastalık tespit edilen hayvanlardan 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre alıkonularak masrafları hayvan sahipleri tarafından karşılanmak üzere karantinaya alınan ve karantina sonunda hastaliksız olduğu anlaşıldığı için veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılan hayvan sahiplerine bin Türk Lirası,

d) Veteriner sağlık raporsuz sevk edildikleri ve menşesinde hastalık bulunmadığı anlaşılan ve 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılan hayvan maddelerinin sahiplerine beşyüz Türk Lirası,

e) Menşei şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporu olmayan hayvanların kesiminin yapıldığı mezbaha, kombina ve kesim yerlerinin sahiplerine beşbin Türk Lirası,

f) Menşei şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu olmayan hayvan ve hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtalarının sahiplerine beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar,

idarî para cezası verilir.”

MADDE 448- 3285 sayılı Kanunun 48 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 48- Kordon altına alınan bölgeyi belli etmek için konulan işaret, levha ve benzerlerini tahrip edenler veya yerlerini değiştirenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 449- 3285 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- Bu Kanuna göre bulaşıcı hayvan hastalığını veya sebebi belli olmayan hayvan ölümlerini ihbarla yükümlü olup da geçerli bir özürü olmaksızın kırksekiz saat içinde 9 uncu maddede yazılı görevlilere bildirmeyenlere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, üçyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunun 13 üncü maddesi hükmüne geçerli bir özürü olmaksızın uymayan hükümet veteriner hekimi ile aynı maddede yazılı makam ve kuruluşların görevli memurlarına yediyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 450- 3285 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

“MADDE 50- Kuduz hastalığı çıktığı ilan olunan yerlerde köpek ve kedilerini muhafaza altına almayanlara, bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 451- 3285 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “uğraşanlar üçyüzkırkyedimilyon lira idarî para cezası ile cezalandırılır.” ibaresi “uğraşanlara beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 452- 3285 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 52- Hayvan sağlığını korumada kullanılan aşı, serum, biyolojik madde, veteriner müstahzarların tahlilleri sonucunda bileşimlerinde bulunan maddelerin saf olmadığı veya kodekse uygun bulunmadığı veya ruhsat almak için verilmiş formüle uymadığı veya teşhis, tedavi, koruma niteliklerini azaltacak şekilde etkili maddelerin noksan olduğu tespit edildiği takdirde bunları imal ve ihzar edenlere yirmibin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bunları bilerek satışı arz edenler veya satanlara da aynı idarî para cezası verilir.

Yukarıdaki fiillerin tekrarı hâlinde aşı, serum, biyolojik madde ve müstahzarın ruhsatı iptal edilir ve verilecek ceza bir misli artırılır.

Bu maddedeki kabahatin konusunu oluşturan maddelere elkonularak masrafları ilgisinden alınmak suretiyle imha edilir.

Birinci fıkrada belirtilen maddelerin hayvan sağlığı açısından zararlı veya tehlikeli olması hâlinde kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 453- 3285 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 53- Bakanlıktan izin almadan hayvan sağlığını korumada kullanılan her nevi aşı, serum ve biyolojik maddelerle veteriner müstahzarları imal ve ihzar edenler, satan veya satışı arz edenler üç aydan bir yıla kadar hapis ve yüz günden bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada belirtilen maddelerin hayvan sağlığı açısından zararlı veya tehlikeli olması hâlinde kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu fiiller bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Teşhis, tedavi veya aşı üretimi amacı ile canlı veya zayıflatılmış mikroorganizmalar ve benzeri maddelerden ithali Bakanlığın iznine tabi olanları izinsiz yurda sokanlar hakkında 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uygulanır.

Bakanlıkça hayvanlarda kullanımına izin verilmemiş veya kullanımı farmakolojik veya toksikolojik etkileri sebebiyle yasaklanmış her türlü maddenin besleme, tedavi, koruma, araştırma ve benzeri amaçlarla hayvanlara yedirilmesi, içirilmesi veya vücuduna zerk edilmesi yasaktır. Bu maddeleri hayvanlara uygulayanlara ve bilerek bu maddeleri hayvanlarına uygulatan hayvan sahiplerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 454- 3285 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 54- Aşı, serum, biyolojik madde ve veteriner müstahzarları taklit ederek teşhis, tedavi ve koruma vasıflarını azaltacak veya kaybedecek surette imal veya ihzar edenler, bunları bilerek satışa arz eden veya satanlar üç aydan bir yıla kadar hapis ve elli günden beşyüz güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada belirtilen maddelerin hayvan sağlığı açısından zararlı veya tehlikeli olması hâlinde kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu fiiller bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

MADDE 455- 3285 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 55- Bu Kanunda gösterilen istisnalar dışında kombina, mezbaha ve hayvan kesimi yerlerinden başka yerlerde ticari amaçla hayvan kesen veya kestirenlere, bu şekilde kesilmiş hayvanlara ait etleri satan veya satışa arz edenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 456- 3285 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 56- Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara mahallî mülkî amir tarafından karar verilir.”

MADDE 457- 3/6/1986 tarihli ve 3298 sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Ham afyon, hazırlanmış afyon, tıbbî afyon ve bunların müstahzarları Türk Ceza Kanununun uygulanmasında uyuşturucu maddelerden sayılır.

İzinsiz olarak haşhaş ekimi yapan kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu madde kapsamında ekim yapma ibaresinden, tohumun toprağa ekilmesinden ürünün hasadına kadarki süreç anlaşılır.

İzin almış olmakla birlikte, bilerek belgesinde belirtilen alandan fazla yerde veya izin belgesinde kayıtlı yerden başka yerde haşhaş ekimi yapan kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır

İzinsiz ham afyon üretenler, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

İzin belgesinde tespit edilen miktardan az ham afyon veya kapsül teslim eden üreticilere, fiil suç oluşturmadığı takdirde, mahallî mülkî amir tarafından eksik teslim edilen miktarların teslim anındaki baş alım fiyatının iki misli kadar idarî para cezası verilir.

Kontrol ve denetim görevini yerine getirmeyen muhtarlar ve kolluk görevlileri, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

Bu maddede tanımlanan suçların ekim bölgesi içinde işlenmesi halinde, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 23 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 458- 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 41- Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca

denetlenir. Denetimle ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.

Denetlemenin esas ve usulleri bu bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası verilir. İhtarın tebliğinden itibaren on gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara altıyüz Türk Lirası,

b) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlar ile sözleşmeyi tek taraflı ve haksız olarak fesheden işletmelere dörtyüz Türk Lirası, idarî para cezası verilir.

Fiilin tekrarı hâlinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi hâlinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Bu maddedeki idarî yaptırımlara karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl Mesleki Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallî mülkî amirce yedi gün içinde kapatılır.”

MADDE 459- 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 42- Fiilleri suç oluşturmadığı takdirde;

a) Bu Kanunda belirli yükümlülükleri yerine getirmeyenlere, onbeş Türk Lirasından otuz Türk Lirasına kadar,

b) Kadastro çalışması veya itirazın incelenmesi sırasında çağrılan yerlere özürsüz olarak gelmeyen bilirkişi veya tanıklara, on Türk Lirasından onbeş Türk Lirasına kadar, idarî para cezası verilir.

Bu maddede belirtilen idarî para cezalarına kadastro sırasında, kadastro müdürünün yazısı üzerine, yargılama sırasında ise resen araştırma inceleme yapılarak kadastro hâkimi tarafından karar verilir.

Tanık ve bilirkişilerin gelmemelerini haklı gösteren sebeplerin varlığı hâlinde verilen ceza kaldırılır.”

MADDE 460- 3402 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 43- Kadastro tutanaklarının düzenlenmesi sırasında sahibi olmadığı taşınmaz malı kendi veya başkası adına kaydettirmek veyahut bir kimseye ait taşınmaz malı başkası adına yazdırmak için bilerek gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar, Türk Ceza Kanununun 206 ncı maddesine göre cezalandırılır.

Kadastro tutanaklarının düzenlenmesi sırasında bir kimse sahibi olmadığı bir taşınmaz malı hile ile veya kendisine ait olmayan kayıt ve belgeler kullanarak, kendisi veya başkası adına kaydettirirse, Türk Ceza Kanununun dolandırıcılık veya belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 461- 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- a) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen istisna dışında, resmi ve özel sözleşmelerde, her türlü evrak, belge ve ilanlar ile miktar belirtilen etiketlerde ve kanunlara göre tutulan defterlerde uluslararası birimleri kullanmayan kişiye ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) Yurt içinde ölçü ve ölçü aleti yapan fabrika ve imalathanelerle tamir atölyelerinde, yapılan veya tamir edilen ölçü ve ölçü aletleri için Bakanlıkça tespit edilen esaslar dahilinde ve örneğine uygun, tasdikli imalat defteri tutmayan kişiye beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

c) Damgası kopmuş, bozulmuş, damga süresi dolmuş ölçü aletini kullanan kişiye, bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca bu ölçü aletlerine el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

d) Yetkisiz olduğu halde, bu Kanun kapsamına giren ölçü aletlerinin bakım ve tamirini yapan kişiye, beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

e) Ayarı doğru olmayan ölçü aletlerini kullanan kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca bu ölçü aletlerine el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

f) Ambalajında belirtilen veya yetkili makamlarca tespit edilen miktarlara uymayan bir malı üreten, satışı arzeden veya satan kişiye bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

g) Bu Kanun hükümleri gereğince Bakanlıkça tespit edilen tarifeler üstünde ücret talep eden veya alanlara beşyüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Bu idarî yaptırımlara Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İl Müdürü tarafından karar verilir.”

MADDE 462- 3516 sayılı Kanununun 16 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Uluslararası birimler sistemine göre yapılmamış olan veya bu sisteme göre imal edilmiş olmakla beraber nitelikleri bakımından bu Kanun hükümlerine uygun bulunmayan ölçü ve ölçü aletlerini ticaret maksadıyla imal eden, ithal eden, satan, satışı arzeden, satın alan, bulunduran veya bu özelliğini bilerek nakleden kişi, bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Damgalanmamış ölçü ve ölçü aletlerini satan, satışı arzeden veya ticari ilişkide kullanan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Ayarının doğru olmadığını bildiği aletle ölçü yapan ve bu suretle haksız menfaat temin eden kişi, Türk Ceza Kanununun dolandırıcılık suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 463- 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik Serbest Muhasebeci, Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Kanununun 40 ıncı maddesinin ondördüncü fıkrasında yer alan “Devlet memurlarına” ibaresi “kamu görevlilerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 464- 3568 sayılı Kanununun 47 nci maddesinde yer alan “Devlet memurlarına” ibaresi “kamu görevlilerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 465- 3568 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- 3 üncü maddenin birinci fıkrasına aykırı davranışlar hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezasına hükmolunur.

13, 15/4, 43/1, 43/2, 44 ve 45 inci maddenin birinci fıkrası hükümlerine aykırı davranışta bulunanlar hakkında, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, yüz güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

12 nci maddenin dördüncü fıkrasındaki hükme aykırı davranışta bulunan kişi hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve adlî para cezasına hükmolunur.”

MADDE 466- 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- Kıyıda ve uygulama imar planı bulunan sahil şeritlerinde duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engelleri oluşturanlara ikibin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ayrıca oluşturulan engellerin beş günden fazla olmamak üzere belirlenen süre zarfında kaldırılmasına karar verilir. Bu süre zarfında engellerin ilgililer tarafından kaldırılmaması halinde, masrafı yüzde yirmi zammıyla birlikte kendilerinden kamu alacaklarının tahsili usulüne göre tahsil edilmek üzere kamu gücü kullanılmak suretiyle derhal kaldırılır. Kabahatin tekrarı halinde, ceza üst sınırdan verilir.

Birinci fıkrada sayılan yerlerden kum, çakıl alanlara üçbin Türk Lirasından onbeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Birinci fıkrada sayılan yerlere moloz, toprak, cüruf, çöp gibi atık ve artıkları dökenler, atılan veya dökülen maddenin niteliğine, çevreyi kirletici ve bozucu etkisine göre Türk Ceza Kanunu, Kabahatler Kanunu veya Çevre Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda sayılan fiillerin kıyının doğal yapısını bozacak bir etki meydana getirmesi halinde, daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, failleri hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Birinci fıkrada sayılan yerlerde ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapı yapan kişilere Türk Ceza Kanunu veya İmar Kanunu hükümlerine göre verilecek ceza bir kat artırılır.

İlgili kanunlarda belirtilen makamların yetkileri saklı kalmak üzere, bu maddede belirtilen idarî yaptırımlara karar vermeye mahalli mülki amir yetkilidir.”

MADDE 467- 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 24 üncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “391 inci” ibaresi “124 üncü” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 468- 3984 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yayını yapmayan veya karara uygun şekilde yapmayan veya geciktiren kuruluşun yayınlarından sorumlu en üst yöneticisi ile kuruluşun sahibi olan anonim şirketin yönetim kurulu başkanı hakkında üçbin günden dokuzbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ayrıca, kuruluşa Üst Kurulca üç aya kadar gelir getirici yayın yapma yasağı verilebilir; fiilin tekrarı hâlinde yayın izni iptal edilir. Hangi yayınların gelir getirici yayınlar olduğu Üst Kurul tarafından belirlenir.

Radyo veya televizyon yayınları yoluyla işlenen suçlardan dolayı sorumluluk, Türk Ceza Kanununun iştirak hükümlerine göre yayını yöneten veya programı yapanla birlikte sorumlu müdüre aittir. Ancak şirketi idare ve temsile yetkili kişilerin, sorumlu müdürün incelemesinden geçmeden veya rızası hilafına bir yayına karar vermiş olması halinde; kendileri sorumlu olurlar. Bu hüküm, yayın kuruluşunun bu Kanundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.”

MADDE 469- 3984 sayılı Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 33- Üst Kurul, öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen, izin şartlarını ihlâl eden, yayın ilkelerine ve bu Kanunda belirtilen diğer esaslara aykırı yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarını uyarır veya aynı yayın kuşağında açık şekilde özür dilemesini ister. Bu talebe uyulmaması veya aykırılığın tekrarı hâlinde ihlâl konu olan programın yayını, bir ilâ oniki kez arasında durdurulur. Bu süre içinde programın yapımcısı ve varsa sunucusu hiçbir ad altında başka bir program yapamaz. Yayını durdurulan programların yerine, aynı yayın kuşağında ve reklamsız olarak, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına Üst Kurulca hazırlattırılacak eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlakî gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı ve çevre eğitimi konularında programlar yayınlanır.

Aykırılığın tekrarı hâlinde;

a) Ulusal düzeyde yayın yapan kuruluşlara, ihlâlin ağırlığına göre, ikiyüzellibin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla beşyüzbin Türk Lirasına kadar,

b) Yerel, bölgesel ve kablo ortamından yayın yapan kuruluşlara;

1. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, bir milyondan fazla nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, yüzyirmibin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla ikiyüzbin Türk Lirasına kadar,

2. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, beşyüzbin ilâ bir milyon arasında nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara ihlâlin ağırlığına göre, otuzbin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla altmışbin Türk Lirasına kadar,

3. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, ikiyüzellibin ilâ beşyüzbin arasında nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, yirmibin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla kırkbin Türk Lirasına kadar,

4. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, ikiyüzellibinden az nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, beşbin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla onbin Türk Lirasına kadar,

c) Radyo yayınları için yukarıdaki miktarların yarısı kadar, idarî para cezası verilir.

İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren, takip eden bir yıl içinde tekrarı hâlinde bu idarî para cezaları yarı oranında artırılır. İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren takip eden bir yıl içinde ikinci kez tekrarında ihlâlin ağırlığına göre izin uygulaması bir yıla kadar geçici olarak durdurulur.

4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerindeki ilkelere aykırı yayın yapılması hâlinde uyarı yapılmaz ve yayın kuruluşunun yayını bir ay durdurulur. İhlâlin tekrarı hâlinde yayın süresiz olarak durdurulur ve yayın lisans izni iptal edilir.

Yayın izninin verilmesi için gerekli şartlardan birini kaybeden veya şartların uygunluğunu hile ile elde eden kuruluşların yayın lisans izni iptal edilir.

Uyarı cezasını gerektiren hâller dışındaki ihlâllerde ilgili tarafın savunması alınır.

Cezaların uygulanış usulleri ile gerekçeli olarak kamuoyuna duyurulmuş şekli yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 470- 3984 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 34- Bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında, Üst Kuruldan izin almadan radyo ve televizyon yayını yapan ya da izni Üst Kurul tarafından geçici ya da sürekli iptal edilmesine rağmen yayında bulunan kişi veya kuruluşların yöneticileri, altı aydan iki yıla kadar hapis ve elli günden beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Yayın bantlarını bir yıl süre ile muhafaza etmeyen ve bu süre içerisinde Üst Kurul tarafından veya Cumhuriyet başsavcılığınca istenmesine rağmen sesli ve görüntülü olarak teslim etmeyen yayın kuruluşlarının yöneticileri, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Ayrıca, Üst Kurul tarafından bir aydan üç aya kadar ilgili kuruluşun yayınının durdurulmasına karar verilir.

Gönderilen bandın içerik bakımından istenen yayın olmaması veya bantta tahrifat, çıkarma, silme gibi işlemler yapılması hâlinde, yayın kuruluşlarının yöneticileri iki yıldan on yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Türkiye Cumhuriyetinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı yıkıcı ve bölücü faaliyetlere sevk edecek şekilde yayın yapan radyo ve televizyon yayın organlarının işletenleri, yayın yönetmeni, sorumlu müdürü, haber müdürü, program yapımcı ve sunucuları hakkında, Türk Ceza Kanununda yer alan suçlardan dolayı iştirak hükümlerine göre verilecek sonuç ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 471- 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanununun 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu yasaklara aykırı hareket edenler, altı aydan iki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, verilecek adlî para cezasının miktarı, edinilen haksız kazancın üç katından az olamaz.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile özelleştirme programına alınan kuruluşlarda çalışan personel ve sözleşmeli olarak çalıştırılan personel, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi sayılırlar ve bu personelin özelleştirilmenin paralarına ve para hükmündeki evrak ve senetlerine ve mevcutlarına karşı işledikleri suçlar ile bilânço, tutanak, rapor ve benzeri her türlü belge ve defterleri üzerinde işledikleri suçlar ile ifa ettikleri görevlerinden doğan suçlardan dolayı haklarında Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Üçüncü Kısım Dördüncü Bölüm ile Dördüncü Kısım Birinci Bölüm altında yer alan suçlara ilişkin hükümler uygulanır.”

MADDE 472- 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 16 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî Para Cezası

MADDE 16 - Kurul, teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerine;

a) Muafiyet ve menfî tespit başvuruları ile birleşme ve devralmalar için izin başvurularında yanlış ya da yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi,

b) İzne tabi birleşme ve devralmaların Kurul izni olmaksızın gerçekleştirilmesi,

c) Kanunun 14 ve 15 inci maddelerinin uygulanmasında eksik, yanlış ya da yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi ya da bilgi veya belgenin belirlenen süre içinde ya da hiç verilmemesi,

d) Yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması,

hallerinden (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenler için teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin binde biri oranında, (d) bendinde belirtilenler için ise aynı şekilde saptanacak olan gayri safi gelirlerinin binde beşi oranında idarî para cezası verir. Ancak bu esasa göre belirlenecek ceza onbin Türk Lirasından az olamaz. Bu fıkranın (b) bendine göre idarî para cezası birleşme işlemlerinde tarafların herbirine, devralma işlemlerinde ise sadece devralana verilir.

Yerinde incelemenin mahkeme kararı ile gerçekleştirilmesi, yerinde incelemenin engellenmesi ve zorlaştırılmasına ilişkin olarak bu Kanunda öngörülen idarî para cezasının uygulanmasını engellemez.

Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir.

Teşebbüs veya teşebbüs birliklerine üçüncü fıkrada belirtilen idarî para cezaları verilmesi halinde, ihlalde belirleyici etkisi saptanan teşebbüs veya teşebbüs birliği yöneticilerine ya da çalışanlarına teşebbüs veya teşebbüs birliğine verilen cezanın yüzde beşine kadar idarî para cezası verilir.

Kurul, üçüncü fıkraya göre idarî para cezasına karar verirken, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası bağlamında, ihlalin tekerrürü, süresi, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlalin gerçekleşmesindeki belirleyici etkisi, verilen taahhütlere uyup uymaması, incelemeye yardımcı olup olmaması, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususları dikkate alır.

Kanuna aykırılığın ortaya çıkarılması amacıyla Kurumla aktif işbirliği yapan teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri veya bunların yöneticileri ve çalışanlarına, işbirliğinin niteliği, etkinliği ve zamanlaması dikkate alınarak ve gerekçesi açık bir şekilde gösterilmek suretiyle üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen cezalar verilmeyebilir veya bu fıkralara göre verilecek cezalarda indirim yapılabilir.

Bu maddeye göre verilecek idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususlar, işbirliği halinde para cezasından bağışıklık veya indirim şartları, işbirliğine ilişkin usul ve esaslar Kurulca çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.”

MADDE 473- 4054 sayılı Kanunun 17 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nispi İdarî Para Cezası

MADDE 17- Kurul, teşebbüs ve teşebbüs birliklerine, 16 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen cezalar saklı kalmak kaydıyla,

a) Nihai karar veya geçici tedbir kararı ile getirilen yükümlülüklerle ya da verilen taahhütlere uyulmaması,

b) Yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması,

c) Kanunun 14 ve 15 inci maddelerinin uygulanmasında, istenen bilgi veya belgenin belirlenen süre içinde verilmemesi,

durumunda her gün için, ilgili teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerinin karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan, bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin onbinde beşi oranında idarî para cezası verir.

Birinci fıkranın (a) ve (c) bentlerine göre idarî para cezaları, bu bentlerde belirtilen kararlardaki yükümlülöklere uyulması için belirlenen sürenin dolmasından itibaren verilebilir. (a) bendindeki fiile ilişkin idarî para cezası, yükümlölük getirilen kararda herhangi bir süre belirlenmemiş ise, bu kararın tebliğini takip eden günden itibaren verilebilir. (b) bendindeki fiillere ilişkin idarî para cezası ise, fiilin gerçekleştiğı günö takip eden günden itibaren verilebilir.”

MADDE 474- 4054 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“MADDE 55- Kurulun nihai kararlarına, tedbir kararlarına ve idarî para cezalarına ilişkin kararlarına karşı iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür.

Kurul kararlarına karşı yargı yoluna başvurulması kararların uygulanmasını ve idarî para cezalarının takip ve tahsilini durdurmaz.”

MADDE 475- 4054 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“MADDE 60- Kurumun para, evrak ve her çeşit malları devlet malı hükmündedir. Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul başkan ve üyeleri ile personeli ceza sorumluluğı bakımından kamu görevlisi sayılır. Kurul başkan ve üyeleri ile personeline karşı görevlerinden dolayı işlenen suçlar kamu görevlisine karşı işlenmiş sayılır.

Bu kişiler hakkında görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlardan dolayı 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 476- 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 25 inci maddesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“MADDE 25- 6 ncı maddenin yedinci fıkrası uyarınca, Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket edenlere, aykırılığı tespit edilen her bir sözleşme için yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

4 üncü maddenin altıncı fıkrasında, 5 inci maddede, 6 ncı maddenin altıncı fıkrasında, 6/A maddesinde, 6/B, 6/C maddeleri uyarınca Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslarda, 7 nci maddenin beşinci fıkrasında, 9 uncu maddede, 9/A maddesinde, 10 uncu maddede, 10/A maddesinde, 10/B maddesinde, 11/A maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 12, 13, 14 ve 15 inci maddelerde belirtilen yükümlölüklerden her birine aykırı hareket edenlere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

7 nci maddenin dördüncü ve altıncı fıkraları ile 8 ve 27 nci maddelerde belirtilen yükümlölüklere aykırı hareket edenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

20 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca Bakanlıkça tespit ve ilân olunan usul ve esaslara aykırı hareket edenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Aykırılık ölke düzeyinde yayın yapan radyo ve televizyonlar aracılığıyla gerçekleştirilmişse, ceza on katı olarak uygulanır.

18 inci maddeye aykırı hareket eden üretici-imalatçıya veya ithalatçıya ikibin Türk Lirası, satıcı-sağlayıcıya ise dörtyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

19 uncu maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

11 inci maddeye aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Aykırılık ölke düzeyinde yayım yapan süreli yayın aracılığı ile gerçekleşmişse, ceza yirmi katı olarak uygulanır. Bakanlık, ayrıca süreli yayın kuruluşundan kampanyanın ve kampanyaya ilişkin her türlü reklam ve ilânın durdurulmasını ister. Bu isteğe rağmen aykırılığın devamı halinde, reklam ve ilânın durdurma zorunluluğunun doğduğı tarihten itibaren her sayı-gün için ikiyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bakanlık, kampanyanın ve kampanyaya ilişkin her türlü reklam ve ilânın durdurulması talebi ile Tüketici Mahkemesine başvurur.

16 ncı maddeye aykırı hareket edenler hakkında Reklam Kurulu tarafından ihlalin niteliğine göre birlikte veya ayrı ayrı üç aya kadar tedbiren durdurma, durdurma, düzeltme veya altıbin Türk Lirası idarî para cezası uygulanır. 16 ncı maddeye aykırılık, ölke düzeyinde yazılı, sözlü, görsel ve sair araçlar ile gerçekleşmiş ise, idarî para cezası on katı olarak uygulanır.

7 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarına aykırı hareket edenlere, kampanya konusu mal veya hizmetin fatura bedeli oranında idarî para cezası verilir. Kampanyayı düzenleyen, tüketici, kampanyadan ayrıldığında para iadesinde bulunursa bu ceza uygulanmaz.

7 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, 7 nci madde hükümlerine uygun kampanya düzenlemeleri için bir hafta süre tanınır. Bu sürenin bitiminde aykırılığın devam ettiğinin tespiti halinde, bu hükme aykırı hareket edenlerle 24 ve 24/A maddelerinde belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere seksenbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen para cezaları, fiilin bir yıl içerisinde tekrarı halinde iki misli olarak uygulanır.”

MADDE 477- 4077 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- 25 inci maddenin birinci, dördüncü, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu fıkralarındaki idarî yaptırımlara Bakanlık tarafından, diğer fıkralarındaki idarî para cezalarına mahallî mülkî amir tarafından karar verilir.

Bu yaptırımlara ilişkin kararlar, kararı veren makam tarafından yedi gün içerisinde ilgilinin mensup olduğu meslek kuruluşuna bildirilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulur. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.”

MADDE 478- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için beşyüz Türk Lirası,

b) 48 inci maddede öngörülen işten ayrılma bildirgesini Kuruma vermeyen işverenlere her bir fiil için ayrı ayrı bin Türk Lirası,

idarî para cezası verilir.”

MADDE 479- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine göre verilmiş olup da tahsil edilen idarî para cezalarının yüzde onu Kurum hesabına aktarılır.”

MADDE 480- 4628 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- İdari para cezaları dahil, Kurul tarafından alınan bütün kararlara karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.”

MADDE 481- 28/2/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Sunî ve tabîî tohumlamada kullanılan ve damızlık belgesi bulunan erkek damızlıklarını, hastalık ve damızlık özellikleri bakımından Bakanlıkça belirlenen yönetmelik gereğince muayene ettirmeyenler ile belgesiz damızlık kullananlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 482- 4631 sayılı Kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 17- Safkan Arap ve safkan İngiliz atlarının soy kütüğüne kayıt edilmesi için yönetmeliğe göre verilmesi gereken evrakı tahrif edenler, sahte evrak tanzim edenler, sahte ve tahrif edilmiş evrakı bilerek kullananlar; Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.

Soy kütüğüne giren damızlık hayvanlar ile safkan Arap ve safkan İngiliz atları hakkında gerçeğe uymayan evrak tanzim edenler veya başka bir hayvana ait belgeleri kullananlar veya bu belgelerde ve hayvanın eşkali üzerinde değişiklik yapanlar, altı aya kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, söz konusu hayvanların soy kütüğünden kayıtları silinir, pedigrileri iptal edilerek geri alınır.”

MADDE 483- 4631 sayılı Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- 6 ncı maddeye aykırı hareket edenler ile soy kütüğüne kayıtlı damızlıkların, safkan Arap ve safkan İngiliz atlarının ölmeleri halinde pedigrilerini 7 nci maddedeki süreler içinde geri vermeyen veya sahip ve don değişikliğini bildirmeyen ve pedigrisine işletmeyen hayvan sahiplerine, ikiyüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Ayrıca, söz konusu hayvanların soy kütüğünden kaydı silinir ve pedigrileri iptal edilerek geri alınır.”

MADDE 484- 4631 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Bakanlıktan izin almadan suni tohumlama ve embriyo transferi faaliyetinde bulunanlar veya aynı maksatla sperma üretimi merkezi ve embriyo transfer laboratuvarı kuranlar veya sperma ve embriyo satanlara beşbin Türk Lirasından onbeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir ve bu laboratuvarlar faaliyetten men edilir.”

MADDE 485- 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin (3) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması, Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,”

MADDE 486- 4632 sayılı Kanununun 22 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî yaptırımlar

MADDE 22- Konularına göre Müsteşarlık veya Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bu Kanuna tâbi gerçek ve tüzel kişilere, bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesi hükümlerine aykırı emeklilik sözleşmesi düzenlenmesi halinde üçbin Türk Lirası,

b) 5 inci maddesinde öngörülen aktarma yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,

c) 5 inci maddesinde öngörülen yatırıma yönlendirme yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,

d) 6 ncı maddesinde öngörülen ödeme veya aktarma yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,

e) 6 ncı maddesinin son fıkrasında öngörülen tasdik yükümlülüğünün yerine getirilmeden sözleşmelerin uygulamaya konulması halinde üçbin Türk Lirası,

f) 7 nci maddesinde öngörülen katılımcı tarafından ödenecek giderler veya ücretler konusunda bilgilendirme yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,

g) 10 uncu maddesinin birinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak belirtilen kavramların kullanılması halinde yedibinbeşyüz Türk Lirası,

h) 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak ilan ve reklam faaliyetinde bulunulması halinde onbeşbin Türk Lirası,

i) 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen katılımcılara bilgi verilmesi yükümlülüğüne aykırılık halinde ikibin Türk Lirası,

j) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında öngörülen sorumlulukların yerine getirilmemesi halinde üçbin Türk Lirası,

k) 11 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak aracılık faaliyetinde bulunulması veya aracılık hizmeti sağlanması hallerinde altıbin Türk Lirası,

l) 12 nci maddesinin birinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak belirtilen nitelikleri haiz olmayan kişilerin çalıştırılması halinde onbeşbin Türk Lirası,

m) 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde üçbin Türk Lirası,

n) 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı olarak belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması halinde onbeşbin Türk Lirası,

o) 13 üncü maddesinin birinci fıkrası hükümlerine aykırı olarak anasözleşme değişikliklerinin tescil edilmesi halinde onbeşbin Türk Lirası,

p) 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı olarak malvarlıklarının devri veya bir başka şirketle birleşmesi halinde onbeşbin Türk Lirası,

r) 21 inci maddesinde öngörülen bağımsız dış denetim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde onbeşbin Türk Lirası,

s) Bakanlık, Müsteşarlık ve Kurul tarafından alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde, yukarıdaki fıkralarda, sigortacılık mevzuatı ve sermaye piyasası mevzuatında öngörülmuş bir cezanın olmadığı hallerde ikibin Türk Lirası,

idarî para cezası verilir.

Yukarıda belirtilen idarî para cezalarının uygulanmasından önce ilgili kuruluş veya kişilerin savunmaları alınır. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir.

İdarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, izleyen tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idarî para cezasının verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

Bu Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında öngörülen suçu işleyenler hakkında kanunî kovuşturmaya geçilmekle birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Müsteşarlığın talebi üzerine valiliklerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılır; ilan ve reklamları durdurulur ya da toplatılır.

MADDE 487- 4632 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ceza sorumluluğu

MADDE 23- Bu Kanuna göre gereken izinleri almaksızın emeklilik faaliyetinde bulunan veya ticaret unvanları ve her türlü belgeleri ve ilan ve reklamları ve kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda bu Kanunda belirtilen kuruluşların adını kullanan ya da 10 uncu madde hükümlerine aykırı olarak bu Kanunda düzenlenen faaliyetlerde buldukları izlenimini yaratacak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri üç yıldan beş yıla kadar hapis ve üçyüz günden ikibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca idarî tedbir olarak bu faaliyetlerin yürütülmesine mani olunur.

Şirketin yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile imza yetkisini haiz mensupları, portföy yönetim şirketinin yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile imza yetkisini haiz mensupları, görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetimleri ve sorumlulukları altında bulunan şirkete ait para veya diğer varlıkları zimmetine geçirirlerse, Türk Ceza Kanununun, zimmet suçuna ilişkin hükümlerine göre verilecek ceza beşte bir oranında artırılır.

Bu Kanunda gösterilen yetkili mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen ya da denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan gerçek kişilerle tüzel kişilerin görevli ve ilgilileri bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanuna tâbî gerçek ve tüzel kişilerin bu Kanunda gösterilen merciler ile denetim görevlilerine, mahkemelere ve diğer resmi dairelere hitaben düzenledikleri veya yayımladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlarından dolayı bunları veya bunların

düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imzalayanlar hakkında, Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre verilecek ceza bir kat artırılır.

Bu Kanuna tâbî kuruluşların itibarını kırabilecek veya servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haber yayanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır. İsimleri belirtilmese dahi bu Kanuna tâbî kuruluşların güvenilirliği konusunda kamuoyunda tereddüte yol açarak bu kuruluşların malî bünyelerinin olumsuz etkilenmesine neden olabilecek nitelikte asılsız haberleri yukarıda belirtilen araçlarla yayınlayanlar dörtüç günden üçbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun uygulanmasında ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar, görevleri sırasında bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişiler, bunların iştirakleri ve kuruluşları ile katılımcıya ait öğrendikleri sırları, bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük bu kişilerin görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu yükümlülüğe uymayan kimseler Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.

Bu Kanuna tâbî kuruluşların mensupları ve diğer görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla bu Kanuna tâbî kuruluşlara veya emeklilik sözleşmesi ile ilgili kişilere ait öğrendikleri sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu madde hükmüne aykırı davrandığı tespit edilen kişiler Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.

Bu maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında yazılı kişiler, öğrendikleri sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, haklarında Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 488- 4632 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Soruşturma ve kovuşturma usulü

MADDE 24- Bu Kanunda belirtilen suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma yapılması, konularına göre Müsteşarlık veya Kurul tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir. Cumhuriyet savcıları kovuşturmaya yer olmadığına karar verirlerse, Müsteşarlık veya Kurul, Ceza Muhakemesi Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı itiraza yetkilidir. Bu fıkra uyarınca yapılan soruşturmalar neticesinde açılan kamu davalarında, Müsteşarlık veya Kurulun başvuruda bulunması hâlinde, bunlar başvuru tarihinde katılan sıfatını kazanırlar.”

MADDE 489- 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurulun para, evrak ve her çeşit malları devlet malı hükmündedir. Kurulun başkan ve üyeleri ile diğer personeli görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlar ile bunlara karşı işlenen suçlardan dolayı sorumluluk bağlamında Türk Ceza Kanununun uygulamasında kamu görevlisi sayılırlar.

Kurul üyelerinin, görevlerini yaptıkları sırada öğrendikleri gizli bilgileri açıklamaları halinde, haklarında Türk Ceza Kanununun 258 inci maddesi hükmü uygulanır ve Kuruldaki görevlerine son verilir. Bu kişiler Kurul üyeliğine tekrar seçilemezler.”

MADDE 490- 4634 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin sekizinci ve onuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tahsil edilen idarî para cezalarının yüzde onu Kurum özel hesabına aktarılır.”

“İdarî para cezaları dahil, Kurul tarafından alınan bütün kararlara karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.”

MADDE 491- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Kurul, doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişilere yapacağı yazılı ihtarla rağmen mevzuata aykırı durumlarını devam ettirenlere aşağıdaki yaptırım ve cezaları uygular:

a) Kurul tarafından bilgi isteme veya yerinde inceleme hallerinde; istenen bilgilerin yanlış, eksik veya yanıltıcı olarak verildiğinin saptanması veya hiç bilgi verilmemesi ya da yerinde inceleme imkânının verilmemesi hallerinde, üçyüzellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve yedi gün içinde bilgilerin doğru olarak verilmesi veya inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. Ancak, kolay giderilebilecek kusurlu haller için ilgili gerçek ve tüzel kişilerden belgelerin doğru olarak verilmesi veya inceleme imkânının sağlanması istenir.

b) Bu Kanun hükümlerine ve çıkarılan yönetmelik, talimat ve tebliğlere aykırı hareket edildiğinin saptanması halinde, üçyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve otuz gün içinde aykırılığın giderilmesi ihtar edilir.

c) Lisans veya sertifika genel esasları ve yükümlülüklerinden herhangi birisinin yerine getirilmediğinin saptanması halinde, üçyüzellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve otuz gün içinde düzeltilmesi ihtar edilir.

d) Lisans veya sertifika müracaatında ve bunların verilmesinde aranan şartlar konusunda, gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans veya sertifikada öngörülen hususları etkileyecek şartlardaki değişikliklerin Kurula bildirilmemesi halinde, beşyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve otuz gün içinde düzeltilmesi ihtar edilir.

e) Lisans müracaatı sırasında iştirak ilişkisi konusunda yanıltıcı bilgi verilmesi veya faaliyet süresi boyunca iştirak ilişkisi yasağına aykırı davranışta bulunulması halinde, beşyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve otuz gün içerisinde iştirak ilişkisinin düzeltilmesi ihtar edilir.

f) Piyasada lisans kapsamı dışında faaliyet gösterildiğinin saptanması halinde, altıyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve on beş gün içinde kapsam dışı faaliyetin veya aleyhe faaliyetin durdurulması ihtar edilir.

g) Lisans veya sertifikanın verilmesine esas olan şartların, faaliyetlerin yürütülmesi sırasında ortadan kalktığı saptanması halinde lisans veya sertifika iptal edilir. Ancak, bu şartların baştan mevcut olmadığı saptanması halinde ise lisans veya sertifikanın iptali yanında ayrıca altıyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Yukarıdaki idarî para cezalarını gerektiren fiillerin ihtarla rağmen düzeltilmemesi veya tekrarlanması hallerinde idarî para cezaları her defasında bir önceki cezanın iki katı oranında artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idarî para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz. Ancak, aynı fiil iki yıl içinde işlendiği takdirde, artırılarak uygulanacak idarî para cezasının tutarı cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki malî yılına ilişkin bilançosundaki safi satış hasılatının yüzde yirmisini aşamaz. Cezaların bu düzeye ulaşması halinde, Kurul lisans veya sertifikayı iptal edebilir.

Bir lisans veya sertifikanın iptali halinde, yeni bir lisans veya sertifika verilene kadar, verilen hizmetin aksamaması için Kurul gereken önlemleri alır.

Doğal gaz şehir içi dağıtım lisansının iptal edilmesinin zorunlu hale gelmesi durumunda Kurul hizmetin aksamaması için gerekli tedbirleri önceden almak suretiyle, lisansı iptal eder. Dağıtım şebekesinin mülkiyetini elinde bulunduran lisans sahibinin nam ve hesabına yüz yirmi gün içerisinde ilgili şebekenin satışı ve yeni lisans sahibinin belirlenmesi için ihaleye çıkarılır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar yönetmeliklerde belirlenir.

Bu maddede düzenlenen tüm idarî para cezaları hiçbir şekilde ilgili cezayı ödeyen tüzel kişi tarafından hazırlanacak tarifelerde maliyet unsuru olarak yer almaz.”

MADDE 492- 4646 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî para cezaları dahil, Kurul tarafından alınan bütün kararlara karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.”

MADDE 493- 4646 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (d) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Kurumun para, evrak ve her çeşit malları devlet malı hükmündedir. Kurulun başkan ve üyeleri ile diğer personeli görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlar ile bunlara karşı işlenen suçlardan dolayı sorumluluk bağlamında Türk Ceza Kanununun uygulamasında kamu görevlisi sayılırlar. Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli hakkında soruşturma ve kovuşturma genel hükümlere göre yapılır.”

MADDE 494- 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38 - Bu Kanunun;

a) 20, 24 ve 26 ncı maddelerinde yer alan hükümlere aykırı hareket edenler, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası,

b) 8, 14, 16 ve 17 nci maddelerinde yer alan hükümlere aykırı hareket eden kişiler, elli günden az olmamak üzere adlî para cezası,

ile cezalandırılır.”

MADDE 495- 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında ikibin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar,

b) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında on bin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar,

c) 5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında iki bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar,

d) 5 inci maddesinin sekizinci fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında iki bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar,

e) 5 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasına aykırı hareket eden dağıtıcılar hakkında bin Türk Lirasından ikibinbeşyüz Türk Lirasına kadar,

f) 5 inci maddesinin onuncu fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında beşbin Türk Lirasından onikibinbeşyüz Türk Lirasına kadar,

g) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden uygunluk değerlendirme kuruluşları ile onaylanmış kuruluşlar hakkında yirmibeşbin Türk Lirasından altmışikibinbeşyüz Türk Lirasına kadar,

h) 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasına aykırı hareket eden uygunluk değerlendirme kuruluşları ile onaylanmış kuruluşlar hakkında beşbin Türk Lirasından onikibinbeşyüz Türk Lirasına kadar,

idarî para cezası uygulanır.

Bu Kanundaki idarî para cezaları, aynı fiilin bir suç veya daha ağır idarî para cezası ile cezalandırılmayı gerektiren kabahat oluşturmaması hâlinde uygulanır.”

MADDE 496- 4703 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir.”

MADDE 497- 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- Bu Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında, yapı denetim kuruluşunun icraî veya ihmali davranışla görevini kötüye kullanan ortakları, yöneticileri, mimar ve mühendisleri, yapı müteahhidi, proje müellifi gerçek kişiler ile laboratuvar görevlileri, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yapı denetim kuruluşunun ortak ve yöneticileri, mimar ve mühendisleri ile laboratuvar görevlileri bu Kanun hükümleri çerçevesinde yapmaları gereken denetimi yapmadıkları hâlde yapmış gibi veya yapmalarına rağmen gerçeğe aykırı olarak belge düzenlemeleri hâlinde Türk Ceza Kanununun resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.

Yapı denetim kuruluşunun izin belgesi alma aşamasında gerçeğe aykırı belge düzenlendiğinin izin belgesi verildikten sonra anlaşılması hâlinde, izin belgesi derhal iptal edilir.

Bu Kanuna aykırı fiillerden dolayı hükmolunan kesinleşmiş mahkeme kararları, Cumhuriyet başsavcılıklarınca Bakanlığa ve mimar ve mühendislerin bağlı olduğu meslek odalarına bildirilir.

Yapı denetim kuruluşu ile denetçi mimar ve mühendisleri; eylem ve işlemlerinden 3194 sayılı İmar Kanununun fenni mesul için öngörülen hükümlerine tabidirler.”

MADDE 498- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 sayılı Kanunda ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Kuruluş ve faaliyet iznini almadan tütün ve tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkiler üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kuran ve işletenlere; işyerleri veya ikametgâhlarında söz konusu maddeleri üretenlere, satanlara veya satışa arz edenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir. Ancak, hükmolunan adlî para cezasının miktarı üretilmiş tütün ve tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkiler piyasa değerinin on katı tutarından az olamaz. Bu hüküm 6 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında da uygulanır.

Satış belgesi almadan satış yapanlara, mahalli mülki amir tarafından satışa arzettiği ve sattığı mamullerin piyasa değerinin iki katı kadar idarî para cezası verilir. Ancak, verilecek idarî para cezasının miktarı, üçyüz Türk Lirasından az olamaz.”

MADDE 499- 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- 18 inci maddeye göre bildirim yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyen bağımsız çalışan yabancı ile yabancı çalıştıran işverene her bir yabancı için ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Çalışma izni olmaksızın bağımlı çalışan yabancıya beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Çalışma izni bulunmayan yabancıyı çalıştıran işveren veya işveren vekillerine her bir yabancı için beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu durumda, işveren veya işveren vekili yabancıya ve varsa eş ve çocuklarının konaklama giderlerini, ülkelerine dönmeleri için gerekli masrafları ve gerektiğinde sağlık harcamalarını karşılamak zorundadır.

Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda sayılan fiillerin tekrarı hâlinde idarî para cezaları bir kat artırılarak uygulanır.

Bu Kanuna göre verilmiş çalışma izni olmaksızın bağımsız çalışan yabancıya ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve varsa işyeri veya işyerlerinin Bakanlık bölge müdürlerince kapatılması kararı alınarak, bu kararın uygulanması için durum ilgili valiliğe bildirilir.

Tekrarı hâlinde, varsa işyeri veya işyerlerinin kapatılmasının yanı sıra idarî para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

Bu Kanuna göre idarî para cezası ile cezalandırılan bağımlı veya bağımsız çalışan yabancılar ile yabancı çalıştıran işverenler İçişleri Bakanlığına bildirilir.”

MADDE 500- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 107 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 107- Bu Kanunun;

a) 92 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki yükümlülüklerini yerine getirmeyen,

b) 96 ncı maddesindeki yasaklara uymayan,
işveren veya işveren vekiline sekizbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

İş müfettişlerinin bu Kanundan veya diğer kanunlardan doğan her çeşit teftiş, denetleme yetki ve görevleri gereğince görevlerinin yerine getirilmesi sırasında, görevlerini yapma ve sonuçlandırmaya engel olan kimselere, fiil suç oluşturmadığı takdirde, sekizbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 501- 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli, kamu görevlisi olmakla birlikte, haklarında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 502- 4904 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesine göre devlet memurluğuna atanmaya engel mahkûmiyetin bulunmaması,”

MADDE 503- 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) Yurt dışı iş ve işçi bulma faaliyetlerine ilişkin hizmet akitlerini Kuruma onaylatmayan özel istihdam bürolarına her bir hizmet akdi için üçyüz Türk Lirası,

b) Kurum tarafından istenilen bilgi ve belgelerle işgücü piyasasının izlenmesi için gerekli olan istatistiksel bilgileri talebin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde Kuruma vermeyen özel istihdam bürolarına altıyüz Türk Lirası,

c) Kurum müfettişlerince istenilen bilgi, belge, kayıt ve defterleri onbeş gün içerisinde ibraz etmeyen özel istihdam bürolarına binikiyüz Türk Lirası,

d) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendine aykırı davranan kişilere ikibin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar, ayrıca Kuruma onaylatılmayan her bir yurt dışı hizmet akdi için de üçyüz Türk Lirası,

e) Bu Kanunun 21 inci maddesinde belirtilen bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine ikibin Türk Lirası,

idarî para cezası verilir.

Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezalarından tahsil edilen miktarın tamamı Kurum hesabına aktarılır.”

MADDE 504- 4904 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.

İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz.

İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 505- 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işletilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcılarının eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar.”

MADDE 506- 4915 sayılı Kanunun “ALTINCI KISIM” başlığı “Suç ve Kabahatlerin Takibi ve Cezalar” ve “ALTINCI KISIM”ın “BİRİNCİ BÖLÜM”ünün başlığı “Suç ve Kabahatlerin Takibi” şeklinde, 20 nci maddesi ise başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Suç ve kabahatlerin takibi

MADDE 20- Avcılığın kontrolü, av hayvanlarının korunması, av yasaklarının takibi ve bu Kanunun 19 uncu maddesi kapsamında üretim yapan yerlerin denetimi Bakanlık ve Orman

Genel Müdürlüğünce yapılır. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu ile 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanunu hükümleri saklıdır.

Genel kolluk ile, av yasaklarının takibi ile görevli olan av koruma memurları ve saha bekçileri, bu Kanunda belirtilen yasaklara aykırı hareket edenleri avlanmadan men etmeye, haklarında tutanak düzenlemeye; yasaklanan fiillerin konusunu oluşturan veya bu fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen canlı veya cansız hayvanlar ve bunların türevleri ile avlanmada kullanması veya avlaklarda, pazaryeri ve ticarethanelerde bulundurulması yasak olan eşya ve vasıtalara elkoymaya ve bu amaçla yakalamaya görevli ve yetkilidir. Av yasağına aykırı hareket edenler, olay yerinde gerekli tutanaklar düzenlendikten sonra derhal serbest bırakılır. Hüviyeti tespit edilemeyenler vakit geçirilmeksizin hüviyeti tespit edilebilecek en yakın köyün muhtar veya ihtiyar heyetine ve bunlarla da tespiti mümkün olmazsa en yakın zabıta merkezine götürülür ve Kabahatler Kanununun 40 nci maddesine göre işlem yapılır. Görevli memurların bulunmadığı yerlerde, kır ve köy bekçileri ile köy muhtarları da aynı yetkiyi haizdir.

Elkonulan ve bulundurulması suç oluşturan silâhlar soruşturma evrakı ile birlikte Cumhuriyet başsavcılığına intikal ettirilir.

Canlı av hayvanları hemen, yaralı olanlar ise tedavi edildikten sonra doğaya salınır veya Türkiye'nin uluslararası sözleşmelerdeki taahhütleri de dikkate alınarak Bakanlıkça gerekli işlem yapılır.

Av koruma ve kontrollerinde Bakanlık görevlilerine veya güvenlik güçlerine gönüllü destek sağlamak üzere Bakanlıkça belirlenecek kişilere fahri av müfettişliği görev ve unvanı verilebilir. Fahri av müfettişleri; bu Kanuna göre yasak avlanma sayılan fiilleri işleyenler hakkında işlem yapılması amacıyla Genel Müdürlükçe kendilerine verilen tutanağı düzenleyerek en geç bir hafta içinde en yakın orman idaresi birimine teslim etmek mecburiyetindedir. Fahri av müfettişlerinin seçimi, eğitimi, görev ve yetkileri ile çalışma esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Avcılar talep hâlinde av koruma memurlarına, saha bekçilerine, polis ve jandarma ile köy ve kır bekçilerine, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyelerine avlanma belge ve izinleri ile avladıkları hayvanları ibraz etmek zorundadırlar. Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin ihbarında ve talep hâlinde takibinde köy ve kır bekçileri, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyeleri av koruma memurlarına ve saha bekçilerine yardıma mecburdurlar.

Av koruma memurları ve saha bekçilerinden; Bakanlıkça lüzum görülecek olanlara, Bakanlar Kurulunca belirlenen silâhlar demirbaş olarak verilir. Av koruma memurları ve saha bekçileri bu Kanunla kendilerine verilen görevlerini ifa sırasında silâhlarını 6831 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde belirtilen hâllerde kullanabilirler.

Av koruma memurları görevlerini yaparken ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, rengi ve biçimi Bakanlıkça tespit edilen resmî kıyafet giymek mecburiyetindedirler. Resmî kıyafetler, silâh, telsiz ve diğer teçhizat ile araç ve gereçler Bakanlıkça verilir.”

MADDE 507- 4915 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- 4 üncü maddenin birinci, ikinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket edenlere, 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları gereğince tespit edilen av miktarı ve avlanma süreleri dışında avlananlara, 12 nci maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlıkça getirilecek yasaklara uymayanlara, her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

4 üncü maddenin dördüncü fıkrası gereğince av ve yaban hayvanlarının beslendikleri ve barındıkları ortamı zehirleyenler, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, failerin avcılık belgesi iptal edilir ve kendilerine bir daha belge verilmez.

4 üncü maddenin beşinci fıkrası gereğince yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonları ve benzeri sahalarda, bina ve tesislerin atıklarının arıtılmadan doğal ortama bırakılması nedeni ile yaban hayatının veya ekosistemin olumsuz yönde etkilenmesine

sebebiyet verenlere ve tahrip edenlere fiilleri suç oluşturmadığı takdirde 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri uygulanır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerlerdeki yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarına izinsiz olarak kurulan yapı ve tesisler, masrafı yapı ve tesisi kurana ait olmak üzere, ilgili idare tarafından yıktırılır.

Bu Kanunda belirtilen yasak fiillerin fahri av müfettişleri tarafından işlenmesi halinde verilecek cezalar iki misli uygulanır. Yasak avlanma fiilini işleyen veya gerçeğe aykırı tutanak düzenleyen fahri av müfettişlerinin belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha fahri av müfettişliği görevi verilmez.

5 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hükümlere uymayan radyo ve televizyon kuruluşları hakkında 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Avlanmak suretiyle, bir canlı türünün yok olması tehlikesine ya da ekolojik dengenin bozulması tehlikesine neden olunması halinde, failer hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 508- 4915 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde yer alan “bir milyar lira” ibaresi “binikiyüz Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 509- 4915 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinde yer alan “yüzelli milyon lira” ibaresi “ikiyüz Türk Lirası” ve “üçyüz milyon lira” ibaresi “üçyüzelli Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 510- 4915 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- 6 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan zehirle avlanma hariç diğer yasaklara ve esaslara aykırı hareket edenlere her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Zehirle avlananlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, failerin avcılık belgesi iptal edilir ve bir daha belge verilmez.

Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara üçyüz Türk Lirası; avlanma izni olmadan avlananlara ise yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Yabancı avcılık belgesi veya geçici avcılık belgesi almadan avlananlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Avcılık belgesini ve avlanma izin belgesini yanında taşımadan avlananlara yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 511- 4915 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde yer alan “onmilyar lira” ibaresi “onbin Türk Lirası” ve “beşmilyar lira” ibaresi “beşbin Türk Lirası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 512- 4915 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- 18 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları ve 19 uncu madde gereğince Bakanlığın koyacağı esaslara uymayanlara, beşyüz Türk Lirasından ikibinbeşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

18 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yasağa uymayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 513- 4915 sayılı Kanunun 28 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Avdan men etme ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi

MADDE 28- Bu Kanunla yasak edilen fiilleri işleyenler derhal avdan men edilir.

Bu Kanunun 20 nci maddesi kapsamında elkonulan av hayvanları ve türevleri ile sair eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine mahallî mülkî amir tarafından karar verilir.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilen cansız av hayvanları ile, avlanan hayvanlardan elde edilen ürünler ve sair eşya Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından satılarak bedeli Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir.

Canlı olarak el konulan ve özel bakım ve tedaviye muhtaç olmayan av hayvanları, Bakanlık yetkilileri tarafından başka bir şekilde değerlendirilmesine karar verilmediği takdirde, doğal yaşama ortamlarında serbest bırakılır.

Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir.”

MADDE 514- 4915 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî para cezasını gerektiren fiillerin tekrarı

MADDE 29- 21 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu fiillerin tekrarı hâlinde ayrıca faillerin avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.

22 nci maddede yazılı cezaya konu fiillerin tekrarı hâlinde ayrıca avlak kuruluş izni iptal edilir.

23 üncü maddede yazılı cezalara konu fiillerin tekrarı hâlinde, ayrıca faillerin avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.

24 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu; 6 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki fiillerin tekrarı hâlinde faillerin avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.

24 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu; 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasındaki fiillerin tekrarı hâlinde faillerin avcılık belgesi yoksa, idarî para cezası yanında kendilerine iki yıl süreyle avcılık belgesi verilmez, avcılık belgesi olanlar ise ayrıca iki yıl süreyle avcılıktan men edilir.

26 ncı maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaya konu fiillerin tekrarı hâlinde ilgililerin ayrıca, 18 inci maddenin birinci ve ikinci fıkrasındaki faaliyetlerden iki yıl süreyle men'ine ve 19 uncu maddedeki iznin iptaline karar verilir.”

MADDE 515- 4915 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin başlığı “İdarî para cezalarına karar verme yetkisi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 516- 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca, karayoluyla yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde kullanılan ticari araçlarda çalışan şoförlerin, sürücü mesleki yeterlilik belgesi almaları zorunludur.”

MADDE 517- 4925 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “765 sayılı” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 518- 4925 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara beşbin Türk Lirası,

5 inci maddesinin beşinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara beşyüz Türk Lirası,

5 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara dörtyüz Türk Lirası,

5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykırı davranarak bir taşımacınının diğer bir taşımacınının taşıma faaliyetini engellemesi halinde dörtbin Türk Lirası,

b) Bilette tayin edilen yeri başka bir kimseye verenler veya 6 ncı maddesine aykırı davranarak yolcu taşıyanlardan, her yolcu için taşıma ücretinin beş katı tutarı, taşıma senedi olmaksızın eşya taşıyanlardan bin Türk Lirası,

c) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara üçyüz Türk Lirası, üçüncü ve dördüncü fıkralarına aykırı davranan taşımacılara beşyüz Türk Lirası,

d) 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranan yolcu taşımacılarına bin Türk Lirası, ikinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara beşyüz Türk Lirası, altıncı fıkrasına aykırı davranan taşımacılara üçyüz Türk Lirası,

e) 10 uncu maddesine aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına üçbin Türk Lirası,

f) 11 inci maddesine aykırı davranarak ücret tarifesi düzenlemeyenlere beşyüz Türk Lirası, ücret tarifelerine uymayan veya değişik ücret tarifeleri uygulayanlara beşyüz Türk Lirası, bunun dışında ikinci fıkraya aykırı davrananlara ikiyüz Türk Lirası,

Zaman tarifesine uymayanlara ikiyüz Türk Lirası, zaman tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmamaya yüz Türk Lirası,

g) 13 üncü maddesine aykırı olarak yabancı plâkalı taşıtların Türkiye sınırları dahilindeki iki nokta arasında taşıma yapması halinde, taşıt sahibine veya şoförüne bin Türk Lirası,

h) 14 üncü maddesine aykırı davrananlara beşyüz Türk Lirası,

i) 18 inci maddesi hükümlerine göre sorumluluk sigortası yaptırmayan taşımacılara bin Türk Lirası,

18 inci madde hükümlerine göre sorumluluk sigortası yapmaktan kaçınan sigorta şirketlerine, ödenmesi gereken sigorta priminin on katı tutarında,

j) 22 nci maddesinin ikinci fıkrasına uymayan ve yükümlülükleri yerine getirmeyen taşımacılara beşyüz Türk Lirası,

k) 32 nci maddesine aykırı olarak terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara üçyüz Türk Lirası,

k) 5 inci maddesine göre mesleki yeterlilik belgesine sahip olmadan faaliyet gösteren işletmecilere beşyüz Türk Lirası, şoförlere ise ikiyüz Türk Lirası,

İdarî para cezası verilir.”

MADDE 519- 4925 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 27- Bu Kanunda yazılı idarî yaptırımlara mahallî mülkî amir karar vermeye yetkilidir.

26 ncı maddeye göre verilen idarî para cezaları, bu Kanunda ve yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî yaptırımların uygulanmasına engel teşkil etmez.”

MADDE 520- 4925 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tekrar

MADDE 30- Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarında sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır.”

MADDE 521- 4925 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetki belgeleri, taşıt belgeleri veya taşıt kartı üzerinde tahrifat yapan yetki belgesi sahipleri hakkında Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.”

MADDE 522- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- Bu Kanuna göre idarî para cezalarının veya idarî yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturamaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara altıyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın lisansa tabi faaliyetlerin yapılması.

2) Kurumca, 10 uncu madde gereği yapılan uygulamaların dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi veya engellenmeye teşebbüs edilmesi.

3) 9 uncu maddede yer alan kısıtlamalara uyulmaması.

4) 5, 6, 7, 8, 16, 17 ve 18 inci maddelerin ihlali.

b) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara ikiyüzlüğün Türk Lirası idarî para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın hak konusu yapılan tesislerin yapımına veya işletimine başlanması ile bunlar üzerinde tasarruf hakkı doğuracak işlemlerin yapılması.

2) Sahip olunan lisansın verdiği haklar dışında faaliyet gösterilmesi.

3) 4 üncü madde hükümlerinin ihlali.

4) 12 nci maddede yer alan hükümler dahilinde iletim ve depolama tesislerine erişimin dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak Kanunun getirdiği yükümlülüklere uymayanlara Kurumca bin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Bayiler için yukarıda yer alan cezaların beşte biri uygulanır.

Tesisler, lisans alınmaya veya bu Kanuna göre lisans gerektirmeyen faaliyet gösterecek hale getirilinceye kadar mühürlenir.

Ceza uygulanan bir fiilin iki takvim yılı geçmeden aynı kişi tarafından tekrarı halinde, cezalar iki kat olarak uygulanır.

Kurul tarafından verilen idarî para cezalarına karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.”

MADDE 523- 5015 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “765 sayılı Türk Ceza Kanununun 274 üncü” ibaresi “Türk Ceza Kanununun 203 üncü” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 524- 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanununun 66 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 66- İhlal sayılan haller ve bu hallerde verilecek cezalar aşağıda gösterilmiştir:

a) 56 ncı maddenin (a), (b) ve (e) bentlerindeki fiilleri işleyenler bir yıldan iki yıla kadar hapis veya bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

b) 56 ncı maddenin (c), (d) ve (g) bentlerini ihlal edenler ikiyüzlüğü günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

c) Gerçeğe aykırı biçimde, kendisini başvuru sahibi veya hak sahibi olarak tanıtanlar ikiyüzlüğü günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

d) Yukarıdaki fiillerin bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde bunlar hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Bu maddenin (c) bendi hariç diğer bentlerinde yazılı suçların takibi şikayete bağlıdır.”

MADDE 525- 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Elektronik imza oluşturma amacı ile ilgili kişinin rızası dışında; imza oluşturma verisi veya imza oluşturma aracını elde eden, veren, kopyalayan ve bu araçları yeniden oluşturanlar ile izinsiz elde edilen imza oluşturma araçlarını kullanarak izinsiz elektronik imza oluşturanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen suçlar elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenirse bu cezalar yarısına kadar artırılır.”

MADDE 526- 5070 sayılı Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 17- Tamamen veya kısmen sahte elektronik sertifika oluşturanlar veya geçerli olarak oluşturulan elektronik sertifikaları taklit veya tahrif edenler ile bu elektronik sertifikaları bilerek kullananlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yüz günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen suçlar elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenirse bu cezalar yarısına kadar artırılır.”

MADDE 527- 5070 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- Bu Kanunun;

a) 10 uncu maddesindeki yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmeyen elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına onbeşbin Türk Lirasından otuzbin Türk Lirasına kadar,

b) 11 inci maddesindeki yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmeyen elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına onikibin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar,

c) 12 nci maddesi hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında onbeşbin Türk Lirasından otuzbin Türk Lirasına kadar,

d) 13 üncü maddesinin beşinci ve yedinci fıkralarındaki yükümlülükleri yerine getirmeyen elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına onikibin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar,

e) 15 inci maddesi hükümlerine aykırı hareket eden elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına otuzbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar,

idarî para cezası Telekomünikasyon Kurulu tarafından verilir. Bu madde hükümlerine göre ilgili tüzel kişi hakkında verilecek olan idarî para cezasının üst sınırı yetmişbeşbin Türk Lirasıdır.”

MADDE 528- 5070 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri

MADDE 19- Bu Kanunda tanımlanan suçlar dolayısıyla ilgili tüzel kişiler hakkında Türk Ceza Kanununun 60 ıncı maddesi hükmüne göre tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

İdarî para cezasını gerektiren eylemlerin işlendikleri tarihten itibaren geriye doğru üç yıl içinde üçüncü kez işlenmesi hâlinde Kurum tarafından elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tüzel kişinin faaliyet izninin iptaline karar verilir.”

MADDE 529- 28/1/2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlân olunacak şartlara uymayan kişiye, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yönetim Komitesi tarafından, ikibin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 530- 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 39- Aşağıdaki her bir bentte yazılı fiilleri işleyenler bir yıldan iki yıla kadar hapis ve beşyüz günden bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır:

a) Entegre devre topoğrafyası hakkı sahibi olarak belirtilmesi gereken kimlik bildirimini gerçeğe aykırı olarak yapanlar.

b) Korunan bir entegre devre topoğrafyasının, korunan bir entegre devre topoğrafyasını içeren entegre devrenin ya da koruma altında olan bir entegre devre topoğrafyasını içeren ürünün veya ambalajının üzerine konulmuş entegre devre topoğrafyası koruması olduğunu belirten işareti yetkisi olmadan kaldıranlar.

c) Kendilerini haksız olarak entegre devre topoğrafyası başvurusu veya entegre devre topoğrafyası hakkı sahibi olarak gösterenler.

Aşağıdaki her bir bentte yazılı fiilleri işleyenler hakkında, iki yıldan üç yıla kadar hapis ve beşyüz günden ikibin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur:

a) Hakkı olmadığını veya tasarruf yetkisi bulunmadığını bilmesi gerektiği hâlde, bu Kanunun devir, intikal, rehin ve haciz ile ilgili maddelerinde yazılı haklardan birini veya bu hakla ilgili lisansı başkasına devreden, veren, rehnedeni ya da bu haklar üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunanlar.

b) Korunan bir entegre devre topoğrafyası hakkının sahibi olmayan veya koruma süresi biten veya entegre devre topoğrafyası hakkı hükümsüz kalan veya entegre devre topoğrafyası korumasından doğan hakkı sona erdiği halde; kendisinin veya başkasının imal ettiği veya satışa çıkardığı eşyaya veya ambalajlarına veya ticarî evrakına veya ilânlarına, hukuken korunan bir entegre devre topoğrafyası koruma hakkı ile ilgili olduğu kanısını uyandıracak şekilde işaretler koyanlar veya bu amaçla yazılı ve görsel basındaki ilân ve reklamlarda bu tarz yazı, işaret veya ifadeleri kullananlar.

11 inci maddenin (a) ve (b) bentlerinin her birinde sayılan fiilleri işleyenler hakkında, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beşyüz günden ikibin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

Bu maddede yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, bu tüzel kişi hakkında Türk Ceza Kanununun 60 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu maddede sayılan suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması şikayete bağlıdır.”

MADDE 531- 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki üçüncü ve beşinci fıkralar eklenmiştir.

“Spor müsabakalarının yapıldığı kapalı veya açık alanlara 11 inci maddede sayılan her türlü silâh, kesici ve delici alet, sis veya ses bombasını sokan kişiler, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, altı aydan bir yıla kadar müsabakaları seyirden men edilir. Yukarıda sayılanlar dışında 11 inci maddede sayılan maddeleri sokan kişilere; dört ay süreyle spor müsabakalarını seyirden men ve bin Türk Lirası, fiilin tekrarı halinde sekiz ay süreyle spor müsabakalarını seyirden men ve ikibinbeşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu maddeleri kullanan kişilere; altı ay süre ile müsabakaları seyirden men ve binbeşyüz Türk Lirası, fiilin tekrarı halinde bir yıl süre ile müsabakaları seyirden men ve üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

“Yasaklı olmasına rağmen spor alanına girenlere, yardımcı olanlara ve önlem almayanlara üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.”

“Bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmeyen kamu görevlileri Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesine göre cezalandırılır.”

MADDE 532- 5149 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Fiilleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde; 14 üncü maddede öngörülen yasaklara uymayanlar ile sahte, kullanılmış, tahrif edilmiş veya benzer şekilde hazırlanmış olan müsabaka biletlerini satan, satılmasına aracılık eden, bu biletleri basan veya satışa hazırlayan kimseler, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 533- 5149 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla ve ilgililerin bağlı olduğu federasyonun tâbi olduğu mevzuata göre verilecek disiplin cezaları dışında; 15 inci maddeye aykırı biçimde beyanat veren teknik personel ve sporculara beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası, diğerleri için ise ilk seferde üç aydan altı aya kadar spor müsabakalarını seyirden men ve beşbin Türk Lirasından otuzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası, tekrarı halinde altı aydan bir yıla kadar spor müsabakalarını seyirden men cezası ile birlikte onbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen dernekler hakkında 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerine göre yasal işlem yapılır.”

MADDE 534- 5149 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22- 16 nci maddeye aykırı davranan görsel yayın kuruluşları hakkında 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında

Kanun; basın mensupları hakkında da 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu hükümleri saklıdır.

16 ncı maddede yazılı eylemlerde bulunan gerçek kişilere her yayın için onbin Türk Lirası, tüzel kişilere ise; ellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 535- 5149 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 23- 17 nci maddenin birinci fıkrasına aykırı davranan kişilere beşyüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

17 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı davranan kişilere bin Türk Lirası, tekrarı halinde ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fail, kulübün veya bir taraftar derneğinin mensubu ise fiilin tekrarı halinde mensubu bulunduğu kulüp veya dernek hakkında da üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 536- 5149 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşledikleri fiillerle müsabakanın yapıldığı spor alanının zarara uğramasına sebebiyet veren kişilere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, altı ay süreyle spor müsabakalarını seyirden men kararı ile bin Türk Lirası, tekrarı halinde bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden men kararı ve ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 537- 5149 sayılı Kanunun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 28- Bu Kanuna aykırı eylemlerde bulunanlar hakkında büyükşehir ve il belediye sınırları içinde il spor güvenlik kurulunun, bunun dışındaki yerlerde ilçe spor güvenlik kurulunun re’sen veya kendisine gelen şikâyet ve ihbarlar üzerine yapacağı inceleme sonucunda mahallin en büyük mülkî idare amiri tarafından ilgili hakkında bu Kanundaki idarî para cezaları veya tedbirlerin uygulanmasına karar verilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezalarından tahsil edilen miktarın tamamı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü hesabına aktarılır. Bu paralar Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılacak yönetmelik esaslarına göre yüzde ellisi Engelliler Spor Federasyonu ile engelliler kulüp ve faaliyetlerine, yüzde ellisi ise fair play kurallarına uygun hareket eden amatör spor kulüpleri ile okul sporlarının geliştirilmesine ayrılır.

Bu Kanunda belirtilen yasaklara uymayan kişilerin kimlik bilgileri, müsabakanın veya eylemin yapıldığı mahallin emniyet birimlerince fotoğraflı olarak kaydedilir ve bu kayıtlardaki kişiler takibe alınır.”

MADDE 538- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olanlar.”

MADDE 539- 5174 sayılı Kanunun 76 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 76- Odalar, borsalar ve Birliğin organ üyeleri ile personeli, görevlerini yerine getirirken görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden, bu kuruluşların paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair varlıkları ile muhasebe ve muamelata ilişkin her çeşit defter ve evrak ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi olarak cezalandırılırlar.”

MADDE 540- 5174 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin onüçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Oda, borsa ve Birlik organlarının seçimlerinde siyasi partiler, sendikalar ve sendika üst kuruluşları aday gösteremezler ve belirli adayların leh ve aleyhlerinde faaliyette bulunamazlar

ve propaganda yapamazlar. Bu hükme aykırı davrananlar altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 541- 5174 sayılı Kanunun 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak,”

MADDE 542- 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Dokuzuncu Bölüm başlığı “İdari Yaptırımlar ve Ceza Hükümleri” şeklinde ve 29 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî yaptırımlar ve cezalar

MADDE 29- Bu Kanuna uymayanlara uygulanacak cezai hükümler aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

a) 4 üncü maddede belirtilen izin ve tescil işlemlerini yaptırmadan üretime geçen veya bu ürünleri mübadele konusu yapan gerçek veya tüzel kişilere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve işletme üretimden men edilir. Ayrıca, ürünlere elkonularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Bu işletmelerin, tescil ve izin işlemleri yapıldıktan sonra üretim yapmalarına izin verilir.

Üretim izni alınmamış gıdaları, bunlarla temasta bulunan madde ve malzemeleri veya süresi dolmuş gıda maddeleri satan veya satışa arzeden gerçek veya tüzel kişilere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, bu ürünlere elkonularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

4 üncü maddede belirtilen izin ve tescil işlemlerini yaptıran; ancak, asgarî teknik ve hijyenik şartlarını muhafaza etmeden üretim yapan işyerleri, durumlarını düzeltinceye kadar faaliyetten men edilir, üretilen ürünlere el konulur ve sahipleri gerçek veya tüzel kişilere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, elkonulan ürünlerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Bu işletmelere, mevcut durumlarını düzelttikten sonra üretim yapma izni verilir. İlgili mercilerce verilen otuz günlük süre içerisinde, eksikliklerini gidermeyen işyerlerinin çalışmaya esas olan izinleri iptal edilir.

b) 5 inci maddede belirtilen, kuruluş veya faaliyet izni almadan faaliyete geçen özel gıda kontrol laboratuvarı faaliyetten men edilir ve sahibi gerçek veya tüzel kişiye onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

c) 6 ncı maddeye göre sorumlu yöneticileri istihdam etmeyen işyerlerinin sahibi gerçek veya tüzel kişiye, bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Otuz gün içinde, sorumlu yönetici görevlendirilmediği takdirde, bu işyerleri faaliyetten men edilir.

Yöneticilik görevini gereği gibi yerine getirmeyen sorumlu yöneticiye, üçyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Eylemin tekrarı halinde idarî para cezası iki kat artırılarak uygulanır. İkinci defa tekrarı halinde ise, kişi altı ay süreyle sorumlu yöneticilikten men edilir.

d) 18 inci maddede belirtilen sağlığın korunması ile ilgili hükümler dışında, 7 nci maddede belirtilen gıda kodeksine uygun faaliyet göstermeyen gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Aykırılık, gıda maddelerinin etiket bilgilerinden kaynaklanıyorsa, etiket bilgileri düzeltinceye kadar bu gıda maddelerinin satışına izin verilmez.

e) 10 uncu maddede belirtilen tedbirlere uymayan gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve faaliyetten men edilir.

f) 14 üncü maddede belirtilen acil durumlarda alınacak tedbirlere uymayan gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu kişilerce ürün piyasadan toplattırılır, eylemin tekrarı halinde idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

g) 16 ncı maddede belirtilen izlenebilirlikle ilgili hükümlere uymayan gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, eylemin tekrarı halinde idarî para cezası iki kat artırılarak uygulanır.

h) 17 nci maddede belirtilen işyeri sorumluluğu ile ilgili hükümlere uymayan gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, eylemin tekrarı halinde idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

ı) Bu Kanunun 18 inci maddesinde belirtilen sağlığın korunması ile ilgili yasakları ihlâl eden kişiler, Türk Ceza Kanununun “Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar” başlıklı Bölümünde yer alan hükümlere göre cezalandırılır.

i) 19 uncu maddesinde belirtilen ithalat ve ihracatla ilgili yükümlülükleri yerine getirmeyen gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir; ürün, ihracatçısı veya ithalatçısı tarafından piyasadan toplattırılır, eylemin tekrarı halinde idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

j) 21 inci maddedeki reklam ve tanıtımlarla ilgili hükümlere aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilere, beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, eylemin tekrarı halinde idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

k) 22 nci maddede belirtilen tüketici haklarının korunması ile ilgili hükümlere uymayan gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, eylemin tekrarı halinde idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

l) Bu Kanunun 26 ve 27 nci maddelerinde belirtilen sularla ilgili hükümler ve takviye edici gıdalar, bebek mamaları, özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar ve tıbbî amaçlı bebek mamaları ile ilgili hükümlere aykırı hareket eden işyeri, bu şartları yerine getirinceye kadar faaliyetten men edilir ve sahiplerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, eylemin tekrarı halinde, idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

m) Bu Kanuna göre yapılacak denetimleri engelleyenlere, beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

n) Üreticisi tarafından piyasadan toplattırılmasına karar verilen ürünler, bir hafta içinde toplanmak zorundadır. Ürünleri toplamayan üreticilere ayrıca beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, ürünler ilgili mercilerce toplattırılır ve masraflar yasal faizi ile birlikte üreticisinden tahsil edilir ve bu suretle toplattırılan ürünlerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Bu maddenin uygulamasında, eylemin tekrarından maksat, aksine hüküm bulunmayan hallerde eylemin tespit edildiği tarihten itibaren bir yıl içinde, ilk cezaya konu eylemin tekrar işlenmesidir.”

MADDE 543- 5179 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî yaptırımlara karar verme yetkisi

MADDE 30- Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara karar vermeye, mahallî mülkî amir yetkilidir.”

MADDE 544- 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun 7 nci maddesinin (c), (d), (j) ve (k) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Ceza Muhakemesi Kanununun 90 ncı maddesine göre yakalama.

d) Görev alanında, haklarında yakalama emri veya mahkûmiyet kararı bulunan kişileri yakalama ve arama.

j) Olay yerini ve delilleri koruma, bu amaçla Ceza Muhakemesi Kanununun 168 inci maddesine göre yakalama.

k) Türk Medeni Kanununun 981 inci maddesine, Borçlar Kanununun 52 nci maddesine, Türk Ceza Kanununun 24 ve 25 inci maddelerine göre zor kullanma.”

MADDE 545- 5188 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, kamunun sağlığına karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya fuhuş suçlarından mahkûm olmamak.”

MADDE 546- 5188 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Suçlar ve cezalar

MADDE 19- Bu Kanunda öngörülen adli suçlar ve cezalar şunlardır:

a) Bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik iznini almadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişiler veya kuruluşların yöneticileri üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

b) Bu Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen faaliyet iznini almadan özel güvenlik faaliyetinde bulunan şirketlerin kurucu ve yöneticilerine, bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen izni almadan özel güvenlik birimi oluşturan kurum ve kuruluşların yöneticileri, bu Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen izni almadan özel güvenlik eğitimi veren kurum ve kuruluşların yöneticileri, üç aydan bir yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu şekilde cezalandırılan kişiler, özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi veren kurumlarda kurucu ve yönetici olamazlar.

c) Bu Kanunun 11 inci maddesine göre çalışma izni verilmeyen kişileri özel güvenlik görevlisi olarak istihdam eden kişi, kurum, kuruluş veya şirketlerin yetkilileri, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu kişilerin silâhlı olarak çalıştırılmış olması hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır. Bu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

d) Bu Kanunun 21 inci maddesinde belirtilen özel güvenlik malî sorumluluk sigortasını yaptırmadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticileri istihdam ettikleri her kişi için yüzelli gün adli para cezası ile cezalandırılır.

e) Bu Kanunda belirtilen faaliyet iznini almadan özel güvenlik hizmeti veya özel güvenlik eğitimi verdiğini ilân eden veya reklam yapan kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticileri, altı aya kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 547- 5188 sayılı Kanununun 20 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî para cezasını gerektiren fiiller

MADDE 20- Bu Kanunda öngörülen idarî para cezasını gerektiren fiiller şunlardır:

a) 17 nci maddede belirtilen grev yasağına uymayan, ateşli silâhını bu Kanuna aykırı veya görev alanı dışında kullanan veya özel güvenlik kimlik kartını başkasına kullandıran özel güvenlik görevlisine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve bu kişilerin çalışma izni valilikçe iptal edilir. Bu kişiler bir daha özel güvenlik görevlisi olamazlar.

b) Diğer kişi, kurum ve kuruluşlara sağlanacak özel güvenlik hizmetini 5 inci maddede belirtilen süre içinde ilgili valiliğe bildirmeyen özel güvenlik şirketlerine her bildirim için bin Türk Lirası,

c) 6 ncı madde uyarınca mülkî idare amirlerince istenen ilave tedbirleri almayan kişi, kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine ikibin Türk Lirası,

d) 22 nci madde gereğince tespit edilip giderilmesi istenen eksiklikleri gidermeyen kişi, kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine ikibin Türk Lirası,

e) Özel güvenlik görevlisini koruma ve güvenlik hizmetleri dışında başka bir işte çalıştıran kişi, kurum ve kuruluşlara her eylemleri için bin Türk Lirası,

f) 11 inci maddenin ikinci fıkrası ile 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bildirimleri süresinde yerine getirmeyenlere bin Türk Lirası, idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 548- 5188 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 21- Özel hukuk tüzel kişileri ve özel güvenlik şirketleri, istihdam ettikleri özel güvenlik görevlilerinin üçüncü kişilere verecekleri zararların tazmini amacıyla özel güvenlik malî sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Özel güvenlik malî sorumluluk sigortasına ilişkin esas ve usuller Hazine Müsteşarlığınca belirlenir.

Bu maddede öngörülen özel güvenlik malî sorumluluk sigortası, Türkiye’de ilgili branşta çalışmaya yetkili olan sigorta şirketleri tarafından yapılır. Bu sigorta şirketleri özel güvenlik malî sorumluluk sigortasını yapmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğe uymayan sigorta şirketlerine Hazine Müsteşarlığınca sekizbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 549- 5188 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 23- Özel güvenlik görevlileri, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

Özel güvenlik görevlilerine karşı görevleri dolayısıyla suç işleyenler kamu görevlisine karşı suç işlemiş gibi cezalandırılır.”

MADDE 550- 5188 sayılı Kanunun 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 25- Bu Kanunun 24 üncü maddesinde belirtilen ruhsat harçlarına ilişkin miktarlar her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.”

MADDE 551- 22/6/2004 tarihli ve 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 14- Optisyen unvanını haiz olmadığı hâlde optisyenlik yapanlar veya optisyen olduğunu ilân edenlere otuzbeşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve müessesesi kapatılır.”

MADDE 552- 5193 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- 11 inci maddede belirtilen yasaklara uymayanlara yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

6 ncı maddede zikredilen yasaklar hilafına hareket eden optisyenlere altıbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve üç ay süre ile optisyenlik mesleğini icra etmekten men edilirler.

Bu Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı şarta üst üste iki denetimde de uymadığı belirlenen optisyenler ile 9 uncu maddenin ikinci fıkrası ile 8, 10, 12 ve 13 üncü madde hükümlerine uymayanlara altıbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13 üncü maddelerdeki yasakların tekrarı hâlinde idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırım kararları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 553- 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 28 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî para cezaları

MADDE 28- Bu Kanun hükümlerine aykırı davrananlara aşağıdaki cezalar verilir:

a) 4 üncü maddenin (k) bendinin ikinci cümlesi hükmüne aykırı davrananlara, hayvan başına üçyüz Türk Lirası idarî para cezası.

b) 5 inci maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve altıncı fıkralarında öngörülen hayvanların sahiplenilmesi ve bakımı ile ilgili yasaklara ve yükümlülükler uymayan ve alınması gereken önlemleri almayanlara hayvan başına altmış Türk Lirası; yedinci fıkrasında öngörülen yükümlülük ve yasaklara uymayanlara hayvan başına ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası.

c) 6 ncı maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına altıyüz Türk Lirası idarî para cezası.

d) 7 nci maddede yazılan cerrahi amaçlı müdahaleler ile ilgili hükümlere aykırı davrananlara hayvan başına ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası.

e) 8 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı, bir hayvan neslini yok edecek müdahalede bulunanlara hayvan başına onbin Türk Lirası; ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarına uymayanlara hayvan başına binikiyüz Türk Lirası idarî para cezası.

f) 9 uncu maddede ve çıkarılacak yönetmeliklerinde belirtilen hususlara uymayanlara hayvan başına üçyüz Türk Lirası; yetkisi olmadığı hâlde hayvan deneyi yapanlara hayvan başına binikiyüz Türk Lirası idarî para cezası.

g) 10 uncu maddede belirtilen hayvan ticareti izni almayanlara ve bu konudaki yasaklara ve yönetmelik hükümlerine aykırı davrananlara bin Türk Lirası idarî para cezası.

h) 11 inci maddenin birinci fıkrasındaki eğitim ile ilgili yasaklara aykırı davrananlara binbeşyüz Türk Lirası; ikinci fıkrasına aykırı davrananlara hayvan başına binbeşyüz Türk Lirası idarî para cezası.

ı) 12 nci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına altıyüz Türk Lirası; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına binbeşyüz Türk Lirası idarî para cezası.

j) 13 üncü madde hükümlerine aykırı davrananlara, öldürülen hayvan başına altıyüz Türk Lirası; aykırı davranışların işletmelerce gösterilmesi hâlinde öldürülen hayvan başına binbeşyüz Türk Lirası idarî para cezası.

k) 14 üncü maddenin (a), (b), (c), (d), (e), (g), (h), (ı), (j) ve (k) bentlerine aykırı davrananlara üçyüz Türk Lirası; (f) ve (l) bentlerine aykırı davrananlara hayvan başına üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kesilmiş ve canlı hayvanlara elkonulur.

l) RTÜK'ün takibi sonucunda 20 nci maddeye aykırı hareket ettiği tespit edilen ulusal radyo ve televizyon kurum ve kuruluşlarına maddenin ihlal edildiği her ay için altıbin Türk Lirası idarî para cezası.

m) 21 inci maddeye aykırı hareket edenlere hayvan başına üçyüz Türk Lirası idarî para cezası.

n) 22 nci maddeye uymayanlara, hayvanat bahçelerinde kötü şartlarda barındırdıkları hayvan başına yediyüz Türk Lirası idarî para cezası.

o) 23 üncü maddeye aykırı hareket edenlere hayvan başına üçbin Türk Lirası idarî para cezası.

Bu maddenin (b) bendinde atıfta bulunulan 5 inci maddenin birinci, ikinci ve beşinci fıkraları ile (o) bendi dışında kalan fiillerin, veteriner hekim, veteriner sağlık teknisyeni, hayvan koruma gönüllüsü, hayvan koruma derneği üyeleri, hayvan koruma vakfı üyeleri, hayvan toplama, gözetim altına alma, bakma, koruma ile görevlendirilmiş olan kişilerce işlenmesi hâlinde verilecek ceza iki kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 554- 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun 17 nci maddesinde yer alan “Devlet memurları hakkındaki cezalar uygulanır.” ibaresi “kamu görevlilerine ilişkin ceza hükümleri uygulanır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 555- 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Zorunlu tutulduğu hâlde gerekli işaret ve ibareleri taşımayan filmlerin dağıtım ve gösterimini yapanlara onbin Türk Lirası,

b) Zorunlu tutulduğu hâlde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan filmlerin yapımcılarına ellibin Türk Lirası,

c) Üzerindeki işaret ve ibarelere rağmen, bu işaret ve ibarelere uyulmaksızın dağıtım ve gösterim yapanlara ellibin Türk Lirası,
idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir. İdarî para cezasının ödenmiş olması, yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.”

MADDE 556- 14/7/2004 tarihli ve 5225 sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanununun “DÖRDÜNCÜ BÖLÜM” başlığı “Denetleme ve İdari Yaptırımlar” şeklinde, 12 nci maddesi ise başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî yaptırımlar

MADDE 12- Bu Kanuna ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenleyici işlemlere aykırı hareket edenlere, diğer mevzuattaki ceza hükümleri saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki bentlerde belirtilen esas ve usuller çerçevesinde idarî yaptırımlar uygulanır:

a) Kültür yatırımı veya girişimlerinin yönetim veya işletilmelerinde görülecek kusur, aksaklık ve eksiklikler için, belge sahibine denetim elemanlarının tespitleri doğrultusunda bunların giderilmesi için belirli bir süre verilerek uyarıda bulunulur. Belirlenen sürede gerekli düzeltmelerin yapılmaması veya bir yıl içinde uyarıyı gerektiren yeni bir fiilin tespiti halinde ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) Özel hükümler saklı kalmak kaydıyla;

1. Bakanlığa bilgi verilmeksizin, girişim belgeli tesisin tamamının veya kültür merkezlerinde kültürel faaliyetlerin yürütüldüğü belgelendirmeye esas bölümlerin, bir yıl içinde aralıksız olarak doksan günden fazla süreyle kapalı tutulması,

2. Yazı, reklâm, afiş, broşür ve benzeri araçlarla Bakanlığın veya üçüncü kişilerin yanıltılması veya yanıltıcı unvan kullanılması veya taahhüt edilen hizmetin verilmemesi veya eksik verilmesi,

3. Belgeli tesiste bulunanların can veya mal güvenliğinin sağlanmasında, belge sahibi veya tesis sahibi veya sorumlusu veya personelin kusuruyla işletmede suç işlendiğinin tespiti,

4. İzinsiz olarak tümünün veya belgelendirmeye esas bir kısmının devredilmesi, kiraya verilmesi, şirket ana sözleşmesinin, ortaklık statüsünün veya yapısının değiştirilmesi, hâllerinde, her bir aykırılıkla ilgili olarak, belge sahibi yatırımcı veya girişimciye ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

c) Belge sahibi yatırımcı veya işletmeciye;

1. Bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata göre yararlandıkları teşvik unsurlarını, amacı dışında kullandıklarının tespiti,

2. Genel sağlık açısından tesisin vasıflarını önemli ölçüde yitirmiş olduğunun tespiti,

3. Belgeli yatırım veya girişimin belgelendirmeye esas vasıflarını yitirmiş olduğunun tespiti,

hâllerinde, her bir aykırılıkla ilgili olarak üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, aykırılıkların giderilmesi için gerekli olması hâlinde belge sahibine belirli bir süre verilerek uyarıda bulunulur. Belirlenen sürede istenen hususların yerine getirilmemesi hâlinde, bu Kanuna göre verilen belgelerin iptaline karar verilir.

Bu maddedeki idarî para cezalarına karar vermeye Bakanlık kontrolörleri ile diğer denetim elemanları yetkilidir. Bunların çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Birinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendi uyarınca idarî para cezası verilmesi, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tarhiyat yapılmasına engel teşkil etmez.

Kültür yatırımı veya kültür girişimi belgelerinin iptaline Bakanlık yetkilidir.

Bakanlık, ayrıca aşağıdaki hâllerde de bu belgeleri iptale yetkilidir:

1. Belgeli tesisin faaliyetine son verilmesi,

2. İşletmenin faaliyeti çerçevesinde ve yatırımcı veya işletmeci gerçek kişi ya da tüzel kişinin yöneticilerinin de iştirakiyle bir suç işlenmesi,

3. Tesisin açık kalmasının veya girişimin sürdürülmesinin kültür varlıkları veya kültürel değerler açısından sakınca yaratması.”

MADDE 557- 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ağır hapis veya ağır para cezası” ibaresi “hapis cezası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 558- 5253 sayılı Kanunun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 32-** Bu Kanun hükümlerine aykırı davranışlara uygulanacak cezalar aşağıdaki şekildedir:

a) Dernek kurma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar veya derneklere üye olmaları kanunlarla yasaklandığı halde dernek üyesi olanlar ile derneklere üye olması kanunlarla yasaklanmış kişileri bilerek dernek üyeliğine kabul eden veya kaydını silmeyen veya dernek üyesi iken derneklere üye olma hakkını kaybeden kişileri dernek üyeliğinden silmeyen dernek yöneticilerine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) Genel kurulu süresinde toplantıya çağırmayan, genel kurul toplantılarını kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak veya dernek merkezinin bulunduğu veya tüzüğünde belirtilen yer dışında yapan dernek yöneticilerine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Mahkemece, kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de karar verilebilir.

c) Yurt dışı yardımı bankalar aracılığıyla almayan dernek yöneticilerine, bu şekilde alınan paranın yüzde yirmi beşi oranında idarî para cezası verilir.

d) Derneğe ait tutulması gereken defter veya kayıtları tutmayan veya tasdiksiz defter tutan dernek yöneticileri üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu defter ve kayıtların usulüne uygun tutulmaması halinde dernek yöneticilerine ve defterleri tutmakla sorumlu kişilere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Adına yetki belgesi düzenlenmediği halde gelir toplayanlar ile bilerek bu şekilde gelir toplanmasına izin veren yönetim kurulu üyelerine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

e) Genel kurul ve diğer dernek organlarında yapılan seçimler ve oylamalar ile oyların sayım ve dökümüne hile karıştıranlar ve defter veya kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

f) Her ne suretle olursa olsun kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlâk veya rehnedin veya satan, gizleyen, imha, inkâr, tahrif veya tağyir eden yönetim kurulu başkanı ve üyeleri veya denetçiler ile derneğin diğer personeli Türk Ceza Kanununun güveni kötüye kullanma suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır. Ayrıca, mahkeme yargılama sırasında sanıkların, organlardaki görevlerinden geçici olarak uzaklaştırılmasına da karar verebilir.

g) Yetkili mercilerin izni olmaksızın yabancı dernekler ve merkezi yurt dışında bulunan kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’de temsilciliklerini veya şubelerini açanlar, faaliyetlerini yürütenler, bunlarla işbirliğinde bulunanlar veya bunları üye kabul edenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve izinsiz açılan şube veya temsilciliğin de kapatılmasına karar verilir.

h) 16 ncı maddede belirtilen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen basımevi yöneticilerine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

i) 17 nci maddede yer alan zorunluluğa uymayanlara yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

j) 19 uncu maddede belirtilen beyannameyi bilerek gerçeğe aykırı olarak verenler yüz günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.

k) 9 ve 19 uncu maddelerin üçüncü fıkralarındaki zorunluluğa uymayanlar ile tutulması zorunlu olan defter ve belgelerin, gerekli dikkat ve özen gösterilmiş olması şartıyla elde olmayan bir nedenle okunamayacak hâle gelmesi veya kaybolması hâlinde, öğrenme tarihinden itibaren onbeş gün içinde dernek merkezinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesine zayi belgesi almak için başvurmayan veya bu belgeyi denetim sırasında ibraz edemeyenler üç aya kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. 21 inci maddedeki yükümlülüklerle aykırılık halinde de failer hakkında aynı cezaya hükmolunur.

l) 22, 23 ve 24 üncü maddelerde belirtilen bildirim yükümlülüğünü, 19 uncu maddede belirtilen beyanname verme yükümlülüğünü yerine getirmeyen dernek yöneticilerine ve 24 üncü maddede belirtilen temsilcilere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

m) 26 ncı maddede belirtilen tesisleri izinsiz açan dernek yöneticilerine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir ve tesisin kapatılmasına da karar verilebilir.

n) 28 inci maddede belirtilen kelimeleri izinsiz kullanan veya 29 uncu maddede belirtilen yasaklara, yazılı olarak uyarılmalarına rağmen, aykırı hareket eden dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır ve derneğin feshine de karar verilir.

o) 30 uncu maddenin (a) bendinde belirtilen yasağa aykırı hareket eden dernek yöneticileri elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Aynı maddenin (c) bendine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır ve tesisin kapatılmasına da karar verilir.

p) 30 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile bu bende aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır ve derneğin feshine de karar verilir.

r) 31 inci maddede öngörülen zorunluluğa uymayanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 559- 5253 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara karar vermeye mahalli mülki amir yetkilidir.”

MADDE 560- 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- Bu Kanun hükümlerine uymayanlara uygulanacak cezaî hükümler aşağıda belirtilmiştir:

a) 5 inci maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

b) 5 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket ettiği tespit edilenlere, ellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde, yetki ve izin belgeleri iptal edilir. Başka ad ve unvan altında olsa dahi, bu Kanun kapsamında çalışmalarına izin verilmez.

c) 5 inci maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere, onbeşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde, idarî para cezası iki katı olarak uygulanır ve kendilerine bir daha çalışma izni verilmez.

d) 5 inci maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde, çalışma izinleri iptal edilir.

e) 5 inci maddenin altıncı fıkrasına aykırı hareket eden kuruluşlara, onbeşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin tekrarı halinde, idarî para cezası iki katı olarak uygulanır ve çalışma izinleri iptal edilir.

f) 5 inci maddenin yedinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

g) 6 ncı maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

h) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ı) 8 inci maddeye aykırı hareket edenlere, onbeşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Aykırılık etiket bilgilerinden kaynaklanıyorsa, etiket bilgileri düzeltilinceye kadar ürüne el konulur ve yukarıdaki para cezası uygulanıp ürün piyasadan toplattırılır. Toplatma masrafları müteşebbisten tahsil edilir.

j) 9 uncu maddenin birinci fıkrası ile 10 uncu maddeye aykırı hareket edenlere, otuzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

k) Bu Kanuna göre denetimleri engelleyen kişi ve kuruluşlara, onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 561- 5262 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları, Bakanlık veya mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 562- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “bir yıl” ibaresi “iki yıl” olarak, maddenin ondördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(14) Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.”

MADDE 563- 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya vergi kaçakçılığı suçlarından hapis cezasına mahkûm olanlar lisanslı depo işletemezler, bunlara ortak olamazlar, yönetici ve denetçi görevlerinde bulunamazlar.”

MADDE 564- 5300 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 34- Fon, lisanslı depo işletmeleri, yetkili sınıflandırıcılar ve bu Kanun kapsamında lisans alan diğer ilgililerin malikleri, yöneticileri, denetçileri ve personeli kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan dolayı Fon, lisanslı depo işletmeleri, yetkili sınıflandırıcılar ve bu Kanun kapsamında lisans alan diğer ilgililerle birlikte sorumludur.

Fon, lisanslı depo işletmeleri ve yetkili sınıflandırıcıların yöneticileri, denetçileri ve personeli ile bu Kanun kapsamında lisans alan diğer ilgililer; bunların işlem ve faaliyetlerine, ürün ve ürün senetlerine, para ve mallarına, evrak, rapor, hesap, kayıt ve defterlerine ve diğer başka belgelere ilişkin işledikleri suçlardan dolayı ceza sorumluluğu bakımından kamu görevlisi sayılırlar. Bunlar tarafından düzenlenen evraklar, Türk Ceza Kanununun tatbiki bakımından resmî evrak olarak kabul edilir.

Ayrıca aşağıdaki fiil ve hareketlere ilişkin daha ağır bir ceza hükmü öngörülmemişse;

a) 23 üncü maddede belirtilen ve tutmakla yükümlü olunan kayıt ve defterleri hiç veya doğru ve düzgün şekilde tutmayan ya da noter tasdikini yaptırmayan veya defter ve belgelerin saklama süresine uymayan lisanslı depo işletmesi yöneticileri hakkında Türk Ticaret Kanununun 67 nci maddesinde öngörülen cezalar tatbik olunur.

b) Lisanslı depoculuk ücret tarifesinde belirlenenin üzerinde ücret talep ve tahsil eden, 35 inci madde hükmüne aykırı hareket eden, ürün senedinin ilgili yönetmeliğinde düzenlenen içerik, şekil ve muhafaza şartlarına uymayan lisanslı depo işletmesinin yönetici ve personeli ile diğer ilgililerine mahallî mülkî amir tarafından beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

c) 17 nci maddenin birinci fıkrası, 21 inci maddenin birinci fıkrası, 27 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ve son fıkrası, 32 nci madde hükümlerine aykırı hareket eden lisanslı depo yönetici ve personeline mahallî mülkî amir tarafından beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

d) Kasıtlı olarak hatalı numune alan veya alınan numuneyi kasıtlı olarak tahrip eden veya ürünü temsil etme niteliğini bozan veya bu Kanun kapsamında depolanacak olan herhangi bir tarım ürününü kasten gerçeğe aykırı şekilde tartan, derecelendiren, sınıflandıran ya da hukuken geçerli bir mazereti olmadıkça lisanslı depo işletmesi ile borsa arasında imzalanan ve Bakanlıkça onaylanan sözleşmeye uygun hareket etmeyen, 27 nci maddenin birinci fıkrasının (f) ve (h) bentleri, 28 inci maddenin birinci fıkrası, 29 uncu maddenin ikinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket eden kişi hakkında fiilin önem ve mahiyetine göre altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin günden dörtbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

e) Bu Kanuna uygun olarak verilen bir lisansı, tahrif, taklit veya yanlış olarak temsil eden, üzerinde değişiklik veya sahtecilik yapan ya da kanunen yetkisi olmaksızın lisans veya ürün senedini kredi veya herhangi bir şekilde menfaat temini amacıyla düzenleyen veya kullanan, kendine menfaat sağlamak amacıyla depolama hizmetlerini Kanuna uygun olarak yerine getirmeyen, 8 inci maddenin birinci fıkrası, 27 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi ve 33 üncü madde hükümlerine aykırı davranan kişiler, Türk Ceza Kanununun ilgili hükümlerine göre cezalandırılır.

Bu madde kapsamında işlenen fiillerin neticesinde oluşan zararların herhangi bir şekilde tazmin edilmemiş olması halinde genel hükümlere göre tazmin ettirilir.”

MADDE 565- 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan il özel idaresi sorumluları hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 566- 5302 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin başlığı “İdarî yaptırımlar” şeklinde ve birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İl özel idaresinin görev ve yetki alanına giren konularda, kanunların verdiği yetkiye dayanarak il genel meclisi tarafından alınan ve usulüne uygun olarak ilân edilen kararlara aykırı davrananlara; fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, üçyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, bu tüzel kişiye verilecek idarî para cezası bir kat artırılır.

Birinci fıkrada belirtilen fiillerin yeme, içme, eğlenme, dinlenme, yatma, bakım ve temizlenme gibi ihtiyaçlarla ilgili ticaret, sanat ve meslekleri yapanlar tarafından işlenmesi durumunda, ayrıca üç günden yedi güne kadar işyerinin kapatılmasına karar verilir.”

MADDE 567- 5302 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî yaptırım kararı verme yetkisi

MADDE 56- 55 inci maddede öngörülen idarî yaptırımlara il encümeni tarafından karar verilir. Ancak vali veya kaymakam, fiilin işlendiğini tespit ettirdiğinde, yüz Türk Lirası idarî para cezasına ve üç güne kadar işyerinin kapatılmasına karar verebilir.”

MADDE 568- 5302 sayılı Kanunun 60 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşyeri kapatma yaptırımının uygulanması

MADDE 60- İşyeri kapatma yaptırımı, yaptırım süresince işyerinin mühürlenmesi suretiyle uygulanır.”

MADDE 569- 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Bu Kanuna göre idarî para cezalarının veya idarî yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki hâllerde sorumlulara beşyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın lisansa tâbi faaliyetlerin yapılması.

2) 4 üncü maddenin son fıkrasının ihlâli.

3) 10 uncu madde gereği Kurum tarafından yapılan uygulamaların dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi veya engellenmeye teşebbüs edilmesi.

4) 12 ve 13 üncü madde hükümlerinin ihlâli.

b) Aşağıdaki hâllerde sorumlulara ikiyüzellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir:

1) 5, 6 ve 7 nci madde hükümlerinin ihlâli.

2) Lisans almaksızın hak konusu yapılan tesislerin yapımına veya işletimine başlanması ile bunlar üzerinde tasarruf hakkı doğuracak işlemlerin yapılması.

3) Sahip olunan lisansın verdiği haklar dışında faaliyet gösterilmesi.

4) Son fıkrası hariç 4 üncü madde hükümlerinin ihlâli.

c) 9, 14 ve 15 inci madde hükümlerinin ihlâli hâlinde sorumlulara ellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ç) 8 inci maddenin dördüncü fıkrasının (6) numaralı bendinin ihlâli hâlinde bayilere yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Ancak tütün sisteme bağlantısının kullanıcı tarafından yapıldığının kanıtlanması durumunda tütün bayii ve dağıtıcı şirketlere hukukî ve cezaî sorumluluk yüklenmez.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak bu Kanunun getirdiği yükümlülükleri uymayanlara Kurumca bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Tesisler, lisans alınmaya veya bu Kanuna göre lisans gerektirmeyen faaliyet gösterecek hâle getirilinceye kadar mühürlenir.

Ceza uygulanan bir fiilin iki yıl geçmeden aynı kişi tarafından tekrarı hâlinde, cezalar iki kat olarak uygulanır.”

MADDE 570- 5307 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Lisans iptaline veya mühürlemeye rağmen, faaliyetlerini sürdüren gerçek kişiler ile tüzel kişilerin suçun işlenişine iştirak eden yetkilileri hakkında Türk Ceza Kanununun 203 üncü maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 571- 5307 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî para cezaları dahil Kurul tarafından alınan bütün kararlara karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.”

MADDE 572- 24/3/2005 tarihli ve 5324 sayılı Kozmetik Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden üreticiye yirmibin Türk Lirası,

b) 4 üncü maddesinin;

1) (a) bendinde belirtilen yasaklardan herhangi birine uymayan üreticiye yirmibin Türk Lirası,

2) (b) bendinde belirtilen personeli istihdam etmeyen ve (c) bendi uyarınca bildirimde bulunmayan üreticiye onbin Türk Lirası,

3) (d) bendine aykırı hareket eden kozmetik ürünün üreticisine ellibin Türk Lirası,

4) (e) bendine göre muhtevasında hiç bulunmaması gereken maddeler içeren kozmetik ürünleri piyasaya arz eden üreticiye yirmibin Türk Lirası, muhtevasında belirli limit ve şartların dışında maddeler içeren kozmetik ürünleri piyasaya arz eden üreticiye onbeşbin Türk Lirası,

5) (g) bendinde belirtilen yükümlülüğü ihlâl eden üreticiye yirmibin Türk Lirası,

idarî para cezası Sağlık Bakanlığınca verilir.

Bu Kanuna göre idarî para cezasını gerektiren fiilin tekrarı hâlinde idarî para cezaları iki kat olarak uygulanır.

Bu maddeye göre idarî para cezası verilmiş olması, ihlâl edilen yükümlülüğün niteliğine göre gereken diğer idarî tedbirlerin ve müeyyidelerin uygulanmasına engel olmaz.”

MADDE 573- 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri birleştirilerek aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat

kariştırma, edimin ifasına fesat kariştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak.”

MADDE 574- 5362 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “takipsizlik veya beraat kararlarının verilmesi halinde,” ibaresi “kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiği ya da mahkumiyet kararı verilmediği takdirde,” olarak; aynı fıkrada yer alan “soruşturma evrakının” ibaresi “evrakın” olarak değiştirilmiştir.”

MADDE 575- 16/6/2005 tarihli ve 5368 sayılı Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat kariştırma, edimin ifasına fesat kariştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık ve vergi kaçakçılığı ile haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak.”

MADDE 576- 5368 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası ile 8 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce verilir.”

MADDE 577- 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22- Bu Kanunda yazılı olan idarî cezalar mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

MADDE 578- Aşağıdaki kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

a) 30 Mayıs 1283; 8 Sefer 1284 tarihli Demiryollarının Usulü Zabitasına Dair Nizamname,

b) 1 şubat 1329; 18 Rebiülevvel 1332 tarihli Ameliyatı İşkaiye İşletme Kanunu Muvakkatının 34 ve 36 ncı maddeleri,

c) 14/4/1341 tarihli ve 618 sayılı Kanunun 14, 15 ve 16 ncı maddeleri,

) 2/1/1924 tarihli ve 394 sayılı Kanunun 11 inci maddesi,

d) 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin altıncı fıkrası ile 454 üncü maddesi,

e) 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Kanunun 80 ve ek 9 uncu maddeleri,

f) 14/5/1928 tarihli ve 1262 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi,

g) 15/5/1930 tarihli ve 1608 sayılı Kanunun 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ek 1 ve ek 2 nci maddeleri,

ę) 10/6/1930 tarihli ve 1705 sayılı Kanunun 7 nci maddesi,

h) 24/5/1933 tarihli ve 2219 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi,

ı) 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Kanunun 27 ve 29 uncu maddeleri,

i) 27/1/1936 tarihli ve 2903 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası,

j) 19/4/1937 tarihli ve 3153 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi,

k) 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Kanunun 17 nci maddesi,

l) 16/7/1943 tarihli ve 4473 sayılı Kanunun 37 ve 42 nci maddeleri,

m) 7/8/1944 tarihli ve 4654 sayılı Kanunun 11 inci maddesi,

n) 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (C) ve (E) fıkraları ile 14 ve 45 inci maddeleri,

o) 11/2/1950 tarihli ve 5539 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci ve beşinci fıkraları,

) 2/3/1950 tarihli ve 5584 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin üçüncü fıkrası,

- p) 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Kanununun 27 nci maddesi,
r) 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Kanununun 73, 74 ve 79 uncu maddeleri ile 80 inci maddesinin onuncu fıkrası ve ek 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası,
s) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin beşinci fıkrası ile ek 2 nci maddesi,
ş) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanununun 107 nci maddesinin ikinci fıkrası,
t) 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Kanununun 69 ve 73 üncü maddeleri,
u) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Kanununun 80 ve ek 7 nci maddeleri,
ü) 9/6/1958 tarihli ve 7126 sayılı Kanununun 58 inci maddesi,
v) 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Kanununun 57 nci maddesi,
y) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Kanununun 48 ve 49 uncu maddeleri,
z) 4/1/1960 tarihli ve 7402 sayılı Kanununun 21 inci maddesi,
aa) 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin beşinci fıkrası,
bb) 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Kanununun 139 ve 178 inci maddeleri,
cc) 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Kanununun 38 inci maddesi,
çç) 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,
dd) 13/12/1968 tarihli ve 1072 sayılı Kanununun 3 ve 4 üncü maddeleri,
ee) 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Kanununun 159 uncu maddesinin (III) numaralı fıkrası,
ff) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanununun 35 inci maddesi,
gg) 5/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Kanununun 81 inci maddesi,
ğğ) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Kanununun 35 inci maddesi,
hh) 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Kanununun 142, 144 ve 145 inci maddeleri,
ıı) 4/12/1984 tarihli ve 3091 sayılı Kanununun 16 nci maddesi,
ii) 7/6/1985 tarihli ve 3224 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri,
jj) 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin beşinci fıkrası ile ek 2 nci maddesi,
kk) 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Kanununun 18 ve 19 uncu maddeleri,
ll) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanununun 54 üncü maddesinin ikinci fıkrası,
mm) 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin yedi ilâ onikinci fıkraları ve 15 inci maddesinin (e) fıkrası,
nn) 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin dokuzuncu ve onbirinci fıkraları,
oo) 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi,
öö) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanununun 108 inci maddesinin ikinci fıkrası,
pp) 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kanununun 27 ve 31 inci maddeleri ile 30 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları,
rr) 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Kanununun 28 ve 29 uncu maddeleri,
ss) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Kanununun 67 nci maddesi,
şş) 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Kanununun 40 inci maddesi,
tt) 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Kanununun 27 ve 29 uncu maddeleri,
uu) 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi,
üü) 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi,
vv) 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Kanununun 26, 27 ve 29 uncu maddeleri,
yy) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 33 üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları,
zz) 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı Kanununun 59 uncu maddesi.

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay ilgili ceza dairesinde bulunan dosyalar hakkında bu Kanunun lehe hükümlerinin derhal uygulanabileceği hallerde, usule aykırılık bulunmadığı takdirde, dosya esastan incelenmek, acele işlerden sayılmak ve Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesi dikkate alınmak suretiyle karar verilir.

Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce kesinleşmiş ve infaz edilmekte olan mahkûmiyet kararları hakkında, lehe kanun hükümleri, hükmü veren mahkemece 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 98 ilâ 101 inci maddeleri dikkate alınmak ve dosya üzerinden incelenmek suretiyle belirlenir. Ancak, hükmün konusunun herhangi bir inceleme, araştırma, delil tartışması ve takdir hakkının kullanılmasını gerektirmesi halinde inceleme, duruşma açılmak suretiyle yapılabilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kesin hükümle sonuçlanmış olan davalarda lehe hükmün belirlenmesi ve uygulanması amacıyla, yapılan yargılama bakımından dava zamanasını hükümleri uygulanmaz.

İşbu Kanun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla kesinleşmemiş olmakla beraber hükme bağlanmış olan dosyalarda uzlaşma kapsamının genişlediğinden bahisle bozma kararı verilemez.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kovuşturma evresinde bulunan dava dosyaları hakkında:

a) Mahkemenin görevli olmaması hâlinde, dosya üzerinde yapılacak inceleme sonucunda verilecek görevsizlik kararıyla dosya, görevli mahkemeye gönderilir.

b) Daha önce soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yapılmış olan işlem ve kararlar hukukî geçerliliklerini sürdürürler.

GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanun hükümlerine göre suç karşılığı uygulanan yaptırımı idarî yaptırımı dönüşen fiiller nedeniyle;

a) Soruşturma evresinde Cumhuriyet başsavcılığınca,

b) Kovuşturma evresinde mahkemece, idarî yaptırım kararı verilir.

Birinci fıkra kapsamına giren fiillerden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan işlerde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Yargıtayın ilgili dairesinde bulunan işlerde ise ilgili dairece, bu Kanuna göre işlem yapılmak üzere gelişlerindeki usule uygun olarak dava dosyası hükmü veren mahkemeye gönderilir.

MADDE 579- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 580- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

7/2/2008

[R.G. 8 Şubat 2008 – 26781]

_____ • _____

 [İçindekilere dön](#)

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 2008/13130

28Eylül 2005 tarihinde Ankara’da imzalanan ve 25/10/2007 tarihli ve 5704 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan ekli “Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması”nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 2/1/2008 tarihli ve HUMŞ-1819 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 11/1/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

C. ÇİÇEK

H. YAZICI

N. EKREN

M. AYDIN

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bakanı

M. BAŞESGİOĞLU

B. YILDIRIM

N. ÇUBUKÇU

K.UNAKITAN

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı V.

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı V.

M. S. YAZICIOĞLU

M. A. ŞAHİN

M. V. GÖNÜL

B. ATALAY

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı

Millî Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı

A. BABACAN

K. UNAKITAN

H. ÇELİK

F. N. ÖZAK

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık ve İskân

B. ATALAY

B. YILDIRIM

M. M. EKER

F. ÇELİK

Sağlık Bakanı V.

Ulaştırma Bakanı

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Z. ÇAĞLAYAN

M. H.GÜLER

E. GÜNAY

V. EROĞLU

Sanayi ve Ticaret Bakanı

ve Orman Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ROMANYA ARASINDA HUKUKİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya (bundan böyle "Akit Taraflar" olarak anılacaklardır), Ulusal egemenlik, haklarda eşitlik ve Akit Tarafların içişlerine karışmama ilkelerine dayanarak,

Hukukî konulardaki adlî yardımlaşma alanında işbirliğini daha ilerletmek arzusu ile,

Bu Anlaşmanın akdedilmesine karar vermişler ve bu amaçla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır;

KISIM BİR GENEL HÜKÜMLER

Madde 1-Amaç ve Tanımlar

(1) İşbu Anlaşmanın amacı, bir Âkit Tarafın vatandaşlarının, diğer Âkit Tarafın adlî makamları önündeki hukukî işlemlerinde yasal korunması, Âkit Tarafların adlî makamlarınca hukukî konularda karşılıklı adlî yardımın sağlanmasında işbirliği yapılması ve hukukî konularda mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi hususlarını düzenlemektir.

(2) Bu Anlaşma kapsamında; "Hukuki konular" terimi, aile hukukunu da kapsayan özel hukuk davalarını ve ticaret hukuku davalarını ifade eder.

Madde 2- Yasal Korunma

(1) Bir Âkit Tarafın vatandaşları, diğer Âkit Tarafın adlî makamları önünde yapılan hukukî konulardaki işlemlerde, bu Âkit Tarafın vatandaşları ile aynı şartlarla yasal korunma hakkına sahip olacaklardır.

(2) Bir Âkit Tarafın vatandaşları diğer Âkit Tarafın adlî makamlarına, hukukî konularda dava açmak için bu Âkit tarafın vatandaşlarının tabî olduğu şartlarla serbestçe müracaat hakkına sahip olacaklardır.

(3) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde idare merkezî bulunan ve bu Âkit Tarafın mevzuatına uygun olarak kurulmuş tüzel kişiler, işbu Anlaşmanın hükümlerinden yararlanma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 3- İletişim Yolları

(1) İşbu Anlaşmada aksi öngörülmediği takdirde, Âkit Tarafların adlî makamları birbirleriyle Akit Taraflarca tayin edilen Merkezî Makamlar aracılığı ile iletişim kuracaklardır. Türkiye Cumhuriyeti yönünden Merkezî Makam Adalet Bakanlığı'dır. Romanya yönünden Merkezî Makam Adalet Bakanlığı'dır.

(2) İşbu Anlaşma hükümleri diplomatik veya konsolosluk kanalı ile iletişim kurulmasına engel teşkil etmeyecektir.

(3) İşbu Anlaşma kapsamında; adli makamlar, her bir Âkit Tarafın iç hukukuna göre belirlenecektir.

Madde 4- Dil

(1) Merkezî Makamlar birbirleriyle talepte bulunulan Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce iletişim kuracaklardır.

(2) Adli yardım talepleri ve ekli belgeler, talepte bulunan Âkit Tarafın dilinde düzenlenecek ve bunlara talepte bulunulan Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce yapılmış onaylı tercümeleri eklenecektir.

(3) Bir adli yardım talebinin yerine getirilmesi sonucu elde edilen belgeler, talepte bulunulan Âkit Tarafın dilinde iletilecektir.

Madde 5 - Bilgi Değişimi

Âkit Tarafların Adalet Bakanlıkları, talep üzerine, işbu Anlaşmaya konu teşkil eden adli sorunlarla ilgili olarak ülkelerindeki mevzuat ve uygulamalar hakkında birbirlerine bilgi vereceklerdir.

KISIM İKİ

ADLİ YARDIMLAŞMA BÖLÜM 1 HUKUKÎ KONULARDA

ADLİ YARDIMLAŞMA

Madde 6 - Yardımın Kapsamı

Âkit Tarafların adli makamları, hukukî konularda özellikle belgelerin tebliği, tarafların ve tanıkların dinlenmesi, bilirkişi incelemesi hususlarında ve Âkit Tarafların mevzuatlarında öngörülen diğer herhangi bir adli işlemin yerine getirilmesinde birbirlerine yardım sağlayacaklardır.

Madde 7- Talebin İçeriği

(1) Bir adli yardım talebi şu hususları ihtiva edecektir:

a) Eğer bilinmekte ise; talepte bulunan adli makam ve talepte bulunulan adli makamın adı;

b) Adli yardımı gerekli kılan davanın niteliği;

c) Davanın taraflarının isim ve adresleri -tüzel kişilerde bunların isimleri ve idare merkezleri- ve varsa, temsilcilerinin isim ve adresleri;

d) Eğer talebin konusu belgelerin tebliğine ilişkin ise, muhatabın tam adresi ve tebliğ edilecek belgeler;

e) İfadelerine başvurulacak kişilerin isim ve adresleri ile eğer mevcutsa doğum tarihleri, vatandaşlıkları ve meslekleri;

f) İfadelerine başvurulacak kişilere yöneltilecek sorular;

g) Sağlanacak delilin niteliği veya yerine getirilecek diğer adli işlem;

h) Talebin yerine getirilmesi için gerekli diğer bilgiler;

i) İncelenecek diğer hususlar veya belgeler.

(2) Bir adli yardım talebi, talepte bulunan makam tarafından imzalanacak ve resmî olarak mühürlenecektir. Talebe ekli belgeler, talepte bulunan Akıt Tarafın hukukuna göre onaylanacaktır.

Madde 8 - Yardımın Usulü

(1) Talepte bulunulan Adli makam, talebin yerine getirilmesinde kendi mevzuat hükümlerini uygulayacaktır. Bununla birlikte, söz konusu Adli makam, talepte bulunan adli makamın özel bir usul veya yöntem izlenmesini istemesi durumunda, talepte bulunulan Âkit Tarafın iç hukukuna aykırı olmamak şartıyla bu usul veya yöntemi takip edecektir.

(2) Talepte bulunan adli makamın istemesi durumunda, ilgili tarafların ve eğer varsa temsilcilerinin hazır bulunabilmeleri için, işlemlerin yapılacağı tarih ve yer hakkında bilgi verilecektir.

(3) Talepte bulunulan adlî makam, talebin yerine getirildiğini tespit eden belgeleri talepte bulunan adlî makama gönderecek veya talebin yerine getirilemediği durumlarda bunun sebepleri hakkında talepte bulunan makama bilgi verecek ve tüm ekleri iade edecektir.

(4) Talepte bulunulan Âkit Taraf, kendi ülkesinde adlî yardım talebinin yerine getirilmesi sebebiyle yapılan bütün masrafları üstlenecek ve bu masrafların ödenmesini talep etmeyecektir.

Madde 9 - Yardımın Reddi

Bir adlî yardım talebinin yerine getirilmesi, talepte bulunulan Âkit Tarafın egemenliğine, güvenliğine ve kamu düzenine zarar verebilecek nitelikte görülmekte ise böyle bir talebin yerine getirilmesi reddedilebilir.

Madde 10 - Dokunulmazlık

(1) Talepte bulunan Âkit Tarafın bir adlî makamı huzurunda hazır bulunmak üzere çağrılan bir tanık veya bilirkişi hakkında, hangi uyrukta olursa olsun, Âkit Tarafın ülkesinde, bu Taraf ülkesine girmeden önce vukuu bulan herhangi bir mahkumiyet veya fiilden dolayı kovuşturma yapılamaz veya tutuklanamaz veya kişisel özgürlüğü hakkında diğer herhangi bir kısıtlama getirilemez. Bir tanık veya bilirkişi, tanıklık beyanı ya da bilirkişilik görevinden dolayı ayrıca kovuşturmayla, tutuklamaya ya da mahkûmiyet cezasının uygulanmasına da tâbi tutulmayacaktır.

(2) 1. fıkradaki dokunulmazlık, tanık veya bilirkişinin ülkeyi terk etme olanağı bulunduğu halde adlî makamlarca hazır bulunmasının artık gerekmediği kendisine bildirildiği tarihten itibaren 7 günlük sürenin sonunda Talepte bulunan Âkit Tarafın sınırlarını terk etmemesi ya da terk ettiği halde kendi isteği ile geri dönmesi halinde sona erecektir.

(3) Bir tanık veya bilirkişi için çıkarılan çağrı yazısında, talepte bulunan Âkit Tarafın mevzuatında seyahat, ikamet masrafları ve bilirkişilik ücretinin ödenmesi için öngörülen şartlar belirtilecektir. Böyle bir kişinin talebi üzerine, yol ve ikamet giderlerinin karşılanması için talepte bulunan adlî makamca bir avans ödenecektir.

BÖLÜM 2

BELGELER

Madde 11 - Belgelerin Gönderilmesi

Bir Âkit Taraf adlî makamının talebi üzerine, diğer Âkit Taraf, talepte bulunan Âkit Tarafın vatandaşlarının şahsî durumlarına ilişkin kayıtların, şahsî işleri ve menfaatleri ile ilgili diğer belgelerin suretlerini tercümesiz ve ücretsiz gönderecektir.

Madde 12 - Belgelerin Geçerliliği

1. Âkit Taraflardan birinin ülkesinde düzenlenmiş veya onaylanmış ve resmî mühür taşıyan belgeler diğer Âkit Tarafın bir adlî makamı önündeki işlemlerde tasdikten muaf tutulacaktır.

2. Âkit Taraflardan birinin resmî makamlarınca düzenlenen belgeler, diğer Âkit Taraf ülkesindeki resmî belgelerle aynı güce sahip olacaktır.

BÖLÜM 3

YARGILAMA MASRAFLARI VE TEMİNATTAN MUAFİYET (JUDICATUM SOLVI)

Madde 13 - Teminattan Muafiyet (Judicatum Solvi)

Bir Akit Tarafın vatandaşları, diğer Âkit Tarafın adlî makamları önündeki işlemlerinde, salt yabancı olmaları veya diğer Akit Taraf ülkesinde ikametgâhları bulunmamasından ötürü teminat akçesi (judicatum solvi) vermekle yükümlü tutulmayacaklardır.

Madde 14 - Adlî Müzaheret

(1) Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Âkit Tarafın ülkesinde yargılama harç ve masraflarının ödenmesi için, bu Tarafın vatandaşları ile aynı şartlar altında adlî yardımdan yararlanmaya hak kazanacaklardır.

(2) İşbu Anlaşma gereğince adlî müzaherete, başvuruda bulunanın ekonomik, ailevi ve şahsî durumlarını gösteren belgelere bağlı olarak hak kazanılacaktır. Belgelerin düzenlenişinde, başvuruda bulunanın ikamet ettiği Âkit Tarafın hukuku veya başvuruda

bulunan her iki Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmemekte ise vatandaşı olduğu Âkit Tarafın hukuku uygulanacaktır.

Madde 15 - Süreler

Eğer bir Âkit Tarafın adlî makâmı, diğer Âkit Tarafın ülkesinde ikamet etmekte olan bir kişiye bir işlemi yapması için belli bir süre vermiş ise, bu süre belgelerin söz konusu kişiye tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

KISIM ÜÇ

KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 16 - Tanıma ve Tenfizin Amacı

(1) Âkit Taraflar, diğer Âkit Taraf ülkesinde verilmiş aşağıda gösterilen kararları, işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak kendi ülkelerinde tanıyacak ve tenfiz edeceklerdir):

- a) Hukukî konularda verilmiş mahkeme kararları;
- b) Cezaî konularda tazminata ilişkin olarak verilmiş mahkeme kararları.

(2) Bu Kısım hükümleri, hukukî konularda bir mahkeme önünde yapılmış veya mahkemece onaylanmış sulh anlaşmalarına da uygulanacaktır.

(3) Ancak işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra verilen kararlar, bu Anlaşma hükümleri uyarınca tanıma ve tenfize tâbi olacaktır.

Madde 17 - Tanıma ve Tenfizin Şartları

İşbu Anlaşmanın 16. maddesinde belirtilen kararlar, kararın verildiği Âkit Taraf hukuku uyarınca kesin ve icra edilebilir olduğu takdirde tanınacak ve tenfiz edilecektir.

Madde 18 - Tanıma ve Tenfizin Reddi

Bir kararın tanınması ve tenfizi aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde reddedilebilir:

(1) Kararın tanınması ve tenfizi, tanıma ve tenfiz talepte bulunulan Âkit Tarafın kamu düzenine açıkça aykırı ise;

(2) Davanın tarafları savunma hakkından yoksun bırakılmış ve kendilerine mahkeme önüne çıkmak için usulüne uygun şekilde tebligat yapılmamış ve bizzat iddialarını ileri sürme ve savunma yapma imkânsızlıkları halinde kendilerine temsil edilebilme olanağı tanınmamış ise;

(3) Karar, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın mahkemelerinin münhasır yetkisine giren bir konuda verilmiş ise;

(4) Aynı taraflar arasında, aynı sebep ve konuya dayalı olarak;

a) Tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Taraf mahkemesinde daha önce açılmış ve görülmekte olan bir dava, veya

b) Talep edilen Âkit Taraf mahkemesince sonuçlandırılmış nihaî bir karar mevcut ise.

Madde 19 - Tanıma ve Tenfiz Usulü

(1) Tanıma ve tenfiz başvurusu, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın yetkili mahkemesine, tanıma ve tenfiz talep eden tarafından bizzat ya da yasal temsilci aracılığıyla doğrudan yapılacaktır.

(2) Başvuruya aşağıdaki belgeler eklenecektir:

a) Kararın kesinleşmiş ve icra kuvvetini haiz olduğunu tevsik eden bir şerh ile tam ve aslına uygunluğu onaylanmış bir örneği;

b) Karar gıyapta verilmiş ise, gıyabında karar verilen tarafın usulüne uygun olarak çağrıldığı tespit eden gerekli belgelerin aslı veya onaylanmış örnekleri;

c) Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen başvuru ve belgelerin, kararın tanınmasının ve tenfizinin talep edildiği Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce onaylanmış çevirisi.

Madde 20 - Uygulanacak Hukuk

(1) Kararların tanınması ve tenfizine ilişkin usule, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın hukuku uygulanacaktır.

(2) Tanıma ve tenfize karar veren mahkeme, sadece işbu Anlaşmanın 17-19. maddelerini göz önünde tutacak ve kararın esasını incelemeyecektir.

Madde 21 - Para ve Eşyanın Transferi

İşbu Anlaşmanın tanıma ve tenfize ilişkin hükümleri, Âkit Tarafların yabancı bir kararın icrası sonucu elde edilen para ve eşyanın yurtdışına transferi ile ilgili mevzuat hükümlerine hâlel getirmeyecektir.

KISIM DÖRT NİHAÎ HÜKÜMLER

Madde 22 - Uluslararası Belgelerle İrtibat

İşbu Anlaşma, Âkit Tarafların katılmış olduğu veya katılacağı bu Anlaşma ile düzenlenen konulara ilişkin hükümleri içeren diğer uluslararası belgeleri ihlâl etmeyecektir.

Madde 23 - Sorunların Çözümü

Âkit Taraflar arasında işbu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunlar, diplomatik kanaldan çözümlenecektir.

Madde 24 - Yürürlüğe Giriş ve Geçerlilik

(1) İşbu Anlaşma, Âkit Taraflarca onaylanacak ve onay belgelerinin teati edilmesinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

(2) İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte 25 Kasım 1968'de Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Cezai İşlerde Adli Yardım Sözleşmesi" sona erecektir.

(3) İşbu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

(4) Her Âkit Taraf, yazılı bildirimde bulunmak suretiyle Anlaşmayı feshedebilir. Bu halde Anlaşma, diğer Âkit Tarafın yazılı bildirim aldığı tarihten itibaren oniki aylık süre boyunca yürürlükte kalacaktır.

İşbu hükümlerin kanıtı olarak Âkit Tarafların yetkili temsilcileri işbu anlaşmayı imzalamışlardır.

Ankara'da 28 Eylül 2005 günü her biri Türkçe, Romence ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha halinde düzenlenmiş olan tüm metinler aynı derecede geçerlidir. Yorumda aykırılık halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA**

**Abdullah GÜL
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı**

**ROMANYA
ADINA**

**Monica Luisa MACOVEI
Adalet Bakanı**

Not: Andlaşmanın Romence ve İngilizce metinleri yer darlığı nedeniyle bülten'e alınamamıştır.

[R.G. 10 Şubat 2008 – 26783]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararları

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9774

1 – Açık bulunan 1 inci derece kadrolu ve + 3600 ek göstergeli Teknik İşler Dairesi Başkanlığına Erdoğan BÖCEK'in atanması, 657 sayılı Kanunun 68/B ve 76 ncı maddeleri ile 2451 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

4/2/2008

Abdullah GÜL

CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M.A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

— • —

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9775

- 1 – Adli Tıp Kurumu Dördüncü Adli Tıp İhtisas Kurulu Nöroloji Üyeliğinde Sözleşmeli olarak görev yapan Prof. Dr. Hayrünisa DENKTAŞ'ın, bu görevinden alınması,
2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı maddesi gereğince uygun görülmüştür.
2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

4/2/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M.A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

[R.G. 5 Şubat 2008 – 26778]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelik

Adalet Bakanlığından:

HÂKİMLER VE CUMHURİYET SAVCILARI HAKKINDA UYGULANACAK ATAMA VE NAKİL YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 19/2/1988 tarihli ve 19730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hakimler ve Cumhuriyet Savcıları Hakkında Uygulanacak Atama ve Nakil Yönetmeliğinin bölgeleri gösterir Alfabetik Adli Yargı Adalet Teşkilatı listesinde aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır.

"Mahalli Bölgesi Teşkilatı Ağır Ceza Mahkemesi
İli

Çerkezköy 2 Mülhakat Çorlu Tekirdağ"

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

[R.G. 6 Şubat 2008 – 26779]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

ACUN VE YUMAK/Türkiye*

Başvuru No. 67112/01
Strazburg
10 Ağustos 2006

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Dudu Acun ve Ahmet Yumak ("başvuranlar") isimli Türk vatandaşları tarafından, 26 Ocak 2001 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 67112/01) kaynaklanmaktadır.

OLAYLAR DAVA OLAYLARI

Başvuranlar sırasıyla 1944 ve 1951 doğumludur ve Antalya'da ikamet etmektedir.

10 Aralık 1997 tarihinde Devlet Hava Meydanları Genel Müdürlüğü başvuranlara ait bir arsayı kamulaştırmıştır. Bir bilirkişi heyeti arsanın değerini tayin etmiş ve ilgili miktar kamulaştırmanın gerçekleştiği zaman başvuranlara ödenmiştir.

30 Aralık 1997 tarihinde başvuranlar Antalya Asliye Hukuk Mahkemesinde bir dava açarak ek tazminat talep etmişlerdir. 20 Nisan 1998 tarihinde Birinci Derece Mahkemesi yasal faiziyle birlikte ek tazminat ödenmesine karar vermiştir.

21 Şubat 2000 tarihinde Yargıtay tazminat miktarını çok fazla bularak Antalya Asliye Hukuk Mahkemesinin kararını bozmuştur.

22 Aralık 2000 tarihinde Antalya Hukuk Mahkemesi arsanın tapu sicilinin devredildiği 19 Aralık 1997 tarihinden başlamak üzere karar tarihinde geçerli yasal faiziyle birlikte başvuranlara 8,185,550,750 Türk Lirası (yaklaşık 5,100 Euro) ek tazminat ödenmesine karar vermiştir. Mahkemenin kararı 18 Ocak 2001 tarihinde kesinleşmiştir.

12 Ocak 2001 tarihinde yetkililer başvuranlara faiz dahil toplam 21,896,872,000 Türk Lirası (yaklaşık 13,700 Euro) ödemiştir.

HUKUK

I. 1 NO'LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar ancak üç yıllık mahkeme sürecinden sonra yetkililerden alabildikleri ek tazminatın değerinin, ödenen yasal faizin Türkiye'deki çok yüksek enflasyon ile orantılı olmaması nedeniyle düşmüş olmasından şikayetçi olmuştur. İlgili kısmı aşağıda çıkarılan 1 No'lu Protokolün 1. maddesine atıfta bulunmuşlardır:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir."

A. Kabuledilebilirlik

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Hükümet Mahkemeden öncelikle başvuranların mağduriyet için gerekli koşulları sağlayamamaları nedeniyle başvuruyu reddetmesini talep etmiştir. Ek tazminat, kararın kesinleşmesinden sadece 21 gün sonra ödendiği için başvuranların gecikme yaşamadığını iddia etmişlerdir. Ayrıca başvuranların ek tazminatın düşük olması iddiasıyla Yargıtay'a başvurmamaları nedeniyle mevcut iç hukuk yollarını tüketmediklerini ileri sürmüşlerdir.

Mahkeme, başvuranların şikayetinin arsanın kamulaştırılması ile ek tazminatın ödenmesi arasında geçen süreden kaynaklandığını dikkate alır. Başvuruları sonucunda yerel mahkemelerin başvuranlara, arsanın kamulaştırılmasını müteakip makul bir süre içinde ödenmiş olsaydı tatmin edici olabilecek bir ek tazminat ödenmesine karar verdiğini gözlemler. Başvuranların 30 Aralık 1997 tarihinde yerel mahkemelerde dava açmış olması

dikkate alındığında ek tazminatın başvuranlara taleplerinden üç yıldan fazla bir süre sonra ödendiği görülmektedir.

Başvuranların 22 Aralık 2000 tarihli karara itiraz etmemeleriyle ilgili olarak Mahkeme, kendi lehlerinde olan bir karara itiraz etmelerinin başvuranlardan beklenemeyeceği kanaatindedir. Ayrıca Mahkeme başvuranların ek tazminat miktarından şikayetçi olmadıklarını gözlemlemektedir. Daha ziyade ek tazminat ödemesinin gecikmesi nedeniyle uğradıkları zarardan şikayetçi olmuşlardır.

Bu değerlendirmeler ışığında Mahkeme, başvuranların mağduriyet durumuna ilişkin Hükümetin itirazlarını reddeder.

Son olarak Hükümet, Borçlar Kanununun 105. maddesinde yer alan yolu tam olarak kullanamamaları nedeniyle başvuranların AİHS'nin 35. maddesinin zorunlu kıldığı iç hukuk yollarını tüketmediklerini öne sürmüştür. Bu hükümle ek tazminatın ödenmesindeki gecikme nedeniyle oluşan zararın yasal faiz oranını aştığını tespit ettirebilseler iddia ettikleri zararın tazmini mümkün olabilecekti.

Mahkeme, *Aka – Türkiye (Raporlar 1997-VI)* davasında benzer bir itirazı reddetmiş olduğunu gözlemlemektedir. Mahkeme, sözkonusu davada başka bir uygulama yapmak için sebep görmemekte ve bu yüzden Hükümet'in itirazlarını reddetmektedir.

Bu nedenle içtihadında yerleşmiş ilkeler (bkz. diğer içtihatların yanında *Aka – Türkiye*, yukarıda anılan) ve sunulan tüm deliller ışığında Mahkeme başvurunun esaslar hakkında bir inceleme gerektirdiği ve başvurunun kabuledilmez olduğuna dair başka dayanak bulunmadığı kanaatindedir.

B. Esaslar

Mahkeme, buradakine benzer unsurları ortaya çıkaran birtakım davalarda 1 No'lu Protokolün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. *Aka*, yukarıda anılan).

Hükümetçe sunulan olay ve delilleri inceleyerek Mahkeme, önceki davalardaki varmış olduğu tespitlerinden başka bir sonuca varmak için gerekçe görmemektedir. Ödenmesine yerel mahkemeler tarafından karar verilen ek tazminatın ödenmesindeki gecikmenin kamulaştırılan kurumdan kaynaklanmış olduğunu ve mal sahiplerine kamulaştırılan arsalarına ek bir zarar oluşturduğunu değerlendirmektedir. Sözkonusu gecikme ve işlemlerin tamamının süresinin uzunluğunun sonucu olarak Mahkeme başvuranların kamu yararı ile mal ve mülkün dokunulmazlığı hakkı arasında tesis edilmesi gereken adil dengeyi bozan ferdi ve aşırı bir yük altında kaldıklarını tespit etmiştir.

Dolayısıyla 1 No'lu Protokolün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuranlar toplam 5,292 ABD Doları maddi tazminat talep etmişlerdir. Manevi tazminat için ise 10,000 ABD Doları talep etmişlerdir.

Hükümet, taleplere itiraz etmiştir.

Aka (yukarıda anılan) kararındaki hesaplama yöntemini kullanarak ve ilgili ekonomik bilgileri dikkate alarak Mahkeme, başvuranlara maddi tazminat için talep ettikleri miktarın tamamı olan 4,440 Euro ödenmesine karar vermiştir.

Mahkeme, başvuruların uğradığı herhangi bir manevi zararla ilgili olarak 1 No'lu Protokolün 1. maddesinin ihlalinin tespitinin kendi içinde yeterli tazmin sağladığını değerlendirmektedir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuranlar ayrıca AİHM'deki masraf ve harcamalara karşılık olarak 900 ABD Doları talep etmiştir.

Hükümet, iddialara itiraz etmiştir.

Mevcut bilgilere dayanarak kendi hesabını oluşturan Mahkeme, başvurulara 500 Euro ödenmesinin makul olacağını değerlendirmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. 1 No'lu Protokolün 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. İhlalin tespitinin kendi içinde başvuruların uğradığı manevi zararın adil tazmini için yeterli olduğuna;
4. (a) Sorumlu Devlet'in başvurana, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme günü uygulanabilecek her tür vergi ve damga vergisi miktara eklenmek üzere, ödeme gününde geçerli olan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilerek:
  - (i) 4,400 Euro (dört bin dört yüz Euro) maddi tazminat;
  - (ii) Mahkeme masrafları için 500 Euro (beş yüz Euro) ödenmesine;
- (b) Yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;
5. Başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, AİHM İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 10 Ağustos 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Claudia WESTERDIEK		Peer LORENZEN
Yazı İşleri Müdürü		Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

TİTİZ VE DİĞERLERİ/Türkiye*

Başvuru No. 67144/01

USUL

1. Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Hasan Titiz, Aliye Kaya, Hüseyin Titiz, Kenan Titiz, Kemal Titiz, Zarife Titiz ve Elif Titiz ("başvuranlar") isimli yedi Türk vatandaşı tarafından, 15 Kasım 2000 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 67144/01) kaynaklanmaktadır.

2. Başvuranlar, Mersin Barosu'na bağlı avukat Mahmut Akdoğan tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") AİHM huzurundaki işlemler için bir Ajan tayin etmemiştir.

3. 15 Eylül 2004 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, başvuruyu Hükümet'e bildirmeye karar vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, AİHS'nin 29 § 3. maddesi hükümleri uyarınca, başvurunun esaslarını kabuledilebilirliği ile birlikte incelemeye karar vermiştir.

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

4. Başvuranlar sırasıyla 1961, 1965, 1959, 1950, 1976, 1978 ve 1979 doğumludurlar ve Mersin'de ikamet etmektedirler.

5. 6 Temmuz 1993 tarihinde, Devlet Karayolları Genel Müdürlüğü, otoyol inşa etmek için Mersin'de başvuranlara ait olan bir arsayı kamulaştırmıştır. Bir uzmanlar kurulu arsanın değerini takdir etmiş ve ilgili miktar kamulaştırma gerçekleştirildiğinde başvuranlara ödenmiştir.

6. Başvuranların temsil ettiği kişinin bedel artırımını talebini müteakip, 14 Temmuz 1994 tarihinde, Mersin Hukuk Mahkemesi, başvurana, tapu senetlerinin devredilme tarihi olan 6 Temmuz 1993 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 463.140.750 Türk Lirası (TL) ek kamulaştırma tazminatı ve buna ilaveten, mahkemenin karar tarihinde geçerli olan yasal oranda faizin ödenmesine karar vermiştir.

7. 26 Ekim 1998 tarihinde, Yargıtay bu kararı onamıştır.

8. 17 Mayıs 2000 tarihinde, Devlet Karayolları Genel Müdürlüğü, başvuranlara, faizle birlikte 1.794.690.000 TL ödemiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

9. İlgili iç hukuk ve uygulama, 9 Temmuz 1997 tarihli *Akkuş – Türkiye* kararında (*Reports of Judgments and Decisions 1997-IV*) ortaya konmaktadır.

HUKUK

I. 1 NO.'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

10. Başvuranlar, yetkililerden ancak altı yıl ve on ay süren mahkeme işlemlerinden sonra almış oldukları ek kamulaştırma tazminatının, ödenebilir gecikme faizinin Türkiye'deki çok yüksek enflasyon oranına ayak uydurmamış olması dolayısıyla, değer kaybetmiş olduğundan şikayetçi olmuşlardır. Başvuranlar, 1 No. 'lu Protokol'ün 1. maddesine istinat etmişlerdir, sözkonusu maddenin ilgili kısmı şöyledir:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.”

A. Kabul edilebilirlik

11. Hükümet, AİHM'den, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 35 § 1. maddesi uyarınca altı ay kuralına uymadığı için başvuruyu reddetmesini talep etmiştir. Bu hüküm açısından, süre 26 Ekim 1998 tarihinden itibaren işlemeye başlamıştır. Ancak, başvuranlar, AİHM'ye, 15 Kasım 2000 tarihine kadar başvuruda bulunmamışlardır ve bu nihai yerel karar tarihinden iki yıldan fazla bir süre sonradır.

12. AİHM, elindeki şikayetin, yalnızca, yetkililerin ek kamulaştırma tazminatını ödemekte gecikmesine ve sonucunda başvuranlar tarafından maruz kalınan zarara ilişkin olduğunu kaydeder.

13. Ödeme yetkililer tarafından en sonunda 17 Mayıs 2000 tarihinde yapılmıştır. Başvuranlar, 15 Kasım 2000 tarihinde AİHM'ye başvuruda bulunarak, AİHS'nin 35 § 1. maddesinde ortaya konan şartta uymuşlardır. Hükümet'in ön itirazı, dolayısıyla, reddedilmelidir.

14. AİHM, içtihadında kabul ettiği ilkelerin (bkz., diğer içtihatların yanı sıra, yukarıda belirtilen, *Akkuş*) ve elindeki bütün delillerin ışığında, bu şikayetin, esaslara ilişkin inceleme gerektirdiği ve şikayeti kabul edilmez bulmak için bir gerekçe olmadığı kararını vermiştir.

B. Esaslar

15. AİHM, bu davadaki konularla benzer konular ortaya koyan bazı davalarda, 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz., yukarıda anılan, *Akkuş* s. 1317, § 31).

16. Hükümet tarafından sunulan delilleri ve iddiaları inceleyen AİHM, önceki davalardaki kararlarından sapmasını sağlayacak hiçbir şey olmadığını değerlendirmektedir. AİHM, yerel mahkemeler tarafından ödenmesine karar verilen ek kamulaştırma tazminatının ödemesindeki gecikmenin, kamulaştırma makamına isnat olunabileceğine ve mal sahiplerinin kamulaştırılmış arsanın kaybına ek olarak kayba maruz kalmalarına sebep olduğuna karar vermiştir. Bir bütün olarak bu gecikme ve işlemlerin süresi bütün olarak sonucunda, AİHM, başvuranların, kamu yararı gerekleri ve mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkının korunması arasında muhafaza edilmesi gereken adil dengeyi bozan, kişisel ve haddinden fazla sıkıntı yaşamak zorunda kalmış olduklarına karar vermiştir.

17. Sonuç olarak, 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

18. Başvuranlar, aynı zamanda, AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca, mahkeme işlemlerinin makul olmayan süresi konusunda şikayetçi olmuşlardır.

A. Kabul edilebilirlik

19. Hükümet, yine, AİHM'den, altı ay kuralına uymama gerekçesiyle bu şikayeti kabuledilmez bulmasını talep etmiştir. Zira Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını 26 Ekim 1998 tarihinde onamıştır. Oysa başvuru, AİHM'ye 15 Kasım 2000 tarihinde yapılmıştır.

20. AİHM, işlemlerin süresi hakkındaki davalarda, herhangi bir mahkeme tarafından verilen bir kararın uygulanmasının 6. madde açısından "dava"nın ayrılmaz bir parçası olarak sayılması gerektiği ilkesini kabul ettiğini yineler (bkz. *Di Pede – İtalya*, 26 Eylül 1996 tarihli karar, *Reports* 1996-IV, ss. 1383-1384, §§ 20-24 ve *Zappia – İtalya*, 26 Eylül 1996 tarihli karar, *Reports* 1996-IV, ss. 1410-1411, §§ 16-20).

21. AİHM, yerel mahkemeler tarafından ödenmesine karar verilen ek kamulaştırma tazminatının, başvuranlara, 17 Mayıs 2000 tarihinde ödenmiş olduğunu gözlemlemektedir. Dolayısıyla, 6. maddenin anlamı dahilinde "dava"nın yukarıda belirtilen tarihte sona erdiğini değerlendirmektedir. AİHM, başvurunun altı ay içinde, 15 Kasım 2000 tarihinde yapıldığını kaydetmektedir.

22. Yukarıda belirtilenlerin ışığında, AİHM, Hükümet'in ön itirazını reddeder.

23. AİHM, mahkeme işlemlerinin uzunluğuna ilişkin bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3. maddesinin anlamı dahilinde, temelsiz olmadığını kaydeder. Ayrıca, başka açılardan da kabuledilmez olmadığını kaydeder.

B. Esaslar

24. 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi hususundaki tespitleri ışığında, AİHM, davanın, 6 § 1. madde uyarınca ayrı bir incelemesinin gerekli olmadığını değerlendirir.

III. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

25. AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

"Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder."

A. Maddi ve manevi tazminat

26. Başvuranlar, 9.547 Amerikan Doları (yaklaşık 8.450 Euro) maddi tazminat talep etmişlerdir. Ayrıca, 5.000 Amerikan Doları (yaklaşık 4.150 Euro) manevi tazminat talep etmişlerdir.

27. Hükümet onların taleplerine itiraz etmiştir.

28. AİHM, *Akkuş* kararında (yukarıda anılan, s. 1311, §§ 35-36 ve 39) olduğu gibi aynı hesaplama yöntemini kullanarak ve ilgili ekonomik verileri gözönünde tutarak, başvuranlara, ortaklaşa, 1.280 Euro maddi tazminat ödenmesine karar verir.

29. AİHM, başvuranların uğradığı herhangi bir manevi zarara karşı, 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlalinin tespitinin başlı başına yeterli adil tazmin oluşturduğunu değerlendirir.

B. Mahkeme masrafları

30. Başvuranlar, ayrıca, yerel mahkemelerde yapılan mahkeme masraflarına karşılık 509,48 Amerikan Doları (yaklaşık 425 Euro) ve AİHM'de yapılan mahkeme masraflarına karşılık 42 Amerikan Doları (yaklaşık 35 Euro) talep etmişlerdir.

31. Hükümet bu taleplere itiraz etmiştir.

32. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına göre, başvuran, ancak mahkeme masraflarının zorunlu olarak ve gerçekten yapıldığı ve miktarının makul olduğu kanıtlandığı durumda mahkeme masraflarının ödenmesi hakkına sahiptir. Bu davada, sahip olduğu bilgileri ve yukarıdaki kriterleri göz önünde tutan AİHM, yerel işlemlerdeki mahkeme

masrafları talebini reddeder ve AİHM'deki işlemler karşılığında 35 Euro tazminat ödenmesine karar vermeyi makul değerlendirir.

C. Gecikme faizi

33. AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU SEBEPLERLE, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS'nin 1 No.'lu Protokol'ünün 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca yapılan şikayeti ayrı olarak incelemenin gerekli olmadığına;
4. Başvuranlar tarafından maruz kalınan herhangi bir manevi zarara karşı ihlal tespitinin başlı başına yeterli adil tazmin oluşturduğuna;
5. a) Sorumlu Devlet'in, başvuranlara, ortaklaşa olarak, aşağıdaki miktarları, AİHS'nin 44 § 2. maddesine göre kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na dönüştürmek üzere ödemesine:
  - (i) 1.280 Euro (bin iki yüz seksen Euro) maddi tazminat;
  - (ii) 35 Euro (otuz beş Euro) mahkeme masrafları;
  - (iii) yukarıdaki miktarlara tabi olabilecek her türlü vergi;b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
6. Başvuranların adil tazmin talebinin geri kalanının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 13 Haziran 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
Zabıt Katibi

J.-P. COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

UZUN/Türkiye Davası*

Başvuru No:48544/99
Strazburg
20 Nisan 2006

OLAYLAR

1972 doğumlu başvuran, halihazırda Ankara Cezaevi'nde tutukludur.

Başvuran, 3 Mayıs 1991 tarihinde jandarmalar tarafından yakalanarak gözaltına alınmıştır. 6 Mayıs günü sorgulanan başvuran, sanık olarak sorulara cevap vermeyi ve ifade tutanağını imzalamayı reddetmiştir. Başvuran, yasak olan afiş asma olayına katılmak ve jandarmalara karşı koymakla suçlanmıştır.

Başvuran, 7 Mayıs 1991 tarihinde Ankara Adli Tıp Kurumu tarafından muayene edilmiştir. Düzenlenen raporda sol omuzda hareket zorluğu ve ağrının olduğuna yer verilmiştir. Raporda başvuranın vücudunda şiddet ya da darp izlerine rastlanılmadığı belirtilmiştir.

Başvuran, aynı gün öncelikle Ankara Devlet güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı tarafından dinlenmiş, daha sonra DGM yedek hakimi önüne çıkarılmıştır. DGM hakimi başvuranın tutuksuz yargılanmasına karar vermiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, 9 Mayıs 1991 tarihinde diğer bir sanıkla beraber başvurunu, silahlı çete üyesi olmak, pankart açmak, el ilanı dağıtmak ve yakalanmaları sırasında polise mukavemet etmekle itham etmiştir. Cumhuriyet Başsavcısı başvuran ve diğer sanığın, silahlı çeteye mensup olmak, görevi sırasında memura mukavemet ve yasak afiş asmak gerekçelerinden mahkum edilmesini istemiştir (Türk Ceza Kanunu'nun (TCK)168§2, 258§1 ve 537§2-4 maddeleri ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesi).

Bu yargılama çerçevesinde (no: 1991/79) ilk duruşma DGM önünde 22 Temmuz 1991 tarihinde yapılmıştır. Sanıklar, 13 Mayıs ve 24 Kasım 1991 tarihli tutanaklara göre mahkemeye çağrılmalarına rağmen, ne bu duruşmaya ne de daha sonra yapılan duruşmalara katılmamışlardır.

Başvuranın DGM önüne çıkarılması için adli makamlar tarafından birçok girişimde bulunulmuştur.

15 Ocak 1992 tarihli tutanağa göre kızı hakkında sorgulanan başvuranın babası, kızının Ankara'da eğitimine devam ettiğini belirtmiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, 31 Mart 1992 tarihinde ikinci kez yakalanarak Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde gözaltına alınmıştır.

Bu kez başvuran, yasadışı silahlı örgüt "Dev-Sol"'a (Devrimci Sol) para toplamakla suçlanmıştır. Aynı gün başvuranın evinde yapılan aramalar sırasında, polis tarafından Dev-Sol tarafından basılan kitap, henüz basılmamış olan el yazması kitaplar, dergi ve heykeller müsadere edilmiştir.

Başvuran, Terörle Mücadele Şubesinde 10 Nisan 1992 tarihine kadar süren sorgulamaların ardından Ankara Adli Tıp Kurumu'na sevk edilmiştir. Düzenlenen raporda sol omuzda travma ve alt çene eklemlerinde hassasiyet bulunduğu yer verilmiştir. Doktor başvuranın hayati riskinin bulunmadığını belirtmiş ve yedi günlük iş göremezlik raporu vermiştir.

Başvuran yine 10 Nisan 1992 tarihinde, önce Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcısı tarafından dinlenmiş, daha sonra DGM yedek hakimi önüne çıkarılmıştır. DGM hakimi

tutuksuz yargılanmasına karar vermiştir. Başvuran, Cumhuriyet Başsavcısı ve hakim önünde aleyhinde yapılan suçlamalara itiraz etmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, 1 Haziran 1992 tarihli iddianameyle, başvurunu silahlı çeteye mensup olmakla suçlamıştır. Cumhuriyet Başsavcısı başvurunun TCK'nın 168§2 ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddeleri uyarınca mahkum edilmesini istemiştir. İddianame başvurularla birlikte diğer altı sanık ile ilgilidir.

15 Nisan 1993 tarihli tutanakta, başvurunun kardeşinin, başvurunun Ankara'da okuduğunu söylediği belirtilmektedir.

15 Haziran 1993 tarihli duruşmaya katılan başvuran suçlamaları reddetmiş ve esas hakkındaki görüşlerini beyan etmiştir. Başvuran, evinde bulunan beş milyon TL'nin Erzincan'da meydana gelen depremde mağdur olan kişilere destek amacıyla toplandığını belirtmiştir. Alındı makbuzlarını mahkemeye sunabileceğini belirtmiştir.

22 Temmuz ve 19 Ekim 1993 tarihli duruşma tutanaklarına göre, sözkonusu alındı makbuzlarının mahkemeye sunulması için başvurana süre verilmiştir.

DGM, 19 Şubat 1998 tarihli bir kararla, başvurunu silahlı çeteye mensup olmaktan on iki yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır. DGM, soruşturma aşamasında düzenlenen çeşitli tutanıklara dayanarak, başvurunun özellikle yasadışı afiş asma yoluyla, el kitabı dağıtarak, gözaltı sırasında duvarlara yasak olan yazıları yazarak yukarıda belirtilen yasadışı örgüt için propaganda yapma eylemlerinde bulunduğunu belirtmiştir.

Yine 19 Şubat 1998 tarihinde başvuran aleyhinde yakalama müzekkeresi çıkarılmıştır.

Başvuran, 27 Mart 1998 tarihinde Gazipaşa'da (Antalya) yakalanmıştır.

Başvuran, ilk defa yargılama sırasında avukat yardımından faydalanarak, 19 Şubat 1998 tarihli karar hakkında açık duruşma talebinde bulunarak temyiz başvurusunda bulunmuştur. Başvuran savunmasında, ilk derece mahkemesinin sunduğu şekliyle olaylara ve

kanıtlar hakkında yapılan değerlendirmeye itiraz etmiştir. Başvuran, ilk derece mahkemesi kararının, jandarmaların ifadelerine ve polis memurlarının düzenlediği tutanağa dayandığını iddia etmiştir. Ayrıca başvuran, 168. maddede tanımlanan suç oluşturan unsurların bu durumda bir araya gelmediğini savunmaktadır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, başvurunun temyizi hakkındaki tebliğnamesini sunmuştur. Sözkonusu tebliğname başvurana tebliğ edilmemiştir.

Yargıtay, 26 Ekim 1998 tarihinde başvurunun avukatlarının da hazır bulunduğu bir duruşma yapmış ve 19 Şubat 1998 tarihli kararı onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisini yargılayan ve mahkum eden DGM'nin, bünyesinde askeri hakim bulunması nedeniyle "tarafsız ve bağımsız" bir mahkeme olmadığını iddia etmektedir.

Başvuran, yargılama süresinde “makul süre” ilkesine riayet edilmediğini iddia etmektedir. Ayrıca, başvuran, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tebliğnamesinin kendisine tebliğ edilmediğinden şikayetçi olmaktadır. Başvuran, AİHS'nin 6§1 ve 3 b) maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

A. Kabul edilebilirlik Hakkında

AİHM, şikayetlerin AİHS'nin 35§3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Ayrıca AİHM, başvuru hakkında başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmadığını kaydetmektedir. Dolayısıyla şikayetleri kabul edilebilir ilan etmek uygun olacaktır.

B. Esas Hakkında

1. DGM'nin Tarafsız ve Bağımsız Olması Hakkında

AİHM, bu durumda ortaya çıkan sorunlara benzer sorunları birçok kez irdelemiş ve AİHS'nin 6§1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz. sözüedilen *Özel*, §§33-34 ve 10 Temmuz 2001 tarihli *Özdemir-Türkiye kararı*, no: 59659/00, §§35-36).

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in, sözkonusu durumu farklı bir sonuca ulaştırabilecek ne bir olay ne de bir delil sunduğuna kanaat getirmektedir. AİHM, TCK'nın öngördüğü suçlardan DGM önüne çıkarılan başvuranın, aralarında askeri hakimin de bulunduğu mahkeme heyeti önüne çıkmaktan çekinmesinin anlayışla karşılanacağını saptamaktadır. Bu nedenden dolayı, başvuran, DGM'nin bu türden davalara ters düşen değerlendirmelerle haksız yere yönlendirilmelerine izin vermesinden haklı olarak çekinmektedir. Böylece, bu mahkemenin tarafsızlığı ve bağımsızlığı hakkında başvuran tarafından duyulan şüphelerin objektif olarak kanıtlandığı düşünülebilir (9 Haziran 1998 tarihli *Incal-Türkiye kararı*, 1998-IV, s. 1573, §72 *in fine*).

AİHM, başvuruları yargılayıp mahkum ettiği sırada DGM'nin, 6§1 maddesi uyarınca tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olmadığı sonucuna varmaktadır.

2. Cezai Yargılamanın Adil Olması ve Savcı Görüşünün Tebliğ Edilmemesi Hakkında

AİHM, benzer davalarda, tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun olduğu ortaya konulan bir mahkemenin, her olasılıkta, kendi yargısına tabi kişilere hakkaniyetli bir yargı sağlayamayacağı hükmüne varıldığını hatırlatmıştır.

AİHM, başvuranın tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından dinlenme hakkının ihlal edilmesi sonucu gözönünde bulundurulursa, AİHS'nin 6. maddesine göre yapılan diğer şikayeti incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir (Bkz. diğerleri arasında, 28 Ekim 1998 tarihli *Çıraklar-Türkiye kararı*, 1998-VII, §§ 44-45).

3. Cezai Yargılamanın Süresi Hakkında

AİHM, şikayet konusunun, yargılama sırasında ikinci bir dosyanın eklendiği 1991/76 sayılı dosyaya ilişkin ilk yargılama olduğunu not etmektedir. Ele alınması gereken dönem, başvuranın yakalandığı 3 Mayıs 1991 tarihinde başlamakta ve 26 Ekim 1998 tarihinde

Yargıtay'ın verdiği nihai kararlar son bulmaktadır. Dolayısıyla yargılama iki mahkeme için yaklaşık yedi yıl altı ay sürmüştür.

Hükümet, dava koşulları gözönüne alındığında, yargılama süresinin AİHS ve AİHM içtihadı bakımından makul olmadığına düşünülmesine kanaat getirmektedir. Hükümet, ciddi bir suçtan yargılanmasına rağmen başvuranın, hakim önüne çıkmadığını ve bir avukat tarafından temsil edilmek için hiçbir girişimde bulunmadığını vurgulamaktadır.

Başvuran ise, yargılamadan haberdar edilmediğini ve serbest bırakılmasının ardından yargılamanın sona erdiğine inandığını belirtmektedir. Başvuran, mahkum edilmesinin ardından çıkarılan tutuklama emrinin gerçekleştirildiği sırada olaylardan haberdar olduğunu ileri sürmektedir.

AİHM, yargılama süresinin makul yönünün dava koşullarına göre ve özellikle davanın karmaşıklığı, başvuranların ve yetkili makamların tutumlarının yanı sıra dava koşulları gibi AİHM içtihadı tarafından yer verilen kriterler gözönüne alınarak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır.

Taraflar, davanın karmaşıklığı hakkında görüş bildirmemişlerdir.

AİHM bu durumda, iki sanık hakkındaki dava özel bir karmaşıklık arz etmiyor ise, mahkemeye çıkmamaları hiç kuşkusuz yargılamanın uzamasındaki belirleyici faktörü oluşturmadığını gözlemlemektedir.

Bu bağlamda AİHM, olayların tartışmalı olduğunu tespit etmektedir. AİHM, başvuranın uygun ve gerekli şekilde mahkemeye çağırılmadığından dolayı yargılamanın kendisinden habersiz sürdüğüne dair iddiasının inandırıcı olmadığına kanaat getirmektedir. Bunun dışında AİHM, temyiz savunmasında başvuranın DGM'nin delilleri değerlendirme

şekline itiraz etmekle ve bu nedenle mahkumiyet kararının sadece davanın ön soruşturması aşamasında elde edilen ifadelerle gerekçelendirildiğinden şikayet etmekle yetindiğini gözlemlemektedir. Ancak savunmada mahkemeye çıkmaması hakkında hiçbir görüş yer almamaktadır.

AİHM, başvuranın 15 Haziran 1993 tarihli duruşmaya katıldığını ve esas hakkındaki görüşlerini bildirdiğini not etmektedir. Bu tarihten itibaren ve yargılamanın sona ermesine kadar, başvuran hakkında hiçbir gelişme ve yargı eylemi meydana gelmemiştir.

AİHM, kendisine sunulan unsurların tümünü inceledikten sonra, 15 Haziran 1993 tarihine kadar adaletten kaçan başvuranın tutumunun, belirtilen tarihe kadar yargılamanın uzamasının kaynağı olduğuna kanaat getirmektedir.

AİHM, adli makamların tutumu konusunda ise, sadece Devlet'e atfedilecek yavaşlıkların, "makul sürenin" aşılmasına neden olduğu tespitinde bulunmaya itebileceklerini hatırlatmaktadır (Bkz. özellikle *Gergouil-Fransa*, no: 40111/98, § 19, 21 Mart 2000 ve *Papachelas-Yunanistan*, no: 31423/96, § 40, AİHM 1999-II). Yargılamanın uzaması, dosyada hiçbir ilerleme kaydetmeden ve sanıkların bulunamadığı gerekçesiyle, 15 Haziran 1993 ve 19 Şubat 1998 tarihleri arasında yani yaklaşık dört yıl sekiz ay boyunca duruşmaların ertelenmesine düzenli olarak karar verdikleri sürece adli makamlara atfedilebilir.

Yargılamanın genel süresini, özellikle başvuranın esas hakkında görüşlerini beyan etmesinden sonraki ilk derece mahkemesi önündeki yargılama ve hiçbir özel karmaşıklık arz

etmeyen yargılamanın konusunu gözönüne aldığında, AİHM AİHS'nin 6§1 maddesi uyarınca "makul sürenin" aşıldığına kanaat getirmektedir.

Dolayısıyla bu hüküm ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maddi zararı için 100.000 Euro ve manevi zararı için 200.000 Euro istemektedir.

Hükümet aşırı olduğunu düşündüğü bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, maddi zarar hakkında, başvuran AİHS'nin 6. maddesinin ihlalinden doğan zararın belirlenmesini sağlayacak hiçbir kanıt unsuru sunmadığından, bu talebi reddetmektedir. Manevi zarar konusunda AİHM, dava koşullarından dolayı başvuranın bir takım sıkıntılar duyabileceğine kanaat getirmektedir. AİHM, başvurana bu bakımdan 4.000 Euro'nun ödenmesinin uygun olduğuna kanaat getirmektedir.

AİHM için, bu davada olduğu gibi bir kimse AİHS'nin gerektirdiği tarafsızlık ve bağımsızlık koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından mahkum edildiğinde, sözkonusu kişinin isteği üzerine yeni bir yargılama veya yeniden dava açılması, tespit edilen ihlalin telafi edilmesi için prensip olarak en uygun yoldur (Bkz. *Öcalan-Türkiye*, no: 46221/99, § 210, AİHM 2005-).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 2.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir.

AİHM içtihadına göre başvuran, gerçekliğini, gerekliliğini ve oranlarının makul yönünü ortaya koyduğu sürece masraf ve harcamaların karşılanmasını sağlayabilir. AİHM, elinde bulunan unsurları ve yukarıda belirtilen kriterleri gözönüne alarak, yapılan bütün masraflar için başvurana 1.000 Euro'nun ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalan kısmının *kabul edilebilir olduğuna*;
2. DGM'nin tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun olması ve yargılama süresi nedeniyle AİHS'nin 6§1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6. maddesine göre yapılan diğer şikayetlerin incelenmesine *gerek olmadığına*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet'in başvurusuna manevi tazminat için 4.000 Euro (dört bin Euro) ve masraf ve harcamalar için 1.000 Euro (bin Euro) ödemesine;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulamasına;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 20 Nisan 2006 tarihinde, İhtüzüğün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

VARLI VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 57299/00

Strazburg

27 Nisan 2006

OLAYLAR

Başvuranlar Abdullah Mehmet Varlı, Kazım Yakmaz, Mehmet Reşit Irgat, Mehmet Yağmur, Kerem Soylu, Ali Şola, Reşit Koçeroğlu, İsmet Kılıçarslan ve Mehmet Gürkey T.C. vatandaşı olup sırasıyla 1939, 1938, 1948, 1935, 1945, 1955, 1947, 1932 ve 1935 doğumludur. Olayların meydana geldiği dönemde Abdullah Mehmet Varlı ve Mehmet Yağmur Ankara'da, Mehmet Reşit Irgat ve İsmet Kılıçarslan İzmir'de, Kazım Yakmaz, Kerem Soylu, Ali Şola ve Reşit Koçeroğlu Bursa, İstanbul, Adana ve Mersin'de ikamet etmekteydi.

Olayların meydana geldiği sırada, başvuranlar Halkın Demokrasi Partisi'nin (HADEP) yerel teşkilatı üyesiydiler. Mehmet Yağmur bu partinin sempatizanlarındandı.

Başvuranlar, Ağustos ve Eylül 1996 tarihlerinde Türkiye'deki Kürt sorununa dikkat çekmek amacıyla «*Barışa ve kardeşliğe açık mektup*» başlıklı bir bildiriye imza atmıştır. Hepsisi İmam Hatip Lisesi mezunu başvuranlar söz konusu yazıdaki görüşlerini desteklemek amacıyla Kuran'dan ayetlere yer vermişlerdir. Bu yazı Kasım 1996 tarihinde HADEP aracılığıyla Cumhurbaşkanlığı'na, Başbakanlığa ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne iletilmiş, aynı zamanda Cumhuriyet ve Zaman gazetelerinde yayımlanmıştır.

Bu yazının dört sayfası HADEP'in aylık bülteni Ocak 1997 sayısında yayımlanmıştır.

9 Mayıs 1997 tarihinde Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı özellikle bu yazının bazı bölümlerine atıfta bulunarak TCK'nın 312 § 2. ve Anayasa'nın 3. maddesi uyarınca başvuranların mahkumiyetlerini talep etmiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi 17 Eylül 1998 tarihinde, Devletin bölünmez bütünlüğüne karşı propaganda yaptıkları, ırk ve bölge ayrımı yaparak halkı kin ve düşmanlığa kışkırttıkları ve Türk ulusu bünyesinde Kürt ulusunun varlığından söz ettikleri gerekçesiyle TCK'nın 312 § 2. maddesi gereğince başvuranların her birini iki yıl hapis ve 1.720.000 TL. para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme ayrıca sözü edilen bültenin tüm baskılarının toplatılmasını kararlaştırmıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuranların 8 Şubat 1999 tarihli temyiz başvurusu üzerine Yargıtay ilk derece mahkemesi'nin kararını onamıştır. Bu karar başvuranlara tebliğ edilmemiştir.

TBMM tarafından 28 Nisan 1999 tarihinde kabul edilen Af Yasası uyarınca başvuranlar yedi aylık hapis cezasının ardından şartlı olarak serbest bırakılmışlardır. Cezanın infazı ile ilintili yeni yasaya göre başvuranların üç yıl içinde benzer suçu işlememeleri gerekmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar kendilerini mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bünyesinde askeri bir hakimi bulundurması nedeniyle bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun bulunduğundan şikayetçi olmakta, AİHS'nin 6 § 1. maddesini hatırlatmaktadır.

Mahkeme daha önceki kararlarda buna benzer pek çok şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını belirtmektedir (Bkz. Özel-Türkiye kararı, no: 42739/98 7 Kasım 2002 ve Özdemir-Türkiye kararı, no: 59659/00, 6 Şubat 2003).

AİHM, mevcut davada Hükümetin davanın seyrini farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespiti ve delili sunmadığını kaydetmekte, bunun yanı sıra aralarında askeri bir hakimin de yer aldığı Devlet Güvenlik Mahkemesi karşısında başvuranların TCK'da ve Terörle Mücadele Kanunu'nda yer alan suçlardan yargılanması konusunda endişe duymalarının anlaşılabilir olduğu tespitinde bulunmaktadır. Başvuranlar, haklarında açılan davada Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını yabancı gerekçelere dayandırdığı yönünde bir şüphe duyabilir. Bu nedenle başvuranların bu yargı makamının tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüphelerinin dikkate alınması gerekmektedir (Bkz. Incal-Türkiye kararı 9 Haziran 1998).

AİHM, başvuranları yargılayıp mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca bağımsız ve tarafsız olmadığı sonucuna varmıştır.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar mahkumiyetlerinin ifade özgürlüğünün ihlaline yol açtığından şikayetçi olmakta, bu yönde AİHS'nin 10. maddesine göndermede bulunmaktadır.

AİHM daha önce de mevcut başvurudakine benzer sorunların dile getirildiği ve bunun AİHS'nin 10. maddesinin ihlaline yol açtığı tespitini yapmaktadır (Bkz. Yurttaş-Türkiye no: 25143/94 ve 27098/95 27 Mayıs 2004, Ceylan-Türkiye kararı no: 22479/93, Öztürk-Türkiye kararı no: 28635/95, Karkın-Türkiye kararı, no: 43928/98, 23 Eylül 2003, ve Kızılyaprak-Türkiye kararı, no: 27528/95, 2 Ekim 2003).

AİHM, mevcut başvuruyu mahkemenin yerleşik içtihadı ışığında incelemiş ve Hükümetin davanın farklı sonuçlandırılmasına yal açacak hiçbir tespiti ve delili sunmadığına itibar etmiştir. AİHM, bahse konu yazıda yer alan ifadelere ve bunların kullanım bağlamına özellikle dikkat etmiş, bu doğrultuda terörle mücadeleyle bağlı özel zorlukları dikkate almıştır.

Sözü edilen bildiriye siyasi bir partinin yerel teşkilatı üyesi ve bölge insanı olan başvuranlar imza atmış ve bu yazı Cumhurbaşkanlığı gibi değişik makamlara gönderilmesinin ve iki gazetede yayımlanmasının ardından bir soruşturma konusu olmaksızın adı geçen partinin aylık bülteninde yayımlanmıştır. Başvuranlar makalede Kürt kökenli vatandaşların ağır ve ciddi iddialarına dayalı olarak Hükümeti sert bir biçimde eleştirmiş, dinsel buyruklar adına bu duruma son verilmesi çağrısında bulunmuşlardır.

AİHM, ulusal mahkemelerin sözü edilen makalede yer alan terimlerin din ve etnik kökene dayalı bir ayrımcılıkla halkı tahrik ederek Devletin bölünmez bütünlüğünü bozmayı amaçladığına kanaat getirdiklerini hatırlatmaktadır.

AİHM, iç hukuk mercilerinin vermiş oldukları kararlardaki gerekçeleri incelemiş ve bunların başvuranların ifade özgürlüğüne yapılan müdahaleyi meşru kılmaya yetmediğine itibar etmiştir (Bkz. *mutatis mutandis*, Yurttaş ve Sürek-Türkiye kararı). AİHM, sözkonusu bildiriye bazı bölümlerin çok sert bir üslupla Türkiye Cumhuriyeti'nin Kürt sorununda izlediği politikanın en olumsuz yönlerini ortaya koyan bir tabloyu çizdiğini ve dolaylı yoldan düşmanlığa tahrik ettiğini gözlemlemektedir. Bununla birlikte AİHM, başvuranların ne şiddet kullanımını, silahlı direnişi, ne ayaklanmayı teşvik eden bir söylemde bulduklarını, bölge insanı ve siyasi bir partinin üyeleri sıfatıyla Türk sosyal hayatının aktörleri olarak kendilerine tanınan görev çerçevesinde görüşlerini ifade ettiklerini not etmektedir. AİHM nezdinde dikkate alınacak temel unsur budur. Öte yandan, «sosyal bir ihtiyacı karşılama» kıstasından doğan yerleşik içtihadı doğrultusunda AİHM, başvuranlar hakkında yürütülen cezai soruşturmanın makalenin yayımlanmasından altı ay sonra başlatıldığı tespitini yapmaktadır.

AİHM, yapılan müdahalenin orantılılığı sözkonusu olduğunda verilen cezanın niteliğinin ve ağırlığının kaydedilmesi gerekli hususlar arasında yer aldığını hatırlatmaktadır.

Bu çerçevede, başvuranlar iki yıl hapis ve para cezasına çarptırılmışlar, yedi aylık hapis cezasının ardından Af Yasasından yararlanarak serbest bırakılmışlardır. Suçun tekrür

etmesi halinde, başvuruların kalan cezayı çekme riskleri bulunmaktaydı. AİHM ayrıca, yürürlükte bulunan yasanın başvurular gibi TCK'nın 312 § 2. maddesi uyarınca mahkum olan kişilerin toplanma özgürlüğüne ilişkin kayda değer kısıtlamaları öngördüğünü gözlemlemektedir.

Başvuruların mahkum edilmesi, öngörülen meşru amaçlarla orantılı bulunmamakta ve «demokratik bir toplum için gereklilik» arz etmemektedir. Bu nedenle, AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuruların her biri maddi tazminat talep etmektedir: Varlı, Yakmaz ve Köçeroğlu 30.000 Euro, Irgat, Yağmur, Soylu, Sola, Kılıçarslan ve Görkey 25.000 Euro istemekte, başvuruların her biri ayrıca 25.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

AİHM, ihlal kararının tespiti ile iddia edilen maddi tazminat arasında hiçbir illiyet bağı kuramamakta, bu talebi reddetmektedir. Buna karşın, dava olaylarının manevi bir zarara yol açtığını hatırlatır. AİHM davanın değişik koşulları dikkate alındığında ve AİHS'nin 41. maddesi gereğince hakkaniyete uygun olarak manevi tazminat başlığında başvuruların her birine 6.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

AİHM'ye göre bu başvurudaki gibi, Sözleşme tarafından öngörülen bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından mahkumiyet kararı alındığında, ilgilinin talebi doğrultusunda yeni bir sürecin ya da yargılamanın başlatılması ilke olarak tespit edilen ihlalin giderilmesi bakımından uygun bir yöntemi oluşturur.

B. Masraf ve harcamalar

Başvurular AİHM nezdinde yapmış oldukları yargı giderleri için 9.400 Euro talep etmektedirler.

Hükümet bu miktarı aşırı olarak nitelendirmiştir.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuranın gerçekliğini ve gerekliliğini ispat ettiği makul orandaki yargı giderleri karşılanmaktadır. Mevcut başvuruda yer alan unsurlar ve sözü edilen içtihat ışığında, AİHM tüm yargı giderleri için başvurulara birlikte 2.000 Euro'nun ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf olmak üzere Savunmacı Hükümetin başvuruların her birine manevi tazminat olarak 6.000 (altı bin) Euro ve yargı giderleri için başvurulara birlikte 2.000 (iki bin) Euro ödemesine;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faizin uygulanmasına;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin İç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 27 Nisan 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 İçindekilere dön

ADEM BAYRAK VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:78154/01

23 Mayıs 2006

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

1960 doğumlu Adem Bayrak, 1962 doğumlu Meyet Tekin, 1945 doğumlu Mehmet Kıtay, 1969 doğumlu Musa Tatlısoy ve 1975 doğumlu Yasemin Değer adındaki başvurular Türk vatandaşı olup Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Başvurular, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından S. Kurbanoğlu tarafından temsil edilmektedir.

A. Dava Koşulları

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Başvurular, 25 Ocak 2000 tarihinde kurulan ve Belediye tarafından finanse edilen “Yenişehir Belediyesi Gençlik Kulübü Derneği”nin üyesidirler. Bu Derneğin amacı, Diyarbakır'da ikamet eden gençlere yönelik müzik, resim, bilgisayar, elektronik eşya tamir dersleri gibi çeşitli kültürel ve sportif faaliyetler düzenlemektir.

25 Eylül 2000 tarihinde, Yenişehir Belediyesi Gençlik Kulübü Derneği, üyelerinin listesini ve başkanlarının ismini Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Dernekler Masası'na bildirmiştir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 28 Kasım 2000 tarihinde yapılan denetleme sırasında, üç yüzden fazla kişinin Derneğe üye olmamasına rağmen Dernek faaliyetlerine katıldığını, reşit olmayan çocukların ailelerinin izni olmaksızın çeşitli kurslara kaydedildiğini ve

düzenlenen kurslar sırasında Türk Hukuku'nda yasaklanmış bir örgüt olan PKK lehine konuşmalar yapıldığını tespit etmiştir. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü polisleri, Derneğin sözkonusu örgüte yandaş toplama amacıyla hareket ettiğine ilişkin bir rapor düzenlemiştir.

Derneğin faaliyetleri, Valilik kararlarıyla ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun 11/O maddesi gereğince art arda 30 Kasım 2000, 28 Şubat, 31 Mayıs, 29 Ağustos, 27 Kasım 2001 tarihlerinde üç aylık süreyle durdurulmuştur.

6 Kasım 2001 tarihli iddianameyle, "yasadışı terör örgütü PKK lehine ayrılıkçı propaganda" yapmak suçlarından aralarında başvuranın da bulunduğu sekiz İdare Kurulu üyesi aleyhinde kamu davası açılmıştır.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM), 7 Şubat 2002 tarihinde gerçekleşen ilk duruşmada, aleyhte delil yetersizliğinden başvuranların beraatlarına karar vermiştir.

1 Haziran 2002 tarihinde, Dernek merkezi açılmış ve faaliyetlerine devam etmiştir.

Dernek, 25 Şubat 2003 tarihinde Genel Kurul Toplantısı düzenlemiştir.

29 Ocak 2005 tarihinde düzenlenen Genel Kurul Toplantısı sırasında yeni İdare Kurulu oluşturulmuş ve derneğin adı "*Yenişehir Gençlik Kulübü Derneği*" olarak değiştirilmiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

ŞİKAYETLER

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 10 ve 11. maddelerine atıfta bulunan başvuranlar, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği kararıyla dernek faaliyetlerinin herhangi bir gerekçe gösterilmeden askıya alınmış olması sebebiyle şikayetçi olmaktadır.

AİHS'nin 11. ve 13. maddesi ile birlikte 6. maddesine atıfta bulunan başvuranlar 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nu uyarınca alınan valilik kararlarına itiraz edebilecekleri bir başvuru yolunun bulunmadığından şikayetçi olmaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuranlar, dernek kurma özgürlüklerinin ihlal edildiğini iddia etmektedirler. Başvuranlar, dernek faaliyetlerinin 30 Kasım 2000 ve 1 Haziran 2002 tarihleri arasında durdurulmuş olmasının dernek kurma özgürlüklerinin ihlali anlamına geldiğini ileri sürmektedirler.

Hükümet, Dernek hakkında adli ya da idari herhangi bir fesih kararının alınmadığını ve başvuranların beraat ettiklerini belirtmektedir. Hükümet, 1 Haziran 2002 tarihinde Derneğin faaliyetlerine tekrar başladığına ve yeni bir İdari Kurul'un oluşturulduğuna dikkat çekmektedir. Bu nedenle başvuranlar, sözkonusu dernek adına faaliyetlerini gerçekleştirmede serbestlerdi. Bu nedenle Hükümet, herhangi bir müdahaleden ya da başvuranların dernek kurma haklarının sınırlandırıldığından söz edilemeyeceğini belirtmektedir.

Başvuranlar, Dernek faaliyetlerine ara verilmiş olması sebebiyle fikirlerini açıklama ve derneğe yeni üye kazandırma imkanı bulamadıklarını ileri sürmektedirler. Başvuranlar ayrıca, derneğin merkezinin faaliyete geçmiş olmasının mağdur sıfatlarını ortadan kaldırmak için yeterli olmadığını iddia etmektedirler.

AİHM mevcut davada, Dernek merkezinin 30 Kasım 2000 ile 1 Haziran 2002 arasında, yani bir yıl altı ay süreyle kapalı kaldığını tespit etmektedir. Dernek merkezi, 1 Haziran 2002 tarihinde açılmış ve bu tarihten beri aralıksız olarak faaliyetlerine devam etmiştir. AİHM, DGM önündeki duruşma sırasında başvuranların beraat ettiklerini de gözlemlemektedir. Bu nedenle AİHM, Asliye Ceza Mahkemesi'nin 7 Şubat 2002 tarihinde verdiği beraat kararıyla ve Dernek merkezinin açılmasıyla başvuranların şikayetçi oldukları durumun telafi edildiği kanaatindedir. Ayrıca başvuranlar, kapalı kaldığı süre boyunca Derneğin gelecekteki faaliyetleri üzerinde telafi edilemeyecek fırsatların ya da olayların var olduğu hususunu ortaya koyamamaktadır (*Erol ve diğerleri-Türkiye*, no: 37350/97, (karar) 27

Ocak 2004). Bu nedenlerden dolayı başvurular AİHS'nin 34. maddesi bakımından, sözkonusu Derneğin faaliyetlerine ara verilmiş olmasından dolayı AİHS ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri süremezler.

Sonuç olarak AİHM, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verildikten sonra bu başvurunun, AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4. maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle kabuledilemez ilan edilmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

Başvuranlar, 11. ve 13. maddeleri ile birlikte AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunarak sözkonusu Valilik kararına itiraz edebilecekleri etkili bir başvuru yolunun bulunmadığını iddia etmektedirler.

AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edilmediğine ilişkin sonuçlar dikkate alındığında AİHM, başvuruların 6. maddeye ilişkin olarak dile getirdikleri şikayetleri ayrıca incelemenin gerekli olmadığı kanaatindedir.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliğiyle,
Başvurunun *kabuledilemez olduğuna* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

AHMET BEYBOLAT/Türkiye Davası*

Başvuru No:69882/01
4 Temmuz 2006

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuran Ahmet Beybolat 1948 doğumlu Türk vatandaşı olup İçel'de ikamet etmektedir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Ankara Barosu avukatlarından T. Akillioğlu ve A. Aktay tarafından temsil edilmektedir.

A. Dava Koşulları

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

27 Ağustos 1996 tarihinde, İçel İli Tarsus İlçesi Nacarlı Köyü'nde bulunan üç parsel (no: 346, 2325 ve 2327) Belediye tarafından kamulaştırılmıştır. Kamulaştırma bedelleri, mülkün devir tarihinde başvurana ödenmiştir.

Başvuran, 7 Şubat ve 19 Şubat 1997 tarihlerinde, üç parsel için kamulaştırma bedellerinin arttırılması talebiyle Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesi 3 Haziran 1997 tarihli bir kararla, 21 ve 25 Şubat 1997 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere başvurana, gecikme faizi ile birlikte 346 parsel sayılı taşınmaz için 11.574.547.000 Türk Lirası, diğer iki taşınmaz için de 5.162.650.000 Türk Lirası tutarında ek kamulaştırma bedeli ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay, 2 Aralık 1997 tarihli bir kararla 346 parsel sayılı taşınmazla ilgili olan ilk derece mahkemesi kararını onamıştır.

11 Mayıs 1999 tarihli bir kararla da diğer iki taşınmazla ilgili olan ilk derece mahkemesi kararını onamıştır.

Başvuran, kesinleşen Yargıtay kararlarının uygulanmasını talep ederek 5 Haziran ve 25 Ekim 1999 tarihinde Belediye aleyhinde İcra Müdürlüğü'nde iki dava açmıştır. Bununla birlikte, başvuranın avukatı tarafından dava takip edilmediğinden dosyalar rafa kaldırılmıştır.

Başvuranın avukatı, 27 Ekim 2005 tarihinde İcra Müdürlüğü'ne başvurarak talebini yinelemiştir.

İcra Müdürlüğü 11 Nisan 2006 tarihinde başvurana gecikme faizi ile birlikte 75.052.000.000 Türk Lirası (yaklaşık 46.908 Euro) tutarında ödeme yapmıştır.

ŞİKAYETLER

Başvuran, İdare'nin kamulaştırma artırımı bedelinin kendisine geç ödemesinden ve Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizi nedeniyle, ek tazminatın değer kaybettiğinden şikayetçi olmakta ve bu itibarla 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine gönderme yapmaktadır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuran, dava konusu olayın 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ile güvence altına alınan mülkiyet hakkını ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

Başvuran mevcut davada ulusal mahkemelerce öngörülen tazminatın ödenme şekli sebebiyle, kamu yararı ile kişinin temel haklarının korunması arasında hüküm sürmesi gereken "adil dengenin" bozulduğunu ileri sürmektedir. Başvuran bununla ilgili olarak, başlangıçta belirlenen kamulaştırma bedelinin, arazisinin gerçek değerinden düşük olması sebebiyle kendisine ek kamulaştırma bedeli ödenmesi için Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmak zorunda kaldığını ifade etmektedir. Başvuran, Mahkeme tarafından belirlenen ek kamulaştırma bedelinin kendisine geç ödendiğinin altını çizmektedir. Başvurana göre, enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizi ile birlikte ödemedeki gecikmeden doğan sonuçlar, kişisel çıkarlarıyla sözkonusu kamulaştırma tedbirlerinin gerekçesi olarak gösterilen kamu yararı arasında hiç kuşkusuz haksız bir dengesizliğe neden olmuştur.

Hükümet, Mahkeme tarafından belirlenen tazminat tutarının tamamının ülkedeki enflasyon oranı dikkate alınarak gecikme faizi ile birlikte başvurana ödendiğini belirtmektedir. Hükümet, bu miktarın ödenmesi ile birlikte dava konusu anlaşmazlığın çözüme kavuşturulduğunu ifade etmektedir. Bu neden Hükümet, AİHM'den bu başvurunun kabuledilemez ilan edilmesini talep etmektedir.

AİHM, 1999 yılında başvuran tarafından Yargıtay kararlarının uygulanması amacıyla yapılan başvuruların, başvuranın avukatı tarafından dava takip edilmediğinden rafa kaldırıldığını tespit etmektedir. AİHM aynı zamanda başvuranın avukatının, 27 Ekim 2005 tarihinde icra takibi başlatılması yönündeki talebini neredeyse beş yıl bekledikten sonra yinelediğini not etmektedir. Bunun üzerine, 11 Nisan 2006 tarihinde başvuran, enflasyon oranı dikkate alınarak hesaplanan paranın tamamını gecikme faizi ile birlikte almıştır.

Dosyada yer alan unsurların tamamının inceleyen AİHM'ye göre, başvuranın alacaklı olduğu miktarın ödenmesinin kabul edilmesi, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi bakımından dile getirdiği taleplerinin karşılanmasını sağlamıştır (Bkz. *Guerrera ve Fusco-İtalya*, no: 40601/98, 3 Nisan 2003, *Folcheri-İtalya* (karar), no: 61839/00, 3 Haziran 2004, *Ortiz Ortiz ve diğerleri-İspanya* (karar), no: 50146/99, 15 Mart 2001, ve *Yıldırım ve Duman-Türkiye* (karar), no: 49507/99, 3 Mayıs 2005 tarihli karar).

Üstelik AİHM, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayınlanan listedeki endeksler dikkate alındığında başvurana ödenen toplam paranın enflasyon oranında olduğunu tespit etmektedir.

Sonuç olarak AİHM, başvuranın 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edilmiş olmasından dolayı artık mağdur olduğunu iddia edemeyeceği kanaatindedir. Başvurunun, dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4. maddesi bakımından reddedilmesi uygun olacaktır.

Bu nedenle, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliğiyle,

AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesine;

ve başvurunun *kabuledilemez olduğuna* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

BÜLENT ÖZPOLAT/Türkiye Davası*

Başvuru No:39200/02

21 Kasım 2006

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuran, 1976 doğumlu Türk vatandaşı olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından S. Turgut tarafından temsil edilmektedir.

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

9 Ekim 1996 tarihinde başvuran ve arkadaşı Marmara Üniversitesi kampüsünde yakalanmıştır. Düzenlenen tutanakta, kaçmaya yeltenen başvurana ve arkadaşını yakalamak için polislerin güç kullanmak zorunda kaldıkları belirtilmektedir.

Başvuran 10 Ekim 1996 tarihinde serbest bırakılmıştır. Başvuran, serbest bırakma tutanağına kendi el yazısıyla ifade vermeyi reddettiğini ve kötü muameleye maruz kalmadığını eklemiştir.

Başvuran, 11 Ekim 1996 tarihinde muayene edilmiştir. Muayene sonucunda alt çenede kırık tespit edilmiş ve iki hafta süreyle iş göremeyeceği belirtilmiştir.

Başvuran, 12 Ekim 1996 tarihinde Marmara Hastanesi'ne gitmiş ve iki gün hastanede kalmıştır.

Başvuran, 18 Ekim 1996 tarihinde yakalanmasından ve gözaltından sorumlu polisler hakkında Kadıköy Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikayette bulunmuştur.

Kadıköy Adli Tıp Kurumu tarafından aynı gün düzenlenen raporda alt çenede kırık ve sırt bölgesinde kabuk bağlamış geniş çapta hafif yara tespit edildiği belirtilmiştir.

Başvuran, 25 Kasım 1996 tarihinde Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiştir. Başvuran, gözaltında bulunduğu sırada gözleri bağlı olduğundan kendisine kötü muamele yapan polislerin yüzünü görmediğini belirtmiştir. Başvuran aynı şubede gözaltında bulunan başka bir kişinin ismini vermiştir.

Cumhuriyet Savcısı, 18 Kasım 1997 tarihinde başvuranın gözaltından sorumlu olan beş polisi kötü muamele yapmakla suçlamıştır.

Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi 18 Nisan 2000 tarihinde, suçluluklarını ortaya koyabilecek delillerin bulunmamasından dolayı polislerin beraat etmesine karar vermiştir. Mahkeme kararını verirken başvuranın, polislerin ve başvuranla birlikte gözaltına alınan ve gözlerinin baplı olduğunu, kötü muamele yapan polislerin yüzünü göremediğini belirten diğer şahsın ifadelerini dikkate almıştır.

Yargıtay, 16 Ocak 2002 tarihinde duruşma sonunda başvuranın avukatı tarafından yapılan temyiz talebini reddetmiştir.

Yargıtay kararı, Ağır Ceza Mahkemesi kaleminde bulunan dava dosyasına 15 Şubat 2002 tarihinde eklenmiştir.

Başvuran 3 Mart 2004 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi kalemine giderek sözkonusu kararın bir nüshasını almıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

ŞİKAYETLER

AİHS'nin 3. ve 13. maddesine atıfta bulunan başvuran, gözaltında bulunduğu sırada maruz kaldığı kötü muameleden şikayetçi olmakta ve şikayetlerini dile getirebileceği etkili bir başvuru yolunun bulunmadığını ileri sürmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

Hükümet altı ay kuralının ihlal edildiğini belirtmektedir. Hükümet'e göre, başvuran Yargıtay kararının Ağır Ceza Mahkemesi kalemine iletiği tarihten itibaren altı aylık süre içerisinde başvurusunu yapmalıydı.

Başvuran, Yargıtay kararının kendisine tebliğ edilmediğini, karardan ancak 3 Mart 2004 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi'ne gittiğinde haberdar olduğunu belirtmektedir.

AİHM, iç hukuk kararının tebliğ edilmesi iç hukukta öngörülmediği durumlarda, kararın tarafların bilgisine sunulduğu ve tarafların kararın içeriğinden tam anlamıyla haberdar olabilecekleri tarihi değerlendirmeye almak uygun olacaktır. Bu nedenle AİHM, Yargıtay kararının ilk derece mahkemesi kalemine iletiği tarihi dikkate almaktadır (Bkz. diğerleri arasında, *Evin Yavuz ve diğerleri-Türkiye* (Karar), no: 48064/99, 1 Şubat 2005 tarihli karar, *Tahsin İpek-Türkiye* (karar), no: 39706/98, 7 Kasım 2000 tarihli karar ve *Seher Karataş-Türkiye* (karar), no: 33179/96, 13 Mart 2001).

AİHM mevcut davada 16 Ocak 2002 tarihli kararın, 15 Şubat 2002 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi kaleminde tarafların bilgisine sunulduğunu halbuki başvurunun 6 Eylül 2002 tarihinde yani altı aydan uzun bir zaman sonra yapıldığını tespit etmektedir. Her ne kadar başvuran ancak 3 Mart 2004 tarihinde Yargıtay karardan haberdar olduğunu iddia ediyorsa da AİHM, ulusal mahkemelerde görülen davayı takip etme ve nihai iç hukuk kararının bir nüshasını daha erken elde edebilmek için gerekli özeni gösterme işinin başvuranın kendisine ya da avukatına düştüğü kanaatindedir. Bu durum Yargıtay'ın başvuranın talebi üzerine duruşma düzenlemiş olması kadar aşıkardır. Bu noktada, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun eski 324. maddesi uyarınca, Yargıtay kararı ilke olarak duruşma sonunda ya da bu duruşmayı takip eden bir hafta içerisinde açıklanmaktadır. Başvuranın ya da avukatının kararın açıklandığı gün kararın tamamına ulaşamadıkları varsayılsa bile, en geç 15 Şubat 2002 tarihinde ilk derece mahkemesi kalemine iletilerek tarafların bilgisine sunulduğu tarihte bu kararın bir nüshasını alabilirlerdi (Bkz. aynı yönde

Ali Okul-Türkiye (karar), no: 45358/99, 4 Eylül 2003 tarihli karar). Yukarıda yer alan ifadeler ışığında, gecikme tamamen başvuranın ve/ya da avukatının ihmalkarlığından kaynaklanmıştır ve altı aylık süre dosyanın Ağır Ceza Mahkemesi kalemine iletildiği günden itibaren işlemeye başlamıştır. AİHM bu karardan ayrılmasını gerektirecek bir neden görmemektedir.

Sonuç olarak AİHM, Hükümet'in itirazını kabul etmektedir. AİHM, başvurunun gecikmiş bir başvuru olduğu ve AİHS'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatinde-dir.

Bu nedenle AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM,

Başvurunun *kabuledilemez olduğuna* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

FALAKOĞLU/Türkiye Davası (No:2)

Başvuru No:11840/02

Strazburg

10 Ekim 2006

OLAYLAR

Başvuran 1974 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde başvuran, merkezi İstanbul'da bulunan *Yeni Evrensel* gazetesi yazı işleri müdürüdür.

3 Aralık 2000 tarihinde *Yeni Evrensel* gazetesinin 791. sayısının 6. sayfasında “*Yedekle ve Kullan*” başlıklı bir yazı yayınlanmıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 13 Aralık 2000 tarihli bir iddianameyle, gazetenin yazı işleri müdürü olan başvuran hakkında ceza davası açmıştır. DGM Cumhuriyet Başsavcısı sözkonusu maddeye dayanarak, başvuranı Türk Ceza Kanunu'un 312 § 2. maddesi uyarınca halkı ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik etmekle suçlamıştır.

Başvuran İstanbul DGM'de görülen davasında, dava konusu makale yazarının Kürt sorunu hakkında kişisel bakış açısını yansıttığını belirterek, ırk veya bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek gibi bir amaç gütmeye çalıştığını ve özellikle AİHS'nin 6. ve 10. maddeleri ile sağlanan güvenceye atıfta bulunmuştur.

18 Temmuz 2001 tarihinde, üç sivil hakimden oluşan İstanbul DGM heyeti, TCK'nın 312 § 2 maddesi uyarınca başvuranı suçlu bularak, iki yıl hapis cezası ile birlikte 182.520.000 Türk Lirası para cezasına çarptırılmış, ardından hapis cezasını para cezasına çevirerek başvuranı 2.403.180.000 T.L (yaklaşık 1780 Euro) ödemeye mahkum etmiştir. Mahkeme ayrıca 5680 sayılı Basın Kanunu'nun 2 § 1. maddesi gereğince gazetenin iki gün süreyle geçici olarak yayınına durdurmasına karar vermiştir.

Karar gerekçelerinde iddianamede yer alan dava konusu makalenin ilgili kısımlarına atıfta bulunan İstanbul DGM, Kürt sorununu ve Kürt kökenli insanlara uygulanan baskıyı tartışma konusu yapan bu türden makalelerin, TCK'nın 312 § 2. maddesi uyarınca ırk ve bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa sevk ettiğine kanaat getirmiştir.

Yargıtay, ilk derece mahkemesinin gerekçeleri ile dosyanın içeriğini dikkate alarak 21 Kasım 2001 tarihinde temyiz edilen kararı onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran *Yeni Evrensel* gazetesi yazı işleri müdürü sıfatıyla mahkum edilmesinden şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 10. maddesine gönderme yapmaktadır.

AİHM bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3 maddesine göre açıkça dayanaktan yoksun kabul edilemeyeceğini saptamıştır. Bunun dışında başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi ile karşılaşılmadığından Mahkeme, sözkonusu şikayeti kabuledilebilir bulmuştur.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran *Yeni Evrensel* gazetesi yazı işleri müdürü sıfatıyla mahkum edilmesinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

Hükümet başvuranın bu savına karşı çıkmaktadır. Başvuranın ifade özgürlüğü hakkında yönelik bir müdahalenin varlığını kabul etmekle birlikte Hükümet, bunun AİHS'nin 10. maddesinin 2. paragrafıyla haklı kılındığını savunmaktadır.

AİHM sözkonusu mahkumiyet kararının, Sözleşme'nin 10 § 1 maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahale teşkil ettiği hususunun taraflar arasında bir ihtilafa yol açmadığını belirtir. AİHS'nin 10 § 2 maddesi uyarınca müdahalenin yasa ile öngörüldüğüne ve toprak bütünlüğünün korunması gibi meşru bir amaç güttüğüne yönelik bir itirazda da bulunulmamıştır (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, no: 29590/96, 4 Haziran 2002). Bu durumda anlaşmazlık, müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

AİHM, dava konusu makalede, makale yazarının “Türk-Kürt ve diğer milliyetlerden tüm emekçilere” çağrıda bulunarak “inkar ve baskı politikası” konusuna değindiğini “hukuki eşitliğin tanınması” şeklindeki açıklamalara yer verdiğini tespit etmektedir. Makale yazarına göre “Anayasal ve fiili eşitliğin sağlanması önündeki tüm yasakların son bulması, asimilasyon hedefli politikalarından vazgeçilmesi (...)” gerekmektedir.

DGM, Kürt sorununu ve Kürt kökenli insanlara uygulanan baskıyı tartışma konusu yapan bu türden makalelerin, TCK'nın 312 § 2. maddesi uyarınca ırk ve bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa sevk ettiğine kanaat getirmiştir.

AİHM iç mahkemeler tarafından belirtilen gerekçeleri dikkatle incelemiş ve bu gerekçelerin tek başına, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleyi haklı kılmaya yeterli olamayacağı sonucuna varmıştır (Bkz., *mutatis mutandis*, *Sürek-Türkiye* no: 24762/94, 8 Temmuz 1999). Ayrıca, yapılan incelemeden, bu makalenin şiddeti, isyanı ya da demokratik ilkelerin her türlü inkarını teşvik ettiği şeklinde bir değerlendirilme yapılması için bir neden görememektedir.

Diğer yandan AİHM daha önce bu davaninkine benzer soruları gündeme getiren başka davalar da incelediğini ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatır (Bkz. özellikle, *İbrahim Aksoy-Türkiye* no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95, 2 Ekim 2003). AİHM mevcut davayı içtihatları ışığı altında incelemiş ve terörle mücadeleyle ilgili zorluklara karşın, Hükümetin davayı farklı şekilde sonuçlandıracak hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmiştir. (Bkz. *İbrahim Aksoy*, ve *İncal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*).

AİHM ayrıca, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararında sözkonusu durumda verilebilecek olan en ağır cezanın, yani para cezasıyla beraber iki yıl hapis cezasının- bu ceza daha sonra para cezasına çevrilmiştir- verildiğini tespit etmektedir. Ayrıca, sözkonusu gazetenin yayınının iki gün süreyle durdurulmasına karar verilmiştir.

Sonuç olarak, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararının amaçlanan hedeflerle orantısız olduğuna ve demokratik bir toplumda gerekli olmadığına kanaat getirmektedir.

Bu nedenle AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat olarak 2.000 Euro talep etmektedir. Başvuran para cezasının ödendiğine dair yirmi-üç adet makbuz sunmaktadır. Başvuran aynı zamanda manevi tazminat olarak 4.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet talep edilen miktarların aşırı olduğunu ileri sürerek bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Maddi tazminatla ilgili olarak AİHM, başvurana verilen para cezalarının AİHS'nin 10. maddesinin ihlalinin doğrudan bir sonucu olduğunu tespit etmektedir. Bu nedenle ödenen miktarların, başvurana geri ödenmesi uygun olacaktır. AİHM, elindeki mevcut bilgilerden hareketle hakkaniyete uygun olarak başvurana 1.780 Euro ödenmesinin makul olduğu kanaatindedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM, başvuranın, davanın koşulları nedeniyle bir tür karmaşaya maruz kalmış olabileceğine kanaat getirerek, AİHS'nin adil tazmin öngören 41. maddesi gereğince ve bu alandaki içtihatlarını dikkate alarak, başvurana 3.000 Euro tutarında manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM ve yerel mahkemeler nezdinde yaptığı masraf ve harcamalar için 3.000 Euro tazminat talebinde bulunmaktadır. Başvuran bu harcama miktarını kanıtlayıcı hiçbir belge sunmamıştır.

Hükümet bu talebe karşı çıkmaktadır.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda, AİHM tüm masraflarla birlikte başvurana 1.500 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalanının *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:

- i. maddi tazminat için 1.780 Euro (bin yedi yüz seksen) *ödenmesine*;
- ii. manevi tazminat için 3.000 Euro (üç bin) *ödenmesine*;
- iii. masraf ve harcamalar için 1.500 Euro (bin beş yüz) *ödenmesine*;
- iiii. yukardaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Hükümetin, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi *uygulamasına*;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 10 Ekim 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 40305/98

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuranlar Sinan Tanrıkulu, Vedat Çetin ve Mahmut Şakar T.C. vatandaşı olup sırasıyla 1961, 1961 ve 1966 doğumludurlar. S. Tanrıkulu ve V. Çetin Diyarbakır'da, M. Şakar İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuranlar başvuruyu kendi adlarına olduğu kadar yöneticisi oldukları *İnsan Hakları Derneği* adına da yapmaktadırlar ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından Sezgin Tanrıkulu tarafından temsil edilmektedirler.

ŞİKAYETLER

Başvuranlar 14 Kasım 1997 tarihli ilk başvurularında Derneğin yöneticileri hakkında ceza soruşturması yürütülmesi nedeniyle 23 Mayıs 1997 ve 31 Mart 2000 tarihlerinde Derneğin faaliyetlerini askıya alan tedbirler şikayetçi olmaktadır.

1 Mart 2002 tarihli yazılarında, başvuranlar Olağanüstü Hal Kanunu'nun uygulanması nedeniyle Dernek faaliyetlerini askıya alan önlemlerden şikayetçi olmakta ayrıca, Olağanüstü hal uygulanmasını düzenleyen Kanun'un hiçbir itiraza elverişli olmadığına altını çizmektedirler.

Başvuranlar etnik kökenleri nedeniyle ayrımcılığa uğradıklarını iddia etmekte, bu bağlamda AİHS'nin 9., 10. ve 11. maddesiyle birlikte 14. maddesinin ihlal edildiğini öne sürmektedirler.

Başvuranlar AİHS'nin 6 § 1. maddesine göndermede bulunarak, halka açık duruşma yapılmaması, savunma tarafının yazılı görüşlerinin dikkate alınmaması nedeniyle çekişmeli bir yargıya ve silahların eşitliği ilkelerine riayet edilmediğini ve Diyarbakır Asliye Hukuk Mahkemesi'ndeki hukuki yargılama usulünün hakkaniyetten yoksun bulunduğunu iddia etmektedirler.

HUKUK AÇISINDAN

1. Başvuranlar, Derneğin faaliyetlerinin durdurulması nedeniyle yetkililerin haksız müdahalesine maruz kaldıklarından şikayetçi olmakta ve bu yönde AİHS'nin 9, 10, 11. maddesiyle birlikte 14. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 11. maddesiyle birlikte 14. maddesi alanına girdiğini itibar etmektedir (Bkz. örneğin Emek Partisi ve Şenol-Türkiye kararı, no: 39434/98, 7 Eylül 2004).

AİHM, davanın iki kısımda incelenmesi gerektiğini belirtmektedir: ilki, sözkonusu Derneğin faaliyetlerinin askıya alındığı 23 Mayıs 1997'den 31 Mart 2000 tarihine dek olan süre; ikincisi 12 Mayıs 2000'den 11 Ağustos 2000'e ve 11 Ağustos 2000'den 11 Kasım 2000'e kadar olan süre.

A. Hükümetin itirazları

1. Başvuranların mağdur sıfatının bulunmaması

Hükümet, başvuranların mağdur sıfatının bulunmadığını ifade ederek, 11 Kasım 2000 tarihinde Derneğin yeniden açıldığını ve ilk olarak başvuranların serbest bırakıldıklarını gözlemlemektedir. Başvuranlar sözü edilen dernek adına faaliyetlerini serbest olarak sürdürebilmişlerdir. Hükümet, başvuranların dernek kurma özgürlüklerine bir sınırlama getirmenin veya müdahalede bulunmanın sözkonusu olmadığını savunmaktadır.

AİHM, bu sorunun davanın esasına bağlı olduğuna ve esastan incelenmesi gerektiğine itibar etmektedir.

2. İç hukuk yollarının tüketilmemesi hakkında

Hükümet 23 Mayıs 1997 ve 31 Mart 2000 tarihleri arasında askıya alınan ilk dönemle ilgili olarak, iç hukuk yollarının iki açıdan tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. İlk olarak, başvuru AİHM'ye yapıldığı sırada iç hukuk yollarının tüketilmediğini, ikinci olarak 5 Aralık 1997 tarihli karar hakkında kabuledilemezlik gerekçesiyle Danıştay nezdinde itiraz edilmediğini, oysa bu başvuru yolunun etkili olduğunu belirtmektedir.

Başvuranlar bu savlara karşı çıkmakta ve Danıştay'a yapılacak itirazın etkili bir başvuruyu oluşturmadığını iddia etmektedirler.

AİHM, Türk Hukuku'nda derneklerin faaliyetten alıkonulması işlemlerinin ve başvuru yollarının 2908 sayılı Kanun'un 54. maddesi ile düzenlendiği, ardından 8 Temmuz 1997

tarhinde 54. maddenin değiştirildiği ve yapılan değişikliğin ardından bu madde hükümleri uyarınca Valilik tarafından derneklerin faaliyetlerinin askıya alınması kararlarına karşı Asliye hukuk mahkemelerinin yetkililerinin yeniden tanındığı tespitinde bulunmaktadır.

Bu çerçevede AİHM, Asliye hukuk mahkemesi'nin 28 Temmuz 1997 tarihli kararında Asliye hukuk mahkemesinin bu alanda yeniden yetkili kılındığı 8 Temmuz 1997 tarihli ve 2908 sayılı Kanun'un 54. maddesinde öngörülen değişikliğin ardından İdare mahkemesi'nin yetkililerinin bu mahkemeye geçtiği tespitini yapmaktadır. Bu koşullar çerçevesinde AİHM, başvuranların makul olarak başvurabilecekleri etkili yegane başvuru yolunun Asliye hukuk mahkemesi nezdinde olacağına ve İdare mahkemesi'nde açacakları davadan muaf tutulacaklarına itibar etmektedir.

Başvuranların yerel mahkemeler önünde görülen davanın sonucunu beklemlerinin gerekli olup olmadığı sorusuna gelince, AİHM bu başvuruların son aşamasının başvurunun yapılmasından çok az bir zaman sonra gerçekleşmiş olması konusunu hoşgörüyle karşılayabilmesinin mümkün olması gerektiğini hatırlatmaktadır. Fakat bu durum kabuledilebilirlik kararını verdiği tarihten önce olmalıdır. (Bkz. Ringeisen-Avusturya kararı, 16 Temmuz 1971 ve Yüksel-Türkiye kararı, 40154/98, 2 Aralık 2003).

AİHM bu nedenle Hükümetin itirazını reddetmektedir.

3. Altı ay kuralına riayet edilmemesi

12 Mayıs 2000 tarihinden 11 Ağustos 2000'e ve 11 Ağustos 2000'den 11 Kasım 2000 tarihine dek askıya alınan ikinci döneme ilişkin AİHM, iç hukukta AİHS'nin ihlalini ne sürebilecek bir fiili ortaya koyacak hiçbir başvuru yolunun bulunmadığını hatırlatarak, altı ay kuralının ilke olarak suçu teşkil eden fiilin tamamlandığı tarihten itibaren başladığını ifade etmektedir (Bkz. Walker-Birleşik Krallık kararı, no: 34979/97). Mevcut başvuruda, AİHM, Olağanüstü hal bölge valisinin kararıyla, başvuranlarla birlikte 12 Mayıs 2000 ve 11 Kasım 2000 tarihleri arasında derneğin faaliyetlerinin durdurulması ile alınan önlemlerin hukuki bir denetim konusunu teşkil etmediği tespitini yapmaktadır.

Bu koşullar çerçevesinde, AİHM altı ay kuralının 11 Kasım 2000 tarihinden itibaren başladığına itibar etmektedir. Başvuranların bu şikayeti ilk kez 1 Mart 2002 tarihinde dile getirilmiş olup, AİHS'nin 35 şş 1. ve 4. maddelerinin uygulanmasına istinaden altı ay kuralına uyulmadığı itirazı reddedilmektedir.

B. Esas hakkında

Hükümet, 23 Mayıs 1997 ve 31 Mart 2000 tarihleri arasında derneğin faaliyetten alıkonulmasının 2908 sayılı Kanun'un 54. maddesi ile öngörüldüğünü ve suçun önlenmesi, ulusal güvenliğin ve emniyetin sağlanması, kamu düzeninin korunması gibi birçok meşru amacı izlediğini savunmaktadır. Olayların meydana geldiği dönemde Türkiye'nin güneydoğusunda hüküm süren duruma dikkat çeken Hükümet askıya alma tedbirinin derneğin yöneticileri hakkında başlatılan ceza süreci sonuçlanıncaya dek geçerli olduğunu, bu kişilerin serbest bırakılmalarını takiben derneğin yeniden faaliyetlerini kaldığı yerden sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. O halde alınan önlem izlenen meşru amaçlarla orantılıdır.

Başvuranlar bu tespitlere karşı çıkmaktadır. Başvuranlar derneğin faaliyetlerinin askıya alınmasının ve derneğin yerel şubelerinde bulunan yayınlar nedeniyle ceza davası sürecinin başlatılmasının AİHS'nin 10. ve 11. maddelerinin ihlaline yol açtığını ileri sürmektedir.

AİHM, mevcut durumda, bölücü bir örgüt yanlısı propaganda yapan dernek yöneticileri hakkında başlatılan ceza sürecinin devam ettiği dönemde sözkonusu derneğin faaliyetlerinin askıya alındığını hatırlatmaktadır. AİHM, başvuruların şikayetçi olduğu durumun Asliye ceza mahkemesinin 11 Mayıs 1999 tarihinde haklarında vermiş olduğu beraat ve ilgililerin isteği üzerine 31 Mart 2000 tarihinde derneğin yeniden faaliyetlerine devam etmesi kararı ile giderildiğini hatırlatmaktadır.

Bu bağlamda, başvuran dernek dile getirilen bu süre zarfında faaliyetlerinin nasıl etkilendiğine açıklık getirmemiştir. Başvuran dernek, özellikle olayların mevcudiyetinin ve kapatılma döneminde kaçan fırsatların derneğin gelecekteki aktivitelerinde telafi edilemeyecek hangi etkileri bıraktığını ortaya koymamaktadır (Bkz. Erol ve diğerleri-Türkiye kararı, 37350/97, 27 Ocak 2004).

AİHM, dernek yöneticileri hakkında başlatılan ceza davası sürecinin uzunluğunun eleştirilebilir bir yanı olmadığına ve faaliyette bulunamadıkları dönemde dernek kurma özgürlüklerine yönelik, özü itibariyle de olsa, bir müdahalede bulunulduğu hususunu başvuruların yetkililere yükleyemeyeceğini belirtmektedir.

Son olarak, alınan önlem sonucu itibariyle insan haklarının korunması alanında faaliyet gösteren derneğin üyelerine ve yöneticilerine genel bir kısıtlama getirmemektedir. Tüzel kişi olarak bu alanda faaliyet gösteren derneğin adının kullanımını yasaklayan bir kısıtlama sözkonusudur.

Bu koşullar çerçevesinde, başvurular artık AİHS'nin 34. maddesi uyarınca, dernek faaliyetlerinin kesintiye uğraması nedeniyle Sözleşme ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri süremezler.

Bu nedenle, AİHM 11. maddeye yönelik yapılan şikayetin dayanaktan yoksun bulunması nedeniyle AİHS'nin 35 § 3. ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği kanısındadır.

AİHS'nin 11. maddesiyle birlikte 14. maddesi bakımından ayırıcı hiçbir sorun ortaya konmamaktadır.

Başvuranlar, Diyarbakır Asliye hukuk mahkemesi önündeki hukuk sürecinin valiliğin almış olduğu kararın geçerli olması, halka açık duruşma yapılmaması ve savunma tarafının görüşlerinin alınmaması ölçüsünde hakkaniyete uygun olmadığını iddia etmektedir. Başvuranlar bu noktada AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet 6. maddenin bu noktada uygulanabilirliğine karşı çıkmaktadır. Hükümet, her iki iddia ve çekişmeli yargı talepleri açısından Asliye hukuk mahkemesindeki sürecin «onama» nitelikte olduğunu ve bir ihtilafı içermediğini savunmaktadır. Valilik kararıyla bütünlük oluşturmaması ve idari nitelikte olması ölçüsünde Asliye hukuk mahkemesinin onama kararı valiliğin bu konuda almış olduğu kararın geçerlilik koşuludur. Hükümete göre, 6 § 1. madde açısından bir ihtilaf sözkonusu olsa bile bu medeni bir hak için geçerli değildir.

Başvuranlar iddialarını yinelemektedir.

AİHM, 6. maddenin bu hususa uygulanıp uygulanmadığı sorununu ayrıca ele almayı gerekli görmemektedir (Bkz. *APEH Üldözötteinek Szövetsége ve diğerleri*-Macaristan kararı, no: 32367/96 ve Erol ve diğerleri kararı). 6. maddenin uygulanabilir olduğu, önceki idari sürecin ve Asliye hukuk mahkemesindeki çekişmesiz yargının 6. maddede yer alan gereklilikleri karşılamadığı var sayılsa bile, başvuran derneğin davası, aynı madde ile garanti

altına alınan çekişmeli yargı güvencelerini sağlayan tam yetkili hukuk organı Asliye hukuk mahkemesi tarafından yeniden hukuki denetime tabi tutulmuştur. (Bkz. mutatis mutandis, Albert ve Le Compte-Belçika kararı, 10 Şubat 1983).

Bu durumda AİHM, başvurunun bu bölümünün AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddeleri uyarınca dayanaktan yoksun bulunması nedeniyle kabuledilemez olduğuna kanaat getirmektedir.

Bu gerekçelere dayalı olarak, AİHM, oybirliğiyle,

Başvurunun *kabuledilemez* olduğuna karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MAHMUT İRTEM/Türkiye Davası*

Başvuru No:15068/03

23 Mayıs 2006

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuran, 1976 doğumlu Türk vatandaşı olup Batman'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Batman Barosu avukatlarından A. Erkul ve C. Çoban tarafından temsil edilmektedir.

A. Dava Koşulları

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

8 Temmuz 2001 tarihinde saat 00:45 sularında Batman Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri yasadışı örgüt olan Hizbullah üyesi olduğu gerekçesiyle başvurunu yakalamış ve gözaltına almıştır.

Başvuran aynı gün saat 01:20'de, sağlık muayenesinden geçirilmek üzere Batman Devlet Hastanesi'ne götürülmüştür. Muayene sonucunda hazırlanan raporda başvuranın vücudunda herhangi bir şiddet ya da darp izine rastlanılmadığı belirtilmiştir.

12 Temmuz 2001 tarihinde başka bir sağlık raporu düzenlenmiş ve muayene sonucunda başvuranın vücudunda herhangi bir darp yada darp izine rastlanılmamıştır.

13 Temmuz 2001 tarihinde saat 13:10'da başvuran tekrar muayene edilmiştir. Başvuranı muayene eden doktor, başvuranın karın bölgesinde ve yumurtalıklarında ağrı bulunduğunu tespit etmiştir. Muayene sonucunda başvuranın vücudunda herhangi bir darp

izine rastlanılmadığı fakat yumurtalıklarda ağrı bulunduğu belirtilmiştir. Başvurayı muayene eden doktor, genel cerrahi alanında uzman olan bir doktora görüş alınmasının gerekli olduğunu belirtmiştir.

Aynı gün saat 15:30'da, genel cerrahi uzmanı bir doktor tarafından nihai sağlık raporu düzenlemiştir. Doktor öncelikle başvuranın cinsel organının bulunduğu bölgeyi incelemiş ve şiddet ya da darp izine rastlamamıştır.

Başvuran yine aynı tarihte, Batman'daki ceza davasına bakan hakime sevk edilmiş ve başvuranın tutuklu yargılanmasına karar verilmiştir.

Başvuran, 10 Aralık 2001 tarihinde gözaltından sorumlu polisler hakkında şikayetçi olmuştur.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Cumhuriyet Savcısı 15 Kasım 2002 tarihli bir kararla, sanıklar aleyhinde somut deliller bulunmadığı gerekçesiyle muhakemenin men'i kararı vermiştir.

Midyat Ağır Ceza Mahkemesi, 31 Aralık 2002 tarihinde başvuran tarafından yapılan itirazı reddetmiştir.

ŞİKAYETLER

AIHS'nin 3. 13. maddesine atıfta bulunan başvuran yakalandığı sırada kötü muameleye maruz kaldığını ve gözaltında bulunduğu sırada kendisine işkence yapıldığını iddia etmektedir. Başvuran, şikayetlerini dile getirebileceği etkili bir başvuru yolunun bulunmadığını ileri sürmektedir.

AIHS'nin 5 § 3. maddesine atıfta bulunan başvuran gözaltı süresinin aşırı uzun olmasından şikayetçi olmaktadır.

Başvuran, güvenlik güçlerinin kendisini yakalayabilmek için sabah saatlerinde evinin kapısını zorladıklarını ve kırdıklarını belirterek AIHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

AIHM, başvuranın kabuledilebilirliğe ve davanın esasına ilişkin görüş sunmadığını kaydetmektedir.

Başvuran, AIHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

Hükümet, başvuranın iddialarını destekleyecek türden bir kanıt sunmadığını belirtmektedir. Hükümet, 10, 12 ve 13 Temmuz 2001 tarihlerinde düzenlenen sağlık raporlarında ilgili kişinin vücudunda herhangi bir şiddet ya da darp izine rastlanılmadığını ifade etmektedir.

AIHM, kötü muamele iddialarının uygun delillerle desteklenmesi gerektiğini hatırlatmaktadır (Bkz. mutatis mutandis, Klas-Almanya, 22 Eylül 1993 tarihli karar). AIHM iddia edilen olayların tespiti için "her türlü makul şüphenin ötesinde" kriterinden yararlanmaktadır; bu türden bir delil yeteri kadar ciddi, açık ve birbiriyle uyumlu bir dizi

emareden ya da çürütülemeyecek karinelere oluşabilir (*İrlanda-Birleşik Krallık*, 18 Ocak 1978 tarihli karar ve *Labita-İtalya*, no: 26772/95).

AİHM mevcut davada, başvuranın kötü muamele yapıldığı iddialarını destekleyecek kanıt unsurlarını Mahkemeye sunmadığını not etmektedir. AİHM özellikle de, başvuranın karın bölgesinde ve yumurtalıklarında ağrı bulunduğunu belirtmesi üzerine genel cerrahi alanında uzman bir doktor tarafından muayene edildiğini ve muayene sonucunda başvuranın vücudunda herhangi bir şiddet ya da darp izine rastlanılmadığını gözlemlemektedir.

AİHM, gözaltı süresinin bitiminde başvuranın herhangi bir kötü muameleden dolayı şikayetçi olduğu ya da sağlık raporlarına itiraz ettiği ve/ya da bu raporları düzenleyen doktor haricinde başka bir doktor tarafından muayene edilmek amacıyla bir girişimde bulunduğu konusunda dosyada herhangi bir unsurun bulunmadığını tespit etmektedir. AİHM bununla ilgili olarak, başvuranın ilk kez 10 Aralık 2001 tarihinde yani yakalanmasından beş ay sonra şikayetçi olduğunu gözlemlemektedir.

AİHM, bu şikayet üzerine Batman Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından adli soruşturma başlatıldığını ve iç hukukta soruşturma yürütüldüğünü tespit etmektedir.

AİHM, başvuranın öznel iddiaları dışında, kendisine sunulan hiçbir kanıt unsurunun sözkonusu kötü muamelelerin varlığını ortaya koymak için yeterli olmadığını gözlemlemektedir.

Bu nedenle başvurunun bu kısmının dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle, AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi uygun olacaktır.

Başvuran, kötü muamele iddialarını dile getirebileceği etkili bir başvuru yolunun bulunmadığını iddia etmekte ve AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, AİHS'nin 3. maddenin ihlal edilmediğine kanaat getirdiğini hatırlatmaktadır. Bu noktada, bu madde uyarınca dile getirilen şikayetler, 13. madde uyarınca "savunulabilir" şikayetler olmamaktadır (aksi yönde, Bkz. *Boyle ve Rice-Birleşik Krallık*, 27 Nisan 1988 tarihli karar, *Kaya-Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*, ve *Yaşa-Türkiye*, 2 Eylül 1998 tarihli karar, *Derleme*).

Bu nedenle bu şikayet de, dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle, AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi uygun olacaktır.

Başvuran, güvenlik güçlerinin kendisini yakalamak için evinin kapısını zorladıklarını ve kırdıklarını iddia etmekte ve AİHS'nin 8. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, başvuranın ulusal mahkemeler önünde bu şikayetini dile getirmediğini gözlemlemektedir.

Bu nedenle iç hukuk yolları tüketilmediği gerekçesiyle başvurunun bu kısmının AİHS'nin 35 §§ 1 ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi uygun olacaktır.

Başvuran, gözaltı süresinin uzunluğundan şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 5 § 3. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, Ceza Hakimi'nin tutuklu yargılama kararıyla sözkonusu gözaltının 13 Temmuz 2001 tarihinde yani başvurunun yapıldığı 4 Nisan 2003 tarihinden altı ay önce son

bulduğunu gözlemlemektedir. Bu noktada, bu şikayet gecikmiş bir şikayet olup AİHS'nin 35 §§ 1 ve 4. maddeleri uyarınca altı aylık sürenin ihlal edilmiş olmasından dolayı reddedilmelidir.

Bu nedenle, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve başvurunun kabuledilemez ilan edilmesi uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliğiyle,

Başvurunun *kabuledilemez olduğuna* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MEDYA FM REHA RADYO VE İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş./Türkiye Davası*

Başvuru No:32842/02

14 Kasım 2006

KABULEDİLEMEZLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuran Medya FM Reha Radyo ve İletişim Hizmetleri A.Ş., radyo programları yayınlayan anonim bir şirkettir. Radyonun merkezi Şanlıurfa'da bulunmaktadır. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Ankara Barosu avukatlarından H. Erdoğan tarafından temsil edilmektedir.

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) 22 Eylül 1998 tarihinde, 3984 sayılı Kanun'un 4 –a maddesi gereğince başvuran hakkında bir karar vermiştir. Verilen bu kararda, 11 Haziran 1998 tarihinde yapılan bir yayın sırasında sarf edilen sözler nedeniyle, başvurana 180 gün süreyle yayın yasağı getirilmiştir. Söz konusu yayın sırasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına, Devlet'in ve milletin bütünlüğüne ve ulusal toprakların bölünmezliğine saygı gösterilmemiştir.

Danıştay, RTÜK tarafından alınan kararı iptal etmiştir. Dolayısıyla verilen bu karar hiçbir zaman uygulanmamıştır.

RTÜK, 3984 sayılı Kanun'un 4 –a maddesi uyarınca başvurana uyarı göndermiştir.

1 Haziran 1998 tarihinde saat 13:15 sularında yapılan bir program sırasında, başvuran tarafından Kürtler hakkında bazı sözler yayınlanmıştır.

RTÜK, bu sözlerin yayınlanmasının 3984 sayılı Kanun'un 4 –g maddesinde yer verilen ilkeyi ihlal ettiğine kanaat getirmektedir. Bu Kanuna göre, halkı şiddete, teröre yada ırk ayrımcılığına teşvik eden yada kin uyandırıcı nitelikte olan programların yayınlanması yasaktır. RTÜK, bu ilkenin ihlal edildiğine dair 28 Şubat 1997 tarihinde başvurana bir uyarı

gönderildiğini belirterek, radyonun yayın hakkının otuz gün süreyle durdurulmasına karar vermiştir.

Başvuran, 19 Temmuz 1998 tarihinde din içerikli sözleri olan bir şarkı yayınlamıştır.

RTÜK, 3984 sayılı Kanun'un 4 –g maddesine dayanarak, otuz gün süreyle başvuranın yayın hakkının durdurulmasına karar vermiştir. RTÜK verdiği kararda, başvuranın 26 Ekim ve 2 Kasım 1996 tarihlerinde yaptığı iki yayının ardından, aynı dayanakla daha önce de uyarıldığını belirtmiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, 27 Ekim 1999 tarihinde başörtüsü temalı bir tartışma programı yayınlamıştır.

RTÜK, başvuran hakkında 6 Ocak 2000 tarihinde, 3984 sayılı Kanun'un 33 ve 4 –g maddelerine göre yeni bir karar daha vermiştir. Bu karar, 27 Ekim 1999 tarihli program sırasında yayınlanan sözler ve şarkılar nedeniyle 365 gün süreyle yayının yasaklanmasını öngörmekteydi.

RTÜK, başvuranın Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun'da yer verilen yayın ilkesini ihlal ettiğini tespit etmiştir. Bu ilkeye göre, halkı şiddete, teröre yada ırk ayrımcılığına teşvik edici yada kin uyandırıcı nitelikte olan programlar yayınlanamaz.

Ayrıca RTÜK, 28 Şubat 1997 tarihinde, 26 Ekim ve 2 Kasım 1996 tarihlerinde yayınlanan diğer iki programlar nedeniyle 3984 sayılı Kanun'un aynı maddesine bağlı olarak başvuranın uyarıldığını belirtmiştir. RTÜK, suçun tekrarını gözönüne alarak, başvurana, yayınlarının 365 gün süreyle durdurulması cezasının verilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Bu karar, başvurana 19 Ocak 2000 tarihinde tebliğ edilmiş ve 11 Şubat 2000 ile 11 Şubat 2001 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Başvuran, RTÜK tarafından alınan kararın iptali için Ankara İdare Mahkemesi'nde dava açmıştır.

İdare Mahkemesi, 15 Haziran 2000 tarihli kararla başvuranın talebini reddetmiş. Mahkeme başvuranın daha önce aynı dayanaktan ve aynı gerekçelerden uyarıldığını tespit etmiştir. Mahkeme, edinilen bilgilere göre, başvuranın 3984 sayılı Kanun'un 4 –g maddesinde yer verilen yayın ilkesini yeniden ihlal ettiğini ve bu suç tekrarının olaylar bakımından yayının 365 gün süreyle durdurulmasını gerektirdiği sonucuna varmıştır.

Danıştay 5 Şubat 2002 tarihli kararla ilk derece mahkemesi kararını onamıştır. Bu karar başvurana 30 Mayıs 2002 tarihinde tebliğ edilmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, RTÜK'ün uyguladığı tedbirlerin AİHS'nin 9 ve 10. maddelerini ihlal ettiğini iddia etmektedirler.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuran, AİHS'nin 9 ve 10. maddelerini ileri sürerek, RTÜK'ün aleyhinde verdiği yasaklama kararlarından dolayı, haber veya fikir verme özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

AİHM, şikayetin sadece AİHS'nin 10. maddesi açısından incelenmesine karar vermiştir.

AİHM, başvuranın, Hükümet tarafından sunulan ve aşağıda da yer alan görüşlerine cevap olarak hiçbir görüş bildirmediğini not etmektedir.

A. Hükümet'in İtirazları

Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediğine dair itirazda bulunmaktadır. Hükümet, *Ahmet Sadık-Yunanistan* kararına atıfta bulunarak, AİHS'nin 35§1 maddesinin sadece yetkili ulusal mahkemelere başvurulmasını değil, aynı zamanda, daha sonra AİHM önünde dile getirilmesi düşünülen şikayetlerin, bu mahkemeler önünde de sunulmasını gerektirdiğini ileri sürmektedir. Oysa mevcut davada başvuran, ulusal düzeyde şikayetlerini dile getirmemiştir.

AİHM, başvuranın AİHM önünde dile getirmeyi düşündüğü şikayetleri, "iç hukuk tarafından zorunlu kılınan koşullar ve sürelerde en azından özü bakımından" ulusal makamlar önünde ortaya koymasının yeterli olduğunu hatırlatmaktadır (*Castells-İspanya*, 23 Nisan 1992 tarihli karar ve *Akdıvar ve diğerleri-Türkiye*, 16 Eylül 1996 tarihli karar). Bu davada, AİHM, başvuran tarafından iç hukuktaki farklı başvurularına dayanak olarak sunulan araçlarda, AİHS'nin 10§1 maddesi uyarınca haber ve fikir verme özgürlüğüne atıfta bulunulduğunu gözlemlemektedir.

Buradan başvuranın, AİHM önünde dile getirdiği şikayeti, ulusal mahkemeler önünde de özü itibarıyla dile getirdiği yönünde değerlendirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Dolayısıyla AİHM, bu itirazı reddetmektedir.

Ayrıca Hükümet, verilen kararın düzeltilmesi başvurusunda bulunmadığı için başvuranın iç hukuk yollarını tükettiğinin söylenemeyeceğini savunmaktadır.

AİHM, Türk hukukunda kararın düzeltilmesi başvurusunun, sözkonusu kararın Yargıtay ve Danıştay'ın yaptığı hata nedeniyle düzeltilmesi gerektiği konusunu içerdiğini not etmektedir. Sadece tarafların kararın düzeltilmesi başvurusunda bulunmasıyla, mahkeme yeni unsurlara gerek olmadan aynı davayı ikinci kez incelemektedir (*İsmail Çınar-Türkiye* (karar), no: 28602/95 ve *mutatis mutandis Karaduman-Türkiye* (karar), no: 16278/90).

AİHM, normal olarak başvuranın, yeterli ve etkili olan iç hukuk yollarını kullanması gerektiğini hatırlatmaktadır. Bir iç hukuk yolu kullanıldığında, aynı amaçla başka bir hukuk yolunu kullanmak zorunlu değildir (Bkz. örneğin, *Patricia Raquel Real Alves-Portekiz* (karar), No: 19485/02). Bu davada İdare Mahkemesi'nin başvuranın başvurusunun reddedilmesine ilişkin verdiği kararı Danıştay'ın nihai olarak onadığını ortaya koymak AİHM için yeterli olacaktır.

AİHM, yukarıda belirtilenleri gözönüne alarak, başvuranın iç hukuk yollarını tüketmek amacıyla makul olarak kendisinden beklenebilecek her şeyi yaptığını tespit etmektedir. Böylece AİHM, Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin itirazını reddetmektedir.

B. AİHS'nin 10. maddesine dayanan şikayet

1. Müdahalenin olması hakkında

Hükümet, radyo yayınının 365 gün süreyle tamamen durdurulması nedeniyle başvuranın ifade özgürlüğü hakkına bir müdahalenin olduğunu inkar etmemektedir.

AİHM, bu cezanın, AİHS'nin 10§1 maddesi tarafından korunan başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturduğunu onamaktadır.

2. “Kanun tarafından öngörülen” ve meşru amaçlar

AİHM, müdahalenin, kanun tarafından öngörüldüğünü ve AİHS'nin 10§2 maddesi uyarınca ulusal güvenliğin ve kamu emniyetinin korunması yada düzenin sağlanması ve suçun önlenmesi gibi meşru amaçlar güttüğünü not etmektedir. Bu durumda, müdahalenin “demokratik toplumda gerekli olup olmadığı” sorusu ortaya çıkmaktadır.

3. “Demokratik toplumda gerekli olan”

Hükümet, yayınlar halkı şiddete, kine ve ırk ayrımcılığına teşvik ettiğinden ve Türkiye'nin ulusal ve toprak bütünlüğünü tartışma konusu yaptığından dolayı, suç unsuru teşkil eden tedbirlerin gerekli olduğuna kanaat getirmektedir.

AİHM, 10. maddenin 1. paragrafında yer verilen ifade özgürlüğünün, demokratik toplumun gelişimi için başlıca koşullardan biri olan temel dayanaklardan birini oluşturduğunu hatırlatmaktadır. 2. paragrafla beraber ifade özgürlüğü, saygınlıkla kabul edilen yada zararsız “haber” yada “fikirlerin” yanısıra, aykırı, şok eden yada endişe uyandıran haber yada fikirleri için de geçerlidir. Çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirlilik ilkeleri de bunu gerektirir, bu ilkeler olmadan “demokratik toplum” olmaz (Bkz. diğerleri arasında *Handyside-Birleşik Krallık*, 7 Aralık 1976 tarihli karar ve *Castells*).

AİHM, basının demokratik toplumdaki rolünün önemini bir çok kez vurgulamıştır. Basının, düzenin korunmasına bağlı bazı sınırları aşmaması gerekse de, görev ve sorumluluklarına saygı çerçevesinde genel menfaate ilişkin sorunlar hakkındaki haber ve fikirleri verme sorumluluğunu üstlenmektedir. Basının bu haber yayma görevine, kamuoyunun haber alma hakkı eklenmektedir (Bkz. diğerleri arasında *Thorgeir Thorgeirson-İzlanda*, 25 Haziran 1992 tarihli karar ve *Colombani ve diğerleri-Fransa*, no: 51279/99). Ayrıca AİHM, demokratik bir sistemde, Hükümet'in faaliyetleri veya ihmallerinin, yasa koyucu ve yargı güçlerinin yanısıra, basın ve kamuoyunun da denetime tabi olmalarının gerektiğini hatırlatmaktadır (Bkz. *Castell*).

AİHM, bu ilkelerin, yazılı basının yanısıra radyo yayınları için de özel bir önem taşıdığına kanaat getirmektedir (*Groppera Radio A.G. ve diğerleri*, 28 Mart 1990 tarihli karar, *Jersild-Danimarka*, 23 Eylül 1994 tarihli karar ve *Radio Fransa ve diğerleri-Fransa*, no: 53984/00).

AİHM, 10. maddenin 2. paragrafının yer verdiği şekliyle ifade özgürlüğü sınırlı bir yoruma açık istisnaları da kapsadığını ve bu özgürlüğün sınırlandırma ihtiyacının, ikna edici bir şekilde ortaya konulmasının gerektiğini hatırlatmaktadır. Ulusal makamların takdir payı, demokratik toplumun basının kaçınılmaz olan “bekçi köpeği” rolünü üstlenmesini sağlama amacı ile sınırlandırılmıştır. Bu ilkeler yazılı basın için ifade edilse de, görsel işitsel araçlara da uygulanmaktadır (Bkz. özellikle *Jersild ve Radio Fransa ve diğerleri*).

Ancak suç unsuru teşkil eden sözlerin bir kimseyi, Devlet'in temsilcisini yada halkın bir bölümünü şiddet kullanılmasına teşvik ettiği durumda, ulusal makamlar, ifade özgürlüğüne yapılacak müdahalenin gerekliliğinin incelenmesinde daha geniş bir takdir payından faydalanmaktadırlar (*Sürek-Türkiye* (no:1), no: 26682/95).

Bu bağlamda AİHM, suç unsuru teşkil eden yayınlarda kullanılan terimlere ve yayınlandıkları bağlama özel bir itina göstermektedir.

Öncelikle başvuran, 22 Eylül 1998 tarihli Radyo Televizyon Üst Kurulu kararı konusunda, AİHS'nin hükümlerinin ihlal edilmesinden mağdur olduğunu ileri süremez. Zira sözkonusu karar Danıştay tarafından iptal edilmiş ve hiçbir zaman uygulanmamıştır.

AİHM, 365 gün süreyle getirilen yayın yasağı konusunda, başvuranın halkı şiddete, teröre, ırk ayrımcılığına teşvik edici ve kin uyandıran programların yayınlanamayacağına dair ilkenin ihlal edildiği gerekçesiyle, verilen sözkonusu ceza uygulanmadan önce RTÜK tarafından birçok kez uyarıldığını not etmektedir. Bu koşullarda AİHM, bu davada verilen cezanın, 10§2 maddesi uyarınca makul olarak “kaçınılmaz bir sosyal ihtiyaca” cevap verip vermediği ve dolayısıyla “gerekli” olup olmadığını değerlendirmek için başvuranın daha önce yayınladığı programları da gözönünde bulundurmalıdır.

AİHM, 27 Ekim 1999 tarihli program sırasında yayınlanan şarkı ve kullanılan sözlerin özellikle sert, kışkırtıcı ve hatta kin uyandırıcı bir anlam taşıdığını tespit etmektedir.

AİHM, başvuranın yayınladığı farklı programlarda kullanılan sözlerin içeriğini ve tonlamasını gözlemleyerek, sözkonusu programlarda eylem araçları olarak şiddet ve kuvvet kullanımına çağrı ve teşvik bulunduğunu not etmektedir.

AİHM, bu davada olduğu gibi, kin güden, şiddeti öven yada şiddete teşvik eden konuşmalar olarak değerlendirilebilecek beyanların hoşgörü anlayışıyla bağdaşmayacağını ve AİHS'nin önsözünde ifade edilen barış ve adalete ilişkin temel değerlere ters düştüğünü hatırlatmaktadır (*Sürek-Türkiye* (no:1) ve *Gündüz-Türkiye* (karar, no: 59745/00)).

AİHM, başvuran aleyhinde verilen cezayı haklı göstermek için makamlar tarafından ileri sürülen gerekçelerin “yeterli ve uygun” olduğuna kanaat getirmektedir.

Geriye, müdahalenin güdülen yasal amaçlarla orantılı olup olmadığı sorusu kalmaktadır. Kuşkusuz AİHM, başvurana verilen, iç hukuktaki en yüksek ceza olan 365 gün süreyle yayın yasağının getirilmesi cezasının ciddiyetini kabul etmektedir. Ancak AİHM, bir tutumun yukarıda tespit edilen düzeye ulaşması durumunda ve çoğulcu demokrasinin temel ilkelerinin inkarını oluşturacak şekilde hoş görülemez hale geldiğinde, caydırıcı cezaların iç hukukta yer almasının gerekli olduğunun ortaya çıkacağına kanaat getirmektedir.

Sonuç olarak AİHM, bu davada başvurana verilen cezanın ciddiyeti, AİHS'nin 10§2 maddesi uyarınca, güdülen milli güvenliğin ve kamu emniyetinin korunması ya da düzenin sağlanması ve suçun önlenmesi gibi yasal amaçlarla orantısız olduğunun düşünülmemeyeceğine kanaat getirmektedir.

Buradan başvuranın şikayetinin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35§3 ve 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Böylelikle AİHS'nin 29§3 maddesinin uygulanmasına son vermek uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM, oybirliğiyle;

Başvurunun *kabuledilemez* olduğuna karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MEHMET EMİN ÖZKAN/Türkiye*

Başvuru No. 12822/02
21 Kasım 2006

İKİNCİ DAİRE

KABULEDİLEBİLİRLİĞİNE İLİŞKİN NİHAİ KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

1939 doğumlu başvuran Mehmet Emin Özkan Türk vatandaşı olup, Ceyhan'da ikamet etmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, Adana Barosu'na bağlı avukat Y. Dora Şeker tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran, 11 Kasım 1996 tarihinde, Mersin Emniyet Müdürlüğü polis memurları tarafından, PKK'ye (Kürdistan İşçi Partisi) üye olduğu şüphesiyle gözaltına alınmıştır. Başvuran Kürt etnik kökenli olup, okuma yazması yoktur. Dolayısıyla iyi derecede Türkçe bilmemektedir. Polis memurları tarafından düzenlenen ve başvuranın parmağını basarak onayladığı ifadeyle, PKK'nin eylemlerinde aldığı görevleri ayrıntılı olarak anlatmıştır.

Başvuran, 19 Kasım 1996 tarihinde, Mersin Cumhuriyet Savcısı'nın huzuruna çıkarılmıştır. Parmağını basarak onayladığı ve kendisine sesli olarak okunan ifadesinde, ailesini öldürmek ve evini yakmakla tehdit ettikleri için, bazı PKK üyelerine yiyecek ve barınak sağladığını kabul etmiştir. Başvuran, Emniyet Müdürlüğü'nde verdiği ifadeyi reddetmiştir.

Aynı gün, kendisine yöneltilen suçlamalar, Mersin Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki sorgu hakimi huzurunda, asıl mesleği polis memurluğu olan bir kişinin tercümanlığı aracılığıyla anlatıldığında, başvuran, PKK üyesi olduğunu kabul etmemiştir. Mahkeme, başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir.

Başvuran, 15 Kasım 1996 tarihinde, polise bazı PKK üyelerinin evlerini göstermiş ve yapılan yerinde incelemelerde polis memurlarının düzenlediği soruşturma raporunu parmağını basarak onaylamıştır.

Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, 3 Aralık 1996 tarihinde, başvuran ve on bir kişi aleyhinde, bu kişileri, Türk Devleti'nin egemenliğini zayıflatmaya çalışmak ve ülkeyi bölmek amacındaki PKK'nin eylemlerine katılmakla suçlayan bir

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

iddianame hazırlamıştır. Cumhuriyet Savcısı başvuran hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 125. Maddesi uyarınca idam cezası verilmesini talep etmiştir.

Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi, 19 Mayıs 1997 tarihinde, 4210 Sayılı Kanun gereğince kapatılmış ve dava, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne devredilmiştir.

Başvuran, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görülen ilk beş duruşmaya, sağlık durumunun elvermemesi nedeniyle katılmamış, ancak avukatı tarafından temsil edilmiştir.

Başvuranın avukatı, müvekkilinin Türkçe bilmemesi nedeniyle, mahkemeden, gelecek duruşmalarda Kürtçe'den Türkçe'ye ve Türkçe'den Kürtçe'ye çeviri yapacak bir tercümanın hazır bulunmasını talep etmiştir. Mahkeme, Cumhuriyet Savcılığı'ndan duruşmalar için başvurana bir tercüman sağlamasını talep etmiş ve dava dosyasına eklenmiş tüm belgelerin başvurana için çevrilmesine karar vermiştir.

Başvuran, 24 Mart 1998 tarihinde ilk kez Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde hazır bulunmuştur. Hakimin hakkındaki kişisel bilgiler ile ilgili sorduğu tüm sorulara Türkçe yanıt vermiştir. Başvuranın avukatı, müvekkiliyle Türkçe iletişim kurmasına rağmen, başvurana bu dilde kendisini savunmakta güçlük çektiğini belirtip, mahkemeye bu konuda güvence vermiştir.

Duruşma sırasında başvurana Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görevli bir polis memuru tercümanlık etmiştir. Tercüman, diğer sanıkların takibatın çeşitli safhalarında verdikleri ifadeleri, iddia edilen olaylar ve raporlar hakkında düzenlenen tutanakları ve şahitlerin ifadelerini başvurana için tercüme etmiştir. Başvuran, kendisine yöneltilen iddialarla ilgili belgeleri kabul etmemiş, PKK ile hiçbir bağlantısı olmadığını iddia etmiştir. Başvuranın avukatı, müvekkiline yöneltilen iddiaların tümünün yalnız varsayımlara dayandığını savunmuştur. Başvuran, tercümanı yardımıyla, avukatının sözlerine katıldığını ifade etmiştir. Mahkeme, ileriki duruşmalarda tercümanın hazır bulunması gerektiğine karar vermiştir.

21 Mayıs 1998 tarihinde yapılan duruşmada, başvurana avukatı mahkemeden soruşturmanın sürdürülmesini talep etmiş, başvuran da avukatının talebine katılmış ve aleyhindeki tüm iddiaları reddetmeye devam etmiştir. Mahkeme avukatın talebini reddetmiş, davayı bir sonraki duruşmada karar bağlamayı amaçladığını ve tercümanla beraber tüm sanıkların duruşmada hazır bulunmaları gerektiğini beyan etmiştir.

18 Haziran 1998 tarihinde, başvuran hariç tüm sanıklar mahkeme huzurunda hazır bulunmuşlardır. Başvuran, duruşmada bulunmayacağını, hiçbir mazeret göstermeksizin mahkemeye ifade etmiştir. Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi başvurana işlediği iddia edilen tüm suçlardan suçlu bulmuş, Türk Ceza Kanunu'nun 125. Maddesi uyarınca idam cezasına çarptırılmış ve daha sonra bu cezayı hafifletici nedenlerden ötürü ömür boyu hapis cezasına çevirmiştir.

Yargıtay, 3 Şubat 1999 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını bozmuştur.

29 Temmuz 1999 tarihinde Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılamaya yeniden başlanmış, başvuran mahkemede hazır bulunmuş ve yazılı görüşlerini sunmuştur.

Başvuran, 21 Ekim 1999 tarihinde, mahkemeden, duruşmalar sırasında kendisine yardımcı olması için bir tercüman görevlendirilmesini talep etmiştir. Ancak izleyen duruşmada tercüman bulunmamıştır. Mahkeme, başvurana "Türkçeyi yeterli düzeyde konuşamaması" nedeniyle ileriki duruşmalarda bir tercümanın görevlendirilmesinin zorunlu olduğunu vurgulamıştır. Cumhuriyet Savcısı davayla ilgili görüşlerini sunmuştur.

23 Aralık 1999 tarihli duruşmada, mahkeme, başvurana tercümanı olarak başka bir polis memurunu görevlendirmiştir. Başvuranın avukatı, müvekkilinin, asıl mesleğinden ötürü tercümanın tarafsız olmamasından endişe ettiğini ileri sürmüştür. Hakim, başvurana, mahkemenin başka bir tercüman görevlendirmesini isteyip istemediğini sormuştur. Başvuran ise mevcut tercümanı uygun bulmuştur.

Başvuran, tercüman yardımıyla verdiği ifadesinde, kendisine yöneltilen suçlamaları reddetmiştir. Avukatının ve kendisinin yazılı ve sözlü görüşlerini yinelemiş, beraat talep etmiştir.

Tercüman, 10 Şubat 2000 tarihinde, başvuran için Cumhuriyet Savcısı'nın yazılı görüşlerini tercüme etmiştir. Başvuran, önceki ifadelerini yinelemiş, Cumhuriyet Savcısı'nın iddialarını reddetmiştir. Mahkeme, başvurunu suçlu bulmuş ve daha önce verdiği cezayı yine vererek duruşmayı kapatmıştır.

Yargıtay, 30 Ocak 2001 tarihinde, başvuranın suçlu bulunduğu bir olayın iddianamede yer almadığını ileri sürerek, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını bir kez daha bozmuştur.

Dava, 3 Mayıs 2001 tarihinde, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde bir kez daha açılmıştır. Cumhuriyet Savcısı, 28 Haziran 2001 tarihinde, mahkemeye ek bir iddianame sunmuş, başvurunu, Türk Ceza Kanunu'nun 125. Maddesi uyarınca, bir tuğgeneralini öldürmekten sorumlu tutarak suçlamıştır. Cezaevinde tutuklu bulunan başvuran, ilk altı duruşmada mahkemeye getirilmemiştir. Başvuranın avukatı mahkemeden, müvekkilinin bir sonraki duruşmaya getirilmesini talep etmiştir. Mahkeme hiçbir karar almadan, duruşmayı sonraki bir tarihe ertelemiş, cezaevi yetkililerinin başvurunu duruşmaya getirmelerini emretmiştir.

6 Eylül 2001 tarihindeki duruşmada, avukatıyla beraber başvuran, tutuklu bulunduğu sürede geçen yıllar içerisinde Türkçe öğrendiği için, bir tercümanın yardımına ihtiyacı olmadığını belirtmiştir. Hakim başvuruna sorular sormuş ve Türkçe'ye hakim olduğuna karar vermiştir. Başvuran, ek iddianameye karşılık hazırladığı yanıt niteliğindeki görüşlerini 28 Haziran 1991 tarihinde tercüman yardımı olmaksızın sunmuştur.

25 Ekim 2001 tarihindeki duruşmada, başvuran, yazılı görüşlerini sunmuş, ancak Cumhuriyet Savcısı'nın görüşlerini dinledikten sonra, avukatının duruşmada bulunmaması nedeniyle hiçbir sözlü görüş sunmamıştır.

8 Kasım 2001 tarihinde, hakim bir kez daha başvuranın tercümana gereksinim duymadığını sormuştur. Başvuran Türkçe bildiğini belirtmiş ve bir kez daha tüm iddiaları reddettiğini ifade eden yazılı görüşlerini sunmuştur.

Mahkeme, 15 Kasım 2001 tarihinde, diğer sanığın ifadesi ışığında, başvuranın 22 Eylül 1991 tarihinde meydana gelen "Lice olayları"na karışmasıyla ilgili ek iddianame hazırlamasının gerekli olduğu sonucuna varmıştır.

12 Aralık 2001 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı, başvuran aleyhinde, PKK üyeleriyle güvenlik güçleri arasında meydana gelen silahlı çatışmaya karışması ve kamu binalarına yapılan terör baskınlarına katılmasıyla ilgili ek iddianame sunmuştur.

Mahkeme, 7 Mart 2002 tarihinde, diğer sanıkların ifadeleri ve itiraflarına, tanık ifadelerine ve olay mahallinde düzenlenen soruşturma raporlarına dayanarak, başvurunu, Türk Ceza Kanunu'nun 125. Maddesi uyarınca mahkum etmiş ve ömür boyu hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay, 24 Eylül 2002 tarihinde, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını onamıştır. Yargıtay'ın kararı başvuranın avukatına 1 Nisan 2004 tarihinde bildirilmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, AİHS'nin 6. Maddesi'nin 3. fıkrasının (c) paragrafı uyarınca, takibatın ilk safhalarında avukatına başvurmasına izin verilmediğinden şikayetçi olmuştur. Benzer biçimde, pek çok duruşmada mahkeme huzurunda hazır bulunmamasının savunma haklarını ihlal ettiğinden de şikayetçi olmuştur.

Başvuran ayrıca, AİHS'nin 6. Maddesi'nin 3. fıkrasının (e) paragrafı uyarınca, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görülen duruşmaların pek çoğunda, Türkçe bilmemesine rağmen, tercüman yardımından yoksun bırakıldığını iddia etmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuran, takibatın ilk safhalarında hukuki yardım almadığından ve duruşmaların pek çoğunda tercüman yardımından yoksun bırakıldığından şikayetçi olmuştur. Başvuran ayrıca, cezaevi yetkililerinin kendisini duruşmalara getirmemesinin, savunma haklarını düzgün biçimde kullanmasını engellediğinden şikayetçi olmuştur. 6. Madde'nin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

"1. Herkes ... kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan ... [bir] mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.

3. Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir: ...

c) Kendi kendini savunmak veya kendi seçeceği bir savunmacının yardımından yararlanmak ve eğer savunmacı tutmak için mali olanaklardan yoksun bulunuyor ve adaletin selameti gerektiriyorsa, mahkemece görevlendirilecek bir avukatın para ödemeksizin yardımından yararlanabilmek; ...

e) Duruşmada kullanılan dili anlayamadığı veya konuşamadığı takdirde bir tercümanın yardımından para ödemeksizin yararlanmak."

AİHM, başvuranın şikayetlerini, 6. Madde'nin 3. fıkrasının (c) ve (e) paragrafları ile bağlantılı olarak 1. fıkrası uyarınca inceleyecektir.

a) ön soruşturmada hukuki yardım sağlanmaması

Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle bu şikayetin reddedilmesi gerektiğini savunmuştur.

AİHM, Hükümet'in, başvuranın takip etmesi gereken iç hukuk yollarına işaret etmediğini gözlemler. Bu nedenle bu ön itirazı reddeder.

Hükümet, ayrıca, başvuranın ön soruşturma sırasında hukuki yardım alamamasının, takibatın sonraki aşamalarında, başvuran ulusal mahkemeler önünde bir avukat tarafından temsil edildiğinde telafi edildiğini savunmuştur. Başvuran bu sava itiraz etmiştir.

AİHM'nin, başvuranların ilk polis sorgulamalarında danışman avukattan yoksun bırakıldıklarından şikayetçi oldukları benzer davaları incelediği durumlar olmuştur (diğerlerinin yanı sıra bkz., *Ahmet Mete – Türkiye*, 77649/01). AİHM, 6. Madde'nin – özellikle 3. fıkrasının- ancak, bir davanın, görülmesi için mahkemeye gönderilmesinden önce, başlangıçta hükümlerin yerine getirilmemesi nedeniyle yargılamanın hakkaniyete uygunluğuna ciddi biçimde önyargılı olunduğu takdirde ve bu ölçüde, ilişkili olabileceğini yineler. Sorun, başvuranın ilk sorgulama sırasında hukuki bir temsilcisinin olmayışının,

yargılamanın bütününe bakıldığında, sanığı adil bir yargılamadan yoksun bırakmış olup olmadığıdır (bkz. *John Murray - İngiltere*).

Bu davanın olaylarına dönersek, AİHM, başvuranın, hem Devlet Güvenlik Mahkemesi hem de Yargıtay huzurunda, bir avukat tarafından temsil edildiğini ve iddia makamının iddialarına itiraz etme olanağının bulunduğunu kaydeder (bkz. *gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Mamaç ve Diğerleri – Türkiye*, 29486/95, 29487/95, 29853/96; *Sarıkaya - Türkiye*, 36115/97). AİHM, dava dosyasında, başvuranın yargılanmasının hakkaniyete uygunluğuna, gözaltında bulunduğu dönemde avukat edinmemesi nedeniyle önyargılı olduğunu işaret eden hiçbir unsur bulunmadığını belirtir. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararı, yalnız başvuranın polisler tarafından ifadeye değil, takibatın sonraki aşamalarında verdiği ifadelerle, diğer sanıkların ifadeleri ve itirafları ile tanıkların şahitliğine de dayanmıştır. Dava dosyasından, hem Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin hem de Yargıtay'ın, iç hukuk ile davanın özel şartlarına bağlı olarak karar vermelerinden önce davayı etraflıca incelediği açıkça görülmektedir.

Yukarıda ifade edilenler, AİHM'nin, ön soruşturma sırasında hukuki yardım alamamasının, başvuranı, 6 § 1. Madde çerçevesinde adil biçimde yargılanmaktan yoksun bırakmadığı sonucuna varması için yeterlidir. Bu şikayetin dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35. Maddesi'nin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

b) cezaevi yetkililerinin başvuranı mahkemeye getirmemeleri

Hükümet, başvuranın birkaç duruşmada hazır bulunmamasının, sağlık durumunun elvermemesi gerekçesiyle kendi isteği olduğunu savunmuştur. Ayrıca, başvuranın mahkeme huzurunda hazır bulunmadığı bazı duruşmalarda, hazır bulunmamasıyla ilgili hiçbir haklı gerekçe sunmadığını savunmuştur.

Başvuran, sağlık durumunun elvermemesinin mahkeme duruşmalarına yalnızca üç kez katılmasını engellediğini ileri sürmüştür. Ayrıca sağlık durumunun cezaevi koşulları nedeniyle kötüleştiğini iddia etmiştir.

AİHM, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde, otuzdan fazla duruşmanın görüldüğünü gözlemlemektedir. AİHM, cezaevi yetkililerinin, 2001 yılının Mayıs ve Eylül ayları arasında birbiri ardına görülen altı duruşmada başvuranı mahkeme huzuruna çıkarmadığını kaydeder. Öte yandan, bu duruşmalarda başvuranın avukatının hazır bulunduğunu gözlemlemektedir. Ayrıca ulusal mahkeme, başvuranın duruşmalarda mevcut bulunmaması üzerine, duruşmaları hiçbir karar almadan ertelemiş ve başvuranın bir sonraki duruşmaya gelmesini talep etmiştir. Yukarıda belirtilenler ışığında, başvuranın bazı duruşmalarda hazır bulunmaması, AİHS'nin 6. Maddesi'nin 1. fıkrası ile 3. fıkrasının (c) paragrafı çerçevesinde adil yargılamadan yoksun bırakıldığı biçiminde yorumlanamaz.

AİHM, bu şikayetin dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35. Maddesi'nin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

c) başvurana uygun bir tercüman sağlanmaması

Hükümet, başvuranın ön soruşturma sırasında Türkçe ifade verdiği göz önüne alındığında, Türkçe'ye hakimiyetinin, kendisine yöneltilen suçlamaları anlayacak ve yargılama sürecine etkin biçimde katılacak ölçüde yeterli olduğu sonucunun çıkarılabileceğini ileri sürmüştür. Ayrıca, başvuranın, tercüman ve avukatı yardımıyla duruşmalara tam olarak iştirak edebildiğini ve savunmasında söylemek istediği her şeyi söylediğini savunmuştur.

Başvuran, Hükümet'in savlarına itiraz etmiş, Mersin Sulh Ceza Mahkemesi ile Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kendisine bir tercüman atamasından anlaşılacağı üzere, Türkçe'yi tam olarak anlayamamasının yetkili makamlarca göz önünde tutulduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, 6. Madde'nin 3. fıkrasının (e) paragrafının sağladığı tercüman hakkının, başvuranın adil yargılanma hakkından yararlanması amacıyla mahkemenin dilini anlaması veya bu dilde karşılık verebilmesi için gerekli olan, cezai yargılamaya ilişkin tüm belge ve raporları kapsadığını yineler. Sağlanan tercüman yardımı, başvuranın aleyhinde açılan davayla ilgili bilgi sahibi olmasını ve özellikle mahkeme huzurunda olayları kendi açısından anlatarak kendini savunabilmesini olanaklı kılmalıdır (diğerlerinin yanı sıra bkz., *Kamasinski – Avusturya*).

AİHM, başvuranın Kürt etnik kökenli olması ve okuma-yazma bilmemesi nedeniyle, tüm yaşamı boyunca Türkiye'de oturmuş olmasına rağmen Türkçe'ye hakimiyetinin sınırlı olabileceğini kabul etmektedir. Öte yandan, Türkçe'ye belli ölçüde hakim olması Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi hakimi tarafından kaydedilmiş ve 24 Mart 1998 tarihinde görülen duruşmada avukatı tarafından teyit edilmiştir. AİHM ayrıca, polis memurlarına verdiği ifadesini, 19 Kasım 1996 tarihinde Cumhuriyet Savcılığı'nda kendisine yüksek sesle okunduğunda reddetmesi nedeniyle, başvuranın okuma yazma bilmemesine rağmen konuşulan Türkçe'yi anlayabildiğini kaydeder.

AİHM, başvuranın Türkçe'ye yeterince hakim olmadığı iddialarının, ön soruşturma sırasında Mersin Sulh Ceza Mahkemesi huzuruna çıkartılıp tercüman aracılığıyla ifade verdiğinde ilk kez gerçek bir mesele haline geldiğini gözlemler. Ayrıca, 24 Mart 1998 tarihinde görülen ve başvuranın hazır bulunduğu ilk duruşmada, başvurana yine tercüman aracılık etmiştir.

Türkçe'den Kürtçe'ye ve Kürtçe'den Türkçe'ye tercüme yapılması duruşmaların çoğunda ayarlanmıştır. Bu duruşmalar sırasında başvuran sözlü görüşlerini belirtmiş, dava dosyasına konulan tüm belgeler başvuran için tercüme edilmiştir. 1999 yılının Temmuz ve Aralık aylarında görülen üç duruşmada tercüman, başvurana yardımcı olmak için mahkeme salonunda hazır bulunmamıştır. Başvuranın avukatının da hazır bulunduğu bu üç duruşma sırasında, başvuran, yazılı görüşlerini Türkçe belirtmiştir.

Ayrıca, AİHM, başvuranın AİHM'ye yaptığı başvuruda, asıl mesleği polis memurluğu olan tercümanın tarafsızlığı hakkında şikayetçi olmuştur. AİHM, tercüman olarak bulunan polis memurunun pek çok durumda aracılık etmesinin ardından, 23 Aralık 1999 tarihli duruşmada başvuranın avukatının, müvekkilinin, tercümanın tarafsız olmadığından endişe ettiğini gözlemler. Mahkeme kayıtlarına göre, mahkeme, başvurana, tercümanın değiştirilmesini isteyip istemediğini sormuştur. Başvuran değiştirilmesini istemediğini açıkça ifade etmiştir. Bu nedenle yargılamaya aynı tercümanla devam edilmiştir.

AİHM, AİHS'nin sağladığı bir haktan, ulusal hukukun izin verdiği ölçüde yararlanmaktan feragat eden kişinin şüpheye yer bırakmayacak biçimde onaylanması gerektiğini yineler (bkz. *Colozza - İtalya*). AİHM, yargılama süresince bir avukat tarafından temsil edilen başvuranın, tercümanın tarafsızlığından gerçekten şüphe ediyorsa, avukatıyla anlaşarak mahkemeden tercümanı değiştirmesini isteyebileceği sonucuna varmıştır. Ancak başvuran böyle yapmamıştır. Bu nedenle AİHM, başvuranın hakkından feragat ettiğini düşünmenin akla yatkın olduğu kanısındadır (bkz. gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, *Ozerov – Rusya*,

64962/01). Tercüman ve savunma avukatı yoluyla, başvurana, davasını açıklaması ve aleyhinde getirilen iddialara itiraz etmesi için yeterli olanakların sağlandığı anlaşılmaktadır.

Ek olarak, AİHM, başvuranın, 6 Eylül 2001 tarihli duruşmada, tutuklu bulunduğu yıllar içinde Türkçe'yi öğrendiğini iddia ederek, tercüman yardımı olmaksızın savlarını sunmaya karar verdiğini gözlemler. Hakim, başvurunu sorgulayarak, cezai yargılamaya etkili olarak iştirak edebilecek dil becerisine sahip olduğunu tasdik etmiştir.

Bu koşullarda, AİHM, başvurana sağlanan tercüman yardımının AİHS'nin 6. Maddesi'nin 1. fıkrası ve 3. fıkrasının (e) paragrafıyla uyumlu olduğu sonucuna varmıştır. AİHM, başvuranın, aleyhine açılan davaya etkili olarak iştirak edebildiğini, dolayısıyla, bütün olarak bakıldığında cezai yargılamanın hakkaniyete aykırı olarak değerlendirilemeyeceğini kaydeder.

Buna göre, AİHM, bu şikayetin de açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35. Maddesinin 3. ve 4. fıkralarıyla uyumlu olarak reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. Maddesi'nin bu davaya uygulanmaması uygun görülmüştür.

Bu nedenlerle, AİHM, oybirliğiyle,

Başvurunun geri kalanının kabuledilmez olduğunu *beyan eder*.

S. DOLLÉ
Zabıt Katibi

J.-P. COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SALİH ÇAKAN

Başvuru No: 67217/01
7 Aralık 2006

Dostane Çözüm

OLAYLAR

M. Salih Çakan isimli başvuran, Türk vatandaşıdır, 1968 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir. Taraflarca sunulduğu şekliyle dava olayları şöyle özetlenebilir. 19 Temmuz 1994 tarihinde, başvuran PKK'ya mensup olduğu şüphesiyle polis tarafından gözaltına alınmıştır. 22 Temmuz 1994 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir. 19 Aralık 1994 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvurunu, Türk Ceza Kanunu'nun 168 § 1. maddesi ve 3713 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca suçlayan iddianame sunmuştur. 9

Kasım 1998 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi başvuranı suçlandığı üzere mahkum etmiş ve yirmi dört yıl üç ay hapis ve para cezasına çarptırmıştır. Bu karar, 26 Ekim 1999 tarihinde Yargıtay tarafından bozulmuştur. 11 Eylül 2000 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranı, Türk Ceza Kanunu'nun 168 § 1. maddesi kapsamında mahkum etmiş ve on iki yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır. Başvuran ayrıca memuriyetten men edilmiştir. Mahkeme, başvuranın tutuklu yargılanma süresini dikkate alarak, serbest bırakılmasına karar vermiştir. Bu karar, 5 Temmuz 2001 tarihinde onanmıştır.

ŞİKAYETLER

Başvuran, AİHS'nin 5 § 3. maddesi çerçevesinde, tutuklu yargılandığı süreye ilişkin olarak şikayetçi olmuştur.

Başvuran, AİHS'nin 6 §§ 1., 2.ve 3. maddeleri kapsamında, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından makul bir süre içinde adil yargılanma hakkından yoksun bırakıldığını ileri sürerek şikayetçi olmuştur. Suçu sabitleşene kadar masum olma hakkının, tutuklu yargılandığı süreye ilişkin olarak ihlal edildiğini belirtmiştir. Ayrıca, kendisine yönelik suçlamalardan haberi olmadığını, soruşturma esnasında yasal yardım almadığını ve savunma hazırlamak için yeterli zaman ve imkan tanınması hakkında mahrum bırakıldığını ileri sürmüştür. Özellikle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın, başvuranın temyizine ilişkin yazılı görüşü kendisine tebliğ edilmemiş ve böylelikle de karşı savunmasını sunma imkanından mahrum bırakılmıştır.

HUKUK

26 Ekim 2006 tarihinde, AİHM, Hükümet'ten izleyen deklarasyonu almıştır:

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, 67217/01 sayılı başvurunun dostane çözümünü teminen Sn. Salih Çakan'a *ex gratia* 6.500 Euro (altı bin beş yüz Euro) ödemeyi teklif ettiğini beyan ederim. Bu meblağ, tüm maddi ve manevi tazminatlar ile birlikte harcamaları da kapsayacaktır.

Bu meblağ, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 37 § 1. maddesi uyarınca AİHM karar tarihinden itibaren üç ay içinde ödenecektir. Başvuran tarafından belirlenen bir banka hesabına Euro olarak ve uygulanabilecek her türlü vergi ve masraftan muaf olarak yatırılacaktır. Sözkonusu meblağın üç ay içinde ödenmemesi halinde, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt eder.

Bu ödeme, davanın nihai çözümünü teşkil edecektir.”

9 Ağustos 2006 tarihinde, AİHM, başvuranın temsilcisi tarafından imzalanmış olan izleyen deklarasyonu almıştır:

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, 67217/01 sayılı başvurunun dostane çözümünü teminen Sn. Salih Çakan'a *ex gratia* 6.500 Euro (altı bin beş yüz Euro) ödemeye hazır olduğunu not ettim. Bu meblağ, tüm maddi ve manevi tazminatlar ile birlikte harcamaları da kapsayacaktır.

Ayrıca, belirtilmiş olan bu meblağın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 37 § 1. maddesi uyarınca AİHM karar tarihinden itibaren üç ay içinde, Euro olarak ve

uygulanabilecek her türlü vergi ve masraftan muaf ödeneceği de tarafımdan not edilmiştir. Yukarıda kaydedilen üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar süre içerisinde basit faiz, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlara uygulanacaktır.

Teklifi kabul eder ve sözkonusu başvuruya yol açan olaylar hususunda Türkiye aleyhindeki iddialardan vazgeçerim. Bu şekilde, davanın nihai olarak karara bağlandığını bildiririm.

Bu deklarasyon, Hükümet ve başvurulan dostane çözüm kapsamında yapılmıştır.”

AİHM, taraflar arasında varılan dostane çözümü dikkate almıştır. Çözümün, AİHS ve Protokollerinde öngörülen insan haklarına saygı temeline dayandığı hususunda tatmin olmuştur ve başvurunun incelenmesinin devamını haklı çıkaracak kamu yararına hiçbir neden tespit etmemiştir (AİHS'nin *in fine* 37 § 1. maddesi). Dolayısıyla, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin davaya uygulanmasına devam edilmemelidir ve dava kayıttan düşürülmelidir.

Yukarıdaki gerekçelere dayalı olarak, AİHM oybirliği ile Başvurunun kayıtlardan düşürülmesine *karar vermiştir*

Vincent BERGER
Yazı İşleri Müdürü

Bostjan ZUPANCIC
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SALİH ÖZDEMİR/Türkiye Davası*

Başvuru No: 60688/00
8 Kasım 2005

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuran Salih Özdemir, 1970 doğumlu Türk vatandaşıdır. Olayların meydana geldiği sırada başvuran hapiste bulunmaktadır. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İzmir Barosu avukatlarından Zeynep Sedef Özdoğan tarafından temsil edilmektedir.

A. Davanın Koşulları

PKK (Kürdistan İşçi Partisi) örgütüne mensup olduğundan şüphe edilen başvuran, 5 Haziran 1994 tarihinde yakalanmış ve Manisa Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alınmıştır.

Başvuran, 13 Haziran 1994 tarihine kadar burada sorgulanmış ve PKK terör örgütünde yönetici olduğunu kabul ettiğini belirten bir ifadeyi imzalamak zorunda kalmıştır.

Başvuran aynı gün, İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiş ve daha sonra yedek hakim karşısına sevk edilmiştir. Başvuranın tutuklu yargılanmasına karar verilmiştir. Hakimler önünde başvuran, yurtdışına gidebilmek amacıyla PKK örgütüne katıldığını açıklamıştır.

Cumhuriyet Savcısı belirtilmeyen bir tarihte, başvuranı Devletin birliğini bozmakla itham etmiş ve Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca mahkum edilmesini talep etmiştir.

Başvuran, DGM önünde aleyhindeki suçlamalara itiraz etmiş fakat talebi üzerine kendisine tanınan süre içerisinde yazılı savunmasını sunmamıştır.

DGM 3 Nisan 1997 tarihinde başvuranı PKK örgütüne mensup olmakla suçlamış ve TCK'nın 168 § 1 ile Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca başvuranı yirmi dört yıl ağır hapis cezasına mahkum etmiştir. DGM, başvuranın ve başvuranla birlikte yargılanan diğer sanıkların polise verdikleri ifadelerine ve sanık V.F. tarafından kaleme alınan ve başvuranın faaliyetlerinin anlatıldığı mektuba dayanarak kararını vermiştir.

Yargıtay, 28 Mayıs 1998 tarihli bir kararla, usul hatası nedeniyle ilk derece mahkemesi kararını bozarak tekrar incelenmek üzere geri göndermiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

İzmir DGM, 19 Mart 1997 tarihli kararını, cezayı yirmi iki yıl altı ay ağır hapis cezasına indirerek 29 Aralık 1998 tarihinde düzeltmiştir.

Başvuranla birlikte bazı sanıklar bir kez daha temyize başvurmuştur. Başvuranın avukatı duruşma talebinde bulunmuş ve bu talebi kabul edilmiştir.

Yargıtay, 8 Kasım 1999 tarihinde, Özdoğan'ı dinledikten sonra, duruşmanın sonunda kararın 24 Kasım 1999 tarihinde açıklanacağını taraflara bildirmiştir.

Yargıtay, 24 Kasım 1999 tarihinde, temyiz edilen kararı onadığını Özdoğan'ın yokluğunda açıklamıştır.

Başvuranın avukatı, dava dosyasının bir önceki mahkeme kalemine 27 Aralık 1999 tarihinde geri gönderilmesiyle, 7 Ocak 2000 tarihinde Yargıtay kararından haberdar olmuştur.

HUKUK AÇISINDAN

A. Başvuranın şikayetleri

Başvuran, kendisini yargılayan ve mahkum eden DGM'nin bünyesinde bir askeri hakim bulunmasından dolayı bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığını iddia etmektedir.

Başvuran, hazırlık soruşturması sırasında avukat yardımından faydalanamadığını ve mahkumiyet kararının gözaltında iken baskı altında verilen ifadeler ve bir sanık tarafından yazılan bir belgeye dayanılarak alındığını iddia ederek şikayetçi olmuştur. Ayrıca esasa bakan

hakimlerin, PKK örgütüne katılma sebebinin yalnızca yurtdışına gitmek amaçlı olduğunu ve örgüt içinde yalnızca “kuryelik” yaptığını dikkate almadıklarını ifade etmiştir.

Başvuran son olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın tebliğnamesinin kendisine tebliğ edilmediğinden ve bu mahkeme tarafından verilen kararın yeterince gerekçelendirilmediğinden şikayetçi olmaktadır.

Bu itibarla başvuran, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6 §§ 1 ve 3 b), c) maddelerine atıfta bulunmaktadır.

B. Kabul edilebilirliğe ilişkin

1. Tarafların argümanları

a. İç hukuk yollarının tüketilmesi

Hükümet, yargılamanın hiçbir safhasında başvuranın şikayetlerini dile getirmediğini belirterek iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazını yöneltmektedir.

Başvuran bu iddialara cevap vermemektedir.

b. Altı ay kuralı

Hükümet iki açıdan altı ay kuralına uyulmadığını belirtmektedir.

Öncelikle, olayların meydana geldiği dönemde hiçbir başvuru yolunun DGM'lerin oluşumlarına ilişkin durumun düzeltilmesini sağlayamadığından, İzmir DGM'nin tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olmadığı yönündeki iddialarla ilgili olarak yapılan şikayetle ilgili olarak, altı aylık sürenin, bu mahkeme önünde oturumların başladığı tarihten itibaren ya da DGM tarafından kararın alındığı 29 Aralık 1998 tarihinden itibaren işlemeye başlaması gerektiğini belirtmektedir.

Hükümet'e göre, belirtilen sürenin Yargıtay'ın kararını verdiği tarihten itibaren işlemeye başladığı düşünülse de, 30 Haziran 2000 tarihinde yapılan başvuru yine de gecikmiş bir başvuru olmaktadır. Bu açıdan, bu mahkeme önünde 8 Kasım 1999 tarihinde yapılan duruşmada, başvuranın avukatına kararın 24 Kasım 1999 tarihinde açıklanacağını bildirildiğinin altını çizmektedir. Belirtilen tarihte, kararın açıklandığı oturuma katılmamayı tercih eden başvuranın avukatının, dava dosyasının bir önceki mahkeme kalemine geri gönderilmesiyle karardan haberdar olduğunu ileri süremeyeceğini belirtmiştir.

Başvuran, avukatının Yargıtay'ın kararını açıkladığı oturuma katılmama sebebinin, sözkonusu olayın savunmacı tarafın aktif olarak katılımını içermemesi olduğunu ileri sürmüştür.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 33. maddesine atıfta bulunan başvuran, Yargıtay kararının, yokluğunda açıklanmış olmasından dolayı kendisine tebliğ edilmesi gerektiğini, zira yetkililerin uygulamada tabi oldukları bu yasal yükümlülükten kaçınamayacaklarını ifade etmektedir.

Başvuran bu nedenle, Yargıtay kararıyla birlikte dosyanın hangi tarihte bir önceki mahkeme kalemine geri gönderileceğini Yargıtay Kalemi'nden öğrenmenin mümkün olmadığını açıklamaktadır. Mevcut davada, sözkonusu karar, 27 Aralık 1999 tarihinden

itibaren İzmir DGM Kalemî'nde ulaşılabilir kılınmıştır. Oysa bu tarihten haberdar edilmeyen Özdoğan, ancak 7 Ocak 2000 tarihinde kendi imkanlarıyla karardan haberdar olmuştur.

2. AİHM'nin takdiri

Tarafların argümanları ve davanın koşulları dikkate alındığında, AİHM, ne iç hukuk yollarının tüketilmesi sorunu üzerinde ne de *dies a quo* altı ay süresinin Yargıtay kararından önceki bir tarihte işlemeye başlayıp başlamadığının düşünülmesi üzerinde durulmasına gerek olduğuna karar vermiştir. Çünkü aşağıda belirtilen nedenlerden dolayı, her halükarda başvurunun gecikmiş olduğunun ortaya çıktığını düşünmektedir.

Ceza davaları ile ilgili olarak, Türk hukukunun açık bir şekilde ne ilgili kararın ne de Yargıtay'ın ilgili kararının yazılı olarak ilgili kişiye tebliğ edilmesini öngörmediği konusunda bir itirazda bulunulmamaktadır. CMUK'un 261 ve 324. maddelerinde belirtildiği üzere bu kararlar, açık olarak yapılan duruşmalarda açıklanır. O halde benzer kararlar, başvuranın ileri sürdüğü CMUK'un 33. maddesi ile öngörülen tebliğname usulü ile *prima facie* bağlı değildir.

Benzer durumlarda, prensip olarak altı ay kuralının, ilgililerin kendileri ile ilgili nihai karardan haberdar oldukları tarihten itibaren işlemeye başladığı kabul edilmektedir (*Papachelas-Yunanistan* [GC], no: 31423/96, §§ 30 ve 31, CEDH 1999-II, ve *Z.Y.-Türkiye* (karar), no: 27532/95, 19 Haziran 2001), mevcut kararda bu tarih, 8 Kasım 1999 tarihinde alınan ve 24 Kasım tarihinde aleni olarak açıklanan Yargıtay karar tarihidir.

Bu konu ile ilgili olarak, AİHM Türkiye aleyhine yapılan başvurularda altı ay kuralının uygulanması ile ilgili içtihatlarını tekrar gözden geçirdiğini hatırlatmaktadır. Böylece ilk olarak *Tahsin İpek* kararında, ki bu karar o tarihten beri temel alınmaktadır (Bkz. aynı zamanda *Yavuz ve diğerleri* kararı), bu türden başvurularla ilgili olarak, mahkeme kalemi tarafından ilan edilen Yargıtay kararının alındığı tarihten itibaren altı aylık sürenin hesaplanabileceği kabul edilmiştir.

Sonuç olarak, AİHM sözkonusu sürenin başlangıç tarihi olarak, İzmir DGM Kalemî'nce Yargıtay kararı ile birlikte dosyanın alındığı 24 Aralık 1999 tarihini *dies a quo* olarak kabul etmeye hazırdır. Başvuran taraf bu tarihle ilgili herhangi bir itirazda bulunmamaktadır.

AİHM, sözkonusu sürenin askıya alınmasına ya da kesintiye uğramasına sebep olacak koşulların var olduğuna ikna olmadığı takdirde, 30 Haziran 2000 tarihinde yapılan başvuru gecikmiş bir başvuru olarak değerlendirilecektir (*mutatis mutandis, Haralambidis ve diğerleri-Yunanistan*, no: 36706/97, § 39, 29 Mart 2001).

Oysa ki, başvuranın argümanları, böyle bir kanıya varılabilmesi için yeterli olmamaktadır. Başvuran, avukatının Yargıtay kararının bir kopyasını ancak 7 Ocak 2000 tarihinde alabildiğini belirtiyorsa, AİHM bunu daha önce yapmasını neyin engellemiş olabileceğine anlam verememektedir (karşılaştırın *Ali Şahmo-Türkiye* (karar), no: 37415/97, 1 Nisan 2003).

Hiç kuşkusuz, başvuranların ve avukatlarının, kendilerine tebliğ edilmeyen bir kararın çıkıp çıkmadığını her gün araştırmaları beklenemez (*mutatis mutandis, Papageorgiou-Yunanistan*, 22 Ekim 1997 tarihli karar, *Derleme kararlar ve hükümler* 1997-VI, s. 2287, § 32). Fakat bununla birlikte, mevcut davada avukatın Yargıtay'da yapılan duruşmaya katıldığını ve bu şekilde 24 Kasım 1999 olarak saptanan kararın açıklanma tarihinden haberdar edildiğini inkar etmediğini hatırlatmak gerekmektedir. Kararın açıklandığı sırada

avukatın orada bulunmama nedenleri her ne olursa olsun, bu tarihten itibaren avukatın beklenen kararın açıklandığından bihaber olduğu düşünülemez. Böylece, mevcut dava koşullarında, 24 Kasım 1999 tarihi ile 7 Ocak 2000 tarihleri arasında hiçbir faaliyette bulunulmaması her hangi bir şekilde açıklanmamıştır, dosyada yer alan hiçbir unsur da sözkonusu karinenin bertaraf edilmesini sağlamamaktadır.

Sonuç olarak, AİHM, Hükümet'in dile getirdiği ikinci itirazı kabul etmektedir ve AİHS'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca, başvurunun gecikmiş olduğundan reddedilmesi gerektiğine karar vermiştir.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliğiyle,

AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına *son verilmesine*;

ve başvurunun *kabuledilemez olduğuna* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SERVET PAKSOY/Türkiye Davası*

Başvuru No: 33901/04

17 Ekim 2006

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuran, Servet Paksoy bir Türk vatandaşıdır, 1968 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından H. Karadağ tarafından temsil edilmektedir.

A. Olayın koşulları

Dava konusu olaylar, tarafların beyan ettikleri şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir.

28 Ekim 1998 tarihinde, başvuran beş suç ortağı ile birlikte, terörist bir örgüte üye olmak suçundan İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde yargılanmıştır.

13 Kasım 1998 tarihinde, başvuran İstanbul polisi tarafından tutuklanmıştır.

15 Kasım 1998 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi yardımcı hakimi tarafından başvuranın tutuklu yargılanmasına karar verilmiştir.

25 Aralık 2000 tarihinde, cezaevinde gerçekleşen bir isyan akabinde, Üsküdar Ceza Mahkemesi adam öldürme suçundan başvuran aleyhinde tutuklu yargılanma kararı vermiştir. Bu bağlamda, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi önünde bir dava başlatılmıştır.

13 Nisan 2001 tarihinde, elinde bulunan kanıt unsurlarını değerlendirerek, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, tutuklu yargılama kararını kaldırmıştır. Buna rağmen, başvuran, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen ikinci tutuklu yargılama kararı yüzünden serbest bırakılmamıştır.

Bu süre zarfında, başvuran uzun süreli açlık grevlerine başlamış ve birçok kez hastaneye kaldırılmıştır.

29 Haziran 2001 tarihinde, Adli Tıp Kurumu başvuranı incelemiş ve Wernicke-Korsakoff (“S-WK”) sendromu teşhisi koyarak, başvuranın cezaevi koşullarında yaşamaya elverişsiz olduğunu beyan etmiştir ve altı ay için serbest bırakılmasını salık vermiştir.

Bu rapor üzerine, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi, aynı gün, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun (CMUK) sağlık nedeniyle tutuksuz yargılanmayı öngören 399. maddesi uyarınca, tutuklama kararını kaldırmıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Yine, 29 Haziran 2001 tarihinde, başvuranla ilgili olarak başka tutuklama veya mahkum etme kararı olmadığını tespit ederek, İstanbul Savcısı, başvuranın serbest bırakılmasına hükmetmiştir. Böylece, başvuran, tedavi gördüğü Bayrampaşa Hastanesi’nin tutuklulara ayrılan bölümünden salıverilmiştir.

28 Kasım 2001 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvurana isnat edilen suçları, terörist bir örgüte yardım ve destek sağlamak olarak nitelemiştir ve 4616 sayılı Kanununun uygulanması uyarınca (21 Aralık 2000 tarihinde resmen ilan edilmiş ve “şartlı salıverme, davanın askıya alınması ve 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş bazı suçlara ilgili cezaların uygulanmasına ilişkin”) başvuran aleyhinde açılan davanın askıya alınmasına karar vermiştir.

29 Mayıs 2002 tarihinde, Yargıtay, suçun hukuki tanımlamasının hatalı olduğu gerekçesiyle bu kararı bozmuştur.

4 Eylül 2002 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi duruşmaları tekrar başlatmış ve gıyaben başvuranın tutuklu yargılanmasına (*gıyabî tutukluluk kararı*) karar vermiştir.

8 Kasım 2002 tarihinde, Türkiye İnsan Hakları Vakfı doktorları, 2001 yılının Temmuz ayında başvurana verilen sağlık muayene ve tedavilerinin dosyasını başvuranın ailesine ulaştırmışlardır.

2 Mayıs 2003 tarihinde, başvuranın sağlık problemlerine atıfta bulunan avukatının talebi üzerine, Devlet Güvenlik Mahkemesi, tutuklu yargılama kararını kaldırmış ve başvuranın ifadesini almak amacıyla, CMUK 223. maddesi uyarınca bir ihzar müzekkeresi çıkarmıştır. Bunun için, Devlet Güvenlik Mahkemesi, avukatın, başvuran sürekli tekrar hapsedilme riski altında bulunduğundan, tutuklu yargılama kararının başvuranın muayenesini zorlaştıracağına ilişkin iddialarını dikkate almıştır. Mahkeme, bir de, başvuranı mahkemenin karşısına çıkarmaları için avukatın ve başvuranın duruşmada hazır bulunan ablasının taahhütlerine başvurmuştur.

Böylece, 2 Mayıs ve 4 Temmuz 2003 tarihli duruşmalar arasında bulunan ve belirtilmeyen bir tarihte, başvuran ortaya çıkmıştır ve Devlet Güvenlik Mahkemesi başvuranın ifadesini almıştır.

23 Haziran 2003 tarihli bir dilekçeyle, başvuranın avukatı, müvekkilinin Adli Tıp Kurumu tarafından tekrar incelenmesini talep etmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi önündeki 4 Temmuz 2003 tarihli duruşmada, başvuranın avukatı, davanın, müvekkili tutuklu yargılanmaksızın görülmüş olmasına rağmen, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesinin, kendi önünde görülen davaya ilişkin olarak 29 Haziran 2001 tarihli sağlık raporunu göz önüne alınca, başvuranın tutuklanma kararını kaldırdığını belirtmiştir. Başvuranın avukatı, böylece Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi tarafından çıkartılabilecek yeni bir tutuklu yargılanma kararını engelleme niyetini belirtmektedir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi bu talebe cevap vermiş görünmemektedir.

21 Ocak 2004 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranı, terörist bir örgüte üye olduğu gerekçesiyle gıyaben 12 yıl altı ay süreli ağır hapis cezasına mahkum etmiş ve Yargıtay incelemesinin sonuna kadar tutuklu yargılanmasına (*gıyabî tutukluluk kararı*) karar vermiştir.

7 Temmuz 2004 tarihinde, Yargıtay, M.T. adlı suç ortağına ilişkin olarak, Devlet Güvenlik Mahkemesinin sözkonusu kişinin, zorla itirafta bulunması için, gözaltına alınmasından sorumlu polis memurlarının kendisine işkence ettiklerini ileri sürdüğü şikayetine ilişkin kararı beklemesi gerektiği gerekçesiyle 21 Ocak 2004 tarihli kararı bozmuştur. Yargıtay, başvuranla M.T. adlı kişinin ifadeleri arasındaki hukuki ilişki bakımından başvurana ilişkin kararı bozmuştur.

Geçen sürede, 30 Haziran 2004 tarihli 5190 sayılı Kanunla, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmıştır. O durumda, davadan sorumlu İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi duruşmalara yeniden başlamıştır.

4 Mart 2005 tarihli duruşmada, başvuranın avukatı, müvekkilinin iki buçuk yıl boyunca tutuklu yargılandığını vurgulayarak tutuklama kararının kaldırılmasını talep etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, bu duruşma sırasında kararını yenilemiştir. Belirtilmeyen bir tarihte, Ağır Ceza Mahkemesi, kararı, bir kere daha, CMUK 223. maddesi uyarınca “ifade almak amacıyla ihzar müzekkeresine” dönüştürmüştür.

Bu durumda, başvuran, 1 Kasım 2005 tarihli duruşmada hazır bulunmuştur. Böylece, Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın ifadesini almıştır.

Şimdiki halde, ceza davası sürmektedir. Buna ilişkin olarak tutuklu yargılama kararı bulunmamaktadır.

Üsküdar Ağır Ceza mahkemesi önünde başlatılan ceza davası da aynı şekilde sürmektedir. Bu davaya ilişkin olarak da başvuran aleyhinde tutuklama kararı bulunmamaktadır. Başvuran serbesttir.

ŞİKAYETLER

AIHS'nin 3. maddesine atıfta bulunarak, başvuran, yetkili makamların, kendisinin Adli Tıp Kurumu tarafından incelenmesine yönelik taleplerini reddettiklerini ve hiçbir zaman iyileşmeyecek olan Wernicke-Korsakoff hastalığının, kendisinin olası bir tekrar hapsedilmesi durumunun insanlık dışı ve alçaltıcı bir ceza ve muamele teşkil edeceğini beyan etmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

A. Tarafların argümanları

1. Hükümet

Hükümet, mevcut başvurunun başvuranın tutuksuz yargılanma tarihini takip eden altı ay içinde yapılması gerektiği kanaatindedir. Hükümet, daha sonra, hapisanelerin elverişli koşullarını gerekli tıbbi tedavilerin bütün tutuklulara uygulandığını vurgulamaktadır. Hükümet, ihtiyaç belirirse, CMUK 399. maddesinin uygulanması uyarınca, ilgililerin hastaneye sevk edildiklerini, bu sözkonusu olmazsa, başvuranın durumunda olduğu gibi tutuksuz yargılandıklarını ileri sürmektedir. Hükümet, AİHM'yi başvurunun geç kalınmışlık ya da açık dayanak yoksunluğu gerekçesiyle kabuledilemez olduğunu açıklamaya davet etmektedir.

2. Başvuran

Başvurana göre, S-WK çaresi olmayan bir hastalıktır. Dolayısıyla, kendisinin yeniden hapse atılması her durumda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 3. maddesinin ihlalini teşkil edecektir.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

1. Genel ilkeler

AİHS'nin özgürlükten yoksun bırakılmış, *a fortiori* hasta kişilerin durumuna ilişkin özgül hiçbir düzenleme içermediği doğrudur ama hasta bir kişinin alıkonulmasının AİHS'nin 3. maddesi açısından sorun çıkarabileceği göz ardı edilmemiştir (*Matencio-Fransa*, 58749/00 no'lu, 15 Ocak 2004 tarihli karar). Doğal olarak ortaya çıkan bir hastalığa bağlı acı, ister fiziksel ister zihinsel olsun, eğer bu acı, yetkili makamların sorumlu tutulabilecekleri alıkoyma şartlarıyla şiddetlenmişse veya şiddetlenme riski altındaysa, kendi başına AİHS'nin 3. maddesi kapsamına girebilir (*Mouisel-Fransa*, 67263/01 no'lu karar ve *Pretty-İngiltere*, 2346/02 no'lu karar).

Her mahkumun insan onuruna yakışır tutulu bulundurma şartlarına hakkı olduğu için, mahkumun sağlığı dışında, aynı şekilde huzurunun da, hapsedilmenin uygulamadaki zorunlulukları göz önünde bulundurularak, alınan önlemlerin icra edilme tarzlarının mahkumu sıkıntı ya da tutulu bulunma durumunda kaçınılmaz olan acı düzeyini aşan yoğunlukta bir deneyime maruz bırakılmalarını garantilemek için, uygun biçimde sağlanması gerekmektedir (*Kudla-Polonya*, 30210/96 no'lu karar).

Bu durumdan, sağlık gerekçesiyle bir tutukluyu serbest bırakmaya ilişkin genel bir zorunluluk çıkarılamazsa da, AİHS'nin 3. maddesi, her halde, Devlete özgürlükten yoksun bırakılmış kişilerin fizik bütünlüğünü, özellikle gerekli tıbbi müdahalelerini yapılması yoluyla, korumayı dayatmaktadır (*Matencio*). Bir tutuklunun klinik tablosu, böylece, kendisinin tutuklanmaya elverişliliğinin, bugün AİHS'nin 3. maddesi bakımından incelendiği durumlardan birini oluşturmaktadır (bkz *Mouisel, Price-İngiltere*, 33394/96).

Kısacası, mevcut bir olayda, hayati tahmin gerektiren bir hastalığa yakalanmış veya durumu sürekli olarak hapisane hayatıyla uyumsuz olan bir kişinin tutuklanması AİHS'nin 3. maddesi açısından sorun çıkarabilir (*Tekin Yıldız*).

2. Özgül ortam

AİHM, yürürlükteki Türk Hukuku'nun tutukluların ciddi hastalanması durumunda cezaların uygulanması hususunda, ulusal makamlara müdahale imkanları verdiğini

kaydetmektedir. Sağlık, tutuksuz yargılanma kararına veya Cumhurbaşkanı affına sebep olabilecek unsurlardan biridir. AİHM, bu usullerin, ilk bakışta, Devletlerin, özgürlükten yoksun bırakma cezasının meşru zorunluluklarıyla bağdaştırmaları gereken mahkumların fiziksel bütünlüğü ve huzurunun korunmasını sağlamak için, elverişli garantiler oluşturduklarını onaylamaktadır (*Tekin Yıldız*).

Bu davanın özgül ortamında, geçmişte, Türkiye'nin, 1996 ve 2000 yıllarında koğuş yerine 1-3 kişilik yaşam ünitelerini öngören F tipi cezaevlerinin yapımını protesto etmek için başlatılan açlık grevi eylemlerine karşı, yetersiz beslenmeye bağlı, bazı durumlarda S-WK olduklarına hükmedilen fiziksel ve zihinsel acılar çeken kişilerin tutulu bulundurulmaları sorunuyla karşı karşıya kaldığını hatırlatmak uygundur.

Sağlık durumlarının bozulmasının akabinde, grevci mahkumlar, bilirkişi raporu vermeye yetkili makam olan Adli Tıp Kurumu'na gönderilmişlerdir. Adli Tıp Kurumu, birçok mahkuma S-WK teşhisi koymuştur ve sağlık gerekçesiyle cezaların ertelenmesini salık veren raporlar düzenlemiştir. Böylece, ilgili hakimler, sözkonusu kişilerin altı aylık bir süre için tutuksuz yargılanmalarına hükmetmişlerdir. Bu karar, her dönemin sonu için öngörülen sağlık kontrollerinin sonuçlarına göre yenilenmeye elverişlidir.

Böylece, şüphesiz yetkili makamlar böyle bir durumun toplumun korunması kapsamında haklı görünmediğine kanaat getirdiklerinden, birçok hasta mahkumun tutuksuz yargılanmasına karar verilmiştir (bkz örneğin *Ahmet Arslan-Türkiye*, 5114/04 no'lu karar, aynı şekilde bkz. *Balyemez-Türkiye*, 32495/03 no'lu, 22 Aralık 2005 tarihli karar).

Değişik tarihlerde, Adli Tıp Kurumu, geçen zaman zarfında, ilgililerin sağlık durumlarının iyileştiği ve cezalarının ertelenmesine artık gerek olmadığı sonucuna ulaşan raporlar hazırlamıştır. Bazı başvuranlar, böylece, ilk erteleme döneminin hemen sonunda ve diğerleri, sağlık durumlarına göre, iki veya üç yılın sonunda durumlarının değiştiğini görmüşlerdir.

Her ne olursa olsun, ilgili hakimler, bu son raporlara dayanarak, başvuranlar hakkında ihzar müzekkeresi çıkarmışlardır. Böylece bazıları tekrar hapsedilmiş, diğerleri kaçmıştır.

Ne başvuranların yoğun yazışmaları ne de Hükümetin görüşleriyle doldurulamayan değerlendirme unsurlarının eksikliği karşısında, AİHM, bu olayların yerindeliği hakkında görüş bildirmeden önce gerçek koşulları ortaya koyacak durumda olmamıştır. İlgililerin cezasının ertelenmesini salık veren ve daha sonra onların tekrar hapsedilmesine izin veren Adli Tıp Kurumu raporları arasındaki bilimsel karşıtlığı ortaya koyan yüz tane kadar benzer başvuru karşısında, ve özellikle Tabipler Odasının bazı istişari görüşleri göz önüne alınınca (bkz, örneğin, *Balyemez-Türkiye*, 32495/03 no'lu, 1 Nisan 2004 tarihli karar ve *Eren-Türkiye*, 8062/04 no'lu, 2 Eylül 2004 tarihli karar), AİHM, 7 Temmuz 2003 tarihinde Tüzüğüne eklenen bölümün kendisine atfettiği görevlerin yerine getirilmesi kapsamında bir soruşturma görevi düzenlemeye karar vermiştir.

Böylece, Türkiye'deki değişik hapis kurumlarında hüküm süren maddi koşullar hakkında kafasında bir fikir oluşturmak için, AİHM'nin Heyeti, başvuranların ve Hükümetin temsilcileri eşliğinde, F tipi iki hapishaneyi (Tekirdağ ve Kocaeli), H tipi iki hapishaneyi (Tekirdağ ve İstanbul), H tipi bir cezaevini (Bayrampaşa-İstanbul) ve bu kurumun hastane hizmeti birimini ziyaret etmiştir. Bu ziyaretler sırasında, Heyet aynı şekilde, cezaevi personeli, Savcılar, bu kurumlarda görev yapan doktorlarla da görüşmüştür.

AİHM, bununla beraber, re'sen, başvuranların sağlık durumunun tespit edilmesi için, bir nörolog, bir nöropsikiyatr, ve bir psikiyatr'dan oluşan bir uzmanlık komitesi seçmiştir. Uzmanlık Komitesi, bir de Bayrampaşa Cezaevine ve onun hastane hizmeti birimine yapılan ziyaretler sırasında Heyete eşlik etmiştir (bkz *Tekin Yıldız*).

İncelenen elli üç başvuru üzerine (başvuru listesinin tamamı için, bkz *Tekin Yıldız*), soruşturma görevinin sonuçları, AİHM'yi, AİHS'nin 3. maddesinin bir kez ihlal edildiğini ve üç kez potansiyel olarak ihlal edildiği tespitine götürmüşlerdir. Hasta olmayan veya incelemede hazır bulunmayan veya sağlık durumu hapisane ortamında sadece psikolojik takip gerektiren başvuranlara ilişkin diğer davalar kabuledilemezlik kararlarıyla, kaydın silinmesiyle veya ihlalin sözkonusu olmadığına ilişkin kararlarla sonuçlanmışlardır. AİHM'nin Uzman Komitesinin sağlık raporunun bütününe ilişkin genel sonuçlar *Tekin Yıldız* kararında belirtilmişlerdir.

3. İlkelerin olaya uygulanması

AİHM, kanıt idaresi hususunda, ne AİHS'nin ne de uluslararası mahkemelere uygulanabilir genel ilkelerin kendisine kesin kurallar buyurduğunu hatırlatmaktadır. Böylece, inancını oluşturmak için, uygun olduğuna hükmettiği sürece her çeşit veriye dayanmak AİHM'nin elindedir. Öte yandan, AİHM, tamamen özgür olarak sadece kabuledilebilirliğini ve uygunluğunu değil bir de dosyadaki her unsurun ispatlayıcı gücünü değerlendirmektedir (*İrlanda-İngiltere*, 18 Ocak 1978 tarihli, A serisi 25 no'lu karar).

AİHM, hemen, serbest bırakılmasını salık veren sağlık raporunun günü olan 29 Haziran 2001 tarihinde, sağlık nedeniyle CMUK'nın 399. maddesinin uygulanması uyarınca, başvuranın hapsedilmesine son verildiğini gözlemlemektedir.

Bu nokta üzerinde, AİHM, öncelikle, bir mahkumun sağlık nedeniyle serbest bırakılmasının zorunlu olmadığını öngören kendi içtihadını onaylamanın (bkz diğerleri arasından, *Matencio*) ve daha sonra davada -ve tutuklama sırasında verilen sağlık hizmetlerine ilişkin şikayet bulunmamasına rağmen- tekrar hapsedilmenin AİHS'nin 3. maddesiyle uyumluluğu sorusunun daha önce ilgilinin dışarıda tedavi olabilmesi ve dışarıya gidebilmesi için makamlar tarafından atfedilen tutuksuz yargılanma bakımından sorulduğunun belirtmenin gerekli olduğu kanaatindedir (bkz, örneğin, *Kuruçay-Türkiye*, 24040/04 no'lu, 10 Kasım 2005 tarihli karar).

Oysa ki, AİHM, başvuranın serbest bırakılmasından beri tekrar hapsedilmediğini tespit etmektedir. Sonuçta, bu hususta AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiği ortaya konmamıştır.

Dolayısıyla, AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından verilen iki tutuklama kararıyla başvuranın karşı karşıya kaldığı tekrar hapsedilme riskinin bu düzenlemenin göz ardı edilmesini teşkil edip etmediğini inceleyecektir.

Sözkonusu kararlar ilk dönem için, 4 Eylül 2002 tarihinden 2 Mayıs 2003 tarihine kadar ve ikinci dönem için, 21 Ocak 2004 tarihinden 4 Mart 2005 ve 1 Kasım 2005 tarihleri arasında bulunan bir tarihe kadar geçerli kalmışlardır. Oysa ki, dosyada bu dönemlere yakın olan ve tekrar hapsedilmeye karşı çıkan hiçbir sağlık raporu bulunmamaktadır. O halde, elinde bulunan unsurları göz önüne alınca, AİHM, bu dönemlerde başvuranın sağlık durumunda değişiklik olmadığını o kadar ki tekrar hapsedilmesinin AİHS'nin 3. maddesine karşı olduğunu söyleyecek durumda değildir (*Uyan-Türkiye*, 7454/04 no'lu, 10 Kasım 2005 tarihli karar, *Kuruçay* ile karşılaştırınız).

İnsan Hakları Derneği tarafından düzenlenen belgeye ilişkin olarak, AİHM, bu belgenin sadece, başvuranın 2001 yılı Temmuz ayında olduğu muayene ve gördüğü tedavilerin açıklamasını yaptığını gözlemlemektedir. Böylece, bu belge, tarihiyle ve niteliğiyle, AİHM'nin, hiçbir şekilde bu dönemler boyunca olası bir tekrar hapsedilme karşısında, bir tutum benimsemesine olanak vermemektedir.

Yine aynı ortamda, AİHM, aşağıdaki gerekçeler nedeniyle, yukarıda belirtilen dönemlerde yaşanan tekrar hapsedilme riskinin bu düzenlemenin uygulama alanına girmek için yeterli bir ciddilik seviyesine (*Mouisel*) ulaşmadığı sonucuna varmıştır (*Uyan ve Kuruçay* ile karşılaştırınız).

AİHM, hemen önceki tespitlerini hatırlatmaktadır: başvuran iç hukuk ve uygulamadan istifade etmiştir ve Adli Tıp Kurumunun serbest bırakılmasını salık verdiği gün serbest bırakılmıştır. Daha sonra, başvuran, tekrar hapsedilmemiştir. Başvuranın tekrar hapsedilme riski altında olduğu yukarıda belirtilen dönemlere ilişkin olarak, hukuki makamlar daha sonra tutuklama kararlarını başvuranın ifadesini almak için mahkeme celbine çevirmişlerdir. Bunun için, yetkili mahkeme, kendisi de ilk dönemle ilgili olarak, sözkonusu tutuklu yargılama kararıyla ortaya çıkan, başvuranın tıbbi tedavisi önündeki engele ilişkin şikayetlere ve avukatın ve başvuranın kız kardeşinin başvuranın duruşmada hazır bulunmasını sağlayacakları yönündeki taahhütlerine atıfta bulunmuştur. Öte yandan, bunu bir kez daha hatırlatmak gerekir ki bu dönemlere ilişkin olarak başvuranın lehinde veya aleyhinde hiçbir rapor bulunmamaktadır.

AİHM için, burada, Türkiye aleyhindeki açlık grevi olaylarının bütününe ilişkin olarak, kullanılan aracın, AİHS'nin 46. maddesi açısından oluşturduğu tavsiyelerle uyumluluğu bakımından kendi kendini tebrik ettiği adaletin iyi yönetimi sözkonusudur (*Tekin Yıldız*).

Bununla birlikte olayın durumunun incelenmesi burada bitmemektedir. AİHM'nin yakında gelecekte başvuranın tekrar hapsedilmesi olasılığı sorusunu da aydınlatması gerekir çünkü bugünkü durumda başvuran aleyhinde askıya alınmış iki dava bulunmaktadır. Yine de, şimdiki durumda, başvuranla ilgili olarak ne tutuklu yargılanma kararı ne de bir mahkumiyet bulunmaktadır. Sonuç olarak, AİHM, bugün, başvuranın şimdiki sağlık durumu bilinmediği için, davada bu şekil bir soru sorulmadığı kanaatindedir (*mutatis mutandis*, *Ali Musa Aydın-Türkiye*, 27324/04 no'lu, 1 Aralık 2005 tarihli karar).

Öte yandan, hukuki makamlar, başvuranın talebi akabinde yeni bir sağlık raporu elde etmedikleri için eleştirilemezler çünkü daha önce tekrar hapsedilme sorusu ortaya çıkmamıştır.

Bu nedenle, davada AİHM müdahale edememekte veya Türk makamlarının başvurana karşı alabileceği tedbirleri saptayamamaktadır (*Balyemez* ile karşılaştırınız).

Kısacası, mevcut başvurunun tüm yönlerini incelemiş olarak AİHM, AİHS'nin ne 3. maddesinin ihlal edildiği ne de aynı maddenin potansiyel olarak ihlal edildiği sonucuna varabildiğini beyan etmektedir (bkz örneğin *Uyan*). Kuşkusuz, hiçbir şey, eğer AİHS'nin 3. maddesine aykırı bir hapsedilme riski gelecekte belirecek olursa, başvuranın AİHM'ye tekrar başvurmasını engellememektedir (bkz. bu bağlamda, *Keenan-İngiltere*, 27229/95 no'lu karar).

Daha önce belirtilenler göz önüne alınca, AİHM, Hükümetin başvurunun geç kalınmışlığına itirazı üzerinde vakit kaybetmeyecektir çünkü her ne olursa olsun bu itirazın, AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4 maddesi uyarınca belirgin olarak kötü temellendirilmiş olduğu için reddedilmesi gerekmektedir. AİHM, aynı şekilde, AİHS'nin 29 § 3 maddesinin uygulanmasına son vermek gerektiği kanaatindedir.

Bu nedenlerle, AİHM, oybirliğiyle başvurunun kabuledilemez olduğunu beyan etmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

HİKMEDİN YILDIZ/Türkiye*

Başvuru No. 69124/01

Strazburg

19 Ekim 2006

OLAYLAR

Başvuran, 1957 doğumludur ve Diyarbakır'da ikamet etmektedir. 12 Ocak 1993 tarihinde, yakalanmış ve PKK isimli yasadışı örgüte üye olduğu şüphesiyle tutuklanmıştır. 29 Ocak 1993 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Hakimi huzuruna çıkarılmış ve tutukluluk halinin devamına karar verilmiştir. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, 3 Mart 1993 tarihli iddianamesinde, başvuranı ve diğer elli kişiyi PKK'ya üye olmakla ve/veya bu örgüte yardım ve yataklık yapmakla suçlamıştır. Başvurana yönelik suçlamalar, Türk Ceza Kanunu'nun 168 § 2. maddesi ile 3713 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca yapılmıştır. 11 Mart 1993 tarihinde, başvuran ve diğer elli kişiye yönelik cezai takibat Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde başlamıştır. Birinci duruşma tarihi 14 Nisan 1993'tür. Mahkeme 14 Nisan 1993'te başvuran dahil olmak üzere, bazı sanıkların ifadesini almıştır, başvuran kendisine yönelik suçlamaları reddetmiştir. Mahkeme, dava dosyasını tamamlayabilmek amacıyla bazı makamlardan belge talep etmeye karar vermiş ve diğer sanıkların bir sonraki duruşmada savunmalarını vermek üzere hazır bulunmaları talimatını vermiştir. 14 Nisan 1993 ve 25 Nisan 2000 tarihleri arasında, mahkemede belirli aralıklarla duruşma yapılmıştır. Bu zaman zarfında, her duruşmada, mahkeme, bazı sanıkların ifadesini almış ve dava dosyasını tamamlayabilmek için çeşitli makamlardan belge talebinde bulunmuştur. İşlemler esnasında, Cumhuriyet Savcısı, bazı sanıklar hakkında ek iddianame sunmuş ve dolayısıyla mahkeme bu kişilerden ek savunma alma yoluna gitmiştir. 2 Nisan 1996 tarihinde yapılan duruşmada, Cumhuriyet Savcısı davanın esaslarına ilişkin görüşlerini sunmuştur. Mahkeme, başvuranın tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına karar vermiştir. Bu tarihten sonra, mahkeme, kısmen, tutuklu yargılanan bazı sanıkların duruşmaya gelmemesinden dolayı duruşmaları ertelemiştir. 21 Ocak 1997 ve 26 Şubat 1998 tarihlerinde mahkeme, bazı sanıklara ilişkin olarak dava dosyasının tamamlanmaması halinde cezai takibatın birleştirilmemesi olasılığını mütalaa etmiştir. 28 Nisan 1998 tarihli duruşmada mahkeme şayet bir sonraki duruşmaya gelmezler ise sanıklar gıyabında karar vereceği uyarısında bulunmuştur. Ancak, mahkeme bu tür bir karar vermemiştir. 25 Nisan 2000 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 102. ve 104. maddelerinde yer alan yasal zaman sınırı bittiğinden, başvurana yönelik olana cezai takibata son verilmesine karar vermiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, cezai takibatın, AİHS'nin 6 § 1. maddesinde şart koşulan “makul süre” şartını aştığını ileri sürerek şikayetçi olmuştur. Bu maddenin ilgili bölümlerine göre:

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

“Herkes, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

A.Kabuledilebilirlik

Hükümet, başvuranın Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 2 Nisan 1996 tarihinde kendisini tutuksuz yargılamak üzere serbest bırakmaya karar vermesinden sonra “mağdur statüsünü” kaybettiğini çünkü başvuranın bu tarihten sonra cezai takibatın uzunluğundan kaynaklanan herhangi bir dezavantaj ya da kayıpla karşı karşıya kalmadığını ileri sürmüştür. Hükümet ayrıca, AİHS'nin 35 § 1. maddesi kapsamında iç hukuk yollarının tüketilmemesinden dolayı AİHM'den başvuruyu reddetmesini talep etmiştir. Bu bağlamda, Hükümet, başvuranın yerel mahkemelerde şikayetinin konusunu ortaya koyamadığını ifade etmiştir.

Başvuran bu argümanlara itiraz etmiştir.

AİHM, şayet yerel makamlar açıkça ya da esasta bir AİHS ihlali olduğunu kabul edip sonra da buna tazmin sağlamışlar ise, başvuranın bu durumda mağdur statüsünden çıktığını tekrarlar (bkz. *Dalban – Romanya* [BD], no. 28114/95). Bu davada, AİHM, başvuranın 1996'da tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasının, başvuranın iddia ettiği ihlalin kabul edilmesi ya da buna tazmin teşkil etmemektedir. Buna göre, Hükümet'in bu başlık altındaki itirazının reddedilmesi gereklidir.

AİHM, ayrıca benzer davalarda Hükümet'in, iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin ilk itirazını halihazırda incelediğini ve reddettiğini tekrarlar (bkz. *Karakullukçu – Türkiye*, no. 49275/99 ve *Mete – Türkiye*, no. 39327/02). AİHM, bu davada, yukarıda anılan başvurulardaki tespitlerinden sapmayı gerektirebilecek hiçbir özel durum tespit etmemiştir. Dolayısıyla, Hükümet'in bu başlık altındaki itirazını reddeder.

AİHM, başvurunun AİHS'nin 35 § 3. maddesi kapsamında temelsiz olmadığını not eder. Kabuledilmez olduğunun ilanı için başka hiçbir gerekçe tespit edilmemiştir. Dolayısıyla kabuledilebilir ilan edilmesi gereklidir.

B.Esaslar

AİHM, işlemlerin 6 § 1. maddede yer alan “makul süre” şartını karşılayıp karşılamadığının belirlenmesinde ele alınacak olan sürenin, başvuranın yakalanıp gözaltına alındığı 12 Ocak 1993'te başlayıp başvurana yönelik cezai takibatın birinci derece mahkemesi tarafından sona erdirildiği 25 Nisan 2000 tarihinde bittiği kanısındadır. Dolayısıyla dikkate alınacak olan süre bir kademede yedi yıl sürmüştür.

Hükümet, bu dava koşullarında, cezai takibat süresinin manasız bir uzunlukta olduğunun düşünülemeyeceğini ileri sürmüştür. Bu bağlamda, sanıkların sayısına ve kanıt toplamak için harcanan süreye atıfta bulunmuşlardır. Hükümet, ayrıca, başvuranın ve diğer sanıkların da birkaç duruşmaya katılmayarak işlemlerin uzamasına sebep olduklarına işaret etmiştir.

Başvuran, iddialarını muhafaza etmiştir.

AİHM, işlemlerin uzunluğunun makuliyetinin, dava koşulları ışığında ve şu ölçütler dikkate alınarak yapılması gerektiğini tekrarlar: davanın karmaşıklığı, başvuranın ve ilgili makamların tutumu ve davada başvuranın karşı karşıya olduğu riskler (*Frydlender – Fransa* [BD], no. 30979/96).

AİHM, fazla olan sanık sayısı ve bunlara yönelik suçlamalar sebebiyle davanın karmaşık olmasına rağmen, bunun kendi başına bir kademede işlemlerin uzun sürmesini haklı çıkardığının söylenemeyeceği kanısındadır.

Başvuranın tutumuna gelince, AİHM, başvuranın duruşmalardan bazılarında katılmamakla işlemlerin uzamasına büyük oranda sebebiyet verdiğini tespit etmemiştir zira bu davaların hiçbiri bu gerekçeden dolayı ertelenmemiştir.

Yerel makamların tutumuna gelince, AİHM, makamlara bağlanabilecek önemli bir gecikme süresinin olduğunu gözlemler. Bu bağlamda, AİHM, başvuran ve diğer elli sanık aleyhindeki davanın olgusal koşullarının, Cumhuriyet Savcısı'nın esaslara ilişkin görüşlerini sunduğu 2 Nisan 1996 gibi erken bir tarihte açıklandığını not eder. Bu husus dikkate alınmaksızın, işlemler yaklaşık olarak dört yıl sürmüştür. Kabul edileceği üzere, AİHM, işlemlerin kısmen, özellikle tutuklu yargılanan bazı sanıkların duruşmaya gelmemesinden dolayı uzadığını not eder. Ancak, AİHS'nin 6 § 1. maddesinin Sözleşmeciler Devletlere, davaları makul bir sürede sonuca bağlama yükümlülüğü de dahil olmak üzere, kendi yasal sistemlerini mahkemelerinin bu maddedeki her bir şartı yerine getirecek şekilde düzenleme görevini yüklediğini tekrarlayarak (*Arvelakis – Yunanistan*, no. 41354/98), AİHM, yerel mahkemenin işlemleri hızlandırmak için daha sıkı tedbirler uygulayabileceği kanısındadır. Ne davanın karmaşıklığı ne de sanıkların tutumu, davanın birinci derece mahkemesi tarafından görüldüğü uzun süreyi izah etmek için yeterlidir. Dolayısıyla, AİHM, gecikmenin, yerel mahkemenin işlemleri ele alması bağlanabileceğinin düşünülmesi gerektiği kanısındadır.

Son olarak, AİHM, başvuranın bu işlemler esnasında karşı karşıya olduğu risklerin kendisi için büyük önem arz ettiği kanısındadır.

Konuyla ilgili içtihadını dikkate alarak AİHM, bu davada, işlemlerin uzunluğunun haddinden fazla olduğu ve “makul süre” şartını karşılamadığı kanısındadır.

Dolayısıyla, 6 § 1. madde ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, 12.943 Euro maddi, 20.000 Euro manevi tazminat talep etmiştir. Maddi tazminat talebiyle ilgili olarak, başvuran, tutukluluğu süresince kazanç kaybına uğradığını ifade etmiştir.

Hükümet bu meblağlara itiraz etmiştir.

AIHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında herhangi bir sebep sonuç bağı tespit etmemiştir. Dolayısıyla, bu talebi reddeder. Öte yandan, başvurana 3.500 manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B.Mahkeme masrafları

Başvuran, ayrıca AIHM'deki masraflar için 2.360 Euro talep etmiştir.

Hükümet bu meblağa itiraz etmiştir.

AIHM'nin içtihadına göre, bir başvuran, mahkeme masrafları ancak gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktar açısından makul olduğu kanıtlandığı sürece bu masrafların geri ödenmesine hak kazanır. Bu davada, elindeki bilgiler ve yukarıdaki ölçütler dikkate alınarak, AIHM, AIHM önündeki işlemler için 1.000 Euro ödenmesinin uygun olacağı kanısındadır.

C.Gecikme faizi

AIHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AIHM OYBİRLİĞİYLE,

1.Başvurunun kalan kısmının reddine;

2.AIHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;

3.(a) Sorumlu Devlet'in başvurana, AIHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilerek, izleyen meblağları ödemesine:

(i)3.500 Euro (üç bin beş yüz Euro) manevi tazminat.

(ii)1.000 Euro (bin Euro) mahkeme masrafı.

(iii)bu meblağlara uygulanabilecek her türlü vergi.

(b)Yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;

4.başvuranların adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 19 Ekim 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Vincent BERGER
Yazı İşleri Müdürü

Bostjan ZUPANCIC
Başkan

— • —

FEHMİ AKDENİZ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 63363/00

1 Aralık 2005

OLAYLAR

1938 doğumlu başvuran Fehmi Akdeniz, Türk vatandaşı olup İzmir’de ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İzmir Barosu avukatlarından İbrahim Kaynar tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran tarafından sunulduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1993 yılında, Karayolları Genel Müdürlüğü (İdare) İzmir’de bulunan başvurana ait arsaları, yol inşaatı için kamulaştırmıştır.

İdarenin belirlediği tazminat, başvurana 1996 yılında ödenmiştir. Başvuran, ödenen miktar konusunda uyuşmazlık olduğundan, İzmir Asliye Hukuk Mahkemesi’nde kamulaştırma bedelinin artırılması için dava açmıştır.

Asliye Hukuk Mahkemesi 30 Aralık 1998 tarihli kararla, başvurana haklı bulmuş ve başvurana toplam 78.145.675.000 Türk Lirası (TL) ek kamulaştırma bedeli ödenmesine karar vermiştir. Bu miktara, arsanın İdare’ye verildiği 23 Temmuz 1996 tarihinden itibaren hesaplanan senelik % 30 yasal basit gecikme faizi eklenmiştir.

Yargıtay bu kararı 8 Mart 1999 tarihli kararla onanmıştır.

Yasal basit gecikme faiziyle yükseltilecek ek kamulaştırma bedeli, başvurana 9 Haziran 2000 tarihinde toplam 217.088.890.000 TL olarak ödenmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, 12 Eylül 2005 tarihinde Hükümet’ten izleyen beyanı almıştır:

“ Fehmi Akdeniz tarafından yapılan 63363/00 no’lu başvuru kaynaklı davanın dostane çözümü amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin, karşılıksız olarak *ex gratia*, başvurana her türlü masraf ve harcamaları kapsayan 55.000 (elli beş bin) Euro tutarında ödeme yapmayı önerdiğini bildiririm. Bu miktar, uygun dönemdeki her türlü vergiden muaf tutulacaktır.

Ödeme, AİHS’nin 37§1 a) ve c) maddesine uygun olarak, AİHM’nin verdiği kararın tebliğ edilmesine müteakip üç ay içerisinde yapılacaktır. Bu ödeme davanın nihai çözümünü oluşturacaktır. Bahsedilen süre zarfında ödeme yapılmadığı takdirde, Hükümet, sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar Avrupa Merkez Bankası’nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz ödemeyi taahhüt eder”.

Başvuranın temsilcisi de 7 Eylül 2005 tarihinde alınan aşağıdaki beyanı iletmiştir:

“ (Başvuran) Fehmi Akdeniz’in temsilcisi olarak, 63363/00 no’lu başvuru kaynaklı davanın dostane çözümü amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin, ilgiliye karşılıksız olarak *ex gratia* masraf ve harcamaları da kapsayan toplam 55.000 (elli beş bin) Euro tutarını ödemeye hazır olduğunu not ediyorum.

Ödemenin, AİHS’nin 37§1 maddesine uygun olarak, AİHM’nin verdiği kararın tebliğ edilmesine müteakip üç ay içerisinde yapılacağını ve bahsedilen süre zarfında ödeme yapılmadığı takdirde, Hükümet bu bağlamda öngörülen koşullarda basit faiz ödeyeceğini de not ediyorum.

Başvuru kaynaklı ilgili olaylar hakkında Türkiye Cumhuriyeti aleyhindeki diğer tüm taleplerden vazgeçen başvurana danıştıktan sonra bu öneriyi kabul ediyorum. Davanın nihai sonuca ulaştığını bildiririm”.

AİHM, tarafların üzerinde uzlaştıkları dostane çözümü kaydeder. Bu çözümün Sözleşme ve Eki Protokoller’de tanımlanan insan haklarına saygı ilkesine uygun olduğu kanaatinde olup, diğer taraftan, başvurunun incelenmesine devam etmeyi haklı gösterecek kamu düzenine ilişkin hiçbir gerekçe görmemektedir (AİHS’nin 37§1 maddesi *in fine*). O halde, AİHS’nin 29§3 maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve de davanın zabıttan düşürülmesi uygun olacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

Davanın zabıttan düşürülmesine *karar vermiştir.*

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

 [İçindekilere dön](#)

MEDİNE SELMAN VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:77081/01

Strazburg

15 Kasım 2005

OLAYLAR

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olan, 1931 doğumlu Medine Selman, 1956 doğumlu Şahide Selman, 1958 doğumlu olan Ahmet Selman, 1962 doğumlu olan Remziye Selman, 1967 doğumlu olan Müslim Selman, 1968 doğumlu olan Mehmet Selman, 1970 doğumlu olan Ayten Selman ve 1973 doğumlu olan Ayhan Selman adındaki başvuranlar Diyarbakır'da ikamet etmektedirler. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, Diyarbakır Barosu avukatlarından A. Aslan tarafından temsil edilmektedirler.

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1997 yılında, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (İdare), Dicle bölgesinde Kralkızı barajı ve hidroelektrik santrali yapımı için, başvuranlara ait arazileri kamulaştırmıştır. İdare'den bir uzman heyeti kamulaştırılan arazilerin bedellerini tespit etmiş ve bu tutarlar, 1998 yılında, mülkün devir tarihinde başvuranlara ödenmiştir.

Ödenen tutar üzerinde anlaşmazlık doğunca, başvuranlar Dicle Asliye Hukuk Mahkemesi'ne her bir arazi için, arazi kamulaştırma bedelinin artırılması talebiyle başvuruda bulunmuşlardır.

Dicle Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuranları haklı bularak İdare tarafından başvuranlara, mülkün devir tarihinden itibaren işlemek üzere gecikme faiziyle birlikte ek kamulaştırma bedellerinin ödenmesine karar vermiştir. Yargıtay verilen bu kararı onamıştır.

2001 yılında, İdare başvuranlara, 31 Aralık 1999 tarihinde kadar %50 ve bundan sonraki dönem içinse %60 oranlarında gecikme faiziyle birlikte sözkonusu ek tazminatları ödemiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuranlar, Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizi nedeniyle ek kamulaştırma bedelinin değer kaybettiğinden ve İdare'nin ek kamulaştırma bedelini ödemede gecikmesinden dolayı şikayetçi olmakta ve bu itibarla 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine gönderme yapmaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

12 Ocak 2005 tarihinde, AİHM davayı Savunmacı Hükümet'in bilgisine sunmaya karar vermiş ve Hükümet'i başvurunun kabuledilebilirliği ve esasına ilişkin gözlemlerini yazılı olarak sunmaya davet etmiştir. 19 Nisan 2005 tarihinde, Hükümet başvurunun kabuledilebilirliğine ilişkin görüşlerini bildirmiştir.

AİHM, görüşlerini dile getirmeleri amacıyla, 26 Nisan ve 20 Temmuz tarihlerinde, iadeli tahütlü olarak gönderilen, 11 Mayıs ve 28 Temmuz 2005 tarihlerinde teslim alınan mektuplarla, başvuranların davet edildiğini gözlemlemektedir. Gönderilen son mektupta ise, AİHS'nin 37. maddesinde belirtilen koşullar vurgulanmasına rağmen, bu mektuplar cevapsız kalmıştır.

AİHM, AİHS'nin 37§1 maddesinin a) bendi uyarınca başvuranların başvurularını takip etme niyetinde olmadıklarına karar vermiştir.

Ayrıca AİHM, AİHS'nin 37§1 *in fine* maddesine uygun olarak, AİHS ve Protokolleri tarafından güvence altına alınan hakları ihlal eden hiçbir özel durumun başvurunun incelenmesini gerektirmediği kanaatindedir.

Bu nedenle, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesine ve davayı kayıttan düşürmenin uygun olduğuna karar vermiştir.

Bu gerekçelere dayanarak AİHM oybirliğiyle,
Başvurunun kayıttan düşürülmesine *karar vermiştir*.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MUSTAFA SEVER/Türkiye Davası*

Başvuru no:74700/01
Strazburg
15 Kasım 2005

OLAYLAR

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan başvuran, 1943 doğumlu olup Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, Diyarbakır Barosu avukatlarından A. Aslan tarafından temsil edilmektedir.

Tarafların sunduğu üzere dava koşulları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1997 yılında, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (İdare), Dicle bölgesinde Kralkızı barajı ve hidroelektrik santrali yapımı için, başvuranın iki arazisini kamulaştırmıştır. İdare'den bir uzman heyeti kamulaştırılan arazilerin bedellerini tespit etmiş ve bu tutarlar, 1998 yılında, mülkün devir tarihinde başvurana ödenmiştir.

Ödenen tutarlar üzerinde anlaşmazlık doğunca, başvuran Dicle Asliye Hukuk Mahkemesi'ne her iki arazinin kamulaştırma bedellerinin artırılması talebiyle başvuruda bulunmuştur.

Dicle Asliye Hukuk Mahkemesi, başvurana haklı bularak İdare tarafından başvurana, mülkün devir tarihinden itibaren işlemek üzere gecikme faiziyle birlikte ek kamulaştırma bedellerinin ödenmesine karar vermiştir. Yargıtay verilen bu kararı onamıştır.

2001 yılında, İdare başvurana, 31 Aralık 1999 tarihinde kadar %50 ve bundan sonraki dönem içinse %60 oranlarında gecikme faiziyle birlikte sözkonusu ek tazminatları ödemiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizi nedeniyle ek kamulaştırma bedellerinin değer kaybettiğinden ve İdare'nin ek kamulaştırma bedellerini ödemediğinden dolayı şikayetçi olmakta ve bu itibarla 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine gönderme yapmaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

12 Ocak 2005 tarihinde, AİHM davayı Savunmacı Hükümet'in bilgisine sunmaya karar vermiş ve Hükümet'i başvurunun kabuledilebilirliği ve esasına ilişkin gözlemlerini yazılı olarak sunmaya davet etmiştir. 19 Nisan 2005 tarihinde, Hükümet başvurunun kabuledilebilirliğine ilişkin görüşlerini bildirmiştir.

AİHM, görüşlerini dile getirmesi amacıyla, 26 Nisan ve 20 Temmuz tarihlerinde, iadeli tahütlü olarak gönderilen, 11 Mayıs ve 28 Temmuz 2005 tarihlerinde teslim alınan mektuplarla,

başvuranın davet edildiğini gözlemlemektedir. Gönderilen son mektupta ise, AİHS'nin 37. maddesinde belirtilen koşullar vurgulanmasına rağmen, bu mektuplar cevapsız kalmıştır.

AİHM, AİHS'nin 37§1 maddesinin a) bendi uyarınca başvuranın başvurusunu takip etme niyetinde olmadığına karar vermiştir.

Ayrıca AİHM, AİHS'nin 37§1 *in fine* maddesine uygun olarak, AİHS ve Protokolleri tarafından güvence altına alınan hakları ihlal eden hiçbir özel durumun başvurunun incelenmesini gerektirmediği kanaatindedir.

Bu nedenle, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesine ve davayı kayıttan düşürmenin uygun olduğuna karar vermiştir.

Bu gerekçelere dayanarak AİHM oybirliğiyle,

Başvurunun kayıttan düşürülmesine *karar vermiştir*.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

CEMİL ÇAĞLAR/Türkiye Davası*

Başvuru No: 50931/99

30 Ağustos 2005

OLAYLAR

Başvuran Cemil Çağlar 1928 doğumlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından S. Çınar tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran 8 Aralık 1976 tarihinde arazisini yasal olmadan ekip biçen davalı S.E.'den arazisini geri almak için Çınar (Diyarbakır) Asliye Hukuk Mahkemesi'nde şikayetçi olmuş, ayrıca el atmanın önlenmesi ve ecrimisil davası açmıştır.

Asliye Hukuk Mahkemesi 22 Kasım 1978 tarihinde yargı giderlerini ödemediği gerekçesiyle başvuranın taleplerini reddetmiştir.

Yargıtay, 23 Şubat 1979 tarihinde bu kararı onamıştır.

Başvuranın 15 Mayıs 1979 tarihinde Yargıtay'a kararın tashihi başvurusunda bulunmasının ardından, Yargıtay ilk derece mahkemesinin dava dosyasının askıya alınması kararını bozmuştur.

Başvuran 10 Ağustos 1981 tarihli duruşmaya mazeret göstermeksizin gelmediğinden Asliye Hukuk Mahkemesi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 409. maddesi uyarınca usul işlemini askıya almıştır.

Dava 4 Şubat 1982 tarihinde yeniden ele alınmıştır. S.E. 17 Mart 1982 tarihli duruşmada, tapu kadastro çalışmalarının yapılmadığı gerekçesiyle başvuranın mülkiyet sahibi sıfatına karşı çıkmıştır.

Asliye Hukuk Mahkemesi 31 Ekim 1984 tarihinde S.E.'nin haklı olduğuna kanaat getirmiştir. Başvuranın temsilcisi 26 Aralık 1997 tarihinde Asliye Hukuk Mahkemesi'ne müracaat ederek müvekkilinin davayı sürdürme niyetinde olduğunu belirtmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 20 Ekim 1998 tarihinde başvuranın duruşmaya katılmaması tespitiyle dava dosyasının kapanmasına karar vermiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca iç hukuktaki yargılamaların uzunluğundan şikayetçi olmaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, 4 Mayıs 2004 tarihinde savunmacı Hükümeti davadan bilgilendirmiş, başvurunun kabuledilebilirliği ve esası hakkındaki yazılı görüşlerini sunmaya davet etmiştir. Hükümet 11 Ekim 2004 tarihinde başvurunun kabuledilebilirliği hakkındaki görüşlerini iletmiştir.

AİHM, 19 Ekim 2004 tarihinde, 2 Kasım 2004 tarihinde muhatabına ulaşan iadeli taahhütlü bir mektupla savunmacı Devletin görüşlerine karşılık başvuran tarafı görüşlerini bildirmeye çağırmıştır.

İlgili tarafın hiçbir tepki vermemesi üzerine, 24 Ocak 2005 tarihli bir iadeli taahhütlü mektupla AİHM, AİHS'nin 37. maddesinde yer alan hususlara dikkat çekmiştir. Muhatabına 4 Şubat 2005'te ulaşan mektuba şu ana dek hiçbir yanıt gelmemiştir. AİHM, ayrıca başvuranın iç hukuktaki sürece ilişkin hiçbir bilgi talebine yanıt vermediğini not etmektedir.

Bu koşullar çerçevesinde AİHM, başvuranın AİHS'nin 37 § 1 a) maddesi uyarınca bu başvuruyu sürdürmeyeceği sonucuna varmaktadır. AİHM ayrıca, başvurunun incelenmesine devam etmeyi gerektirecek başka hiçbir gerekçe tespit etmemektedir (AİHS'nin 37 § 1. maddesi *in fine*).

Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verip, davayı kayıttan düşürmek uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliği ile,
Başvurunun *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

EROL TUĞCULAR/Türkiye Davası*

Başvuru No: 38852/03
29 Eylül 2005

OLAYLAR

Başvuran Erol Tuğcular 1963 doğumlu T.C. vatandaşı olup Ankara'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Ankara Barosu avukatlarından O. Polat tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran 1992 yılında, bir ev sahibi olma amacıyla Keçiören Belediyesi (İdare) tarafından yürütülen bir projeye katılmıştır.

Başvuran bu amaçla İdare'nin belirlediği taksitlerle birçok kez 8.500.000 TL ödemiştir.

İdare, belirtilmeyen bir tarihte, başlatılan projeyi iptal etmiş ve arsa satış sözleşmelerinin tamamını tek taraflı olarak feshetmiştir.

Başvuran, 25 Mayıs 2001 tarihinde, Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurarak İdare aleyhine tazminat davası açmıştır.

Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi, 22 Kasım 2001 tarihli bir kararla, 25 Mayıs 2001 tarihinden itibaren geçerli gecikme faizi ile birlikte İdare'nin başvurana 4.485.172.050 TL. tazminat ödemesine karar vermiştir.

Temyize gidilmemesinden dolayı 23 Ocak 2002 tarihinde ilk derece mahkemesi kararı kesinleşmiştir.

İdare'nin ödemeyi yapmaması üzerine başvuran 4 Mart 2002 tarihinde icra davası açmıştır.

27 Mayıs 2005 tarihli bir mektupla başvuran, Mahkeme tarafından belirlenen tutarın tamamının İdare tarafından ödendiğini (8.700 Euro) ve uğradığı maddi zararın karşılanması talebinin konusuz kaldığını belirtmiştir. Ancak başvuran, manevi zararının giderilmesini ve AİHM nezdinde yapılan masrafların karşılanmasını talep etmeye devam etmektedir.

ŞİKAYETLER

Başvuran bir yandan adli bir kararla kendisine verilmiş olan tazminatın ödenmesinde İdare'nin geç kalmasından ve öte yandan Devlet borçlarına uygulanan gecikme faiz oranlarının yetersiz oluşundan şikayetçi olmaktadır. Başvuran Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesini ileri sürmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, 27 Mayıs 2005 tarihinde, mahkeme tarafından belirlenen tutarın tamamının İdare tarafından ödendiğine ve uğradığı maddi zararın karşılanmasına ilişkin talebinin bulunmadığına dair başvuranın avukatından bir beyanname almıştır.

AİHM bu beyannameyi dikkate almış ve davanın koşulları incelendikten sonra ihtilafın çözüldüğüne karar vermiştir.

Ayrıca AİHM, başvurunun incelenmesine devam etmeyi gerektirecek başka hiçbir gerekçe tespit etmemektedir (AİHS'nin 37 § 1. maddesi *in fine*).

Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verip, davayı kayıtlardan düşürmek uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliği ile,
Başvurunun *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

GÜLÜSTAN ÖZDEMİR/Türkiye Davası*

Başvuru No: 492/02

30 Ağustos 2005

OLAYLAR

Başvuran Gülüstan Özdemir 1981 doğumlu T.C. vatandaşı olup İstanbul'da ikamet etmektedir. Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından B.Sönmez ve B. Akyüz tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran 30 Haziran 2001 tarihinde saat 22.00 sularında Ümraniye Emniyet Müdürlüğü polisleri tarafından yakalanmıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) başvuranın gözaltı süresinin 4 Temmuz 2001 tarihine kadar uzatılmasını kararlaştırmıştır.

4 Temmuz 2001 tarihinde başvuran DGM Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiş ve aynı gün saat 14.00 sularında serbest bırakılmıştır.

Cumhuriyet Savcısı 28 Ağustos 2001 tarihinde başvurunu yasadışı bir örgütün mensubu olmakla suçlamıştır.

DGM, 30 Mayıs 2002 tarihinde delil yetersizliğinden başvurunu serbest bırakmıştır.

Yargıtay 16 Ekim 2003 tarihinde İlk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

ŞİKAYETLER

Başvuran AİHS'nin 5 §§ 3. ve 4. maddelerine dayalı olarak gözaltı süresinin uzunluğundan ve tutuklandığı sırada ceza gerektiren suçlar ile itham edilmesi için makul gerekçelerin bulunmaması nedeniyle tutuklama işleminin yasal olmadığından şikayetçi olmaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, Savunmacı Hükümetin başvurunun kabuledilebilirliği ve esası hakkındaki görüşlerini 9 Mart 2004 tarihinde ilettiği ve başvuran tarafın 29 Nisan 2004 tarihinden evvel yazılı görüşlerini sunmaya davet edildiği tespitinde bulunmaktadır. AİHM tarafından 6 Temmuz 2004 tarihinde alıcı tarafa iadeli taahhütlü olarak gönderilen yazıya cevap alınamaması nedeniyle AİHM, istenilen yazılı görüşlerin öngörülen süre dahilinde gönderilmediği ve süre uzatımı talebinde bulunulmadığı tespitini yapmıştır. Aynı yazıda, AİHS'nin 37. maddesi uyarınca mevcut koşullarda AİHM'nin başvuranın başvurusu sürdüremeyeceği ve başvurunun kayıttan düşebileceği kararını alabileceği hususunda başvuranın avukatı uyarılmıştır. Bu yazı muhatabına 28 Temmuz 2004 tarihinde ulaştırılmış fakat şu ana kadar yanıt alınamamıştır.

Bu koşullar çerçevesinde AİHM, başvuranın AİHS'nin 37 § 1 a) maddesi uyarınca bu başvurusu sürdürmeyi öngörmediği sonucuna varmaktadır. AİHM ayrıca, başvurunun incelenmesine devam etmeyi gerektirecek başka hiçbir gerekçe tespit etmemektedir (AİHS'nin 37 § 1. maddesi *in fine*). Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına son verip, davayı kayıttan düşürmek uygun olacaktır.

Bu gerekçelere dayalı olarak AİHM oybirliği ile,
Başvurunun *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Adalet Bakanlığında:

ADALET BAKANLIĞINA AİT DEPO VE GARAJLARDA MUHAFAZA EDİLEN MAHCUZ MALLAR İÇİN ALINACAK ÜCRET TARİFESİ HAKKINDA TEBLİĞ

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) İcra dairelerince haczedilen ve Adalet Bakanlığının depo ve garajlarında muhafaza edilen mahcuz mallar için alınacak ücret hususunda bu Tebliğde düzenlenen Tarife hükümleri uygulanır.

Hukuki dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 88 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile 13/7/1987 tarihli ve 19516 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mahcuz Malların Muhafaza Edileceği Adalet Bakanlığı Depo ve Garajlarının Çalıştırılmasına Dair Yönetmeliğin 28 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Muhafaza ücretinin hesabı

MADDE 3 – (1) Adalet Bakanlığının depo ve garajlarındaki mahcuz malın muhafaza ücreti, o malın İcra ve İflâs Kanununun 87 nci maddesine göre takdir edilen değeri üzerinden günlük binde bir olarak hesap edilir. Ancak yapılacak hesaplamalarda mahcuz malın hacmi iki metre küpün üzerinde ise belirlenecek ücretlere binde bir oranında ilave yapılabilir.

(2) Bu yerlerde muhafaza edilen mahcuz motorlu araçlar için maktu olarak;

- İş makinelerinden 7,00 YTL
- Otobüs ve kamyonlardan 5,00 YTL
- Minibüs, midibüs ve kamyonetlerden 3,70 YTL
- Diğer binek ve yük vasıtalarından 2,70 YTL

günlük ücret alınır.

(3) Ancak, altı aydan sonraki muhafaza süresi için bu ücretler 1/2 oranında uygulanır.

(4) Ücretin hesabında muhafazanın hitam bulunduğu gün nazara alınmaz.

Muhafaza ücretinin azami haddi

MADDE 4 – (1) Muhafaza müddeti hitamında bu Tarifenin üçüncü maddesi uyarınca hesap edilecek ücret, mahcuz malın icra ve iflâs dairesince takdir edilen değerinin yüzde otuzunu geçemez. Ancak mahcuz malın takdir edilen değeri dört bin dokuz yüz yeni liranın üzerinde ise, dört bin dokuz yüz yeni liranın üzerindeki meblağ için hesap edilecek ücret, aşan miktarın yüzde onbeşini geçemez.

Muhafaza ücretinin alınması

MADDE 5 – (1) Muhafaza ücreti ilgili icra dairesince muhafaza hitamında bu Tarifeye göre hesap edilip, bu hususta alacaklıdan peşin alınan avanstan karşılır ve bu suretle tahsil edilen ücret en geç onbeş gün içinde Maliye veznesine ilgili icra dairesince yatırılır ve keyfiyet depo ve garaj memurluğuna yazı ile bildirilir.

Yürürlük

MADDE 6 – (1) Bu Tebliğ 24/2/2008 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

[R.G. 7 Şubat 2008 – 26780]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

Silivri 2. Asliye Hukuk Mahkemesine ait 2006/27 Esas (eski 2002/221 Esas) sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya içi uygulanmasına ve adı geçen kanun hükümlerine gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 6 Şubat 2008 – 26779]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesine ait 2004/865 Esas sayılı dava dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar hakkında yapılacak muamelelere dair kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve adı geçen Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 8 Şubat 2008 – 26781]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından :

İstanbul Barosu Başkanlığı'ndan 14/12/2007 gün ve 39750 sayılı yazıda; Yusuf ve Yeter oğlu, 1943 doğumlu, Kars İli, Susuz İlçesi; Kızıroğlu Köyü; Cilt No: 25, Aile Sıra No: 58, Sıra No: 55'de kayıtlı Nesip ŞAMILOğLU'nun, Baro Yönetim Kurulu'nun 18/10/2007 gün ve 38/8 sayılı kararıyla; Avukatlık Yasası'nın 74. maddesi gereğince, adının bir daha

yazılmamak üzere Baro Levhasından silinerek Ruhsatnamesinin İptaline karar verildiği bildirilmiştir.

Adı geçenin avukatlık yapma hakkının söz konusu kararla kaldırıldığı ve bundan sonra avukatlara ait hak ve yetkileri kullanamayacağı hususu, Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 27. maddesinin son fıkrası uyarınca duyurulur.

[R.G. 7 Şubat 2008 – 26780]

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

NAVİT : B.03.0.C.FE.0.00.20

.../.../2008

TEMA : Yardım Kampanyası

BAKANLIK MAKAMINA

Şebinkarahisar Cumhuriyet Başsavcılığının 25/01/2008 tarih ve 1-46 sayılı yazısına ekli aynı yer Adli Yargı II. Derece Mahkemesi Adalet Komisyonunun 25/01/2008 tarih ve 23 sayılı kararında Şebinkarahisar Kapalı Ceza İnfaz Kurumu infaz ve koruma memuru iken trafik kazası sonucu 27/09/2007 tarihinde hayatını kaybeden Cengiz GÜRSOY' un ailesine maddi destek amacıyla yardım toplanması izninin Yargı Mevzuat Bölgeninle yayımlanması talebinde bulunmuş olup, söz konusu talep yerinde görüldüğünden Teşkilât mensuplarımızın yapacakları nakdi yardım ve destek kampanyası ile ilgili olarak gerekli duyurunun yapılmasına izin verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu ilbarda:

Şebinkarahisar Kapalı Ceza İnfaz Kurumu infaz ve koruma memuru olarak görev yapmakta iken trafik kazası sonucu 27/09/2007 tarihinde hayatını kaybeden Cengiz GÜRSOY' un ailesine maddi destek amacıyla yardım toplanması için ülke genelinde 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 19'ncü maddesinin "G" bendi ile 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun 7'nci maddesi çerçevesinde Giresun Valiliğinin 28/11/2007 tarih ve 678 sayılı Oluru ile 6 ay süresince yardım toplamasına izin verildiği anlaşıldığından söz konusu yardım kampanyasının başlatılması hususundaki bildirimim Yargı Mevzuatı Bülteni aracılığıyla Tüm Teşkilâta duyurulmasını,

Gerekti işlem ve tebligatın buna göre yapılmasını tasviplerinize arz ederim.

K

Hesap Numarası:

Şebinkarahisar Ziraat Bankası Şubesi
49223522-5001

Kenan İPEK
Hâkim
Genel Müdür

OLUR
30/01/2008

Mustafa KÖKÇAM
Hâkim
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

— • —

Duyuru

6 Şubat 2008 tarih ve 26779 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınmamıştır.

8 Şubat 2008 tarih ve 26781 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 23.1.2008 Tarih ve 5728 Sayılı Kanun yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınmamış olup, www.edb.adalet.gov.tr internet adresindeki nüshasında yayımlanmıştır.